Arbetsmarknadsutskottets betänkande 1978/79:23

om regionalpolitik

Inledning

I detta betänkande behandlas propositionen 1978/79:112 om regionalpolitik samt motioner i samma ämne. Vidare redovisas i betänkandet vissa anslagspunkter i propositionen 1978/79:100. Dessa anslagspunkter specificeras nedan under rubriken Propositionerna.

Propositionen 112 har inom regeringens kansli beretts i industridepartementet med statsrådet Wirtén som föredragande.

Antalet motioner som behandlas i betänkandet är 112. Av dessa har 50 väckts under allmänna motionstiden och 61 med anledning av propositionen 112. Ytterligare en motion behandlas. Den har väckts med anledning av propositionen 1978/79:126 om medel för tidigareläggningar av vissa investeringar inom SSAB Svenskt Stål AB, m. m. Ett stort antal av motionerna innehåller yrkanden om åtgärder m. m. i olika län, däribland förändringar i den i propositionen 112 föreslagna stödområdesindelningen. I anslutning härtill har utskottet tagit fram material som belyser utvecklingen i de olika länen (bil. 5). De olika yrkandena om stödområdesindelningen redovisas även i en särskild sammanställning (bil. 6).

I ärendet har yttranden inhämtats från social-, jordbruks- och näringsutskotten i frågor om glesbygdsåtgärder och från utbildningsutskottet beträffande regionalpolitisk forskning (bil. 1–4).

I anslutning till beredningen av ärendet har utskottet haft överläggningar med företrädare för vissa län och kommuner samt för Stiftelsen Industricentra. Utskottet har i samband därmed erhållit kompletterande skriftlig dokumentation. Vidare har skrifter i ämnet ingetts till utskottet av vissa andra län och kommuner och av lokala fackliga organisationer.

Utskottet har under riksmötet företagit studieresor till Värmlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län.

Propositionerna

Propositionen 1978/79:100

I propositionen föreslår regeringen att riksdagen skall, i avvaktan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1979/80 under nedan angivna anslagspunkter

bilaga 13 (jordbruksdepartementet) s. 35

B 15 till Stöd till skärgårdsföretag beräkna ett förslagsanslag av 3 000 000 kr.,

B 16 till Särskilt stöd till lantbruksföretag m. m. i vissa glesbygder beräkna ett förslagsanslag av 10 000 000 kr.,

bilaga 14 (handelsdepartementet) s. 76 resp. 147

D 7 till Bidrag till kommersiell service anvisa ett förslagsanslag av 2 500 000 kr.,

V:8 till Lån till investeringar för kommersiell service anvisa ett investeringsanslag av 6 000 000 kr.,

bilaga 17 (industridepartementet) s. 78–79 resp. 209

C 1 till Regionalpolitiskt stöd: Bidragsverksamhet beräkna ett förslagsanslag av 273 300 000 kr.,

C 2 till Särskilda stödåtgärder i glesbygder beräkna ett reservationsanslag av 21 000 000 kr.,

C 3 till Bidrag till kommunala industrilokaler beräkna ett reservationsanslag av 30 000 000 kr.,

V:13 till Regionalpolitiskt stöd: Lokaliseringslån för budgetåret 1979/80 beräkna ett investeringsanslag av 600 000 000 kr.

Anslagspunkterna i bilagorna 13 och 14, som av kammaren remitterats till jordbruks- resp. näringsutskotten, har av dessa utskott överlämnats till arbetsmarknadsutskottet.

Propositionen 1978/79:112

I propositionen (s. 135–136) föreslår regeringen att riksdagen skall

dels anta ett inom industridepartementet upprättat förslag till

1. lag om upphävande av lagen (1970:725) om lokaliseringsområd,

dels godkänna

2. de allmänna riktlinjer för regionalpolitiken som har förordats i propositionen,

3. det förslag till rikets indelning i stödområden som har förordats i propositionen,

4. de ändrade grunderna för regionalpolitiskt stöd som har förordats i propositionen att tillämpas fr. o. m. budgetåret 1979/80,

5. de ändrade riktlinjerna för verksamheten med industricenteranläggningar som har förordats i propositionen,

6. de riktlinjer för åtgärder i glesbygder som har förordats i propositionen,

dels bemyndiga regeringen att

7. besluta om uppförande av industricenteranläggningar i Ånge och Vilhelmina,

8. inrätta en tjänst som professor i regionalekonomi i enlighet med vad som förordats i propositionen,

dels

9. till Samhällsvetenskapliga fakulteterna för budgetåret 1979/80 under nionde huvudtiteln anvisa ett i förhållande till prop. 1978/79:100 med 300 000 kr. förhöjt reservationsanslag av 106 911 000 kr.

Dessutom bereds riksdagen tillfälle att ta del av vad föredraganden anfört om

10. den offentliga sektorns betydelse i regionalpolitiken,

11. ortsplanen i anledning av riksdagens beslut om utvärdering av ortsplansystemet,

12. ordningen med lokaliseringssamråd i anledning av riksdagens beslut att utvärdera densamma efter någon tid,

13. inriktningen av den regionalpolitiska forskningen.

I propositionen (s. 136–146) finns ett avslutande avsnitt benämnt Anslagsfrågor för budgetåret 1979/80. Propositionens förslag i den delen redovisas senare i betänkandet under rubriker som anknyter till framställningen i propositionen.

Det till propositionen fogade lagförslaget har följande lydelse:

Förslag till
Lag om upphävande av lagen (1970:725) om lokaliseringssamråd

Härigenom föreskrivs att lagen (1970:725) om lokaliseringssamråd skall upphöra att gälla vid utgången av juni 1979.

Motionerna

Motioner väckta under allmänna motionstiden

	Behandlas i utskottets yttr. s.	hemst. p.
1978/79:289 av Wivi-Anne Cederqvist (s) och Olle Westberg i Hofors (s)	111	107

I motionen yrkas att riksdagen som sin mening uttalar att regeringen vid företags nyetablering eller utlokalisering medverkar till att en differentiering av näringslivet på bruksorterna i Gästrikland åstadkommes.

1978/79:391 av Martin Segerstedt m. fl. (s)	72	55

I motionen yrkas att riksdagen hos regeringen anhåller att ett statligt industricentrum inrättas i Ånge.

1978/79:483 av Åke Gillström m. fl. (s)	111	107

I motionen yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna

	Behandlas i utskottets yttr. s.	hemst. p.
vad som i motionen anförts angående behovet av regionalpolitiska insatser i Gävleborgs län.		
1978/79:551 av Kjell-Olof Feldt m. fl. (s)	116	120
I motionen yrkas att riksdagen hos regeringen begär att frågan om särskilda åtgärder för näringslivet och sysselsättningen i Kopparbergs län upptas till skyndsam prövning i enlighet med de riktlinjer som framförts i motionen.		
1978/79:552 av Rolf Hagel (apk) och Alf Lövenborg (apk)	116	121
I motionen yrkas att riksdagen hos regeringen begär en skyndsam översyn av situationen i de mellansvenska industrilänen och ett utarbetande av en åtgärdsplan i syfte att få till stånd ökad sysselsättning inom den industriella sektorn.		
1978/79:553 av Hagar Normark m. fl. (s)	69	46
I motionen yrkas att riksdagen beslutar att hos regeringen hemställa		
1. om en översyn av gällande regler för kontroll och uppföljning av företag som fått bidrag och olika stöd i enlighet med vad i motionen anförts och för att garantera tryggare sysselsättning på orter där insatserna är vidtagna,		
2. att i denna översyn också tas in behovet av ökade resurser för länsstyrelserna i berörda län vid en skärpning av denna kontroll och uppföljning så att effektiv bevakning av samhällets lokaliseringsstöd uppnås.		
1978/79:662 av Arne Blomkvist m. fl. (s)	137	154
I motionen yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts beträffande behovet av regionalpolitiska insatser i Skaraborgs län.		
1978/79:663 av Ulla Ekelund m. fl. (c)		
I motionen yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna		
1. att Östra Göinge kommun i Kristianstads län bör ingå i den grå zonen eller bli föremål för särskilda regionalpolitiska åtgärder,	158	184
2. att situationen inom livsmedelsindustrin i landet bör bli föremål för fortsatt uppmärksamhet och planering för framtiden.	159	185
1978/79:665 av Gustav Lorentzon (vpk)	72	55
I motionen yrkas att riksdagen uttalar sig för att ett statligt industricentrum förläggs till Ånge.		

	Behandlas i utskottets yttr. s.	hemst. p.
1978/79:770 av Gösta Andersson (c) och Ivan Svanström (c) I motionen yrkas att riksdagen begär att regeringen tillsätter en parlamentarisk utredning med uppgift att föreslå utlokalisering av lämplig central statlig verksamhet til Kalmar län och andra områden som har en liten andel av den statliga sysselsättningen.	151	175
1978/79:771 av Rolf Dahlberg (m) I motionen yrkas att riksdagen ger regeringen till känna vad i motionen anförts beträffande arbetsmarknadssituationen i Gävleborgs län.	112	108
1978/79:772 av Rolf Hagel (apk) och Alf Lövenborg (apk) I motionen yrkas 1. att riksdagen i enlighet med FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna och tidigare riksdagsbeslut som sin mening ger regeringen till känna att envars rätt till arbete skall i lag inskrivas och att erforderlig lagtext därom må utformas, 2. att riksdagen av regeringen begär utarbetandet av en landsomfattande sysselsättningsplan i enlighet med vad som anförts i motionen och att dess syfte skall vara full sysselsättning, varvid utvecklandet av nya statliga basindustrier skall ingå som ett viktigt led i denna plan.	31	2
1978/79:1034 av Gunnar Björk i Gävle m. fl. (c) I motionen yrkas att riksdagen i skrivelse till regeringen begär att Hofors situation beaktas bättre i arbetet med det kommande regionalpolitiska stödet.	111	104
1978/79:1036 av Karin Flodström (s) och Ingemar Konradsson (s) I motionen yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts i motionen om stödområdesindelning för norra Örebro län.	121	135
1978/79:1037 av Hans Gustafsson (s) och Kurt Hugosson (s) I motionen yrkas att riksdagen anhåller att regeringen, som ett komplement till sysselsättningsutredningens förslag, lägger fram förslag om en problemorienterad regionalpolitik, som bygger på ett mera finfördelat och flexibelt stödsystem.	44	16
1978/79:1041 av Thure Jadestig m. fl. (s) I motionen yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om de regionala arbetsgruppernas verksamhetsområde.	37	9

	Behandlas i utskottets yttr. s.	hemst. p.
1978/79:1044 av Eric Jönsson m. fl. (s) I motionen yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts rörande insatser för att främja sysselsättningen och näringslivets utveckling i Malmöregionen.	161	189
1978/79:1045 av Bo Lundgren (m) och Wiggo Komstedt (m) I motionen yrkas 1. att riksdagen hos regeringen begär att Östra Göinge kommun får ingå i den s. k. grå zonen,	158	184
2. att riksdagen hos regeringen begär skyndsamt beslut i fråga om andra åtgärder för att förbättra situationen i Östra Göinge.	158	186
1978/79:1054 av Nils Erik Wååg m. fl. (s) I motionen yrkas att riksdagen hos regeringen anhåller om att erforderliga stödåtgärder i tid sätts in för att uppehålla sysselsättningen inom Kristianstad-Hässleholms utvecklingsregion.	158	187
1978/79:1070 av Hans Gustafsson (s) I motionen yrkas att riksdagen beslutar anhålla att regeringen vidtar åtgärder för att intensifiera den kommunala sysselsättningsplaneringen. Motiveringen till yrkandet är intagen i motionen 1978/79:1068 som hänvisats till konstitutionsutskottet.	37	8
1978/79:1533 av Gösta Bohman m. fl. (m) I motionen yrkas att riksdagen hos regeringen anhåller om förslag om sänkning av socialförsäkringsavgifterna för företag inom det allmänna stödområdet med tre procentenheter samt därutöver med ytterligare två procentenheter inom det inre stödområdet enligt vad som föreslagits i motionen 1978/79:1108.	54	21
1978/79:1538 av Rune Carlstein (s) och Gördis Hörnlund (s) I motionen yrkas att riksdagen uttalar 1. att Boråsregionen bör bli förernål för kraftfulla regionalpolitiska åtgärder och att regionen prioriteras i det nya stödområdessystemet, 2. att nytillkommande statlig verksamhet förläggs till Borås i syfte att förstärka tjänstesektorn och uppnå en mer differentierad arbetsmarknad. Motionen behandlas beträffande yrkandet 3 i betänkandet AU 1978/79:21.	141	164
1978/79:1540 av Tore Claeson m. fl. (vpk) I motionen yrkas att riksdagen beslutar att hos regeringen begära	132	145

	Behandlas i utskottets yttr. s.	hemst. p.

skyndsamt förslag om en utvecklingsplan för Södermanlands län som i en första etapp syftar till att skapa 10 000 nya arbetstillfällen.

1978/79:1541 av Claes Elmstedt (c) och Karl-Anders Petersson (c) 155 182

I motionen yrkas att riksdagen beslutar

1. att som sin mening ge regeringen till känna att Blekinge län skall komma i fråga vid lokalisering av statliga sysselsättningstillfällen,

2. att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts angående forskningsprojekt för att analysera vad olika samhällsinsatser skulle ha betytt för utvecklingen i Blekinge län,

3. att utforma indelningen av landet i stödområden så att den negativa trend som nu råder för Blekinge läns del kan brytas.

1978/79:1545 av Paul Jansson m. fl. (s) 137 155

I motionen yrkas

1. att riksdagen beslutar som sin mening ge regeringen till känna behovet av sysselsättningsskapande åtgärder i Karlsborgs kommun,

2. att riksdagen beslutar uttala att lokaliseringsstöd bör utgå till företag som etableras i kommunen.

1978/79:1549 av Bertil Jonasson (c, fp, m) 118 132

I motionen yrkas att riksdagen hos regeringen begär att en treårsplan skyndsamt läggs fram för utveckling av sysselsättningen i Värmlands län.

1978/79:1550 av Bertil Måbrink (vpk) och Jörn Svensson (vpk) 112 109

I motionen yrkas att riksdagen hos regeringen begär att en statlig industri- och sysselsättningsplan utarbetas för Gävleborgs län i enlighet med vad som anges i motionen.

1978/79:1551 av Bernt Nilsson m. fl. (s) 151 176

I motionen yrkas att riksdagen hos regeringen anhåller

1. att kraftfulla åtgärder vidtas för att motverka nedläggning av företag i Blekinge och Kalmar län samt på Gotland,

2. att regeringen medverkar till att industriinvesteringarna snabbt ökas i Kalmar län, Blekinge län och på Gotland,

3. att åtgärder snarast vidtas för lokalisering av statlig verksamhet till regionen, så att bl. a. utlovad kompensation för F 12:s nedläggning erhålls,

4. att bostadsbyggandet snabbt ökas i regionen.

	Behandlas i utskottets yttr. s.	hemst. p.
1978/79:1553 av Arne Nygren m. fl. (s) I motionen yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om riktlinjer för regionalpolitiska åtgärder i Norrland.	95	76
1978/79:1556 av Johan Olsson (c) och Sven-Olov Träff (m) I motionen yrkas att riksdagen beslutar att hos regeringen begära en ändring av reglerna beträffande lokaliserings- och glesbygdsstödet, så att företag inom hantverk, reparation och underhåll samt service kan få del av dessa stödåtgärder.	58	28
1978/79:1563 av Ivan Svanström (c) och Gösta Andersson (c) I motionen yrkas att riksdagen beslutar att anslaget för byggande av industrilokaler utsträcks att avse jämväl Öland samt kommunerna Högsby, Hultsfred och Vimmerby i Kalmar län.	59	31
1978/79:1567 av Lars Werner m. fl. (vpk) I motionen yrkas att riksdagen hos regeringen anhåller om 1. att en statlig industri- och sysselsättningsplan för Stockholms län utarbetas i enlighet med vad som sägs i denna motion, 2. att regeringen i övrigt vidtar åtgärder i enlighet med förslagen i denna motion.	128	142
1978/79:1618 av Georg Danell m. fl. (m) I motionen yrkas att riksdagen med ändring av sitt beslut 1976 uttalar att planeringen av Stockholms län bör inriktas på den övre gränsen i den aktuella planeringsramen för 1985. Motiveringen till yrkandet återfinns i motionen 1978/79:1614.	42	14
1978/79:1653 av Thorbjörn Fälldin m. fl. (c) I motionen yrkas		
1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts i motionen 1978/79:1652 beträffande allmänna riktlinjer för en ny regionalpolitik och sysselsättningspolitik,	33	3
2. att riksdagen hos regeringen begär förslag om en stödområdesindelning i enlighet med vad som anförts i motionen 1978/79:1652,	46	15
3. att riksdagen som sin mening uttalar att nytillkommande statliga centrala myndigheter skall lokaliseras till orter utanför Stockholmsområdet,	48	18
4. att riksdagen hos regeringen begär att statliga myndigheter åläggs att utarbeta planer för decentralisering av verksamheten i enlighet med vad som	48	19

	Behandlas i utskottets yttr. s.	hemst. p.
anförts i motionen 1978/79:1652,		
5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts om behovet av regionalpolitiskt stöd till de arcella näringarna.	77	57
Motiveringen till yrkandena återfinns i motionen 1978/79:1652.		
1978/79:1665 av Johan Olsson m. fl. (c)	88	73
I motionen yrkas att riksdagen – i syfte att skapa ökade arbetsmöjligheter i Gävleborgs län – hos regeringen anhåller att möjligheterna att tillföra länsstyrelsen särskilda medel för att genomföra en del av föreslaget program för sysselsättning enligt översyn av länsplanering 1978 övervägs.		
Motiveringen till yrkandet återfinns i motionen 1978/79:1664.		
1978/79:2030 av Sven Aspling m. fl. (s)		
I motionen yrkas		
1. att riksdagen beslutar hos regeringen anhålla att en sammanhållen plan för närings- och sysselsättningsutvecklingen i Värmlands län utarbetas,	118	131
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i denna motion anförts om riktlinjer för och innehåll i en sådan åtgärdsplan.	73	53
1978/79:2031 av Nils Berndtson (vpk) och Eva Hjelmström (vpk)	118	133
I motionen yrkas att riksdagen beslutar att hos regeringen begära en utvecklingsplan för Värmlands län enligt vad i motionen anförs.		
1978/79:2040 av Karl Hallgren m. fl. (vpk)	154	178
I motionen yrkas		
1. att riksdagen med instämmande i vad som i motionen anförts uttalar att en industri- och sysselsättningsplan bör utarbetas för Gotland,		
2. att riksdagen hemställer hos regeringen om åtgärder till stöd för fiskerinäring och trädgårdsodling på Gotland.		
1978/79:2043 av Kurt Hugosson m. fl. (s)	144	167
I motionen yrkas att riksdagen beslutar att hos regeringen anhålla om att särskilda åtgärder vidtas i Göteborgsområdet för att förbättra sysselsättningen på såväl kort som lång sikt i enlighet med vad som anförts i föreliggande motion.		
1978/79:2047 av Stig Josefson m. fl. (c)	161	188
I motionen yrkas att riksdagen hos regeringen anhåller att regeringen vid det fortsatta arbetet med sysselsättningspolitiska åtgärder särskilt uppmärksammar vad som i motionen anförts beträffande regionalpolitiska insatser i Malmöhus län.		

	Behandlas i utskottets yttr. s.	hemst. p.
1978/79:2056 av Johan Olsson m. fl. (c) I motionen yrkas att riksdagen beslutar ställa särskilda resurser till länsstyrelsens förfogande för intensifierade glesbygdsinsatser i Gävleborgs län.	112	110
1978/79:2057 av Martin Olsson (c) och Margit Odelsparr (c) I motionen yrkas att riksdagen beslutar		
1. att ett industricentrum etableras i Ånge kommun,	72	55
2. uttala att vid nystartande, utbyggnad eller omlokalisering av statlig förvaltning o. d. samt av statlig industriell verksamhet Ånge bör prioriteras som lokaliseringsort,	72	51
3. att hos regeringen anhålla om att frågan om inrättande av lasertekniskt centrum i Ånge skyndsamt utreds,	72	51
4. att hos regeringen anhålla om att en speciell arbetsgrupp tillsätts för lösande av glesbygdskommunernas problem med utgångspunkt i Ånges situation.	72	51
1978/79:2059 av Thage Peterson m. fl. I motionen yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag till åtgärder som beaktar Stockholms läns roll i en nationell näringspolitik.	127	143
1978/79:2060 av Hans Petersson i Röstånga m. fl. (fp) I motionen yrkas att riksdagen beslutar att hos regeringen begära att en särskild delegation tillsätts för behandling av sysselsättningsproblemen m. m. i Skåne.	162	190
1978/79:2061 av Arne Pettersson m. fl. (s) I motionen yrkas att riksdagen beslutar ge regeringen i uppdrag att medverka till en sysselsättningsplanering som anförts i motionen.	162	191
1978/79:2065 av Marianne Stålberg m. fl. (s) I motionen yrkas att riksdagen beslutar att hos regeringen anhålla om åtgärder och förslag som kan lösa de i motionen beskrivna regionalpolitiska problemen i Jämtlands län enligt de riktlinjer som anges i motionen.	109	101
1978/79:2121 av Anders Dahlgren m. fl. (c) I motionen yrkas att riksdagen beslutar	65	41
2. att nuvarande begränsningar för turistnäringen när det gäller lokaliseringslån och bidrag upphör samt att amorteringstiden sätts till högst 20 år med möjligheter till anstånd med räntor och amorteringar upp till 5 år. Motiveringen till yrkandet återfinns i motionen 1978/79:2119 som hänvi-		

	Behandlas i utskottets yttr. s.	hemst. p.

sats till kulturutskottet. Motionen behandlas beträffande yrkandet 1 i betänkandet AU 1978/79:21.

1978/79:2145 av Bengt Gustavsson m. fl. (s) 131 146

I motionen yrkas att riksdagen beslutar

1. att som sin mening ge regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av centrala statliga insatser för att Södermanlands läns befintliga resurser och outnyttjade möjligheter skall tillvaratas genom ett mera varierat utbud av arbetstillfällen,

2. att som sin mening ge regeringen till känna vad i motionen anförts om lokalisering av nytillkommande statlig verksamhet till länet, bl. a. som ersättning för nedläggningen av F 11 i Nyköping.

Motioner väckta med anledning av propositionen 1978/79:112

1978/79:2436 av Bo Lundgren (m) och Wiggo Komstedt (m) 42 14

I motionen yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag till omprövning av befolkningsramarna för länens planering i enlighet med vad som anförs i motionen.

1978/79:2437 av Bo Lundgren (m) och Wiggo Komstedt (m)

I motionen yrkas

1. att riksdagen beslutar att Osby, Östra Göinge, Simrishamns och Tomelilla kommuner i Kristianstads län inplaceras i stödområde 2, 158 183–184

2. att riksdagen beslutar att Kristianstads län tilldelas 25 milj. kr. för särskilt regionalpolitiskt stöd enligt vad som anförts i motionen. 88 74

1978/79:2439 av Sten Svensson (m) och Karl Leuchovius (m) 41 14

I motionen yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag tilll omprövning av befolkningsramen för Skaraborgs län i enlighet med vad som anförs i motionen.

1978/79:2442 av Erik Johansson i Hållsta m. fl. (c) 127 141

I motionen yrkas att riksdagen hos regeringen begär att regeringen skall komplettera sitt förslag till stödområdesavgränsning på så sätt att Norrtälje kommun hänförs till stödområde 2.

1978/79:2443 av Ivar Högström (s) och Rune Jonsson i Husum (s) 105 86, 88–89

I motionen yrkas att riksdagen beträffande kommunerna i Kramfors, Sollefteå och Örnsköldsvik beslutar om inplacering i stödområde i enlighet

	Behandlas i utskottets yttr. s.	hemst. p.
med länsstyrelsens förslag, dock med det undantaget att de inre delarna av Örnsköldsvik inplaceras i stödområde 6.		
1978/79:2450 av Karin Flodström m. fl. (s) I motionen yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen föreslagits som stödområdesindelning i Örebro län. Motionärernas förslag till inplacering i stödområden framgår av bilaga 6.	121	134–136
1978/79:2451 av Erik Hovhammar m. fl. (m) I motionen yrkas att riksdagen beslutar inplacera Gotlands kommun i inre stödområde 5.	153	177
1978/79:2452 av Torkel Lindahl (fp) och Georg Åberg (fp) I motionen yrkas att riksdagen uttalar sig för att kommuner som ingår i stödområde och samtidigt ingår i primärt rekreationsområde erhåller stöd till turistnäringen på samma villkor som kommuner i grupp 4.	66	43
1978/79:2453 av Kalevi Wernebrink m. fl. (c) I motionen yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna		
1. att kommunerna Simrishamn, Tomelilla, Östra Göinge och Osby i Kristianstads län inordnas i stödområde 2,	158	183–184
2. att länsstyrelsen i nämnda län erhåller 25 milj. kr. i regionalpolitiskt stöd att utnyttjas på sätt som i motionen anförts för budgetåret 1979/80,	88	74
3. att länsstyrelsen i nämnda län erhåller 500 000 kr. för utredningsarbete på sätt som i motionen anförts för budgetåret 1979/80.	88	73
1978/79:2470 av Rolf Dahlberg (m) I motionen yrkas		
1. att riksdagen beslutar att Gävle och Sandvikens kommuner inplaceras i stödområde 3 samt att Hofors, Ockelbo, Bollnäs, Söderhamns, Hudiksvalls, Nordanstigs och Ovanåkers kommuner inplaceras i stödområde 4,	111	103–106
2. att riksdagen beslutar att Gävleborgs län tilldelas 50 milj. kr. för särskilt regionalpolitiskt stöd för budgetåret 1979/80 enligt vad som i motionen anförts.	88	74
1978/79:2471 av Erik Wärnberg m. fl. (s) I motionen yrkas att riksdagen beslutar att kommunerna Kinda och Ydre samt Östergötlands skärgård placeras i stödområde 3 och att kommunerna Valdemarsvik, Åtvidaberg, Boxholm och Ödeshög placeras i stödområde 2.	135	147–150

	Behandlas i utskottets yttr. s.	hemst. p.
1978/79:2498 av Arne Andersson i Ljung (m) I motionen yrkas att riksdagen beslutar att Bengtsfors, Dals-Eds, Färgelands och Melleruds kommuner inplaceras i stödområde 4.	140	156
1978/79:2499 av Anton Fågelsbo (c) och Kerstin Göthberg (c) I motionen yrkas att riksdagen beslutar anta de i motionen förordade inplaceringarna i stödområden av Fagersta, Heby, Norbergs, Sala, Skinnskattebergs, Surahammars och Hallstahammars kommuner i Västmanlands län. Motionärernas förslag till inplacering i stödområden framgår av bilaga 6.	123	137–139
1978/79:2500 av Torsten Gustafsson (c) och Per-Axel Nilsson (s) I motionen yrkas att riksdagen 1. beträffande förslaget till rikets indelning i stödområden beslutar att Gotland skall inplaceras i stödområde 5,	153	177
2. beträffande föreslagna riktlinjer för åtgärder i glesbygder som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av glesbygdsstöd på Gotland.	154	179
1978/79:2501 av Wilhelm Gustafsson m. fl. (fp, c, m) I motionen yrkas att riksdagen beslutar 1. att kommunerna Borås, Mark, Ulricehamn, Svenljunga och Tranemo i Södra Älvsborg skall föras till allmänt stödområde 3,	141	158–159, 161
2. att Herrljunga kommun likaledes skall föras till samma stödområde,	141	160
3. att uttala sig för att ett regionalt investmentbolag bildas i Älvsborgs län med huvudsaklig uppgift att stödja expansion och nyetablering av företag i det av tekokrisen drabbade södra Älvsborg.	142	163
1978/79:2502 av Olle Göransson m. fl. (s) I motionen yrkas att riksdagen som sin mening uttalar att kommunerna Fagersta, Norberg och Skinnskatteberg inplaceras i stödområde 4.	123	137
1978/79:2503 av Ingemar Hallenius m. fl. (c, fp, m) I motionen yrkas att riksdagen beslutar 1. att Falköpings, Gullspångs och Karlsborgs kommuner inplaceras i stödområde 2 och att Töreboda kommun inplaceras i stödområde 1,	137	151–153
2. att lokaliseringsstöd kan utgå till projekt i kommuner utanför stödområde, för att motverka en negativ utveckling som förorsakas av företagsnedläggning eller motsvarande allvarliga störningar på arbetsmarknaden.	44	16

	Behandlas i utskottets yttr. s.	hemst. p.
1978/79:2504 av Nils Hjorth m. fl. (s)		
I motionen yrkas att riksdagen beslutar		
1. att Tierps kommun samt Österby-Dannemoraområdet inom Östhammars kommun inplaceras i allmänt stödområde 4,	125	140
2. att övriga delar av Östhammars kommun samt Älvkarleby kommun inplaceras i allmänt stödområde 3,	125	140
3. att statligt stöd till kommuner för att bygga industrilokaler för uthyrning lämnas i samtliga stödområden.	59	29
1978/79:2505 av Gördis Hörnlund (s) och Rune Carlstein (s)	141	158–161
I motionen yrkas att riksdagen beslutar att Borås, Marks, Ulricehamns, Svenljunga och Tranemo kommuner vid stödområdesindelningen ingår i grupp 3 och att också Herrljunga kommun ingår i stödområde 3.		
1978/79:2506 av Paul Jansson m. fl. (s)		
I motionen yrkas		
1. att riksdagen vid behandling av prop. 1978/79:112 beslutar att kommunerna Gullspång, Töreboda, Karlsborg och Falköping inplaceras i stödområde i enlighet med vad som föreslagits av länsstyrelsen i Skaraborgs län,	137	151–153
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts beträffande framtida kriterier för landets indelning i stödområden.	44	16
1978/79:2507 av Erik Johansson i Simrishamn m. fl. (s)		
I motionen yrkas att riksdagen beslutar uttala sig för		
1. att Simrishamns, Tomelilla, Östra Göinge och Osby kommuner inplaceras i övrigt stödområde 2,	158	183–184
2. att planeringstalet för Kristianstads län för 1985 höjs med 10 000.	42	14
1978/79:2508 av Hilding Johansson m. fl. (s)		
I motionen yrkas		
1. att kommunerna Bengtsfors, Dals-Ed, Färgelanda, Mellerud och Åmål inplaceras i allmänt stödområde 4,	140	156–157
2. att Herrljunga kommun får samma inplacering i övrigt stödområde som Borås kommun,	140	160
3. att Lilla Edets kommun placeras i övrigt stödområde 2.	140	162
1978/79:2509 av Arne Nygren m. fl. (s)	101	81, 83
I motionen yrkas att riksdagen beslutar att i den områdesindelning för regionalpolitiskt stöd som föreslås i propositionen 1978/79:112 placera Nordmalings och Vännäs kommuner enligt länsstyrelsens förslag i stödområde 5.		

			Behandlas i utskottets yttr. s.	hemst. p.
1978/79:2510 av Yngve Nyquist m. fl. (s)			115	111–113, 116–118
I motionen yrkas att riksdagen beslutar fastställa följande stödområdesindelning i Kopparbergs län:				
Kommun	Stödområde			
Malung	Inre stödområde	6		
Vansbro	Inre stödområde	6		
Älvdalen	Inre stödområde	6		
Avesta	Inre stödområde,	5		
	dock med temporär inplacering av Horndalsområdet i inre stödområde 6			
Ludvika	Inre stödområde,	5		
	dock med temporär inplacering i inre stödområde 6			
Mora	Inre stödområde	5		
Orsa	Inre stödområde	5		
Rättvik	Inre stödområde	5		
Smedjebacken	Inre stödområde	5		
Leksand	Allmänt stödområde	4		
Borlänge	Allmänt stödområde	3		
Falun	Allmänt stödområde	3		
Gagnef	Allmänt stödområde	3		
Hedemora	Allmänt stödområde	3		
Säter	Allmänt stödområde	3		
1978/79:2511 av Marianne Stålberg m. fl. (s)				
I motionen yrkas att riksdagen beslutar				
1. att de stödområden, där de regionalpolitiska stöden föreslås utgå, begränsas till de nuvarande inre och allmänna stödområdena,			45	16
2. att samtliga kommuner i Jämtlands län utom Östersund får högsta föreslagna stöd, dvs. enligt normer som föreslås gälla för stödområde 6, samt att Östersunds kommuns placering i stödområde 4 bör omprövas,			108	94– 99
3. att subventionsnivån för turistinvesteringar höjs,			65	42
4. att användningen av offertprincipen begränsas till stödområde 5 och 6,			64	40
5. att ett industricentrum uppförs i Sveg, Härjedalens kommun,			73	52
6. att bevilja statliga medel till ett regionalt utvecklingsbolag.			109	100
1978/79:2512 av Ingvar Svanberg m. fl. (s)				
I motionen yrkas att riksdagen				
1. som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs om			79	59

	Behandlas i utskottets yttr. s.	hemst. p.
anslagsformer och handläggningsordning av stöd till kommersiell service,		
2. som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs om riktlinjer för tillämpningen av investeringsstöd och driftstöd,	79	60
3. till Bidrag till kommersiell service under elfte huvudtiteln för budgetåret 1979/80 anvisar ett förslagsanslag av 4 500 000 kr.,	79	60
4. till Lån till investeringar för kommersiell service för budgetåret 1979/80 anvisar ett i förhållande till regeringens förslag med 2 000 000 kr. förhöjt investeringsanslag av 10 000 000 kr.	89	75
1978/79:2513 av Lars Werner m. fl. (vpk) I motionen yrkas att riksdagen, med avslag på propositionen, beslutar om en ny typ av regionalpolitik av styrningskaraktär och med den inriktning som skisseras i motionens 10-punktsprogram.	30	1
1978/79:2514 av Olle Westberg i Hofors m. fl. (s) I motionen yrkas att riksdagen beslutar att kommunerna i Gävleborgs län placeras i stödområden enligt det förslag som länsstyrelsen har redovisat. Motionärernas förslag till inplacering i stödområden framgår av bilaga 6.	111	102–106
1978/79:2515 av Håkan Winberg (m) I motionen yrkas		
1. att riksdagen uttalar att vid inplacering i stödområde av kommunerna i Västernorrlands län länsstyrelsens i länet förslag följs,	105	86–92
2. att riksdagen uttalar att Örnsköldsviks kommun bör klassificeras som primärt centrum. Motionärens förslag till inplacering i stödområden framgår av bilaga 6.	106	93
1978/79:2553 av Kerstin Andersson i Hjärtum (c) och Gunde Raneskog (c) I motionen yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna		
1. att Sjuhäradsbygden (Ulricehamn, Mark, Tranemo, Herrljunga, Svenljunga och Borås) inplaceras i stödområde 4,	141	158–161
2. att Dalslandskommunerna (Dals-Ed, Bengtsfors, Åmål, Mellerud och Färgelanda) inplaceras i stödområde 4,	140	156–157
3. att Lilla Edets kommun särskilt beaktas vid stöd till kommuner med ensidigt näringsliv och särskilda svårigheter.	141	165

	Behandlas i utskottets yttr. s.	hemst. p.
1978/79:2554 av Sven Aspling m. fl. (s)		
I motionen yrkas		
1. att riksdagen anhåller att regeringen utformar en plan över hur Värmlandsproblemen skall lösas,	118	131
2. att riksdagen uttalar sig för att stödområdesindelningen i länet ändras i enlighet med länsstyrelsens förslag,	118	122–130
3. att riksdagen beslutar att motionens innehåll i övrigt ges regeringen till känna för beaktande vid utformningen av den framtida regionalpolitiken.	73, 118	53, 131
Motionärernas förslag till inplacering i stödområden framgår av bilaga 6.		
1978/79:2555 av Frida Berglund m. fl. (s)	78	58
I motionen yrkas att riksdagen måtte uttala		
1. att det nya glesbygdsstödet bör betraktas som inledningen till en regionalpolitiskt motiverad glesbygdspolitik, som utformas mer från sociala och sysselsättningspolitiska värderingar än från gängse jordbrukspolitiska principer,		
2. att det nya glesbygdsstödet bör administreras av länsstyrelsen, som har att samarbeta med statliga länsorgan, utvecklingsfonden och kommunerna för att ernå effektivitet, smidighet och en omsorgsfull resursanvändning, med rätt för länsstyrelsen att delegera lämpliga funktioner till nyssnämnda organ.		
1978/79:2556 av Gunnar Björk i Gävle m. fl. (c)	111	102–106
I motionen yrkas att riksdagen hos regeringen hemställer att kommunerna i Gävleborgs län inplaceras i stödområde enligt vad som anförts i motionen.		
Motionärernas förslag till inplacering i stödområden framgår av bilaga 6.		
1978/79:2557 av Gösta Bohman m. fl. (m)		
I motionen yrkas		
1. att riksdagen godkänner de allmänna riktlinjer för regionalpolitiken som förordats i motionen,	34	4
2. att riksdagen hos regeringen hemställer om förslag till sänkning av socialförsäkringsavgiften i det allmänna stödområdet (stödområde 3 och 4) med tre procentenheter och i det inre stödområdet (stödområde 5 och 6) med fem procentenheter,	54	21
3. att riksdagen beslutar att hos regeringen hemställa om förslag till avräkning av sänkta kostnader för arbetsgivaravgifter mot utfallande skatteutjämningsbidrag,	54	21

	Behandlas i utskottets yttr. s.	hemst. p.
4. att riksdagen hos regeringen hemställer om förslag beträffande inrättande av särskilda regionala investeringsfonder i enlighet med vad som anförts i motionen 1978/79:1108,	56	25
5. att riksdagen med avslag på propositionen 1978/79:112 i motsvarande del som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om utformningen av de regionalpolitiska stödformerna,	54, 60	22, 35
6. att riksdagen med avslag på propositionen 1978/79:112 i motsvarande del till Regionalpolitiskt stöd:		
a) Bidragsverksamhet för budgetåret 1979/80 anvisar ett förslagsanslag av 273 300 000 kr.,	84	69
b) Lokaliseringslån för budgetåret 1979/80 anvisar ett investeringsanslag av 600 000 000 kr.,	88	74
7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen har anförts om stödområdesindelningen,	44	16
8. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen har anförts beträffande den offentliga sektorns utbyggnad i regionalpolitiskt hänseende,	50	20
9. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen har anförts om utvidgningen av lokaliseringssamrådet,	67	44
10. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen har anförts om inriktningen av länsplaneringen,	36	5
11. att riksdagen avslår förslaget i propositionen 1978/79:112 att till åtgärder i anslutning till länsplanering för budgetåret 1979/80 anvisa ett reservationsanslag av 35 000 000 kr.,	87	73
12. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen har anförts om de regionalpolitiska planeringsinstrumenten,	39	11
13. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen har anförts om tillämpningen av den s. k. offertprincipen,	63	39
14. att riksdagen med avslag på propositionen 1978/79:112 i motsvarande del ger regeringen till känna vad i motionen anförts om organisationsformerna för anslagsfördelningen till kommersiell service i glesbygd,	79	59
15. att riksdagen uttalar att en förbättrad tidningsdistribution i glesbygd i princip enligt konsumentverkets förslag snarast möjligt skall genomföras.	80	61
Motionärernas förslag till inplacering i stödområden framgår av bilaga 6.		
1978/79:2558 av Karl Boo m. fl. (c, m)	115	111–113, 115–119
I motionen yrkas att riksdagen beslutar att Kopparbergs läns kommuner inplaceras i stödområden i enlighet med vad som anförts i motionen.		
Motionärernas förslag till inplacering i stödområden framgår av bilaga 6.		

	Behandlas i utskottets yttr. s.	hemst. p.
1978/79:2559 av Fritz Börjesson (c) I motionen yrkas att riksdagen beslutar att Ölands båda kommuner, Borgholm och Mörbylånga, vid inplacering i nya stödområden måtte placeras i stödområde 4.	151	171
1978/79:2560 av Olle Eriksson (c) och Rune Johansson i Åmål (s) I motionen yrkas att riksdagen beslutar att, med ändring av propositionen 1978/79:112, inplacera kommunerna Dals-Ed, Bengtsfors, Åmål, Mellerud och Färgelanda i stödområde 4.	140	156–157
1978/79:2561 av Bengt Fagerlund m. fl. (s) I motionen yrkas att riksdagen		
1. som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om planeringstal för länsutvecklingen fram till 1985,	41	14
2. som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om lokaliseringspolitiskt stöd inom en och samma kommun,	47	17
3. som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om det ev. framtida behovet att införa fullmaktslag för etableringskontroll,	69	47
4. beslutar uttala att regeringen allt framgent skall kunna medge räntebefrielse för lokaliseringslån i vissa särskilda fall,	62	38
5. beslutar att kommunal styrelserepresentation införs i företag som får lokaliseringsmedel,	60	34
6. hos regeringen begär att förslag skyndsamt föreläggs riksdagen om kommunal styrelserepresentation i företag som får lokaliseringsmedel,	60	34
7. beslutar att som allmänt villkor för lokaliseringspolitiskt stöd bör gälla att förhållandena mellan stödföretaget och dess anställda regleras genom kollektivavtal,	60	33
8. som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om underlag för riksdagens framtida beslut om uppförande av nya industricentra,	71	50
9. som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om regler för prissättning vid försäljning av lokal i industricentra,	71	50
10. som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om fortlöpande uppföljning av möjligheterna att omlokalisera central statlig verksamhet.	48	18
1978/79:2562 av Thorbjörn Fälldin m. fl. (c) I motionen yrkas att riksdagen beslutar		
1. att beträffande mål och riktlinjer för regionalpolitiken		
a. uttala att regionalpolitiken skall inriktas så att den långsiktigt främjar en decentraliserad samhällsstruktur,	30	3

	Behandlas i utskottets yttr. s.	hemst. p.
b. godkänna de allmänna riktlinjer och mål i övrigt för regionalpolitiken som angetts i motionen,	30	3
2. att beträffande länsplaneringen		
a. uttala att länsplaneringen på sikt skall överordnas olika former av statlig sektorsplanering i länen,	36	6
b. hemställa hos regeringen om förslag till reformering av länsplaneringen i syfte att möjliggöra ett länsdemokratiskt ställningstagande till länsprogrammen,	37	7
3. att beträffande ortsplan, planeringstal och stödområden		
a. uttala att ortsplanen inte skall ha några styrande funktioner utan enbart tjäna som beskrivningsmodell,	40	12
b. uttala att riksdagens uttalande 1976 om inriktningen av planeringen i länen i förhållande till befolkningsramarna skall äga fortsatt giltighet,	41	14
c. godkänna det förslag till kommunernas inplacering i stödområden som redovisas i bilaga[1] till motionen,	se s. 25–27	
4. att beträffande den offentliga sektorn		
a. uttala att nytillkommande statliga myndigheter skall lokaliseras utanför Stockholmsområdet,	48	18
b. hemställa hos regeringen att denna ålägger centrala statliga myndigheter att utarbeta planer för en decentralisering av resp. verks verksamhet i enlighet med vad som har anförts i motionen,	50	19
c. till Särskilda regionalpolitiska åtgärder i statlig verksamhet m. m. för budgetåret 1979/80 anvisa ett reservationsanslag av 100 milj. kr. i enlighet med vad som har anförts i motionen,	50	19
5. att beträffande det regionalpolitiska stödet till näringslivet och turismen		
a. hemställa hos regeringen om utredning beträffande åtgärder för att få till stånd en nödvändig regional omfördelning av sysselsättningen inom den privata service- och tjänstesektorn,	67	45
b. investeringsfonderna i vissa fall får utnyttjas i regionalpolitiskt syfte i kombination med lokaliseringspolitiskt stöd,	56	26
c. användningen av stöd enligt offertprincipen till industri m. m. begränsas till stödområdena 5 och 6,	64	40
d. stöd till företag inom turistnäringen utöver i propositionen angivna principer får lämnas till anläggningar inom primära rekreationsområden belägna i stödområde 3,	65	43
e. möjligheter öppnas att lämna lokaliseringsstöd till energianläggningar baserade på skogsavfall, torv och andra inhemska bränslen i enlighet med vad	57	27

[1] Ändringsförslagen i förhållande till propositionen redovisas på s. 25–27.

	Behandlas i utskottets yttr. s.	hemst. p.
som har anförts i motionen,		
f. hemställa hos regeringen om utredning och förslag beträffande någon form av generellt sysselsättningsstöd i regionalpolitiskt syfte inom stödområdena 5 och 6 i enlighet med vad som har anförts i motionen,	54	23
6. att beträffande de regionala utvecklingsfondernas verksamhet uttala att medel reserveras inom ramen för lämnade anslag till de regionala utvecklingsfonderna för insatser i glesbygder i enlighet med vad som har anförts i motionen,	76	56
7. att beträffande särskilda åtgärder i glesbygden		
a. bidrag till s. k. IKS-verksamhet får utgå med upp till 90 % av lönekostnader och eventuella resekostnader,	76	56
b. till Åtgärder i glesbygder för budgetåret 1979/80 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 000 kr.,	86	70
c. medge att kreditgarantier får lämnas under budgetåret 1979/80 med sammanlagt högst 100 000 000 kr. för lån till etableringar och utvidgningar av företag i glesbygder i enlighet med vad som har anfört i motionen,	87	71
d. uttala att bl. a. lantbruksnämndernas rådgivningsverksamhet i ökad utsträckning inriktas på lokal rådgivning i enlighet med vad som anförts i motionen,	77	57
e. godkänna de riktlinjer för samhällets glesbygdsinsatser i övrigt som har anförts i motionen.	76	56
1978/79:2563 av Hans Gustafsson m. fl. (s, c, fp, m)	155	180–181
I motionen yrkas att riksdagen måtte besluta att Karlskrona och Olofströms kommuner inplaceras i stödområde 3 och kommunerna Ronneby, Karlshamn och Sölvesborg i stödområde 2.		
1978/79:2564 av Rolf Hagel (apk) och Alf Lövenborg (apk)		
I motionen yrkas		
1. att riksdagen hos regeringen hemställer om en plan för en för hela landet sammanhållen sysselsättningspolitik,	31	2
2. att riksdagen avvisar regeringens förslag om att stimulera s. k. ökad rörlighet,	34	3
3. att riksdagen i övrigt som sin mening ger regeringen till känna vad som framhållits i denna motion.	31	2
1978/79:2565 av Erik Hovhammar (m)	149	169–170
I motionen yrkas att riksdagen beslutar att Uppvidinge kommun inplaceras i stödområde 2 och att Lessebo och Tingsryds kommuner inplaceras i stödområde 1.		

	Behandlas i utskottets yttr. s.	hemst. p.
1978/79:2566 av Nils Hörberg (fp) I motionen yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att det för framtiden är önskvärt att man i större utsträckning än för närvarande utnyttjar allmänt verkande stödformer inom regionalpolitiken.	54	24
1978/79:2567 av Filip Johansson (c) och Torsten Stridsman (c) I motionen yrkas att riksdagen beslutar 1. att Markbygdens kyrkobokföringsdistrikt inom Piteå kommun överförs till stödområde 5, 2. att Edefors och Gunnarsbyns församlingar i Bodens kommun överförs till stödområde 5, 3. att Råneå församling i Luleå kommun överförs till stödområde 5.	98	78
1978/79:2568 av Bengt Kindbom (c) I motionen yrkas att riksdagen beslutar höja planeringstalen för Skaraborgs län i enlighet med vad som anförts i motionen.	42	14
1978/79:2569 av Göthe Knutson (m) I motionen yrkas att riksdagen beslutar att inplacera de värmländska kommunerna i enlighet med länsstyrelsens i Värmlands län förslag, dvs. Torsby i stödområde 6, Filipstad, Hagfors, Munkfors, Storfors och Sunne i 5, Arvika, Eda, Kristinehamn, Säffle och Årjäng i 4, Forshaga, Grums, Hammarö, Karlstad och Kil i 3.	118	122–130
1978/79:2570 av Eric Krönmark (m) och Lars Schött (m) I motionen yrkas att riksdagen beslutar inplacera Borgholms och Mörbylånga kommuner i stödområde 4 och Högsby, Hultsfreds och Vimmerby kommuner i stödområde 2.	151	171–172, 174
1978/79:2571 av Erik Larsson m. fl. (c) I motionen yrkas att riksdagen hos regeringen begär att förslag föreläggs riksdagen, innebärande att stödområdesprincipen som grund för regionalpolitiskt stöd ersätts med befolkningsmässiga och näringspolitiska målsättningsprinciper, generellt gällande för hela landet.	44	16
1978/79:2572 av Svante Lundkvist m. fl. (s, c, fp, m) I motionen yrkas 1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts beträffande möjligheterna att i kommuner med befintlig outnyttjad industriell kapacitet och syselsättningssvårigheter ge regionalpolitiskt stöd,	45	16

	Behandlas i utskottets yttr. s.	hemst. p.
2. att riksdagen uttalar att regeringen redan nu bör förbereda effektivare åtgärder för att motverka att de kunskapsintensiva arbetsuppgifterna inom näringslivet koncentreras till ett fåtal områden i landet.	67	45
1978/79:2573 av Kjell Mattsson (c) och Kerstin Andersson i Hjärtum (c) I motionen yrkas 1. att riksdagen inte godkänner i propositionen 1978/79:112 förordade allmänna riktlinjer för regionalpolitiken i de delar som kan befaras medföra en kommunal fysisk planering för ensidigt koncentrerad bebyggelse, 2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att en översyn bör göras av de regionalpolitiska riktlinjernas utformning när det gäller samordning med byggnadslagstiftningen.	38	10
1978/79:2574 av Kjell Mattsson m. fl. (c, s, m) I motionen yrkas 1. att riksdagen beslutar att inplacera kommunerna Strömstad, Tanum, Sotenäs och Munkedal i allmänna stödområdet, grupp 4, eller	144	166
2. att riksdagen, om förslaget under 1 inte vinner riksdagens bifall, beslutar		
a. att stöd till turistanläggningar utgår även inom allmänna stödområdet, grupp 3, om området samtidigt är s. k. primärt rekreationsområde,	65	43
b. att stöd till kommunala industrilokaler utgår även inom allmänna stödområdet, grupp 3, om området samtidigt är s. k. primärt rekreationsområde.	59	30
1978/79:2575 av Tore Nilsson (m) I motionen yrkas att riksdagen godkänner länsstyrelsens i Västerbotten förslag till inplacering av kommunerna i stödområde. Motionärens förslag till inplacering i stödområden framgår av bilaga 6.	101	81–83
1978/79:2576 av Magnus Persson m. fl. (s) I motionen yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om bestämmelserna för könskvotering.	61	36
1978/79:2577 av Åke Polstam m. fl. (c) I motionen yrkas att riksdagen måtte besluta i enlighet med länsstyrelsens i Östergötlands län förslag, att kommunerna Valdemarsvik, Åtvidaberg, Boxholm och Ödeshög placeras i stödområde 3, Kinda och Ydre i stödområde 4 samt länets skärgårdsområde i stödområde 6.	135	147–150

	Behandlas i utskottets yttr. s.	hemst. p.
1978/79:2578 av Christina Rogestam (c) och Anna Eliasson (c) I motionen yrkas 1. att riksdagen hos regeringen begär att det regionalpolitiska forskningsprogrammet ges den aktiva inriktning som förordats i motionen, 2. att riksdagen avslår regeringens förslag till omorganisation av den regionalpolitiska forskningen.	82	65
1978/79:2579 av Per-Olof Strindberg (m) I motionen yrkas att riksdagen beslutar att inplacera Östergötlands kommuner i stödområden i enlighet med länsstyrelsens förslag. Motionärens förslag till inplacering i stödområden framgår av bilaga 6.	135	147–150
1978/79:2580 av Ingvar Svanberg m. fl. (s) I motionen yrkas att riksdagen måtte besluta att Arvidsjaurs kommun placeras i stödområde 6.	98	77
1978/79:2581 av Åke Wictorsson (s) och Sven Lindberg (s) I motionen yrkas att riksdagen beslutar 1. att hos regeringen anhålla att regler för den nya stödformen Stöd till företag i glesbygder föreläggs riksdagen för beslut, 2. att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om handläggningen av ärenden om glesbygdsstöd på länsnivå där bestämmanderätten skall tillkomma länsstyrelsen.	78	58
1978/79:2582 av Åke Wictorsson m. fl. (s) I motionen yrkas att riksdagen beslutar att Norrtälje kommun skall hänföras till stödområde 2.	127	141
1978/79:2583 av Svea Wiklund (c) I motionen yrkas att riksdagen beslutar 1. godkänna det förslag till placering av kommuner och kommundelar som redovisas i motionen,	101	79–81, 83
2. som sin mening ge regeringen till känna att medel tilldelas Utvecklingsfonden i Västerbottens län så att verksamhet enligt punkt 6 ovan kan igångsättas senast den 1 januari 1980. Motionärens förslag till inplacering i stödområden framgår av bilaga 6.	102	85
1978/79:2584 av Nils Åsling (c) och Per Stjernström (c) I motionen yrkas att riksdagen beslutar att hänföra kommunerna i Jämtlands län till stödområden enligt vad som i motionen föreslagits. Motionärernas förslag till inplacering i stödområden framgår av bilaga 6.	108	94–99

Motion väckt med anledning av propositionen 1978/79:126

	Behandlas i utskottets yttr. s.	hemst. p.
1978/79:2238 av Nils Åsling (c) och Per Stjernström (c)	59	32

I motionen yrkas att riksdagen måtte besluta att i bidrag till kommunala industrilokaler på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1978/79 under fjortonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 26 000 000 kr.

Från andra utskott överlämnade motioner väckta under allmänna motionstiden

1978/79:758 av Hans Alsén m. fl. (s)	80	60

I motionen yrkas

3. att riksdagen beslutar anta de riktlinjer för hemsändningsbidrag som anges i motionen,

4. att riksdagen omprövar driftstödet så att generösare villkor för anslagsgivande tillämpas,

5. att riksdagen beslutar att höja driftstödet med 1 milj. kr. under budgetåret 1979/80 och att medel för detta anvisas inom ramen för hemsändningsbidraget.

Motionen har beträffande dessa yrkanden överlämnats av näringsutskottet. Den behandlas i övriga delar av näringsutskottet.

1978/79:1881 av Georg Andersson m. fl. (s)	81	63

I motionen yrkas att riksdagen beslutar att inrätta en professur i regionalekonomi vid universitetet i Umeå.

Motionen har överlämnats av utbildningsutskottet.

Förslag om stödområdesindelning i motionen 1978/79:2562 av Thorbjörn Fälldin m. fl. (c). I sammanställningen redovisas endast de kommuner för vilka motionen föreslår annan inplacering i stödområde än propositionen.

Län	Kommun	Propositionens förslag	Centerpartiets förslag		
AB	Norrtälje	–	Ö 1	127	141
D	Flen	–	Ö 1	131	144
	Vingåker	–	Ö 1	131	144
E	Kinda	Ö 1	Ö 2	135	147
	Ydre	Ö 1	Ö 2	135	147
	Valdemarsvik	–	Ö 1	135	148
F	Aneby	–	Ö 1	148	168
	Nässjö	–	Ö 1	148	168
	Tranås	–	Ö 1	148	168

Län	Kommun	Propositionens förslag	Centerpartiets förslag	Behandlas i utskottets yttr. s.	hemst. p.
(forts.)					
G	Uppvidinge	Ö 1	Ö 2	149	169
	Lessebo	–	Ö 1	149	170
	Tingsryd	–	Ö 1	149	170
H	Högsby	Ö 1	Ö 2	151	172
	Emmaboda	–	Ö 1	151	173
	Hultsfred	–	Ö 1	151	174
	Torsås	–	Ö 1	151	173
	Vimmerby	–	Ö 1	151	174
K	Olofström	–	Ö 1	155	181
L	Ö. Göinge	–	Ö 1	158	184
P	Mark	Ö 1	Ö 2	141	159
	Svenljunga	Ö 1	Ö 2	141	159
	Tranemo	Ö 1	Ö 2	141	159
	Herrljunga	–	Ö 1	141	160
R	Gullspång	–	Ö 1	137	152
	Karlsborg	–	Ö 1	137	152
S	Hagfors	A 4	I 5	118	
	Arvika	A 3	A 4	118	124
	Säffle	A 3	A 4	118	125
	Årjäng	A 3	A 4	118	126
	Karlstad	Ö 2		118	122
	Alsters, Grava, Nor, Nyeds, Segerstads, Väse, Älvsbacka och Ö. Fågelviks förs.		Ö 2		
	Övriga delar		Ö 1		
T	Hällefors	A 3	A 4	121	134
	Ljusnarsberg	A 3	A 4	121	134
W	Ludvika	A 3	A 4	115	117
	Borlänge	A 3	Ö 2	115	114
	Falun	A 3		115	114
	Bjursås, Envikens och Svärdsjö förs.		A 3		
	Övriga delar		Ö 2		
X	Nordanstig	A 3	A 4	111	105
	Ockelbo	A 3	A 4	111	105
	Ovanåker	A 3	A 4	111	105
	Gävle	Ö 2		111	106
	Hedesunda och Hamrånge förs.		A 3		
	Övriga delar		Ö 1		
	Sandviken			111	106
	Österfärnebo och Årsunda förs.		A 3		
	Övriga delar		Ö 1		
Y	Sundsvall	A 3		105	91
	Holms, Lidens och Stöde förs.		A 3		
	Övriga delar		Ö 2		
	Timrå	A 3	Ö 2	105	92

Län	Kommun	Propositionens förslag	Centerpartiets förslag	Behandlas i utskottets yttr. s.	hemst. p.
(forts.)					
Z	Östersund	A 4		108	99
	Häggenås, Näs och Sunne förs.		I 5		
	Övriga delar		A 3		
AC	Nordmaling	A 3	A 4	101	83
	Skellefteå			101	80
	Fällfors, Jörns och Kalvträsks förs.	I 5	I 5		
	Bolidens, Bureå, Burträsks, Byske, Kågedalens och Lövångers förs.	A 4	A 4		
	S:t Olovs och S:t Örjans förs.	A 4	A 3		
	Vännäs			101	81
	Vännäs förs.	A 3	A 4		
	Bjurholms förs.	I 5	I 5		
	Umeå	A 3		101	84
	Botsmarks, Hörnefors och Tavelsjö förs.		A 4		
	Övriga delar		Ö 2		

Utskottet

Historik

Den aktiva lokaliseringspolitik som inleddes den 1 juli 1965 (prop. 1964:185) innebar att man införde statligt ekonomiskt stöd (lokaliseringsstöd) för att främja etableringar av i första hand industrier i vissa mindre väl utvecklade delar av landet. Stödåtgärderna skulle främst sättas in i de delar av landet där investeringsfonder på den tiden kunde tas i anspråk i lokaliseringssyfte. Dessa delar av landet motsvarade vad som senare kom att kallas allmänna stödområdet. Stöd skulle dock i särskilda fall kunna lämnas även i övriga delar av landet. Stödformerna var i huvudsak lokaliseringsbidrag och lokaliseringslån. Stöd kunde lämnas till industri- och turistanläggningar.

För att ge regionalpolitiken erforderligt underlag har skapats ett omfattande och alltmer förfinat planeringssystem. Början gjordes med 1967 års länsplanering. Denna följdes av en ny länsplaneringsomgång 1970, vars resultat var en av byggstenarna i 1972 års beslut om riktlinjer för regionalpolitiken (prop. 1972:111, InU 28). I detta sammanhang tillkom två nya planeringsinstrument vid sidan av stödområdesindelningen, nämligen befolkningsramar för planeringen i länen och ortsplanen. Befolkningsramarna var avsedda att ge underlag för länens och de regionala statliga organens planering under återstoden av 1970-talet. Ortsplanen ("planen för utveckling av den regionala strukturen") byggde på en funktionsfördelning mellan olika kommuner eller områden. Den omfattade fyra ortskategorier, storstadsom-

råden, primära centra, regionala centra och kommuncentra.

De regionalpolitiska stödformerna har successivt förstärkts och vidareutvecklats. De förändringar som beslöts år 1970 (prop. 75) innebar att även företag som bedrev industriliknande verksamhet och industriservice kunde få stöd. Vidare kompletterades stödformerna med kreditgarantier för rörelsekapital och sysselsättningsstöd. I samband därmed introducerades begreppen allmänna stödområdet och inre stödområdet. Dessutom infördes transportstödet. För att öka möjligheterna att påverka företagens lokaliseringsbeslut antogs lagen om lokaliseringssamråd.

De på hösten 1972 antagna allmänna riktlinjerna för regionalpolitiken följdes på våren 1973 (prop. 50, InU 7) av en ny prövning av formerna för stödverksamheten. Den stödberättigade verksamheten vidgades till att omfatta partihandel och uppdragsverksamhet. Åtgärderna i det inre stödområdet förstärktes med höjt lokaliseringsbidrag och utökat sysselsättningsstöd. Nya inslag i den regionalpolitiska stödarsenalen blev statliga industricentra och särskilda stödåtgärder i glesbygderna.

Omfattningen av det regionalpolitiska stödet har fastställts i flerårsramar, som har täckt perioderna den 1 juli 1965 – 30 juni 1970, den 1 juli 1970 – 30 juni 1973 och den 1 juli 1973 – 30 juni 1978. Den sistnämnda perioden har senare förlängts till den 30 juni 1979. Även under pågående stödperioder har gjorts förändringar i det regionalpolitiska stödet. Exempelvis tillkom år 1966 stöd till företagens kostnader för utbildning av personal, då kallad lokaliseringsutbildning, och år 1976 stöd till marknadsföringsåtgärder. Glesbygdsstödet har också förstärkts.

Vid sidan om det nu nämnda slaget av regionalpolitiskt stöd har samhället vidtagit andra åtgärder av regionalpolitisk betydelse. Här kan nämnas 1971 och 1973 års beslut om omlokalisering av statlig verksamhet.

På hösten 1976 (prop. 1975/76:211, AU 1976/77:7) fastställdes nya planeringsramar för tiden fram till år 1985. I ortsplanen gjordes vissa förändringar. Bl. a. byggdes den ut med kommundelscentra. Från riksdagens sida begärdes en utvärdering av ortssystemet.

Redan från början fastställdes mål för regionalpolitiken. Målfrågorna har vid flera tillfällen behandlats i riksdagen. De mål som nu gäller kan sammanfattningsvis sägas vara att ge alla tillgång till arbete, service och god miljö oavsett var man bor i landet. I riksdagens beslut år 1976 har också bl. a. betonats regionalpolitikens inriktning mot en förbättrad inomregional balans.

Allmänna utgångspunkter

Som framgår av det tidigare avsnittet har man hittills fastställt ekonomiska ramar för stödverksamheten för flerårsperioder. Det regionalpolitiska åtgärdssystemet har omprövats vid övergången till en ny period. Den senaste, till sex år förlängda perioden löper ut med utgången av juni månad i år. På

samma sätt som tidigare innehåller den föreliggande propositionen 112 förslag om både ekonomiska ramar för en ny period och förändring av de regionalpolitiska medlen.

I propositionen framhålls att de tidigare uppställda *målen för regionalpolitiken* bör ligga fast. Strävandena skall sålunda vara att tillgången till arbete, service och god miljö blir så likvärdig som möjligt för människor i olika delar av landet.

De gällande riktlinjerna för *länsplaneringen* föreslås bli i stort sett oförändrade. Det betonas att planeringen bör vara åtgärdsinriktad och regeringen föreslår ett särskilt anslag för länsplaneringens genomförande. Av de planeringsinstrument som nu används för att påverka den regionala utvecklingen föreslås inga förändringar beträffande *planeringstalen* för länen. I fråga om *ortsplanen* förordas vissa kompletterande uttalanden om ortsplanens betydelse för prioriteringar. När det gäller det tredje instrumentet, *stödområdesindelningen*, presenteras ett förslag till ny indelning av landet. Den nuvarande indelningen i allmänna och inre stödområdet samt den s. k. grå zonen föreslås upphöra. I stället föreslås en indelning i sex stödområden.

För det *regionalpolitiska stödet* begär regeringen en ram om 7,4 miljarder kronor för perioden 1979/80–1983/84. Vidare föreslår regeringen en rad förändringar av stödformerna, bl. a. ett förstärkt sysselsättningsstöd. Nya statliga industricentra föreslås i Ånge och Vilhelmina. De särskilda *stödåtgärderna i glesbygder* föreslås bli utbyggda och samordnade.

Frågor om *lokaliseringspåverkan i offentlig och privat verksamhet* med utgångspunkt i såväl den offentliga sektorns som den privata tjänstesektorns betydelse för sysselsättningen behandlas också i propositionen. Slutligen finns ett avsnitt om den regionalpolitiska *forskningen*.

Till grund för regeringens förslag ligger följande utredningsförslag som redovisas i sammanfattning i bilagor till propositionen:

- Sysselsättningsutredningens betänkande Regionalpolitiska stödformer och styrmedel (SOU 1978:62),
- glesbygdsdelegationens rapport Sysselsättning och service i glesbygd (Ds I 1978:37),
- de av expertgruppen för regional utvecklingsverksamhet (ERU) avgivna betänkandena Att främja regional utveckling (SOU 1978:46,47), Förslag till ERU:s framtida organisation (Ds I 1978:40) och Regional forskning på 1980-talet (Ds I 1979:03),
- länsstyrelsernas i samband med länsrapport 1978 gjorda analyser om ortsplanen som instrument i den regionala utvecklingsplaneringen och länsstyrelsernas förslag till inplacering av kommuner i stödområden samt
- en inom industridepartementet gjord utvärdering av erfarenheterna av systemet med lokaliseringsområd.

Med anledning av den föreliggande propositionen 112 har väckts 61 motioner. Dessutom tar utskottet upp 50 motioner som väckts tidigare under

riksmötet i olika regionalpolitiska ämnen. Som påpekats redan i inledningen till detta betänkande innehåller ett stort antal motioner yrkanden om åtgärder m. m. i olika län, däribland förändringar i den stödområdesindelning som föreslås i propositionen.

I partimotionerna 2562 från centerpartiet och 2557 från moderata samlingspartiet liksom i den socialdemokratiska motionen 2561 av Bengt Fagerlund m. fl. framställs yrkanden om förändringar i eller kompletteringar av propositionens förslag. Dessa förslag är i vissa avseenden av principiell natur. Gemensamt för motionerna är emellertid att man godtar flertalet av de konkreta förslagen i propositionen. Vänsterpartiet kommunisterna däremot anser att propositionen från regionalpolitisk synpunkt är helt meningslös och yrkar i partimotionen 2513 avslag på propositionen i dess helhet. Utskottet tar därför först upp detta yrkande till behandling.

Vpk grundar sitt yrkande om *avslag på propositionen* på en analys av den hittills förda regionalpolitiken och dess resultat. Analysen mynnar ut i totalomdömet att den politik som har förts sedan mitten av 1960-talet har lett till att sysselsättningsförhållandena i hela landet har försämrats och att skogslänens situation jämfört med det övriga landet snarare har förvärrats än förbättrats. Det väsentliga sägs vara att de regionala kriserna kvarstår, fördjupas och sprider sig till nya områden. Den regionalpolitik som har bedrivits måste därför enligt motionen förkastas och ersättas av en helt ny typ av politik. I denna nya politik måste man överge nuvarande anpassningsplanering och övergå till en medveten, styrande regionalpolitik. Mot denna bakgrund formulerar vpk följande *program, avsett att ligga till grund för en ny regionalpolitik:*

1. Regionalpolitiken skall bedrivas i form av en styrningsplanering, där ansvariga politiska beslut direkt avgör resursernas fördelning på regioner.
2. Ett stort, långsiktigt statligt industriprogram skall läggas upp, inriktat på att starkt höja förädlingsgraden i ekonomin totalt och i de särskilda branscherna samt med minsta energi- och råvaruåtgång skapa maximalt med arbete. Dessa statliga industrier skall planmässigt utlokaliseras i skilda regioner.
3. Alla större privata investeringar skall med avseende på sin geografiska lokalisering och fördelning rätta sig efter samhälleliga beslut.
4. Ett planeringsdepartement skall inrättas med uppgift att ta fram underlaget för och från riksnivå fördela statliga och större privata investeringar.
5. Planeringsdepartementet skall samla investeringar i produktionen, följdinvesteringar i samhällets infrastruktur och i bebyggelse till större samordnade projekt. Detta är nödvändigt för att få effektiva insatser och för att bygga upp genomtänkta och väl fungerande levnadsmiljöer.
6. Ett nationellt program skall läggas upp för att dämpa privatbilismen och bygga ut kollektivtrafik och inrikes sjöfart till högsta tekniska kapacitet. Detta är nödvändigt för att effektivisera transportväsendet, rädda kollektivtrafiken i glesbygderna samt sanera storstadsmiljöerna.
7. Ett program skall läggas upp för att systematiskt undanröja de effekter hittillsvarande lokaliseringsmönster fått i storstäderna – stockning- och

köproblem, förstöring av den fysiska miljön, bostadssegregering och ansamling av socialmedicinsk problematik.

8. Den nuvarande ortsklassificeringen skall avskaffas. Planeringsdepartementet och länsorgan måste kunna planera för nya typer av utbyggnader och tätortsmönster, vilka är ägnade att i framtiden bryta ned skillnaderna mellan stad och land.

9. Småorter och glesbygder skall vara garanterade fullvärdig försörjning med elementära nyttigheter – sanitär utrustning, normal bostadsstandard, dagligvaruservice, rimliga reseavstånd för dagliga funktioner såsom skola och arbete.

10. Målsättningen för regionalpolitiken skall vara full, effektiv och bestående sysselsättning i varje län samt att ingen kommun eller bygd med ett befolkningsunderlag i nuläget på minst 10 000 skall behöva drabbas av kroniska flyttningsförluster.

Propositionen är i väsentliga delar baserad på de förslag som har lagts fram av bl. a. sysselsättningsutredningen. En utgångspunkt för den omprövning som nu förestår är att nuvarande regionalpolitiska stödformer skall bilda stommen i stödverksamheten även i framtiden.

Avsikten är att effektivisera de nuvarande regionalpolitiska medlen för att direkt påverka industri- och serviceföretag inom den privata sektorn. Dessutom uppmärksammas den offentliga sektorns betydelse för sysselsättningen. Däremot faller industri- och branschpolitiska frågor, som är ett av de väsentliga momenten i vpk-motionen, i princip utanför ramen för detta ärende. De krav motionärerna för fram aktualiserar långtgående förändringar av vårt politiska och ekonomiska system. Utskottet har inte sett som sin uppgift att i detta ärende gå in på frågor av sådant slag. Utskottet avstyrker med hänvisning till det anförda vpk:s yrkande om avslag på propositionen. Utskottet finner med hänsyn till vad ovan sagts inte anledning att gå närmare in på motionens regionalpolitiska program. En del av de frågor som tas upp i programmet har emellertid aktualiserats från andra utgångspunkter i motioner som behandlas senare i betänkandet.

I motionen 2564 av Rolf Hagel (apk) och Alf Lövenborg (apk) begärs en för hela landet sammanhållen *plan för sysselsättningspolitiken*. Ett liknande yrkande framställs av samma motionärer i motionen 772 som väcktes under allmänna motionstiden i år. I den sistnämnda motionen tilläggs att utvecklandet av nya statliga basindustrier skall ingå som ett viktigt led i planen och det yrkas dessutom att riksdagen skall anta en lag om envars rätt till arbete.

De allmänna riktlinjerna för sysselsättningspolitiken drogs upp i propositionen 1975/76:211 om samordnad sysselsättnings- och regionalpolitik och riksdagens beslut med anledning av propositionen (AU 1976/77:7). Till grund för propositionen låg sysselsättningsutredningens första delbetänkande Arbete åt alla. Utredningen har nyligen avgett ett omfattande slutbetänkande benämnt Sysselsättningspolitik för arbete åt alla (SOU 1979:24). Betänkandet skall nu remissbehandlas och i samband därmed kan man vänta sig en ny ingående diskussion av sysselsättningsfrågorna, bl. a. från regionalpolitiska

utgångspunkter. Med hänsyn härtill bör man inte nu gå närmare in på de frågor som behandlas i motionerna, vars yrkanden därför avstyrks.

Vad beträffar yrkandet om lagstiftning om envars rätt till arbete vill utskottet hänvisa till att sysselsättningsutredningen har uttalat att rätten till arbete inte kan garanteras av allmänt formulerade lagar eller politiska deklarationer. Utredningen anser att den verkliga rätten till arbete uppfylls av de insatser som görs för att skapa tillräckligt med lämpliga arbetstillfällen. Utskottet delar denna uppfattning och avstyrker därför även detta yrkande av motionärerna.

Regionalpolitikens förutsättningar och mål

Regionalpolitiken syftar till att åstadkomma en jämn fördelning av välfärden mellan landets olika delar. En god ekonomisk utveckling i landet är en förutsättning för en effektiv regionalpolitik. Sedan mitten av 1970-talet har för vårt näringsliv så betydelsefulla grenar som gruv-, stål-, skogs- och varvsindustrierna haft svåra strukturproblem på grund av ändrade konkurrensförhållanden gentemot utlandet och en djupgående lågkonjunktur i omvärlden. Motsvarande problem för tekoindustrin började långt tidigare. Dessa strukturförändringar påverkar utvecklingen inte bara i stödområdena utan skapar också problem i orter i Syd- och Mellansverige med en tidigare allmänt sett god utveckling. Strukturproblem av den art och omfattning som det här är fråga om kan endast till en del avhjälpas med regionalpolitiska och arbetsmarknadspolitiska åtgärder. De måste i första hand mötas med industripolitiska åtgärder. Industripolitikens inriktning prövas av riksdagen med anledning av propositionen 1978/79:123 och däröver avgivna motioner (NU 1978/79:59).

Basen för såväl industri- som regionalpolitikens möjligheter att skapa en önskvärd industriell tillväxt är en ekonomisk politik som främjar nyföretagandet och investeringsviljan. Den ekonomiska politiken efter regeringsskiftet år 1976 lades om i syfte bl. a. att återställa tidigare förlorad konkurrenskraft gentemot utlandet och i övrigt stärka näringslivet. Stödet till de mindre och medelstora företagen har byggts ut genom särskilda åtgärder. Genom den nya politiken har lagts en grund för en ekonomisk utveckling i positiv riktning. Man måste emellertid hålla i minnet att omfattningen och lokaliseringen av kommande sysselsättningsökningar i underförsörjda områden – dvs. möjligheterna att nå resultat med regionalpolitiska åtgärder – liksom tidigare ytterst kommer att vara beroende av att den svenska ekonomin får en fortsatt gynnsam utveckling som skapar nya arbetstillfällen.

De mål för regionalpolitiken som efter hand uppställts och senast behandlades av riksdagen på hösten 1976 bör enligt den nu föreliggande propositionen i stort sett ligga fast. Målen är, som inledningsvis nämnts, kort sammanfattat att ge alla människor tillgång till arbete, service och en god miljö oavsett var de bor i landet. Innebörden härav för den regionala balansen,

sysselsättningen, serviceförsörjningen och miljöfrågorna utvecklas närmare på s. 14–21 i propositionen. Föredragande statsrådet uppehåller sig därvid särskilt vid sysselsättningsfrågorna och deras betydelse för regionalpolitikens inriktning.

Centerpartiet begär i partimotionen 2562 att riksdagen skall uttala sig för en långsiktig *inriktning av regionalpolitiken mot en decentraliserad samhällsstruktur* med balans såväl inom som mellan regioner. Ett liknande yrkande framställs av partiet i den under allmänna motionstiden väckta motionen 1653. Till yttermera visso har frågan också tagits upp i centerpartiets motion med anledning av kompletteringspropositionen. Enligt centerpartiet är ett decentraliserat samhälle en viktig förutsättning för att på bästa sätt kunna tillvarata drivkrafterna till framsteg och framåtskridande. En decentraliserad samhällsstruktur ger också de bästa möjligheterna att skapa utkomstmöjligheter, tillfredsställande service och en god miljö för människorna oavsett kön, ålder, bostadsort och utbildning. Detta får som konsekvens att man enligt motionärerna måste ha en helhetssyn på bl. a. närings-, sysselsättnings-, trafik-, bostads- och regionalpolitiken.

Utskottet är inte berett att ställa sig bakom ett uttalande om utvecklandet av "decentralistisk samhällsstruktur". Ingen invändning kan riktas mot önskemålet om en politik som syftar till balans mellan och inom regionerna. Det är tvärtom ett av de grundläggande momenten i regionalpolitikens allmänna mål, och betydelsen av en sådan balans understryks f. ö. på nytt i propositionen. Man kan emellertid inte bortse från att en alltför spridd bosättning är ett hinder för att skapa starkare och differentierade arbetsmarknader och en tillfredsställande service. Att blunda för detta faktum gagnar inte människornas välfärd. Det är inte heller något nytt att det finns ett nära samband mellan regionalpolitiken och politiken inom andra områden av samhällslivet. Detta samband behandlades ingående vid antagandet av 1972 års riktlinjer för regionalpolitiken. Det är en viktig uppgift att beakta detta samband vid den sektorsövergripande länsplaneringen. 1976 års beslut handlade just om en samordnad sysselsättnings- och regionalpolitik med arbete åt alla som ett väsentligt regionalpolitiskt mål. Därför kan sysselsättnings- och regionalpolitiken inte ses skilda från varandra. Utskottet kan inte se något skäl att göra ett uttalande av det slag motionärerna begär och avstyrker med hänvisning till det anförda motionsyrkandena.

I motionen 2562 begär centerpartiet också att riksdagen skall godkänna de allmänna riktlinjer och mål i övrigt för regionalpolitiken som har angetts i motionen. Centerpartiet tar här upp frågor om behovet att vidga regionalpolitikens uppgifter och resurser på olika områden, exempelvis samordning av de olika länsorganens insatser för att differentiera landsbygdens näringsliv och decentralisering av enskild och offentlig service såväl lokalt som regionalt. Dessa allmänna överväganden preciseras i motionen med en rad konkreta yrkanden som kommer att behandlas senare i betänkandet. I detta sammanhang tar utskottet därför endast upp den kritik som riktas mot

propositionens uttalanden om yrkesmässig och geografisk rörlighet.

Centerpartiet anser att målet för de närings- och regionalpolitiska insatserna bör vara att ingen mot sin vilja av arbetsmarknadsskäl skall tvingas flytta från sin hemort. Partiet kan därför inte acceptera en målmedvetet ökad geografisk rörlighet vare sig som ett medel att öka den ekonomiska tillväxten eller att lösa sysselsättningsproblemen vid strukturförändringar. Behovet av en yrkesmässig rörlighet i ett föränderligt näringsliv erkänns av motionärerna. De pekar dock på att i orter med ensidigt näringsliv och ett ringa utbud av arbetstillfällen kan en yrkesmässig rörlighet genom olika utbildningsåtgärder i realiteten även medföra utflyttning. Utbildningsinsatserna måste enligt motionärerna i sådana områden kompletteras med kraftfulla åtgärder för att skapa nya arbetstillfällen.

Även Rolf Hagel (apk) och Alf Lövenborg (apk) begär i motionen 2564 att riksdagen skall uttala sig mot en ökad geografisk rörlighet.

Det är närings- och regionalpolitikens uppgift att skapa så differentierade arbetsmarknader som möjligt såväl inom länen som i de mindre och medelstora regionerna. Därmed förbättrar man de enskildas valmöjligheter och trygghet i arbetet. Det är dock inte möjligt att göra alla lokala arbetsmarknader jämbördiga i dessa avseenden. Därför kan man, som påpekas i propositionen, inte alltid erbjuda människor det arbete i den egna regionen som de önskar eller har utbildat sig för. De måste därför ibland vara beredda att byta yrke eller flytta. Självklart skall den enskilde i sådana situationer kunna utnyttja de möjligheter till utbildning och ekonomiskt stöd som erbjuds genom arbetsmarknadspolitiken. Man bör inte förbise att en rörlig arbetsmarknad gör det lättare för arbetssökande, som av olika anledningar är lokalt bundna, att komma in i förvärvslivet. Som framhålls i propositionen är det emellertid angeläget att motverka ensidiga flyttningsrörelser. I stället bör man eftersträva en balanserad rörlighet mellan olika delar av landet genom bl. a. en aktiv lokaliseringspolitik.

De överväganden som görs i propositionen beträffande yrkesmässig och geografisk rörlighet kan godtas av utskottet. Motionerna från centerpartiet och apk avstyrks därför i motsvarande delar.

En fråga av principiell räckvidd är den grundläggande utformningen av de regionalpolitiska stödformerna. Denna fråga tas upp i moderata samlingspartiets motion 2557, vars förslag till allmänna riktlinjer innebär en ökad användning av *generellt verkande ekonomiskt-politiska medel*. Sådana medel tillvaratar enligt motionärerna marknadsekonomins decentraliserade och effektiva beslutsfattande. De vänder sig mot att regeringens förslag enligt deras mening har fått en starkt selektiv inriktning. Detta sägs medföra en byråkratisk beslutsprocess och ha som en allvarlig nackdel att det näringsliv som redan finns i stödområdet inte främjas utan tvärtom riskerar att utsättas för en snedvriden konkurrens.

Moderata samlingspartiet tänker sig som generella åtgärder en sänkning av lönekostnaderna genom ett lägre uttag av socialförsäkringsavgifterna samt

införandet av särskilda investeringsfonder. De särskilda yrkandena härom i motionen behandlas senare i betänkandet.

Nuvarande former av stöd för att främja nyetableringar och utbyggnad av det enskilda näringslivet i stödområdet är en blandning av selektiva och generella åtgärder. Selektiva åtgärder är bidrag och lån till investeringar och utbildningsstödet m. m., medan sysselsättningsstödet som utbetalas för bestående personalökningar och transportstödet är generellt verkande medel. Utskottet ansluter sig till den principiella uppläggningen i propositionen att man även i fortsättningen skall använda båda typerna av medel men att huvuddelen av det regionalpolitiska stödet liksom hittills bör lämnas efter en individuell prövning i de enskilda ärendena.

Det är en förutsättning för att stödet skall kunna inriktas mot verksamheter som bedöms vara konkurrenskraftiga på lång sikt. Erfarenheten visar också att den selektiva bidrags- och långivningen har varit effektivare och mindre kostsam än de mer generellt verkande medlen.

Med det anförda avstyrker utskottet moderata samlingspartiets motion i förevarande del.

Länsplanering

Länsplaneringen är en regional utvecklingsplanering. Den har till syfte att klargöra hur de regionalpolitiska målen för arbete, service och god miljö skall nås i länen. Planeringen utförs av länsstyrelserna i samverkan med statliga sektorsorgan, kommuner, landsting, fackliga organisationer, näringsliv m. fl. Hittills har, som redan nämnts, länsplaneringen genomförts i tre riksomfattande omgångar, länsplanering 1967, länsprogram 1970 och länsplanering 1974. Fullständiga länsplaneringar är numera avsedda att bedrivas ungefär vart femte år. Mellan planeringsomgångarna görs en årlig uppföljning och utvärdering. Den närmast förestående fullständiga omgången är länsplanering 1980 som nu påbörjats.

Enligt propositionen bör de principer för länsplaneringens utformning som godkändes av riksdagen år 1976 (prop. 1975/76:211, AU 1976/77:7) gälla även i fortsättningen. I propositionen betonas behovet av en bättre samordning mellan länsplaneringen och verksamheten inom alla de sektorer som har betydelse för att de regionalpolitiska målen skall uppnås. Vidare framhålls – liksom i 1976 års beslut – länsplaneringens roll i den långsiktiga sysselsättningsplaneringen på länsnivå. Vissa förändringar mot en mer konkret och åtgärdsinriktad länsplanering föreslås i propositionen. Därvid har regeringen beaktat förslag från sysselsättningsutredningen och länsdemokratikommittén och vad som anförts från vissa länsstyrelsers sida. I propositionen föreslås vidare vissa förenklingar i själva planeringsarbetet. Länsstyrelserna föreslås också bli tilldelade särskilda medel för att genomföra eller vidareutveckla åtgärder i anslutning till länsplaneringen. För ändamålet begärs ett nytt anslag om 35 milj. kr. Den begärda medelsanvisningen behandlas i det senare avsnittet om anslagsfrågor.

Moderata samlingspartiet begär i motionen 2557 en *omprövning av länsplaneringen* med avseende på ambitioner och resurser. Länsplaneringen kännetecknas enligt motionärerna av höga ambitioner men också av otillräckliga resurser. Planeringen sägs ha blivit en planering för sin egen skull. Vid den begärda omprövningen bör därför analyseras vilka konkreta ambitioner länsplaneringen skall ha och hur den bör förändras för att direkt tillgodose väl preciserade mål för verksamheten. I avvaktan på denna omprövning bör den föreslagna medelstilldelningen till länsstyrelsen inte komma till stånd.

Länsplaneringen är en hörnsten i regionalpolitiken och dess betydelse kommer snarast att öka med tanke på det alltmer framträdande behovet av en sysselsättningsplanering. Utskottet har dock viss förståelse för den kritiska inställning som kommer till uttryck i motionen. Kritik mot länsplaneringsarbetet har också tidigare framförts i riksdagen, exempelvis i motionen 1977/78:1658 av Sven Lindberg m. fl. (s) som behandlades i betänkandet AU 1977/78:23. Kritiken torde bottna i det omfattande arbete som tidigare har lagts ned på att ta fram planeringsunderlag i form av statistiska sammanställningar m. m. Utskottet tar därför fasta på vad som sägs i propositionen om att behandlingen i länen bör koncentreras kring länsprogrammens riktlinjer för planeringen och förslag till åtgärder. I de årliga länsrapporterna bör åtgärdsförslagen konkretiseras så att de kan behandlas i budgetprocessen på kommunal, landstingskommunal och statlig nivå. Det är angeläget att dessa intentioner genomförs i det fortsatta arbetet. Detta förutsätter dock att förslagen är väl genomarbetade, och i motsats till motionärerna anser utskottet att det därför är väl motiverat att tillföra länsstyrelserna förstärkta resurser för bl. a. detta ändamål. Med hänvisning till det anförda finner utskottet inte anledning föreslå en omprövning av länsplaneringen i enlighet med vad som begärs i motionen 2557, som därför avstyrks på denna punkt.

Centerpartiet begär i sin partimotion 2562 att riksdagen skall uttala att *länsplaneringen på sikt överordnas den statliga sektorsplaneringen i länen.*

De statliga myndigheterna är enligt cirkuläret 1973:24 skyldiga att följa riktlinjerna för regionalpolitiken och verka för att de regionalpolitiska målen nås. Denna skyldighet gäller också för de statliga affärsdrivande verken. Vidare är de statliga myndigheterna enligt förordningen (1977:88) om länsplanering skyldiga att lägga resultatet av länsplaneringen till grund för sin planering. I propositionen anmäls att det nämnda cirkuläret från år 1973 kommer att ersättas av en ny författning. I den skall samlas bestämmelserna om de statliga myndigheternas skyldigheter och tydligare än tidigare slås fast att myndigheterna inom sina verksamhetsområden skall verka i enlighet med de regionalpolitiska målen. Därvid framhålls att det finns flera sätt för de statliga myndigheterna att mera aktivt väga in regionalpolitiska faktorer i sin planering. Med dessa uttalanden i propositionen torde det aktuella motionsyrkandet i huvudsak vara tillgodosett. Utskottet vill emellertid tillägga att regering och riksdag ytterst har möjlighet att via budgetprocessen göra de

ingripanden som från regionalpolitisk synpunkt bedöms nödvändiga, inte minst vid statsmakternas avvägningar mellan olika sektorer och mellan olika län. Med hänsyn till det anförda bör motionen 2562 i föreliggande del inte föranleda någon åtgärd.

I samma motion begär centerpartiet vidare att regeringen skall lägga fram förslag till en *starkare länsdemokratisk förankring av länsplaneringen.*

Länsdemokratikommittén har i ett första delbetänkande (SOU 1978:35) lämnat förslag till utformning av den framtida länsplaneringen. En huvudlinje för kommittén har varit att stärka landstingskommunernas inflytande. Kommitténs förslag har remissbehandlats. På denna punkt sägs remissopinionen vara splittrad. Föredragande statsrådet anser för sin del att tiden ännu inte är mogen för att ta slutlig ställning till kommittéförslaget. Han anför bl. a. att det är angeläget att man studerar även andra modeller än kommittén förordat för att vidga det folkliga inflytandet över den regionala samhällsförvaltningen.

Också utskottet anser det välbetänkt att frågan om det länsdemokratiska inflytandet övervägs vidare. Dessa fortsatta överväganden bör avvaktas, och med hänsyn härtill föreligger inte skäl för riksdagen att ta initiativ av det slag som begärs i motionen. Den bör sålunda inte föranleda någon åtgärd i den nu behandlade delen.

Hans Gustafsson begär i motionen 1070 att regeringen skall ta initiativ till överläggningar med kommunförbunden och de fackliga organisationerna om en *aktiv kommunal sysselsättningsplanering.*

Vägledande riktlinjer för den kommunala sysselsättningsplaneringen drogs upp i propositionen 1975/76:211. Dessa allmänna riktlinjer vann instämmande från riksdagens sida (AU 1976/77:7 s. 55). Den närmare utformningen av den kommunala sysselsättningsplaneringen förutsattes bli klarlagd genom överläggningar med företrädare för kommunerna men också genom utvärderingen av försöken med sådan planering i sysselsättningsutredningens regi. Utredningen har på nytt tagit upp frågan om kommunal sysselsättningsplanering i sitt slutbetänkande. I avvaktan på behandlingen av utredningens förslag bör motionen inte föranleda någon åtgärd.

Inom vissa län har länsstyrelserna fått i uppdrag att tillsätta arbetsgrupper med uppgift att samordna de regional- och sysselsättningspolitiska åtgärderna på orter med sysselsättningsproblem till följd av strukturomvandlingen inom stål-, varvs- och tekoindustrierna. Thure Jadestig m. fl. (s) föreslår i motionen 1041 en *vidgning av de regionala arbetsgruppernas uppgifter till fler branscher.* Motionärerna hänvisar till att det finns stora branschproblem inom bl. a. skogs-, verkstads- och den elektroniska industrin.

Propositionens förslag på denna punkt innebär att de delegationer och arbetsgrupper, som regeringen har tillsatt för att behandla sysselsättningsproblem till följd av strukturförändringar, förutsätts avsluta sitt arbete under budgetåret 1979/80. I stället skall, som förut redovisats, länsstyrelserna få särskilda medel för att bl. a. bedriva motsvarande verksamhet. Medelstilldel-

ningen är avsedd att omfatta alla län. Vid bifall till propositionens förslag får motionens syfte anses bli tillgodosett, och densamma bör därför inte föranleda någon åtgärd.

Sambandet mellan länsplaneringen och den kommunala bebyggelseplaneringen tas upp i motionen 2573 av Kjell Mattsson (c) och Kerstin Andersson i Hjärtum (c). Motionärerna kritiserar vissa uttalanden i propositionen om detta samband. Vad de framför allt vänder sig mot är uttalanden i propositionen som de tolkar som ett förord för att den kommunala fysiska planeringen skall inriktas på en till tätorterna ensidigt koncentrerad bebyggelse. Vidare anser motionärerna att det är angeläget att klargöra att kommunala beslut om bebyggelsestrukturen har sin utgångspunkt i byggnadslagstiftningen. Statsmakternas vilja att ingripa i planeringen måste få uttryck inom denna lagstiftning. En översyn av de regionalpolitiska riktlinjernas utformning bör därför göras i fråga om samordningen med byggnadslagstiftningen.

I ett av de i motionen kritiserade avsnitten i propositionen (s. 43) framhåller föredragande statsrådet "att en väsentlig del av arbetet med de regionalpolitiska frågorna är att i den fysiska planeringen åstadkomma en bebyggelsestruktur som ger goda lokala arbetsmarknader. Länsstyrelsen skall i dialog med kommunerna verka för att dessa bedriver en fysisk planering som leder till att lokaliseringen av bostäder, service och arbetsområden står i överensstämmelse med de övergripande regionalpolitiska målen. Länsstyrelsen bör ytterligare förstärka samverkan mellan länsplaneringen och den kommunala planeringen."

Skälet till att bebyggelseplaneringens betydelse i samband med länsplaneringen framhålls i propositionen är att söka i regionalpolitikens sysselsättningsmål i vilket ingår att kvinnornas möjligheter att ta förvärvsarbete bör förbättras. Detta kan inte uppnås enbart genom att öka antalet arbetstillfällen. I 1976 års riksdagsbeslut betonades också vikten av att förvärvshinder av olika slag blir undanröjda. Det innebär att de regionala och lokala arbetsmarknaderna måste vidgas för att öka möjligheterna till val mellan olika typer av sysselsättning. Till de insatser som då kommer i fråga hör att man förbättrar kommunikationerna och planerar lokalisering av bostäder och arbetsplatser på sådant sätt att det blir lättare att ta sig till de arbetsplatser som finns på de lokala arbetsmarknaderna. De i propositionen gjorda uttalandena om planering av tätortsutbyggnaden bör ses mot denna bakgrund och inte, som motionärerna befarar, tolkas som ett ställningstagande mot att bebyggelse sker även utanför tätorterna.

Den andra frågan som behandlas i motionen gäller i vad mån de statliga riktlinjerna för regionalpolitiken är bindande för den kommunala fysiska planeringen. Utskottet finner för sin del självklart att länsstyrelserna vid sitt samråd med kommunerna hävdar dessa riktlinjer. Detta innebär å andra sidan inte att kommunernas planmonopol enligt gällande byggnadslagstiftning ifrågasätts. I övrigt kan tilläggas att berörda frågor om tätortsutveck-

lingen kommer att aktualiseras på nytt vid riksdagens behandling av propositionen 1978/79:213 om redovisning av planeringsskedet i den fysiska riksplaneringen och i samband med att förslag inom kort läggs fram till en ny plan- och byggnadslagstiftning.

Med ovan gjorda uttalanden får motionen anses besvarad, och den bör inte föranleda någon åtgärd från riksdagens sida.

Planeringsinstrument

De nuvarande regionalpolitiska planeringsinstrumenten är ortsplanen, planeringstalen och indelningen av landet i stödområden.

Ortsplanen

I samband med behandlingen av 1972 års riktlinjer för regionalpolitiken antogs en ortsplan (ortsklassificering). Varje kommun tillmäts i ortsplanen en roll i en regional struktur, där orter med olika funktioner kompletterar varandra i fråga om service och sysselsättning. Kommunerna indelas i planen i storstadsområden (numera centra i storstadsområden), primära centra, regionala centra samt kommuncentra. År 1976 kompletterades planen med ett antal kommundelscentra inom vissa till ytan stora kommuner i det inre stödområdet. Även andra ändringar gjordes i planen. Samtidigt uttalades från riksdagens sida att ortsplanen fortsättningsvis bör ha sin största användning för planering av serviceutbudet.

Ortsplanen framgår av den länsvisa redovisning som lämnas senare i betänkandet.

Riksdagen begärde på hösten 1976 (AU 1976/77:7 s. 16) en utvärdering av ortsplansystemet. Regeringen uppdrog åt länsstyrelserna att göra utvärderingen som har redovisats i 1978 års länsrapport. Länsstyrelsernas uppfattningar sammanfattas i propositionen dels på s. 51–52, dels – mer utförligt – i propositionens bilaga 9.

I propositionen förordas att ortsplanen skall finnas kvar med vissa kompletteringar och preciseringar. Bl. a. föreslås att ortsplanen tillförs begreppet pendlingsregioner med hänsyn till att arbetspendling inom rimliga avstånd kan vara ett viktigt medel att lösa sysselsättningsproblemen på orter med sysselsättningssvårigheter.

I moderata samlingspartiets motion 2557 framhålls att den indelning som gjorts genom ortsplanen inte får ligga fast en gång för alla utan en *successiv anpassning* måste kunna göras till den faktiska utvecklingen.

Enligt propositionen måste ortsplanen kunna ges ett ändrat innehåll allteftersom bedömningarna av framtiden ändras. Utskottet har samma uppfattning. Det förefaller naturligt att en prövning görs i samband med de fullständiga länsplaneringsomgångarna. Det gjordes f. ö. redan med anledning av länsplanering 1974. En ny utvärdering kommer att ske inom ramen

för länsplanering 1980. Med hänsyn till det anförda synes motionen i förevarande del inte behöva föranleda någon åtgärd.

Centerpartiet hävdar i motionen 2562 att ortsplanen endast bör vara en *beskrivningsmodell* utan styrande funktioner. Utskottet har en annan uppfattning och ser ortsplanen som ett instrument i den långsiktiga planeringen. Med godtagande av vad som anförts i propositionen om ortsplanen som planeringsinstrument avstyrker utskottet motionen i nu behandlad del.

Den i propositionen lämnade redovisningen av länsstyrelsernas utvärdering av ortsplanen föranleder utöver det sagda inte något yttrande från utskottets sida. Längre fram i betänkandet i avsnittet om Västernorrlands län tar utskottet upp det konkreta yrkande som finns om ändring i ortsplanen och som gäller Örnsköldsviks kommun.

Planeringstal

Riksdagen har genom beslut år 1972 och år 1976 fastlagt planeringstal i form av befolkningsramar för länen som ett underlag för den regionala utvecklingsplaneringen. Dessa ramar, som innehåller antaganden om befolkningsutvecklingen t. o. m. utgången av år 1985, skall statlig myndighet enligt cirkuläret (1973:24) till statsmyndigheterna om iakttagande av beslutet om den regionala utvecklingen (ändrat senast 1977:2), lägga till grund för planeringen inom sitt verksamhetsområde och för beslut av betydelse för samhällsutvecklingen.

Riksdagen uttalade år 1972 att befolkningsramarna skulle utformas med beaktande av utvecklingsmöjligheter och utvecklingstendenser i de skilda regionerna och med hänsyn till tillgängliga regionalpolitiska medel. I befolkningsramarna skulle finnas en inbyggd flexibilitet som medgav en planeringsberedskap för att möta de problem som uppstod om utvecklingen gick åt annat håll än vad man hade räknat med.

I riksdagens beslut år 1976 betonades att en utgångspunkt för planeringen bör vara att utvecklingsambitionerna för län och kommuner ansluter till de för landet som helhet gällande förutsättningarna. Planeringen för sysselsättning och serviceförsörjning skall därför utgå från vad som resp. år är ett realistiskt befolkningstal för hela riket.

Enligt cirkuläret skall, i enlighet med uttalanden från riksdagen, planeringen i resp. län i första hand inriktas på en viss del av ramen. För storstadslänen skall planeringen primärt inriktas på den undre delen av ramen. Planeringen i skogslänen och Gotland skall primärt inriktas på den övre delen av planeringsramen. För övriga län skall planeringen i första hand inriktas mot mellandelen av resp. befolkningsram.

De fastställda planeringstalen för länen för år 1985 jämte befolkningen åren 1970 och 1978 samt den förutsedda utvecklingen år 1985 enligt länsstyrelsernas senaste prognoser framgår av följande tabell.

Invånare i tusental

Län	Folkmängd			Planeringstal för år 1985
	1970	1978	1985	
Stockholms	1 477	1 519	1 584	1 530 – 1 590
Uppsala	217	239	246	240 – 250
Södermanlands	248	252	250	250 – 260
Östergötlands	382	392	399	390 – 410
Jönköpings	299	302	309	300 – 315
Kronobergs	167	171	173	170 – 180
Kalmar	241	241	239	240 – 250
Gotlands	54	55	53	53 – 55
Blekinge	154	154	149	155 – 165
Kristianstads	264	277	286	270 – 280
Malmöhus	719	743	745	740 – 770
Hallands	200	227	239	225 – 240
Göteborgs o. Bohus	715	713	705	720 – 750
Älvsborgs	402	423	422	415 – 435
Skaraborgs	259	267	270	260 – 270
Värmlands	284	285	285	280 – 290
Örebro	275	274	275	270 – 280
Västmanlands	262	260	261	265 – 275
Kopparbergs	277	284	289	280 – 290
Gävleborgs	293	294	293	295 – 305
Västernorrlands	267	268	270	265 – 280
Jämtlands	131	134	134	130 – 140
Västerbottens	233	241	243	240 – 250
Norrbottens	255	266	258	275 – 290
Riket	8 077	8 284	8 377	8 258 – 8 620

I propositionen framhålls att planeringstal i form av befolkningsramar är en god grund för fördelnings- och dimensioneringsbeslut av betydelse för regionalpolitiken. Med hänsyn till svårigheterna att ange exakta planeringstal anser man att dessa liksom hittills bör uttryckas i form av befolkningsramar. Eftersom den planering som ramarna skall ligga till grund för avses bli mer inriktad på konkreta åtgärder bör de dock enligt propositionen vara så snäva som möjligt.

Frågan om planeringstalens utformning tas upp i moderaternas och centerpartiets motioner 2557 resp. 2562 liksom i den socialdemokratiska motionen 2561. Moderaterna framhåller att planeringstalen måste successivt kunna anpassas till den faktiska utvecklingen. Centerpartiet vill att riksdagen skall slå fast att riksdagsuttalandet att planeringen skall inriktas på viss del av befolkningsramen fortfarande gäller. I den socialdemokratiska motionen har man en motsatt inställning och hävdar att ramen skall gälla i sin helhet utan prioritering av viss del av ramen.

I några motioner vill man ha förändring av befolkningstalen. Justering uppåt begärs för Skaraborgs län i motionerna 2439 av Sten Svensson (m) och

Karl Leuchovius (m) och 2568 av Bengt Kindbom m. fl. (c). Motsvarande sak yrkas för Kristianstads län av Bo Lundgren (m) och Wiggo Komstedt (m) i motionen 2436 samt av Erik Johansson m. fl. (s) i motionen 2507. När det gäller Stockholms län vill Georg Danell m. fl. (m) i motionen 1618 ha ett uttalande av innebörd att planeringen skall ske efter övre delen av ramen.

I likhet med propositionen är utskottet inte berett att i dag föreslå någon ändring i 1976 års riksdagsbeslut om planeringstal. Beslutet skall alltså äga fortsatt giltighet. Det kan emellertid inte bestridas, vilket f. ö. återspeglas i propositionen och motionerna, att förutsättningarna i någon mån har förändrats sedan beslutet fattades. Bl. a. finns det anledning räkna med att rikets befolkningsökning blir inte oväsentligt lägre än vad tidigare antagits. Utskottet vill för sin del föreslå att regeringen låter göra en översyn av planeringstalen och redovisar resultatet härav vid nästa riksmöte. Riksdagen får sedan ta ställning till eventuella ändringar i ramarna samt till frågan om det finns anledning att göra några kompletterande uttalanden angående prioriteringar. Vad utskottet anfört i denna fråga bör regeringen underrättas om.

Stödområdesindelningen

Alltsedan 1964 har metoden med stödområden använts för att fördela det regionalpolitiska stödet. För stödverksamheten finns i dag ett allmänt stödområde, ett inre stödområde och en s. k. grå zon (området strax utanför det allmänna stödområdet). I Götaland har ett antal kommuner temporärt jämställts med den grå zonen. I Skåne och Bohuslän finns en särskild form av stödområden, de s. k. varvsregionerna. Stödområdenas nuvarande avgränsning framgår av kartan i slutet av betänkandet.

Redan från början stod det klart att det är problem förenade med den typ av avgränsning för regionalpolitiskt stöd som fasta geografiska gränser innebär. Det öppnades därför möjligheter att efter särskild prövning bevilja stöd även utanför stödområdena. I sysselsättningsutredningens uppdrag ingick att pröva frågan om man kunde använda andra metoder för fördelningen av det regionalpolitiska stödet än en geografisk indelning. Utredningen ansåg emellertid att man borde fortsätta med systemet med stödområden men att indelningen borde göras mera differentierad.

I enlighet med sysselsättningsutredningens betänkande föreslås nu i propositionen att man skall inrätta sex stödområden, vilka bör rangordnas efter behov av insatser på följande sätt: inre stödområde 5 och 6, allmänt stödområde 3 och 4 samt övrigt stödområde 1 och 2. Sysselsättningsutredningen, som inte lade fram något förslag om hur landet skulle indelas utan endast redovisade vissa principer härför, utgick från att några större ändringar av indelningen inte var motiverade. Utredningen betonade vidare att det var väsentligt att inom systemets ram ge bättre möjligheter att påverka arbetstillfällenas lokalisering inom länen. Inom en och samma kommun borde

reglerna för stöd i princip vara lika men i ett antal vidsträckta kommuner förutsåg utredningen att det kunde vara nödvändigt att göra en mer nyanserad bedömning av behovet av stöd.

Utredningen utvecklade sin syn på vilka bedömningsgrunder som skulle vara avgörande för indelning i stödområden. Dessa sammanfattades på följande sätt (prop. s. 155):

o *Behovet av nya arbetstillfällen* i en region för att nå den eftersträvade långtgående utjämningen av *sysselsättningsgraden*. Detta beräknas på basis av en för varje kommun uppställd befolkningsram och en målsättning beträffande sysselsättningsgraden för de människor som bor i kommunen och med hänsyn också till förhållandena i kringliggande kommuner och pendlingsutbytet kommunerna emellan. En redovisning bör också göras av vad som behöver åstadkommas inom de verksamheter till vilka det regionalpolitiska stödet lämnas dvs. industrin, turismen och den privata tjänstesektorn.

o *Arbetslöshetsnivån* sedd över en längre period och i relation till antalet lediga platser.

o *Befolkningsutvecklingen.*

o En kommuns *geografiska läge* i förhållande till andra orter och sysselsättningssituationen i dessa.

o *Den allmänna sysselsättningsbilden i länet.*

I propositionen ansluter sig föredragande statsrådet till dessa bedömningsgrunder och anför för egen del bl. a. (s. 63):

Behovet av nya arbetstillfällen för att utjämna sysselsättningsgraden måste enligt min mening ges stor tyngd vid en bedömning av vilka regionalpolitiska insatser som bör komma ifråga i olika regioner. Den viktigaste utgångspunkten för en sådan bedömning bör vara nuvarande och framtida behov av arbete för de människor som bor i regionen.

Sysselsättningssituationen i en kommun kan givetvis inte bedömas isolerad från läget i närbelägna kommuner och i länet som helhet. En kommuns geografiska läge, pendlingsmöjligheterna och den allmänna sysselsättningsbilden i den större region där kommunen ingår måste därför också beaktas vid indelningen i stödområden.

Befolkningsutvecklingen är en annan viktig faktor när det gäller att bedöma behovet av insatser i skilda kommuner. Folkmängdens storlek och struktur som underlag för service måste bedömas när man anger behovet av insatser för att öka antalet arbetstillfällen och därmed påverka befolkningsutvecklingen i en region. Snabba och omfattande befolkningsförändringar innebär också påfrestningar både för de människor som direkt berörs och för kommunernas inplacering i stödområden. Befolkningsutvecklingen – både bakåt och framåt i tiden – måste därför beaktas när behovet av regionalpolitiska stödinsatser skall bedömas.

Kommuner med en i och för sig god sysselsättningssituation men som ligger i län med en låg sysselsättningsnivå bör som sysselsättningsutredningen föreslår kunna komma ifråga för stöd. Därvid blir inte problemen på den egna orten, utan behovet av en allmän förstärkning av sysselsättningen i länet avgörande. Situationen uppkommer främst i de län som nu ligger inom

stödområdet eller den s. k. grå zonen. Det finns också kommuner med låg sysselsättningsgrad belägna i från sysselsättningssynpunkt förhållandevis bra län. Behovet av stödinsatser kan då vara mindre än för liknande kommuner som ligger i län med allmänna sysselsättningssvårigheter. Situationen är inte ovanlig i landets södra och mellersta delar.

Bedömningsgrunderna för stödområdesindelningen kommer att kräva underlag som gör det möjligt att skapa en riktig och rättvis indelning med utgångspunkt i situationen i olika delar av landet. Det är naturligt att sådant material redovisas i länsplaneringen. Genom anknytningen till länsplaneringen uppnår man att problembeskrivningar och målformuleringar bättre kopplas till förslag till åtgärder. Det blir vidare möjligt att avstämma det regionalpolitiska stödet med planeringen inom andra samhällsområden. Det kan som några remissinstanser har framfört vara önskvärt att vid inplacering i stödområde ibland tillämpa fler bedömningsgrunder än dem som jag har angivit här. Genom kopplingen till länsplaneringen bör dock goda möjligheter finnas att få fram fler omständigheter att beakta vid bedömningen.

I ett par motioner aktualiseras frågan om stödområden är ett lämpligt fördelningsinstrument för det regionalpolitiska stödet. Med utgångspunkt i förhållandena i Örebro län kritiserar Erik Larsson m. fl. (c) i motionen 2571 det nuvarande systemet som de uppfattar som stelt och oförmånligt för kommuner som ligger utanför stödområdesgränsen, men som ofta har samma problem i fråga om sysselsättningen som kommunerna innanför gränsen. I motionerna yrkas att riksdagen skall begära förslag om att stödområdesprincipen skall avlösas av befolkningsmässiga och näringspolitiska målsättningsprinciper.

Liknande synpunkter som i den nämnda motionen anför Paul Jansson m. fl. (s) i motionen 2506. Motionärerna uttalar att det bör vara de strukturella och sysselsättningsmässiga förhållandena som skall vara avgörande och inte enbart om en kommun "råkar" tillhöra ett visst geografiskt område. Motionen mynnar ut i ett yrkande om ett tillkännagivande av de anförda synpunkterna.

Även i den under allmänna motionstiden väckta motionen 1037 av Hans Gustafsson (s) och Kurt Hugosson (s) redovisas kritiska synpunkter på stödområdesindelningen. Motionärerna utgår från sysselsättningsutredningens förslag. De anser att det av utredningen föreslagna systemet inte är tillräckligt finfördelat och flexibelt och vill därför att systemet skall kompletteras. Motionärerna tänker sig att man inom länsplaneringens ram skall fastställa problemområdena till vilka det regionalpolitiska stödet skall riktas. Problemområdenas status skall omprövas med jämna mellanrum med hänsyn till utvecklingen.

I moderata samlingspartiets motion 2557 godtar man principen för förslaget till stödområdesindelning. Man är emellertid tveksam till förslagets ändamålsenlighet och vill därför ha ett uttalande att det nya systemet skall tillämpas på försök, som skall följas av en utvärdering i samband med en fullständig länsplaneringsomgång. I motionen, liksom i motionen 2503 av Ingemar Hallenius m. fl. (c, m, fp), betonas också att det måste finnas

möjligheter att erhålla lokaliseringsstöd till projekt i kommuner utanför stödområdena för att motverka en negativ utveckling på grund av företagsnedläggningar eller andra allvarliga störningar på arbetsmarknaden.

Möjligheterna att ge regionalpolitiskt stöd utanför stödområdena behandlas också i motionen 2572 med Svante Lundkvist (s, c, m, fp) som första namn. Motionen har förhållandena i Södermanland som utgångspunkt. Mot bakgrund av strukturproblemen i länet pekar motionärerna på risken för att tidigare uppbyggda resurser i form av bl. a. samhällsinvesteringar kan gå förlorade eller i vart fall bli underutnyttjade i samband med att industrier helt eller delvis avvecklas. Motionärerna vill ha ett riksdagsuttalande av innebörd att det bör vara möjligt att ge regionalpolitiskt stöd i kommuner med de angivna problemen.

Ett gemensamt tema för de här redovisade motionerna kan sägas vara att man betonar behovet av regionalpolitiska åtgärder även utanför de nuvarande stödområdena. En motion med motsatt tendens har Marianne Stålberg m. fl. (s) lagt fram. I den motionen, 2511, uttrycks oro över att "snart sagt hela landet omfattas av de regionalpolitiska stöden". Varje utvidgning av stödområdena innebär en försvagning av det totala stödet, vilket drabbar de sysselsättningssvaga delarna av inre stödområdet. Motionärerna föreslår att den yttre gränsen för allmänna stödområdet skall utgöra yttre gräns för de nya stödområdena.

När det gäller frågan om stödområden som regionalpolitiskt styrmedel konstaterar utskottet att en enhällig sysselsättningsutredning föreslagit att man även i fortsättningen bör använda denna metod för att fördela medlen. Utskottet ansluter sig till denna uppfattning. Metoden har betydande fördelar ur administrativ och informationssynpunkt. Den är ägnad att ge fasthet och stabilitet åt hela åtgärdssystemet över en längre period. Kritiken mot systemet för att det skulle innebära bristande möjligheter till anpassning efter nya förhållanden är enligt utskottets uppfattning överdriven. Alltsedan stödområdena infördes har det funnits möjlighet att ge stöd utanför områden i orter som haft särskilda problem till följd av strukturomvandling eller liknande svårigheter inom näringslivet. Att en inte obetydlig del av det regionalpolitiska stödet kanaliserats till orter utanför stödområdena framgår av bilaga 7. Under perioden 1 juli 1965–31 december 1978 har ca tre fjärdedelar av det beviljade lokaliseringsstödet gått till allmänna och inre stödområdet. Den återstående fjärdedelen har fördelats ungefär lika mellan grå zonen och övriga landet.

När det gäller inriktningen av stödet vill utskottet först stryka under att det även i framtiden är skogslänen och då särskilt de inre delarna därav som skall prioriteras. Den stödområdesindelning som utskottet längre fram i betänkandet tar ställning till innebär att denna inriktning bibehålls. Stödområdesindelningen får emellertid inte medföra att man utesluter regionalpolitiskt stöd utanför dessa områden. På samma sätt som hittills bör stöd utanför stödområdena kunna beviljas när det föreligger särskilda skäl.

När det gäller antalet stödområden och principerna för inplacering i dessa ansluter sig utskottet i allt väsentligt till de synpunkter som sysselsättningsutredningen och departementschefen lagt fram. Utskottet vill dessutom föreslå den terminologiska förenklingen att beteckningarna "allmänt", "inre" och "övrigt" i anslutning till ordet stödområde bör utgå. Sedan förslag om sex stödområden lagts fram på basis av utredningens förslag har önskemålet härom i centerns partimotion 1653 tillgodosetts. Yrkandet bör alltså inte föranleda någon åtgärd.

Den i propositionen föreslagna indelningen bygger på nuvarande stödområdesgränser. Endast smärre jämkningar har föreslagits. Även detta är enligt utskottets uppfattning en riktig utgångspunkt. Härav följer att utskottet inte kan biträda förslaget i motionen 2511 med Marianne Stålberg som första namn. Om det förslaget bifölls skulle bl. a. hela den nuvarande grå zonen falla utanför stödområdesindelningen. Det skulle i sin tur innebära bl. a. att stora delar av Bergslagen, som bl. a. drabbats hårt av strukturomvandlingen inom stål- och gruvindustrin, skulle få en sämre ställning än i dag är fallet.

När det gäller den kritik som riktats mot att alltför stora delar av landet tas med i stödområdena är det visserligen riktigt att stödområdena täcker en stor del av landets yta. För att få en mer rättvisande bild av indelningens betydelse bör emellertid även storleken av den befolkning som bor inom stödområdena redovisas. Det förslag till indelning som utskottet längre fram i betänkandet lägger fram innebär befolkningsmässigt följande.

Stödområde	Befolkning 1978	
	antal	% av rikets befolkning
6	171 556	2,1
5	219 142	2,6
4	513 339	6,2
3	754 546	9,1
2	496 838	6,0
1	212 653	2,7
Summa	2 368 074	28,7

Det föreslagna systemet med stödområden i sex klasser ställer ökade krav på underlag för bedömning av indelningen. Det är därför viktigt att man inom länsplaneringen tar fram ett så enhetligt material som möjligt samtidigt som man inte bör vara främmande för att vidareutveckla och precisera de kriterier som hittills tillämpats och som redovisats i det föregående. Utskottet kan inte förneka att det på grundval av det i propositionen redovisade materialet varit förenat med stora vanskligheter att bedöma hur enskilda kommuner bör placeras i systemet.

I samband med de fullständiga länsplaneringsomgångarna bör man utvärdera hur den gällande indelningen verkar och ta ställning till behovet av förändringar i denna. Det kan inte uteslutas att det kan visa sig ändamåls-

enligt att gå tillbaka till ett system med färre klasser och måhända en kraftigare prioritering av de områden som har de verkligt stora problemen. I övrigt vill utskottet i detta sammanhang stryka under att inom ramen för ett stödområdessystem bör indelningen vara långsiktig. Ändringar i indelning bör endast göras om förhållanden ändras på ett avgörande sätt, som kan väntas bestå om inte motåtgärder sätts in.

Vad utskottet anfört i anslutning till de i detta sammanhang upptagna motionerna bör regeringen underrättas om.

Till sist i detta avsnitt tar utskottet upp frågor som rör prioriteringar inom län och kommuner. Att få en bättre inomregional balans är ett av regionalpolitikens mål. Stödområdesindelningen skall hjälpa till att främja utvecklingen mot detta mål. Men även inom regioner som är placerade i samma stödområde kan det finnas skiljaktigheter som bör beaktas. Utskottet utgår från att regering och myndigheter vid tillämpningen ser till att stödet varieras och får en inriktning som leder till en bättre inomregional balans.

Motsvarande problem kan finnas även inom en del mycket vidsträckta kommuner i Norrland. Sysselsättningsutredningen förutsatte att inom en och samma kommun enhetliga stödregler skulle gälla men att det kunde vara nödvändigt med en mera nyanserad bedömning i de till ytan stora kommunerna. Utskottet delar denna uppfattning. Det bör vara möjligt att få till stånd den erforderliga differentieringen genom att stödet i sådana fall varieras inom ramen för de maximiregler som gäller. Det kan i vissa fall bli nödvändigt att överskrida de schabloner som inom ramen för systemet tillämpas för maximalt stödbelopp per nytillkommet arbetstillfälle. I undantagsfall har regeringen möjlighet att medge att man även överskrider maximireglerna för det totala stödet.

Med ett system som här skisserats är det möjligt att undvika att dela kommuner på olika stödområden. I propositionen har en sådan delning föreslagits för tre kommuner. Utskottet återkommer härtill i samband med ställningstagandena till indelningen av de olika länen. Det ställningstagande till principen om odelade kommuner som utskottet har gjort tillgodoser ett önskemål i den socialdemokratiska motionen 2561. I den delen bör alltså motionen bifallas. Samtidigt innebär detta ställningstagande att utskottet går emot yrkandena i centerns partimotion med krav på uppdelning av ett stort antal ytterligare kommuner, däribland åtskilliga som inte kan anses ha den vidsträckta omfattning som sysselsättningsutredningen syftade på. Som tidigare sagts återkommer utskottet till de konkreta indelningsfrågorna längre fram i betänkandet.

Den offentliga sektorn och regionalpolitiken

Antalet centralt anställda inom den offentliga sektorn har fördubblats under den senaste tioårsperioden och uppgick år 1976 till i runt tal 1,2 miljoner. Ca 540 000 personer var det året anställda i statlig eller statsunderstödd verksamhet och ca 670 000 hos kommuner och landsting. Den

framtida sysselsättningsökningen kommer troligen att ske främst inom den offentliga sektorn. Den får sålunda en allt större betydelse för sysselsättningen och den regionala utvecklingen.

Statlig verksamhet

I propositionen behandlas vissa åtgärder för att öka de administrativa styrmöjligheterna att påverka den statliga verksamheten i regionalpolitiskt syfte. Dessa åtgärder har delvis redan redovisats i betänkandets avsnitt om länsplaneringen. Därutöver tar propositionen upp frågan om decentralisering av statlig verksamhet som medel i regionalpolitiken. En decentralisering förutsätts omfatta både den centrala och den regionala statsförvaltningen.

I sammanhanget noteras i propositionen att en beredskap måste finnas för att dämpa en alltför snabb tillväxt i Stockholmsregionen. De åtgärder som kan komma i fråga bör i första hand avse tjänstesektorn. Någon ny omlokaliseringsetapp anses inte aktuell, men regionalpolitiska aspekter bör vägas in då behovet av ny statlig verksamhet prövas liksom vid omorganisation eller utökning av statlig verksamhet. Därutöver bör möjligheterna till decentralisering målmedvetet bevakas i den fortlöpande planeringen av de statliga myndigheternas organisation och verksamhet. Länsstyrelserna har fått i uppdrag att svara för den bevakningen i samband med länsplaneringen.

Bengt Fagerlund m. fl. (s) understryker i motionen 2561 behovet av att se över möjligheterna att omlokalisera nya eller expanderande verksamheter inom statsförvaltningen. De påpekar att regeringen inte närmare har utvecklat sin syn på formerna för dessa överväganden och föreslår att en *särskild delegation inrättas.*

Centerpartiet uttalar i motionen 2562 att propositionens förslag är helt otillräckliga för att få till stånd en vidgad planering av den offentliga verksamheten från regionalpolitiska utgångspunkter. Partiet begär att riksdagen skall uttala att *nytillkommande statliga myndigheter skall lokaliseras utanför Stockholmsområdet.* Vidare kräver centerpartiet att de centrala myndigheterna skall åläggas att utarbeta *planer för en successiv decentralisering.* Normalt bör planeras för att den centralt anställda personalstyrkan reduceras med 10 % med en minskning av 10 000 anställda under fem år som mål. Detta bör kunna ske genom decentralisering av uppgifter till länsorgan eller lokala organ eller genom att filialer eller avdelningar upprättas ute i landet. Samma yrkanden framställs av centerpartiet i motionen 1653 från allmänna motionstiden i år.

Utskottet delar uppfattningen i motionerna att en spridning av statlig verksamhet är ett nödvändigt komplement av medlen för att nå en regional utjämning. Betydelsefulla åtgärder har vidtagits redan tidigare. Här skall särskilt nämnas 1971 och 1973 års omlokaliseringar av central statlig förvaltning m. m. och decentraliseringen av universitets- och högskoleorganisationen. En fortsatt omfördelning av statlig verksamhet måste emellertid komma till stånd på såväl central som regional nivå. Arbetet härmed bör

sålunda intensifieras.

De åtgärder som härvid blir aktuella är delegering av beslutsbefogenheter och decentralisering av arbetsuppgifter från central till regional eller lokal nivå. Hit hör också omlokalisering av central statlig verksamhet. Någon ny omlokalisering av statlig förvaltning av det slag som tidigare genomförts är enligt propositionen inte aktuell. Detta överensstämmer med den uppfattning statsmakterna tidigare har givit till känna. Däremot bör man, som också föreslås i propositionen, målmedvetet pröva möjligheterna att omlokalisera ny eller expanderande statlig förvaltning. Prövningen bör ske kontinuerligt, och därför bör inrättas ett särskilt organ med ansvar för verksamheten. Detta organ kan lämpligen ha formen av en delegation, och utskottet biträder sålunda yrkandet härom i den socialdemokratiska motionen. Enligt utskottets mening kan det vara ändamålsenligt att knyta delegationen till regeringens kansli. Därmed underlättas en koppling mellan delegationens arbete och den i sammanhanget betydelsefulla budgetprocessen.

I de fall ny statlig verksamhet inrättas bör, som redan sagts, lokaliseringsfrågan prövas noggrant. Det är dock knappast praktiskt möjligt att, som centermotionärerna vill, kategoriskt slå fast att nya förvaltningsenheter skall förläggas utanför Stockholmsområdet. Utskottet kan så till vida hålla med motionärerna om att starka skäl måste finnas för att förlägga en ny statlig verksamhet till Stockholm eller dess grannkommuner, men hänsyn måste också tas till verksamhetens art och kontaktbehov. Vidare förekommer att till formen nya organ bildas genom omorganisation av tidigare verksamhet och omflyttning av redan anställd personal. Som exempel kan nämnas ombildningen av statens avtalsverk till statens arbetsgivarverk.

Utskottet är heller inte berett att biträda yrkandet i centermotionen om en planmässig reducering av antalet anställda i central förvaltning med ett fixerat tal. Utskottet förväntar sig att det decentraliseringsarbete i vid mening som utskottet ovan uttalat sig för skall ge påtagliga resultat. Det skall ingalunda uteslutas att man på sikt når de omfördelningseffekter som centerpartiet vill ställa upp som mål. Myndigheternas möjligheter att medverka i de regionalpolitiska utjämningssträvandena beror emellertid av skiftande faktorer, t. ex. om myndigheten under sig har en regional organisation eller ej. De centrala myndigheternas storlek, som varierar högst avsevärt, är en annan faktor. Det bör i sammanhanget också erinras om att en ganska betydande del av den centrala statsförvaltningen omlokaliserats.

Man får vidare utgå från att den föreslagna delegationen tillgodogör sig erfarenheterna av den tidigare utlokaliseringen av statlig verksamhet och av olika försök som gjorts med decentralisering av arbetsuppgifterna.

Vad utskottet med anledning av nu behandlade motioner anfört om inrättande av en delegation för omlokaliseringsfrågor, m. m. bör ges regeringen till känna.

Centerpartiet föreslår i sammanhanget att ett nytt *anslag till särskilda regionalpolitiska åtgärder i statlig verksamhet, m. m.* förs upp på statsbudgeten.

Anslaget bör enligt partimotionen 2562 beräknas till 100 milj. kr.

Centerförslaget anknyter till vad som har förordats av sysselsättningsutredningen som tänkt sig att medlen skulle kunna användas till åtgärder för regional och lokal anpassning av affärsverkens service, decentraliseringsåtgärder m. m.

Utredningens förslag behandlas i propositionen. Föredragande statsrådet anser att riksdagen liksom hittills i varje särskilt fall bör pröva frågor om anvisning av medel som skall täcka särskilda kostnader för regionalpolitiskt motiverade åtgärder. Utskottet har samma mening och avstyrker till följd härav motionens anslagsyrkande.

Kommunernas och landstingens verksamhet

I anslutning till synpunkter som sysselsättningsutredningen för fram görs i propositionen uttalanden om betydelsen av att kommuner och landsting i sin verksamhetsplanering tar ökad hänsyn till regionalpolitiska faktorer och medverkar i strävandena att undanröja förvärvshinder.

Även centerpartiet tar upp frågan i partimotionen 2562 och uttalar sig allmänt för det angelägna i att kommuner och landsting medvetet decentraliserar sin verksamhet.

Moderaterna anser i partimotionen 2557 att propositionens uttalanden ger anledning framhålla bl. a. att fullföljandet av de regionalpolitiska målen visserligen fordrar vissa former av samhällsplanering men att planeringen inte får göras så detaljerad och definitiv att enskilda människors, företags, kommuners och landstings olikartade möjligheter och ambitioner inte kommer fram. Det påpekas vidare att det är landsting och kommuner som skall fastställa planer för utbyggnad av institutioner för olika former av vård och barnomsorg. De synpunkter som framförs i motionen bör enligt moderaterna ges regeringen till känna.

För att nå resultat i de regionalpolitiska utjämningssträvandena krävs samverkan mellan skilda intressenter. Det är betydelsen av denna samverkan som understryks i det aktuella avsnittet i propositionen. Utskottet har tidigare i samband med behandlingen av länsplaneringsfrågorna framhållit att det måste ankomma på länsstyrelserna att vid de samrådsförfaranden som äger rum hävda de regionalpolitiska riktlinjer som antas av statsmakterna. Detta kan emellertid inte anses som ett intrång i kommuners och landstings beslutanderätt, som f. ö. är fastlagd i annan ordning. Utskottet har vidare svårt att se att principiella meningsskiljaktigheter skall behöva uppstå kring frågan om det angelägna i att kommuner och landsting medverkar när det gäller att förbättra den inomregionala balansen och undanröja förvärvshinder för undersysselsatta grupper. På grund av det anförda bör riksdagen inte göra ett uttalande av det slag som begärs av moderaterna. Deras yrkande avstyrks sålunda.

Utskottet har i det aktuella avsnittet redovisat vad som anförts i propositionens motsvarande avsnitt om den offentliga sektorn och regionalpolitiken i de delar som uppmärksammats i motionerna. Vad som i övrigt anförts i samma avsnitt i propositionen föranleder inte något yttrande från utskottets sida.

Regionalpolitiskt stöd till näringslivet

Allmänna utgångspunkter

De regionalpolitiska stödformer som sedan mitten av 1960-talet utvecklats som medel för att påverka företagens lokalisering är följande:

- o lokaliseringsbidrag vid byggnadsinvesteringar,
- o avskrivningslån vid byggnadsinvesteringar och, i vissa fall, maskininvesteringar,
- o lokaliseringslån vid byggnads- och maskininvesteringar,
- o flyttningsersättning för maskiner m. m.,
- o lånegaranti för anskaffning av omsättningstillgångar och för kostnader för marknadsföring,
- o introduktionsstöd vid nyanställning av personal i det allmänna stödområdet,
- o sysselsättningsstöd vid nyanställning av personal i främst det inre stödområdet,
- o utbildningsstöd för utbildning av nyanställd personal,
- o flyttningsstöd till personal med kvalificerad yrkesutbildning.

I bil. 7 visas stödets fördelning på län åren 1965–1978.

Bestämmelser om stödformerna finns i förordningen (1970:180) om statligt regionalpolitiskt stöd. Vidare kan stöd ges enligt den s. k. *offertprincipen*. Med bidrag till uppförande av *kommunala industrilokaler* och verksamheten med *statliga industricentra* vill man påverka företagens lokaliseringsort genom att upplåta lokaler på förmånliga villkor. Det finns ytterligare former av stöd till näringslivet vilka dock inte närmare behandlas i propositionen, bl. a. användningen av företagens investeringsfonder i regionalpolitiskt syfte, de regionala utvecklingsfonderna och transportstödet.

De modifieringar av den regionalpolitiska åtgärdsarsenalen som föreslås i propositionen bygger i sina väsentliga delar på vad som har förordats av sysselsättningsutredningen. De mest påtagliga förändringarna är att antalet stödformer minskas och sysselsättningsstödet byggs ut. I propositionen betonas systemets karaktär av inledningsstöd. Följande fem stödformer föreslås:

- o sysselsättningsstöd,
- o utbildningsstöd,
- o avskrivningslån,
- o lokaliseringslån,
- o stöd enligt offertprincipen.

Detta innebär att följande stödformer skall upphöra: lokaliseringsbidrag, flyttningsersättning för maskiner m. m., lånegarantier och introduktionsstöd.

Flyttningsstödet till viss personal skiljer sig från övriga stödformer därigenom att det inte riktar sig till företag utan till arbetstagare. Bidragskostnaderna finansieras liksom de arbetsmarknadspolitiska flyttningsbidragen från anslaget Arbetsmarknadsservice. Denna form av stöd behandlas inte i propositionen. Utskottet finner inte heller anledning lägga fram något förslag om förändring av stödet. Det kommer sålunda tills vidare att finnas kvar i oförändrad form.

Sysselsättningsstödet beviljas för bestående personalökningar. Det utgår f. n. med sammanlagt 17 500 kr. under en period av tre år räknat per årsarbetskraft. Det i propositionen föreslagna utbyggda stödet avses utgå i stödområdena 4–6 enligt följande: i område 4 med totalt 40 000 kr. under tre år, i område 5 med totalt 80 000 kr. under fem år och i område 6 med totalt 130 000 kr. under sju år.

Sysselsättningsstödet beviljas f. n. i efterhand. Om stödet avser fler än tio årsarbetskrafter första året är avsikten att man i fortsättningen skall ha förhandsprövning. Till frågan om övergångsregler för sysselsättningsstödet återkommer utskottet i ett senare avsnitt.

Utbildningsstödet beviljas med belopp per arbetstimme och elev från fall till fall. Det utgår f. n. endast för utbildning av nyanställd personal. I propositionen föreslås den ändringen att utbildningsstöd i undantagsfall skall kunna lämnas till utbildning av redan anställd personal.

Avskrivningslån är ränte- och amorteringsfria och skrivs f. n. av med en femtedel årligen. Den föreslagna nya formen av avskrivningslån innebär att halva beloppet skrivs av efter tre år och återstoden efter sju år. I motsats till nuvarande ordning skall avskrivning ske efter myndighetsbeslut i varje särskilt fall. Om avskrivning inte medges omvandlas lånet till lokaliseringslån.

Avskrivningslånen föreslås utgå i procent av byggnadskostnaden resp. kostnader för anskaffning av maskiner, arbetsredskap och verktyg. Procentsatserna differentieras i de olika stödområdena på sätt framgår av sammanställningen på följande sida. Det bör observeras att procenttalen utgör en övre gräns för avskrivningslånens storlek. Lån kan alltså beviljas efter en lägre procentandel av kostnaderna. Det förutsätts å andra sidan att procentsatserna i undantagsfall skall kunna överskridas, dock aldrig över de högsta procenttal som föreslås för stödområde 6. Beslut om sådant förhöjt stöd bör fattas av regeringen.

Lokaliseringslån skall i fortsättningen kunna lämnas inte bara för investeringar i byggnader och maskiner utan också för att anskaffa omsättningstillgångar samt för att täcka kostnader för marknadsföring, produktutveckling och andra liknande åtgärder.

F. n. får summan av lokaliseringsbidrag/avskrivningslån och lokaliseringslån maximalt utgöra två tredjedelar av det godkända stödunderlaget. I

fortsättningen skall summan av avskrivningslån och lokaliseringslån vara högst 70 % av stödunderlaget. Som tidigare sagts är avsikten att regeringen liksom hittills i undantagsfall skall kunna medge stöd som överskrider det nu angivna procenttalet. Föredragande statsrådet räknar med att lokaliseringslån i flertalet fall kommer att beviljas med belopp som är lägre än de som maximalt kan utgå.

Som längsta lånetid förordas 20 år. Vid lån till turistanläggningar skall dock tiden kunna förlängas till 25 år. Liksom hittills skall amorteringsanstånd kunna medges under högst fem år.

Offertprincipen behandlas senare i ett särskilt avsnitt.

Utskottet återkommer i det följande till ytterligare frågor om det nya stödsystemet.

Den här lämnade redovisningen av propositionens förslag till stödsystem åskådliggörs i följande sammanställning som även visar stödformernas differentiering i de olika stödområdena:

Stödets storlek i olika stödområden

Stöd-område	Stödets storlek i procent av kostnader/kapitalbehov					Stödets storlek i kronor	
	Byggnadsinvesteringar	Maskininvesteringar	Omsättningstillgångar	Marknadsföringsåtgärder	Flyttning av maskiner	Sysselsättningsstöd	Utbildningsstöd
	Totalt lånestöd högst 70 %						
	därav avskr. lån högst					Belopp per anställd	
1	10 %	10 %				–	
2	25 %	10 %	Lokaliseringslån högst 70 % för resp. ändamål			–	Ej maximerat
3	40 %	15 %				–	
4	40 %	15 %				Totalt 40 000 under 3 år	
5	55 %	30 %				Totalt 80 000 under 5 år	
6	70 %	60 %				Totalt 130 000 under 7 år	

I områdena 4–6 tillkommer enligt propositionens förslag följande ytterligare stödformer: stöd till turistanläggningar och till uppförande av kommunala industrilokaler samt stöd enligt offertprincipen.

Utskottet har i avsnittet om regionalpolitikens förutsättningar och mål behandlat den principiella frågan om avvägningen mellan generella och selektiva medel i regionalpolitiken med anledning av ett yrkande av moderata samlingspartiet. Utifrån sin principiella utgångspunkt att ökad vikt bör läggas vid generella medel förordar moderaterna i partimotionerna 1533 och 2557 att *socialförsäkringsavgifterna* skall få användas som ett medel att främja den regionala balansen. I den sistnämnda motionen föreslås även att företagen skall få göra avsättningar på förmånliga villkor till *regionala investeringsfonder*.

Enligt moderaterna bör regeringen lägga fram förslag om att socialförsäkringsavgifterna skall sänkas med 3 % i stödområdena 3 och 4 samt med 5 % i områdena 5 och 6. Den minskning av de totala lönekostnaderna som härigenom uppkommer för kommunerna bör avräknas mot skatteutjämningsbidragen. Förslag härom bör också presenteras av regeringen.

Vidare begär motionärerna att regeringen skall utarbeta förslag till regionala investeringsfonder i enlighet med vad som anförts i partimotionen 1108. I dessa fonder avses företagen på gynnsamma villkor få avsätta medel för investeringar i stödområdena.

Moderaterna anser att deras förslag leder till att behovet av selektiva åtgärder minskar. De yrkar som en konsekvens härav att den av regeringen föreslagna *utbyggnaden av sysselsättningsstödet skall avslås*. Dessutom anses förslagen leda till ett minskat anslagsbehov för regionalpolitiskt stöd.

Centerpartiet godtar de i propositionen föreslagna ändringarna i stödformerna som enligt partimotionen 2562 innebär klara förbättringar och förenklingar i förhållande till nuläget. Stödet bör emellertid enligt motionen byggas ut ytterligare i stödområdena 4–6. Sålunda väcks tanken på ett differentierat *generellt sysselsättningsstöd* i stödområdena 5 och 6. Stödet föreslås motsvara en sänkning av arbetsgivaravgifterna med 5–10 %. Centerpartiet yrkar i sin motion att frågan utreds skyndsamt med sikte på att stödformen skall kunna börja tillämpas från den 1 januari 1980. Vidare begär motionärerna att riksdagen skall besluta att *investeringsfonderna* skall få användas *i kombination med lokaliseringspolitiskt stöd*. Fonderna bör därvid i regionalpolitiskt syfte få användas fritt inom stödområde 6 och efter prövning i de enskilda fallen inom områdena 5 och 4.

Även Nils Hörberg (fp) vill i motionen 2566 att riksdagen skall uttala sig för att man i framtiden bör använda allmänt verkande stödformer inom regionalpolitiken i större utsträckning än f. n. är fallet. Motionären vill att man skall införa ett *permanent lönekostnadsbidrag* inom stödområdena för alla anställda hos kommuner och företag. Han väcker vidare tanken på att man skall införa ett avstånds- och kallortsbidrag till invånarna i vissa stödområden samtidigt som man inför skärpta regler för avdrag för bilresor till och från arbetet i storstadsområdena och andra utpräglade tätortskommuner.

Utskottet tar först upp till behandling de förslag i motionerna som syftar till att med generella metoder utformade på olika sätt sänka lönekostnaderna för

företag i stödområdena. I sammanhanget behandlar utskottet också propositionens förslag om utbyggnad av sysselsättningsstödet och moderaternas yrkande om avslag på detta förslag.

Utskottet har tidigare i betänkandet uttalat att de regionalpolitiska stödformerna bör utformas på grundval av de principer som hittills har tillämpats. Man bör sålunda använda både selektiva och generella medel i stödverksamheten, dock med tyngdpunkten lagd på selektiva åtgärder. Huvuddelen av stödet bör sålunda lämnas efter en individuell prövning i de enskilda ärendena. Stödet bör också i fortsättningen framför allt fungera som ett stöd i inledningsskedet av en företagsetablering. Moderaternas förslag om sänkta socialförsäkringsavgifter är oförenliga med dessa grundläggande principer. Det medför dessutom ett mycket stort inkomstbortfall för det allmänna, och de regionalpolitiska effekterna kan inte väntas stå i proportion härtill. Enligt utskottets uppfattning bör man få ut väsentligt mer sysselsättningsmässigt om man satsar resurser på ett system av den typ som föreslås i propositionen och inte använder betydande medel som ett kontinuerligt driftstöd för alla typer av verksamheter. Utskottet avstyrker alltså moderaternas förslag.

Det sagda innebär inte att det skulle saknas skäl att i viss omfattning subventionera lönekostnaden i områden med sysselsättningssvårigheter. Sysselsättningsstödet är en sådan metod. Detta stöd har den fördelen att det direkt stimulerar till att öka sysselsättningen samtidigt som det har karaktären av inledningsstöd. Propositionens förslag till utbyggnad av sysselsättningsstödet överensstämmer helt med vad som har förordats av sysselsättningsutredningen. Förslaget är en välkommen förstärkning av de regionalpolitiska medlen i särskilt utsatta regioner och bör därför genomföras. Härav följer att moderaternas yrkande om avslag inte bör bifallas.

Ett sysselsättningsstöd av det slag som föreslås i centermotionen får i princip samma effekter som den av moderaterna föreslagna sänkningen av arbetsgivaravgifterna. De invändningar som utskottet riktat mot avgiftssänkningen har alltså en motsvarande tillämpning på centerförslaget. Därtill kommer att propositionens förslag allmänt sett medför ett starkare ekonomiskt stöd till företag som nyetablerar eller utvidgar verksamhet inom stödområdena. Subventioneringen av lönekostnaderna ökas starkt genom den föreslagna utbyggnaden av sysselsättningsstödet som kommer att utgå i de i centermotionen berörda stödområdena 4–6. Effekterna av de nya stödformerna bör avvaktas innan man tar ställning till om ytterligare åtgärder behöver vidtas. På grund av det anförda avstyrker utskottet motionen 2562 i den aktuella delen.

Den i motionen 2566 framförda tanken på ett lönekostnadsbidrag avstyrks av utskottet med hänvisning till vad som anförts vid behandlingen av motsvarande förslag från moderaterna och centern. Inte heller övriga i motionen framförda yrkanden bör föranleda någon åtgärd. Utskottet avstyrker således motionen i dess helhet.

Utskottet övergår härefter till motionsförslagen om investeringsfondssystemet.

Som ovan redovisats vill moderaterna komplettera sitt förslag om åtgärder för att sänka lönekostnaderna med möjligheter för företagen att inrätta särskilda regionala investeringsfonder. Yrkande om att regeringen skall lägga fram förslag härom har framställts av moderaterna redan i den under allmänna motionstiden väckta motionen 1478. Den motionen remitterades till näringsutskottet som har avstyrkt den i det i dagarna avgivna betänkandet NU 1978/79:59. Utskottet delar näringsutskottets uppfattning och avstyrker motsvarande yrkande i den föreliggande motionen 2557.

Centermotionens yrkande om investeringsfondernas användning anknyter till ett förslag från sysselsättningsutredningen. Utredningsförslaget noteras i propositionen men föranleder där endast konstaterandet att det ankommer på regeringen att besluta i dessa frågor. Utskottet vill med anledning av motionen påpeka att investeringsfonderna sedan lång tid tillbaka kunnat användas i regionalpolitiskt syfte. Fonderna har också i praktiken haft stor regionalpolitisk betydelse. Enligt utskottets mening är det tveksamt om man bör öppna möjlighet till ett generellt frisläpp av fonderna, låt vara med begränsning till visst stödområde, samtidigt som övrigt regionalpolitiskt stöd skall kunna användas i full utsträckning. Det kan bli svårt att bedöma hur stor den totala subventioneringen egentligen blir. Däremot kan det vid handläggningen av de enskilda stödärendena visa sig lämpligt att, som förespråkas i centermotionen, kombinera ett utnyttjande av investeringsfond med regionalpolitiskt stöd. Något hinder mot ett på detta sätt kombinerat stöd finns inte. Som nyss nämnts ankommer det på regeringen att fatta beslut i sådana frågor. Någon ändring i denna ordning bör inte ske. Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionen 2562 i föreliggande del.

Med de ovan redovisade ställningstagandena godtar utskottet de principer som ligger till grund för propositionens förslag till stödsystem och systemets uppläggning i stort.

Utskottet kommer i den fortsatta framställningen att ta upp olika frågor om systemets närmare utformning med anledning av vad som anförts i propositionen och motionerna. Innan utskottet övergår härtill bör påpekas att det nu beskrivna systemet av stimulansåtgärder i form av bidrag och lån samt skattelättnader via investeringsfonderna kompletteras av andra åtgärder. Här kan erinras om de regionala utvecklingsfondernas betydelse för att främja de mindre och medelstora företagen och om Norrlandsfondens verksamhet. Transportstödet har nämnts redan tidigare.

Utskottet anser det samtidigt vara på sin plats att på nytt påminna om den grundläggande förutsättningen för att man med de regionalpolitiska medlen skall kunna åstadkomma en mer balanserad fördelning av den sysselsättning som skapas inom näringslivet. Som inledningsvis framhållits är möjligheterna att nå åsyftade regionalpolitiska resultat beroende av ett expanderande

näringsliv. Det är sålunda tillväxten som ger förutsättningar för en sådan fördelning av resurserna att man kan nå de regionalpolitiska målen. De senaste årens svaga industrikonjunktur som inträffade parallellt med strukturkriser inom flera av våra mest betydelsefulla industribranscher har medfört svåra problem för orter och hela regioner såväl inom stödområdena som i övriga delar av landet. Samtidigt har gränserna för regionalpolitikens möjligheter blivit åskådliggjorda på ett påtagligt sätt. Regionalpolitiken förmår inte lösa omfattande strukturkriser som drabbar hela branscher. Det är inte heller dess uppgift. De grundläggande problemen av det slaget måste lösas på andra vägar, genom branschpolitiska insatser och, på sikt, genom insatser för industriell förnyelse, dvs. genom samlade åtgärder inom hela det industripolitiska fältet. Regionalpolitiken kan på olika sätt medverka och stödja en sådan utveckling men inte på egen hand lösa sysselsättningsproblemen.

Vissa för samtliga stödformer gemensamma frågor

Utskottet har i den inledande historiska återblicken redovisat hur den stödberättigade verksamheten successivt breddats. Sysselsättningsutredningen konstaterar att det numera knappast finns någon verksamhet av lokaliseringspolitiskt intresse som inte formellt omfattas av den regionalpolitiska stödverksamheten. I propositionen framhåller föredragande statsrådet som allmän princip att endast verksamheter som kan påverkas i fråga om lokalisering eller omfattning bör få regionalpolitiskt stöd. Han förordar därefter att samma avgränsningar av den stödberättigade verksamheten som i dag finns för lokaliseringsstöd bör gälla även i fortsättningen och därvid omfatta alla former av regionalpolitiskt stöd. Därutöver föreslås regeringen få möjlighet att efter prövning i varje enskilt fall besluta om stöd till företag med annan verksamhet, om denna har eller beräknas få särskild betydelse för näringslivet i regionen eller annars bedöms vara av särskild regionalpolitisk betydelse.

I centerns partimotion 2562 yrkas att även *energianläggningar*, som drivs med inhemska bränslen, skall hänföras till stödberättigad verksamhet. Stöd till sådana anläggningar förutsätts kunna utgå generellt i områdena 5 och 6 och efter särskild prövning i andra delar av landet.

Utskottet konstaterar att om en energianläggning ingår som del av ett i övrigt stödberättigat projekt, exempelvis en industri, blir energidelen av anläggningen automatiskt stödberättigad. I andra fall bör frågan om stöd till energiprojekt prövas efter de riktlinjer som angivits i propositionen. Rent allmänt vill utskottet tillägga att om man vill främja användningen av inhemska bränslen bör detta ske från energipolitiska och inte från regionalpolitiska utgångspunkter. Stöd till insatser på energiområdet utgår enligt förordningen (1975:422, omtryckt 1977:388) om statsbidrag till energibesparande åtgärder inom näringslivet m. m. Stödformen är aktualiserad i

propositionen 1978/79:115 om energipolitiken. Med det anförda avstyrker utskottet motionsyrkandet.

Johan Olsson (c) och Sven-Olov Träff (m) föreslår i den under allmänna motionstiden väckta motionen 1556 att stöd skall kunna ges till *hantverk, reparations- och underhållsverksamhet.*

De av motionärerna nämnda formerna av verksamhet kan – beroende på verksamhetens inriktning – utgöra industriservice och därmed räknas som stödberättigad verksamhet. Avgörande är emellertid om verksamheten har enbart lokal betydelse. Är så fallet bör regionalpolitiskt stöd inte beviljas. Att regeringen skall ha möjlighet att dispensera från denna huvudregel i speciella fall har ovan berörts. Med hänvisning i övrigt till de stödmöjligheter som finns inom ramen för de regionala utvecklingsfondernas verksamhet och det särskilda glesbygdsstödet avstyrker utskottet motionen.

Som stödmottagare räknas i dag främst svenska och utländska fysiska och juridiska personer som bedriver stödberättigad verksamhet inom det enskilda näringslivet. Till den stödberättigade kretsen hör också statliga företag men inte statliga myndigheter och affärsdrivande verk. I propositionen föreslås ingen annan ändring i dessa regler än viss vidgning av möjligheterna för fastighetsförvaltande bolag att få stöd. Vad nu anförts i propositionen lämnar utskottet utan erinran.

Kommuner, kommunala bolag och kommunala stiftelser kan endast i undantagsfall få regionalpolitiskt stöd. Ett av undantagen är investeringar i turistanläggningar. Vidare kan ett beviljat lokaliseringslån för byggnadsinvestering kvarstå om en kommun övertar en fastighet av ett företag som beviljats lån och har råkat i svårigheter. Kommunen kommer därigenom att överta betalningsansvaret för lokaliseringslånet. Dessutom kan kommuner få bidrag för att bygga industrilokaler för uthyrning. Denna möjlighet till bidrag, som infördes år 1977, står öppen i första hand för kommuner i det nuvarande inre stödområdet. Bidragsverksamheten finansieras från ett särskilt anslag, Bidrag till kommunala industrilokaler, som för innevarande budgetår är uppfört med 30 milj. kr.

Inte heller när det gäller kommunernas möjlighet att få regionalpolitiskt stöd föreslås från regeringens sida någon ändring i nuvarande principer. Däremot förordas en ändrad ordning för stödet till kommunala industrilokaler. Sålunda föreslås i anslutning till vad sysselsättningsutredningen har rekommenderat att det särskilda statsbidraget ersätts av avskrivnings- och lokaliseringslån. Lånemöjligheterna bör begränsas till kommuner inom stödområdena 4–6. Förslaget får som anslagsteknisk konsekvens att stödverksamheten i fortsättningen finansieras från anslagen till Regionalpolitiskt stöd: Bidragsverksamhet resp. Lokaliseringslån i stället för från det särskilda anslaget, som därmed utgår ur statsbudgeten.

Stödet bör enligt propositionen, liksom f. n. är fallet, främst avse mindre industrilokaler på mindre orter. Härtill knyts i propositionen vissa ytterligare

restriktioner. Som allmän utgångspunkt anges att möjligheten till stöd till kommunala industrilokaler bör utnyttjas sparsamt tills ytterligare erfarenheter har vunnits av stödverksamheten. Normalt bör stöd beviljas endast om preliminärt hyresavtal finns tecknat för åtminstone en del av lokalen och sedan det har prövats om inte tilltänkta hyresgäster har möjlighet att själva bygga lokaler. Vidare bör fastställas enhetliga riktlinjer för hyressättningen.

Utskottet biträder de allmänna principer som har angivits i propositionen för regionalpolitiskt stöd till kommuner. Stödet till industrilokaler kan ofta vara ett verksamt medel att främja industriutvecklingen på mindre orter. Utskottet godtar vad som har föreslagits om den fortsatta stödgivningen till kommunala industrilokaler. Detta innebär att utskottet ansluter sig till att denna stödgivning bör förbehållas kommuner inom stödområdena 4–6. Som följd av detta ställningstagande avstyrker utskottet vad som yrkas beträffande *kommunala industrilokaler* i motionerna 2504 av Nils Hjorth m. fl. (s) om möjligheten till *stöd i samtliga stödområden*, 2574 av Kjell Mattsson m. fl. (c, s, m) om *stöd till kommuner i stödområde 3* under förutsättning att området samtidigt är primärt rekreationsområde (alternativyrkande) samt 1563 av Ivan Svanström (c) och Gösta Andersson (c) om att stöd skall kunna utgå på *Öland samt i Högsby, Hultsfreds och Vimmerby kommuner.*

I den i anslutning till propositionen 1978/79:126 väckta motionen 2238 av Nils Åsling (c) och Per Stjernström (c) tas upp frågan om bidrag till ett *kommunalt industrihus i Krokom.* Motionärerna vill att det ovannämnda anslaget till bidrag till kommunala industrilokaler för innevarande budgetår skall förstärkas med 14 milj. kr.

För stöd till kommunala industrihus finns, som framgår av det ovan sagda, en redan etablerad ordning, och den kommer med vissa modifieringar att bestå även i fortsättningen. Enligt utskottets mening bör ett stödprojekt av aktuellt slag prövas i denna ordning. En framställning om stöd till ett industrihus har också avgivits av Krokoms kommun. Framställningen bereds f. n. av arbetsmarknadsstyrelsen, som har att med eget yttrande överlämna den till regeringen. Regeringens kommande prövning bör inte föregripas genom ett beslut av riksdagen. Utskottet kan emellertid så till vida instämma i vad motionärerna anfört att särskilda omständigheter föreligger i ärendet. I fråga om medelsanvisningen vill utskottet tillägga att behovet av anslagsförstärkning inte längre blir aktuellt på grund av de ändrade former för finansiering av stödverksamheten som förutsätts ske från den 1 juli i år. Mot bakgrund av det anförda bör motionen inte föranleda någon åtgärd.

I propositionens avsnitt om stödmottagare behandlas också frågan om *kollektivavtal vid det företag som söker regionalpolitiskt stöd* skall utgöra villkor för att bevilja sådant stöd. Föredragande statsrådet anser att ett sådant krav inte kan ställas. Däremot bör krävas att de anställda vid stödföretagen uppbär lön och andra anställningsförmåner som är jämförbara med dem som utgår enligt kollektivavtal inom branschen. Ett företag som inte har tecknat

kollektivavtal skall styrka att lön och andra förmåner utgår på angivet sätt. Bevisbördan läggs med andra ord på företaget.

Frågan om kollektivavtal, som också övervägs av sysselsättningsutredningen, tas upp av Bengt Fagerlund m. fl. (s) i motionen 2561. Med utredningens förslag som utgångspunkt yrkar motionärerna att riksdagen skall som allmänt villkor för stöd kräva villkoret att kollektivavtal gäller vid stödföretaget.

Utskottet ställer sig i denna fråga bakom föredragande statsrådets ovan redovisade ståndpunkt och avstyrker följaktligen motionsyrkandet.

I samma motion av Bengt Fagerlund m. fl. (s) förs fram ett tidigare aktualiserat förslag att införa *kommunal styrelserepresentation i stödföretagen som ett bidragsvillkor*. Motionärerna vill på detta sätt förbättra kommunernas möjligheter att ta del av företagens planer. I motionen yrkas att regeringen skyndsamt skall lägga fram förslag om sådan representation.

Ett motsvarande motionsyrkande från socialdemokratiskt håll behandlades av utskottet i betänkandet AU 1976/77:23. Utskottet hänvisade då bl. a. till att kommunernas informationsbehov kan tillgodoses på andra vägar och till att styrelserepresentation för kommuner kan införas som stödvillkor, om det i det enskilda fallet anses erforderligt. Yrkandet avstyrktes, och riksdagen följde utskottet. I den nu föreliggande motionen har enligt utskottets mening inte lagts fram några nya skäl som gör det motiverat för riksdagen att frångå sitt tidigare ställningstagande. Utskottet avstyrker alltså det aktuella motionsyrkandet.

Sedan år 1974 har bedrivits försöksverksamhet med könskvotering som villkor för regionalpolitiskt stöd. Villkoret är att minst 40 % av arbetsplatserna vid de företag som beviljas stöd skall förbehållas vartdera könet.

I enlighet med sysselsättningsutredningens förslag förordas i propositionen att könskvoteringen i nuvarande form permanentas och görs tillämplig på alla former av regionalpolitiskt stöd. Detta innebär en viss utvidgning av tillämpningen. Den kommer därmed, i motsats till vad som gäller f. n., att även omfatta företag som söker regionalpolitiskt stöd enbart i form av sysselsättningsstöd. Kvoteringen bör enligt propositionen också tillämpas i de fall stöd lämnas enligt offertprincipen. Samma möjligheter att genom dispens helt eller delvis efterge 40-procentsregeln som har funnits hittills bör finnas även i fortsättningen.

Moderaterna anför i partimotionen 2557 bl. a. att kvoteringen kan på ett olyckligt sätt låsa möjligheterna att placera arbetssökande, och de vill därför *avslå förslaget att könskvoteringen skall byggas ut och bli ett permanent inslag i regionalpolitiken*.

Att öka sysselsättningen för kvinnor och minska den könsmässiga uppdelningen på arbetsmarknaden är ett primärt mål i strävandena mot jämställdhet mellan kvinnor och män. Gjorda undersökningar visar att den

bedrivna försöksverksamheten har haft positiva effekter. Ett allmänt motiv för att behålla könskvoteringen som stödvillkor är att andelen kvinnor med förvärvsarbete i regel är lägre inom stödområdena än inom övriga delar av landet. Skäl saknas att, som moderaternas yrkande innebär, under beteckningen försöksverksamhet bibehålla det för fem år sedan införda villkoret om könskvotering. Att villkoret även görs tillämpligt på sysselsättningsstödet i de fall sådant stöd beviljas fristående från annat stöd finner utskottet naturligt med hänsyn till att sysselsättningsstödet vid bifall till propositionens förslag blir väsentligt förstärkt. Utskottet biträder med det anförda propositionens förslag om könskvoteringen och avstyrker moderaternas avslagsyrkande.

Som nyss nämnts förutsätts i propositionen att det även i fortsättningen skall finnas möjlighet att dispensera från könskvoteringsreglerna. Magnus Persson m. fl. (s) lägger i motionen 2576 fram ett tämligen detaljerat förslag till *bestämmelser om dispens från könskvotering.*

Det bör ankomma på regeringen och stödmyndigheterna att liksom tidigare utfärda detaljbestämmelser av det slaget. Med hänsyn härtill och då utskottet inte finner skäl att kommentera dispensförslaget avstyrks motionen.

Innan detta avsnitt om gemensamma frågor för stödsystemet avslutas vill utskottet fästa uppmärksamheten på den praxis i stödärendena som utvecklats och som redovisas i propositionen på s. 93–94. Redovisningen avser handläggningen av ärenden om lokaliseringsbidrag, avskrivningslån och den befrielse att betala ränta på lokaliseringslån som det hittills varit möjligt att medge. Vid behandlingen av ett stödärende ställs det sammanlagda stödbeloppet i relation till antalet nytillkomna arbetstillfällen. För nuvarande stödområden har i praxis utformats särskilda riktvärden för subventionen av varje nytt arbetstillfälle. Särskilda skäl krävs för att bevilja stöd som överstiger riktvärdet i resp. stödområde.

Enligt propositionen bör nuvarande praxis för att bestämma stödets storlek behållas. Ett system med riktvärden har onekligen fördelar från administrativ synpunkt. Det är ägnat att främja enhetlighet och konsekvens i stödgivningen och är särskilt värdefullt när många myndigheter är inblandade, vilket är fallet då en stor del av ärendena hanteras på det regionala planet. Å andra sidan bör tillämpningen av riktvärdena inte drivas därhän att man inte utnyttjar den flexibilitet som finns inbyggd i stödsystemets grundläggande konstruktion. Som utskottet närmare skall utveckla i avsnittet om lokaliseringslån i anslutning till ett förslag om räntebefrielse bör de normala maximibeloppen för subvention per arbetstillfälle kunna frångås när det gäller att få till stånd en regionalpolitiskt angelägen etablering. Även då det är fråga om att differentiera stödet mellan olika delar av vidsträckta kommuner i Norrland kan det finnas skäl att jämka de gängse maximitalen.

Sysselsättningsstödet

Utskottet har i det föregående tagit ställning till den utbyggnad av sysselsättningsstödet som förordas i propositionen. I detta sammanhang tar utskottet därför endast upp frågan om *övergångsregler*.

Sysselsättningsstödet beräknas för den sysselsättningsökning som uppstår inom stödföretagen under ett kalenderår. De nya reglerna för stödet bör enligt propositionens förslag börja tillämpas med år 1980 som första kvalifikationsår. Stöd som beviljas under år 1979 eller tidigare bör följa nuvarande regler.

Propositionens förslag till övergångsregler kan synas naturligt med hänsyn till kalenderårsberäkningen. Den föreslagna kraftiga förstärkningen av stödet som avses ske från år 1980 ger emellertid anledning till farhågor för att övergångsregeln kommer att verka hämmande på företagens benägenhet att nyanställa arbetstagare under återstoden av innevarande år. Denna olägenhet bör undvikas. Utskottet föreslår därför att hela år 1979 skall få räknas som första kvalifikationsår för sysselsättningsstödet i dess nya form. Utskottet är medvetet om att det härigenom kan uppstå visst administrativt merarbete. Vidare måste de tidigare redovisade reglerna om könskvotering och förhandsbesked tillämpas i modifierad form under övergångstiden. Vad utskottet anfört i denna fråga bör ges regeringen till känna.

Lokaliseringslån

Även frågan om lokaliseringslånens användning m. m. har behandlats i det föregående. I detta sammanhang tar utskottet endast upp frågan om räntebetalningen.

Räntan på lokaliseringslån uppgår f. n. till det officiella diskontot ökat med 3,75 %. Som en särskild stödform har hittills använts räntebefrielse som kunnat medges för högst tre år. Sysselsättningsutredningen föreslog att möjligheten till räntebefrielse slopas och ersätts med möjlighet till anstånd att betala ränta under högst fem år. Under anståndstiden skall räntebeloppet ackumuleras och läggas till kapitalskulden. Någon direkt subvention kommer därmed inte längre att ges i samband med lokaliseringslån. Utredningsförslaget biträds i propositionen.

Bengt Fagerlund m. fl. (s) framhåller i motionen 2561 att *räntebefrielsen* i vissa fall visat sig vara ett avgörande argument för att få till stånd en omlokalisering eller utbyggnad av företag. En viss men i förhållande till nuläget begränsad möjlighet till räntebefrielse för lokaliseringslån bör därför finnas kvar i stödsystemet. En förutsättning skall vara att lokaliseringen skall framstå som särskilt angelägen. Ärende om räntebefrielse bör enligt motionen prövas av regeringen i varje särskilt fall.

Räntebefrielse har visat sig vara ett verksamt medel inom det regionalpolitiska stödet. Utskottet har därför förståelse för motionärernas önskemål att

behålla denna stödform. Det uppstår emellertid komplikationer att kombinera detta önskemål med det förenklade och delvis omkonstruerade stödsystem, som föreslagits i propositionen och som i och för sig inte ifrågasatts i motionen. Utskottet har därför undersökt om man inte inom ramen för det föreslagna systemet kan nå samma effekter som motionärerna eftersträvar, nämligen att öppna möjligheter till ett särskilt tillskott i fråga om stöd till lokaliseringsprojekt som bedöms som särskilt angelägna.

Enligt utskottets uppfattning bör det vara möjligt att tillgodose motionärernas önskemål. I allmänhet bör man inom ramen för avskrivningslånen kunna ge subventioner av samma storlek som enligt det nuvarande systemet inkl. räntebefrielse. För att nå denna effekt kan det i vissa fall bli nödvändigt att gå ifrån de riktvärden som uppställts för subvention per arbetstillfälle. Myndigheterna bör kunna utnyttja denna möjlighet när det gäller särskilt angelägna projekt. I sista hand har regeringen dessutom möjlighet att, om det visar sig erforderligt, höja den övre gränsen för bl. a. avskrivningslån.

Mot bakgrund av det anförda synes motionsyrkandet inte behöva föranleda någon åtgärd. Utskottet vill dock tillägga att om erfarenheterna av den nya ordningen blir negativa bör det övervägas att återinföra ett system med räntebefrielse.

Offertprincipen

Regionalpolitiskt stöd har kunnat lämnas enligt offertprincipen sedan år 1977. Principen innebär att det företagsekonomiska intresset förenas med det samhällsekonomiska genom att staten på offert från ett företag – statligt, privat eller kooperativt – betalar särskild ersättning till företaget för att det vidtar åtgärder som staten i regionalpolitiskt syfte önskar att företaget skall göra. Metoden har varit avsedd att användas i Norrbotten och vid nyetableringar i skogslänens inre delar. Offertstöd har enligt propositionen hittills lämnats i endast fyra fall.

I likhet med sysselsättningsutredningen anser föredragande statsrådet att offertprincipen som regionalpolitisk stödform bör användas även i fortsättningen. Metoden bör aktualiseras endast när övriga stödformer inte är tillämpliga. Den behöver inte längre tas i bruk för att ge förhöjt investeringsstöd. Det kan ske på annat sätt. Meningen är att stödformen skall användas bl. a. som ett allmänt inkörningsstöd under högst fem år. Den föreslås kunna utnyttjas inom samtliga stödområden när det gäller projekt inom den privata tjänste- och servicesektorn inkl. stöd till riksorganisationer och administrativa funktioner inom större industriföretag. När det gäller övriga typer av stödberättigad verksamhet bör principen vara förbehållen stödområdena 4–6.

Moderaterna godtar i partimotionen 2557 att offertprincipen tillämpas även i fortsättningen. De vill emellertid tillfoga som villkor utöver kravet på sysselsättningseffekt att tillämpningen av *offertprincipen skall åstadkomma*

produktiva tillgångar, dvs. – som det sägs i motionen – "vara led i en från allmänna utgångspunkter önskvärd utveckling".

Enligt ett av de exempel som lämnas i propositionen på offertprincipens användning bör stöd kunna lämnas till ett företag för åtgärder som inte är företagsekonomiskt motiverade för företaget självt men som kan utnyttjas av andra företag och bidra till att utveckla den industriella miljön i området. En sådan användning synes ligga väl i linje med vad som förordas i motionen. Emellertid bör man inte föra in ett stödvillkor av det allmänt hållna slag som moderaterna förordar. Ett krav på produktiva tillgångar som resultat av offertprincipens tillämpning skulle kunna tas till intäkt för att hävda att stödformen inte får användas för att främja lokaliseringsprojekt inom den privata service- och tjänstesektorn. En sådan tolkning skulle bli ett allvarligt hinder mot att genomföra angelägna lokaliseringsprojekt inom denna sektor.

Det finns också ett annat skäl mot att införa en ny begränsning i offertprincipens användning. Med anledning av ett yrkande i motionen 1978/79:2251 av Per Petersson m. fl. (m) om att offertprincipen bör användas i stor skala i Norrbotten uttalade utskottet enhälligt nyligen i betänkandet AU 1978/79:33 att "utskottet utgår från att regering och myndigheter gör vad som är möjligt för att vidga användningen av stöd enligt offertprincipen". Mot bakgrunden av det uttalandet och vad i övrigt anförts avstyrker utskottet yrkandet i motionen 2557.

Som ovan nämnts innebär propositionens förslag att offertprincipen skall kunna användas för annan verksamhet än inom tjänste- och servicesektorn m. m. inom områdena 4–6. Centerpartiet förordar i motionen 2562 liksom Marianne Stålberg m. fl. (s) i motionen 2511 att *tillämpningen av principen på industriell verksamhet m. m. begränsas till områdena 5–6*.

Utskottet har viss förståelse för den restriktivare inställning som ligger bakom motionsförslagen. Ett viktigt skäl som talar för propositionens förslag är emellertid att det medger att offertprincipen kan utnyttjas i hela Norrbottens län, där vissa kommuner föreslagits bli inplacerade i stödområde 4. Som framgår av vad nyss anförts har utskottet uttalat sig för en vidgad användning av offertprincipen i det länet. Som konsekvens av detta ställningstagande biträder utskottet propositionens förslag och avstyrker motionsyrkandena.

Stöd till företag inom turistnäringen

Regionalpolitiskt stöd har kunnat lämnas till företag inom turistnäringen alltsedan stödverksamhetens början. Vissa begränsningar gäller dock. Stödinsatserna har i princip förbehållits områden där man inte kan räkna med någon industriell expansion men förutsättningar finns för turism, dvs. i mer utpräglade glesbygder såsom fjällregionerna. Utanför de nordligare delarna av landet har stöd ansetts böra lämnas endast för punktinsatser i särskilda fall.

Begränsningen gäller vidare i fråga om såväl stödet till investeringar som sysselsättningsstödet.

I likhet med vad som har förordats av sysselsättningsutredningen föreslås i propositionen att stöd till företag inom turistnäringen skall ges efter samma regler som för annan stödberättigad verksamhet. I motsats till vad som har gällt hittills kommer därmed stöd att kunna lämnas för investeringar i maskiner och inventarier samt vid förvärv av turistanläggningar. Utskottet biträder förslaget i princip.

Som nämnts redan tidigare föreslås i propositionen en *längsta löptid av 25 år för lokaliseringslån* för att man skall nå en bättre överensstämmelse mellan den skattemässiga avskrivningstiden och amorteringstiden. Utskottet biträder förslaget. Därmed tillgodoses ett yrkande i den under allmänna motionstiden väckta motionen 2121 av Anders Dahlgren m. fl. (c), i vilken föreslogs att amorteringstiden för lånen skall kunna förlängas till 20 år. Motionärerna förordade samtidigt möjlighet till upp till fem års anstånd med räntebetalning och amortering. Dessa möjligheter kommer att föreligga vid bifall till vad som tidigare förordats om de allmänna reglerna för lokaliseringslån. Vad som nu sagts innebär att motionen inte behöver föranleda någon åtgärd.

Frågan om *stödets storlek* berörs i propositionen med anledning av att vissa remissinstanser har ansett det motiverat med högre bidrag inom turistnäringen än för t. ex. industriföretag. Föredragande statsrådet anser det emellertid inte vara befogat. Av motsatt uppfattning är Marianne Stålberg m. fl. (s) i motionen 2511. Motionärerna anser att subventionsnivån för turistinvesteringar bör höjas.

Investeringar i turistanläggningar blir ofta mer kapitalintensiva än andra investeringar. Det gäller särskilt om stugbyar avsedda för uthyrning. Det har hävdats att turistnäringen i bl. a. sådana fall missgynnas av tillämpningen av det förut berörda systemet med riktvärden för subventioneringen av varje nytt arbetstillfälle. Enligt utskottets mening bör man inte för turistnäringens del gå utanför de allmänna ramar som har dragits upp för den regionalpolitiska stödverksamheten. De stora kapitalinvesteringarna per arbetstillfälle inom turistnäringen kan emellertid ibland ge anledning att utnyttja den flexibilitet som finns inom stödsystemet för en mer generös beräkning av investeringsstödet. Vad utskottet anfört med anledning av motionen bör regeringen underrättas om.

Den nuvarande geografiska begränsningen vid stöd till turistnäringen har ovan redovisats. Föredragande statsrådet föreslår i likhet med sysselsättningsutredningen att stöd i fortsättningen normalt skall kunna lämnas i stödområdena 4–6. Stöd skall även kunna lämnas i områdena 1–3, men detta förutsätter medgivande av regeringen. I centerns partimotion 2562 liksom i ett alternativyrkande i motionen 2574 av Kjell Mattsson m. fl. (c, s, m) förespråkas att stöd skall ges även till anläggningar i kommuner i stödområde 3, om anläggningen samtidigt innebär lokalisering till ett *primärt rekreationsområde*. Ett mer långtgående yrkande framställs av Torkel Lindahl (fp) och

Georg Åberg (fp) i motionen 2452. De föreslår att stöd till turistnäringen skall kunna utgå i samtliga stödområden om företaget ligger i ett primärt rekreationsområde.

Utskottet är inte berett att generellt förorda att det geografiska området för turiststödet vidgas. Utskottet har emellertid förståelse för att det i vissa fall kan vara berättigat med investeringsstöd till anläggningar i anslutning till primära rekreationsområden i stödområde 3. Utskottet förutsätter därför att regeringen vid prövning av ärenden om stöd till turistanläggning tar särskild hänsyn till om anläggningen ligger i nämnda områden.

Av följande uppställning framgår vilka kommuner i stödområde 3 som helt eller delvis ligger inom primära rekreationsområden:

Kommun	*Primärt rekreationsområde*
Strömstad, Tanum, Sotenäs	Norra Bohuslän
Åmål, Mellerud, Dals-Ed, Bengtsfors, Årjäng, Säffle	Dalsland-Nordmarken
Ljusnarsberg, Ludvika, Smedjebacken	Malingsbo-Kloten
Avesta	Nedre Dalälven
Leksand, Rättvik	Siljansbygden
Bollnäs, Söderhamn	Ljusnan
Härnösand	Höga kusten
Umeå	Vindelälven

Med det anförda har utskottet till en del tillmötesgått motionärernas önskemål. Vad utskottet anfört med anledning av motionerna bör regeringen underrättas om.

Stöd till företag inom den privata service- och tjänstesektorn

Regionalpolitiskt stöd har hittills lämnats i mycket liten utsträckning till privata service- och tjänsteföretag. Ett av skälen härtill är att stödformerna

hittills främst har utformats med tanke på industriföretag. Den nu föreslagna reformen av stödet gör det möjligt för tjänste- och serviceföretagen att utnyttja stödet i större utsträckning än tidigare. Bl. a. blir det möjligt för dem att få sysselsättningsstöd.

I propositionen räknar man med att stödet kommer att behöva specialutformas för större projekt inom den aktuella sektorn eller vid omlokaliseringar av administrativa funktioner inom större industriföretag. Offertprincipen bör då användas. Den metoden skall, som föruts nämnts, i sådana fall bli möjlig att använda vid lokaliseringar i samtliga stödområden.

I propositionen förordas dessutom en vidgad användning av systemet med lokaliseringssamråd för den aktuella tjänstesektorn. Sådant samråd, som kommer att behandlas även senare i betänkandet, omfattar f. n. större industriföretag. För informationsutbyte och samråd i etableringsfrågor har inrättats en etableringsdelegation inom regeringskansliet (industridepartementet). Samrådsförfarandet föreslås nu komma att omfatta även större företag inom den privata tjänste- och servicesektorn. Etableringsdelegationen bör vidare med intresse- och ideella organisationer kunna ta upp överläggningar om möjligheterna att förlägga verksamhet till stödområdena. Likaså bör man överlägga med industriföretag om att förlägga administrativa funktioner till stödområdena.

Moderata samlingspartiet yrkar i motionen 2557 att riksdagen skall *avslå förslaget att vidga lokaliseringssamrådet till den privata tjänste- och servicesektorn*. Motionärerna hänvisar till att de vill ha en decentraliserad regionalpolitisk beslutsprocess, och de kan därför inte biträda ett centralstyrt administrativt system av det slag som förordas i propositionen.

I centerpartimotionen 2562 påpekas att lokaliseringen av den privata tjänste- och serviceverksamheten inte på samma sätt som industrin kan påverkas med enbart ekonomiska medel. Motionärerna vill därför få till stånd en *utredning av möjligheterna till regional omfördelning av sysselsättningen inom den privata service- och tjänstesektorn*. Därvid bör utredas lämpliga administrativa och ekonomiska styrmedel för en mera balanserad lokalisering av framför allt företag som ger service på en nationell nivå.

Liknande tankegångar kommer fram i motionen 2572 av Svante Lundkvist m. fl. (s) där man vill att riksdagen skall uttala sig för att regeringen redan nu förbereder *effektivare åtgärder för att motverka "att de kunskapsintensiva arbetsuppgifterna inom näringslivet koncentreras till ett fåtal områden i landet"*. Motionen utgår från förhållandena i Södermanlands län, men det sägs att liknande erfarenheter finns i andra län. Vad motionärerna vänder sig mot är att den industriella verksamheten i länet i huvudsak inriktas på det egentliga tillverkningsledet med en mycket ringa andel av kvalificerade funktioner som forskning, produktutveckling, marknadsföring och administration. En fortsatt utveckling av det slaget är olycklig och kan på sikt leda till en segregation på arbetsmarknaden med koncentration av de kunskapsintensiva och mer framåtsyftande arbetsuppgifterna inom näringslivet till ett fåtal områden.

Utskottet har i ett tidigare avsnitt framhållit den offentliga sektorns betydelse i regionalpolitiken och har i det sammanhanget förordat åtgärder för att främja en omfördelning av statlig verksamhet. Också den privata service- och tjänstesektorns möjligheter att bidra till en regional utjämning måste komma i blickpunkten eftersom man räknar med att denna sektor kommer att ta en ökad andel av den totala sysselsättningen. Kvalificerade funktioner inom tjänstesektorn är dessutom ofta förlagda till storstadsregioner och andra stora tätorter. Den i propositionen förordade vidgningen av etableringsområdet kan vara en väg att öka möjligheterna till önskvärda om- och nylokaliseringar inom service- och tjänsteverksamhet m. m. Det är f. ö. en åtgärd som har förordats av sysselsättningsutredningen i dess slutbetänkande. Utskottet biträder med det anförda regeringens förslag på denna punkt och avstyrker följaktligen avslagsyrkandet i moderaternas partimotion 2557.

De i motionen 2562 och 2572 framställda förslagen anknyter till frågan om ett utvidgat etableringsområd i kombination med ökade möjligheter att ge regionalpolitiskt stöd är tillräckliga styrmedel i detta sammanhang. Den frågan har också berörts i sysselsättningsutredningens nyssnämnda slutbetänkande. Enligt utredningens mening behövs ytterligare ekonomiska och administrativa styrmedel för att få till stånd en regional omfördelning av sysselsättningen inom den privata service- och tjänstesektorn. Utredningen föreslår att denna fråga övervägs och utreds närmare.

Utskottet hänvisar till att det sålunda föreligger ett nyligen framlagt förslag från sysselsättningsutredningen om fortsatt utredningsarbete beträffande behovet av ytterligare ekonomiska och administrativa styrmedel.

Utskottet utgår från att denna utredningsfråga övervägs av regeringen vid beredningen av utredningens betänkande. Vad utskottet anfört med anledning av motionerna 2562 och 2572 bör regeringen underrättas om.

Frågor om säkerheter, bevakning, handläggning m. m.

I propositionen behandlas i särskilda avsnitt frågor om säkerheter, bevakning, återkrav av stöd som har utbetalats samt handläggnings- och beslutsordning i stödärenden. Utskottet lämnar vad som anförts och föreslagits i dessa avsnitt utan erinran.

Utskottet vill i sammanhanget erinra om att det har ingått i sysselsättningsutredningens uppdrag att ta upp frågan om överlåtelser av företag som har fått regionalpolitiskt stöd. Redan nu gäller att avskrivnings- och lokaliseringslån kan sägas upp till omedelbar betalning om väsentlig förändring sker i stödföretagets ägareförhållanden. Utredningen föreslår att det vid varje större ägareförändring bör prövas hur överlåtelsen påverkar företagets möjligheter till fortsatt drift och sysselsättning för personalen. På grundval härav skall bedömas om företaget skall få behålla stöd i fortsättningen. Vidare föreslås anordningar för att automatiskt omvandla avskriv-

ningslån till lokaliseringslån med fortsatt möjlighet att återkräva hela stödet vid överlåtelse.

Det ankommer på regeringen att besluta om den närmare utformningen av återkravsreglerna. Föredragande statsrådet anmäler att avsikten är att reglerna skall utformas i huvudsak på det sätt utredningen har föreslagit. En striktare ordning kommer alltså att genomföras. Därmed får syftet med den under allmänna motionstiden väckta motionen 553 av Hagar Normark m. fl. (s) anses vara tillgodosett. Motionen, som efterlyser *effektivare kontroll av lokaliseringsstöd vid överlåtelse av företag*, behöver alltså inte föranleda någon åtgärd.

Lokaliseringssamråd

Sedan år 1976 finns ett system för lokaliseringssamråd som vilar på överenskommelser med större industriföretag och senare byggts ut med företag inom konsument- och jordbrukskooperationen. Som redan nämnts har inrättats en särskild delegation för etableringsfrågor som inom industridepartementet handlägger samrådsverksamheten.

Riksdagen uttalade på hösten 1976 (AU 1976/77:7, rskr 1976/77:79) att verksamheten skulle bedrivas på försök och utvärderas efter någon tid. Därefter skulle bedömas om systemet skall bestå eller eventuellt förändras. Med anledning härav har inom industridepartementet gjorts en utvärdering av samrådssystemet. Rapporten har fogats som bilaga till propositionen.

Föredragande statsrådets slutsats är att systemet för lokaliseringssamråd med industriföretag bör fortsätta med i huvudsak samma utformning och inriktning som f. n. Utskottet, som i ett föregående avsnitt biträtt tanken att utvidga samrådet att även omfatta verksamhet inom den privata service- och tjänstesektorn, har på grund härav självfallet samma uppfattning.

Vid sidan av det ovan beskrivna systemet för samråd har funnits en annan typ av samrådsförfarande. Utskottet syftar på den år 1970 införda lagen om lokaliseringssamråd. Den ger möjlighet att i de tre storstadsregionerna föreskriva att företag före byggnadsåtgärder av viss minsta storlek skall vara skyldiga att samråda med lokaliseringsmyndighet. Syftet med samrådet var att få företag att frivilligt gå med på lokalisering utanför regionen av den nya eller utvidgade verksamhet som föranledde byggnadsåtgärderna.

Samrådsverksamheten enligt lagen upphörde redan år 1974 när det gäller industriföretag och har på förslag av arbetsmarknadsstyrelsen efter den 1 juli 1978 inte heller tillämpats på andra typer av företag eftersom verksamheten bedömdes vara av ringa värde.

I propositionen föreslås att lagen upphävs. Utskottet biträder förslaget.

I motionen 2561 av Bengt Fagerlund m. fl. (s) konstateras att den ovan beskrivna samrådsverksamheten genom etableringsdelegationen på grund av den kraftiga nedgången av industriinvesteringarna under de senaste åren har gett begränsade resultat. Skulle det under en period med mer normal

investeringsverksamhet visa sig att systemet inte ger önskade resultat när det gäller att styra arbetstillfällen till sysselsättningssvaga regioner bör statsmakterna *överväga en fullmaktslag om etableringskontroll.*

Om samrådsverksamheten inte ger mer påtagliga resultat vid en bestående uppgång i investeringsaktiviteten får man enligt utskottets uppfattning självfallet överväga nya former för lokaliseringspåverkan. Den frågan bör man emellertid ta ställning till sedan man fått underlag för en bedömning av etableringsdelegationens verksamhet i en uppåtgående konjunktur. Ger verksamheten inte önskade resultat kan lagstiftning i någon form aktualiseras. Som påpekas i propositionen måste en framtida lagstiftning utformas på ett annat sätt än den lag om lokaliseringssamråd som nu föreslås bli upphävd. Mot bakgrund av det anförda avstyrker utskottet det socialdemokratiska motionsyrkandet om ett tillkännagivande till regeringen beträffande införande av en fullmaktslag.

Produktsökning i regionalpolitiskt syfte

I propositionens avsnitt med denna rubrik lämnas en redovisning av de sysselsättningspolitiskt motiverade aktiviteter som bedrivs för att hitta nya produkter som kan tillverkas av svenska företag. Tyngdpunkten i verksamheten ligger ute i länen och bedrivs där bl. a. av de arbetsgrupper och delegationer som har tillsatts till följd av strukturproblemen inom stål-, teko- och varvsindustrierna. Redovisningen utgör underlag för den begäran om medel för det anslag till åtgärder i etableringsfrämjande syfte i vissa län som görs i propositionens avsnitt om anslagsfrågor.

Med det anförda har utskottet redovisat propositionens förslag till *ändrade grunder för det regionalpolitiska stödet.* Förslagen godtas med de ändringar och tillägg som framgår av behandlingen i det föregående.

Industricentra

Försöksverksamheten med statliga industricentra inleddes år 1973. Anläggningarna skulle placeras i regionala centra inom det inre stödområdet. Beslut fattades år 1973 att bygga industricentra i Strömsund och Lycksele, och år 1976 att anläggningar skulle uppföras i Ljusdal och Haparanda. Huvudman för verksamheten är Stiftelsen Industricentra, vars förvaltning är förlagd till Skellefteå.

I propositionen föreslås dels ändring i riktlinjerna för den fortsatta verksamheten, dels att nya centra skall byggas i Ånge och Vilhelmina. Till att börja med föreslås att verksamheten med statliga industricentra skall fortsätta. Utskottet har samma uppfattning.

Beträffande beslutsordningen förordas att riksdagen liksom hittills bör besluta om i vilka orter anläggningarna skall byggas och att det sedan får ankomma på regeringen att besluta dels om tidpunkten för bygget, dels om

kapitaltillskott och regionalpolitiskt stöd till Stiftelsen Industricentra för finansiering av det nya projektet. Stiftelsen bör därvid få samma statliga stöd i form av avskrivnings- och lokaliseringslån som företag som bygger egna lokaler. Liksom hittills bör lokalerna hyras ut till företag med verksamhet som är berättigad till regionalpolitiskt stöd. Möjlighet bör dock finnas att upplåta lokaler för viss serviceverksamhet som inte är stödberättigad. Den möjligheten bör emellertid utnyttjas restriktivt. En annan nyhet som förordas är att lokaler i undantagsfall skall kunna överlåtas till hyresgäst.

Bengt Fagerlund m. fl. (s) ansluter sig i motionen 2561 till huvudlinjerna i de ovan återgivna riktlinjerna för *beslutsordning m. m.* Motionärerna förutsätter dock att riksdagen även i fortsättningen får underlag för att bedöma behovet av de nya anläggningarna och kostnaderna för anläggningarnas byggande och drift.

Vad först beträffar valet av orter för den framtida utbyggnaden av verksamheten uttalas i propositonen att nya centra bör komma till stånd i orter som "är av strategisk betydelse för utveckling av den regionala strukturen och där behov följaktligen finns av större insatser". Utskottet kan ansluta sig till uttalandet som allmän princip. Det bör påpekas att man därmed släpper den tidigare bindningen till regionala centra i de delar av landet som nu utgör det inre stödområdet. Därav följer ett jämfört med nuläget ökat behov av att motiven för ortsvalet i det aktuella fallet redovisas.

Det kan te sig rimligt att riksdagen, som motionärerna vill, i samband med förslag om ett nytt industricentrum presenteras kalkylunderlag för uppförande och drift. Trots att anläggningarna, som nedan berörs, är avsedda att ha en förutbestämd storlek (ca 300 arbetsplatser) är det svårt att ange byggnadskostnaderna annat än överslagsvis. Nya centra torde liksom hittills komma att byggas etappvis, och erfarenheterna visar att tiden från ett riksdagsbeslut till dess det finns en fullt utbyggd anläggning omfattar flera år. Förutom ändrade byggnadskostnader under den tiden kan byggnadsprogrammet behöva revideras med hänsyn till de inflyttande företagens behov av lokalytor och lokalutformning. Utskottet godtar därför den i propositionen förordade ordningen att regeringen beslutar om finansieringen i samband med beslut om att en ny anläggning skall börja byggas. Det bör understrykas i sammanhanget att det här är en fråga om en alternativ användning av medlen för avskrivnings- och lokaliseringslån. De medel som tillförs Stiftelsen Industricentra för att bygga en ny anläggning skulle alternativt ha kunnat utnyttjas av de företag som flyttar in i anläggningen för att uppföra egna lokaler.

När det sedan gäller driftkostnaderna erinras om att det är en allmän princip att dessa skall täckas av hyrorna. I sammanhanget kan nämnas att ett förslag om hyresfrihet under de första åren efter företagens inflyttning i anläggningarna avvisas i propositionen. Det är mot den bakgrunden inte erforderligt att förelägga riksdagen ett kalkylunderlag för driften. Utskottet vill emellertid

samtidigt betona beträffande både drift- och kapitalkostnader att vad nu sagts gäller en finansiering i normalfallen. Uppstår behov av extraordinära insatser för att täcka merkostnader för uppförande eller drift bör förslag till åtgärder liksom hittills underställas riksdagen.

I motionen 2561 behandlas också frågan om prissättningen vid överlåtelse till hyresgäst av lokaler i ett industricentrum. Motionärerna utgår från att prissättningen kommer att återspegla samhällets kostnader för att anordna lokaler med beaktande av principerna för det regionalpolitiska stödet till företag som etablerar sig i egna lokaler. Utskottet har samma uppfattning. En subventionering via prissättningen skulle innebära att man kringgår grundläggande principer för det regionalpolitiska stödet. Propositionens förslag kan emellertid enligt utskottets mening inte tolkas som att överlåtelser skulle få ske på villkor av det slaget.

Med ovan gjorda uttalanden får motionen 2561 i redovisade delar anses besvarad och något initiativ från riksdagens sida med anledning av vad motionärerna anfört är inte påkallat.

Som redan nämnts uttalas i propositionen att industricentraanläggningarna bör dimensioneras för ca 300 arbetsplatser. Utbyggnaden av tidigare beslutade anläggningar i Strömsund, Lycksele, Ljusdal och Haparanda bör fullföljas med sikte på att nå detta sysselsättningsmål.

Utskottet kan ansluta sig till propositionens bedömning som en allmän riktpunkt. Denna bedömning anknyter f. ö. till de överväganden som gjorts alltifrån verksamhetens början. Det bör i sammanhanget noteras att ett i princip oförändrat sysselsättningsmål om ca 300 arbetsplatser medför behov av större lokalytor i anläggningarna än från början förutsatts. De ursprungliga beräkningarna av anläggningarnas storlek gjordes nämligen för ca tio år sedan. Tekniska förändringar, ökade krav på arbetsmiljön m. m. ställer i dag krav på väsentligt större lokalytor än som var fallet i slutet på 1960-talet.

Ett nytt industricentrum bör enligt propositionen kunna börja uppföras utan att det finns några hyresgäster kontrakterade. F. n. gäller som princip att lokalerna skall vara uthyrda till hälften före byggstart. Båda metoderna har för- och nackdelar. Centret i Haparanda har efter särskilt medgivande av riksdagen börjat byggas utan förhandsuthyrning. Propositionens överväganden ansluter till vad sysselsättningsutredningen har föreslagit och godtas av utskottet.

Propositionens förslag om att *nya industricentra skall uppföras i Ånge och Vilhelmina* bygger på den ortsprioritering som riksdagen gjorde på våren 1976 (InU 1975/76:43). Utskottet biträder förslaget. Därmed tillgodoses yrkandena i de under allmänna motionstiden väckta motionerna 391 av Martin Segerstedt m. fl. (s), 665 av Gustav Lorentzon (vpk) och 2057 av Martin Olsson (c) och Margit Odelsparr (c).

I motionen 2057 föreslås även andra *sysselsättningsskapande insatser i Ånge kommun*. Motionärerna nämner lokalisering av statlig verksamhet, inrättande av ett lasertekniskt centrum och en särskild arbetsgrupp för glesbygdsfrå-

gor. Utskottet är inte berett att gå närmare in på dessa förslag. I sammanhanget kan erinras om att en särskild regional arbetsgrupp, Inland Y, har ägnat sig åt de särskilda problemen i Västernorrlands inland, vari Ånge kommun ingår. Gruppens arbete har nyligen avslutats, och utskottet utgår från att man i första hand på regional nivå kommer att ta ställning till hur gruppens förslag skall realiseras. Till de allmänna problemen i länet återkommer utskottet f. ö. längre fram i betänkandet. På grund av det anförda bör motionen 2057 i de aktuella delarna inte föranleda någon åtgärd.

I motionen 2511 av Marianne Stålberg m. fl. (s) begärs att *ett industricentrum skall uppföras i Sveg* och i motionerna 2030 och 2554 av Sven Aspling m. fl. (s) att systemet prövas också i Värmlands län, i första hand med *anläggningar i Torsby kommun samt i Hagfors-Munkforsregionen och Filipstadsområdet.*

Valet av Ånge och Vilhelmina som nya orter för industricentra bör, som redan nämnts, ses mot bakgrunden av tidigare uttalanden av riksdagen. Byggandet och igångkörningen av dessa nya centra och fullföljandet av insatserna på de fyra tidigare orterna kommer att ställa stora anspråk på Stiftelsen Industricentra och dess möjligheter att skaffa företag till anläggningarna. Riksdagen bör därför inte nu fatta beslut om ytterligare industricentra. Det framtida valet av orter kommer som tidigare sagts att göras av riksdagen. Med hänsyn till vad som nu anförts bör motionerna i förevarande delar inte föranleda någon åtgärd.

Särskilda åtgärder för glesbygder

Allmänna frågor

De regionalpolitiska stödåtgärder som har redovisats i den föregående framställningen kompletteras av särskilda insatser för de mest glesbefolkade områdena. Dessa insatser är inriktade på service och sysselsättning i glesbygderna.

Stödsystemet och dess uppdelning på olika huvudmän på både central och regional nivå framgår av sammanställningen på s. 74.

SAMMANFATTNING AV HANDLÄGGNINGSORDNIDNG AV GLES-BYGDSSTÖD

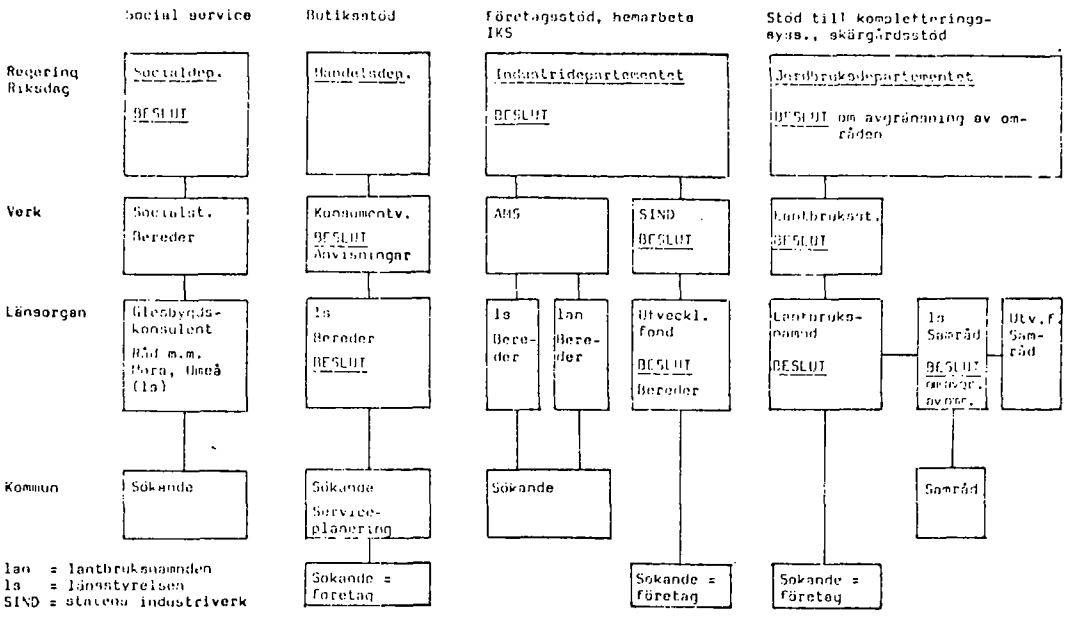

Propositionens överväganden beträffande det framtida glesbygdsstödet grundas på förslag av sysselsättningsutredningen och glesbygdsdelegationen. Utgångspunkten för dessa överväganden är att insatserna bör samordnas och beslutsfattandet så långt möjligt decentraliseras till regional nivå. Länsstyrelserna har det samordnande ansvaret för statliga insatser på regional nivå och bör därför få fördela de medel som regeringen anvisar i form av ramar för de berörda länen. Den föreslagna nya handläggningsordningen framgår av sammanställningen på s. 75.

FÖRSLAG TILL HANDLÄGGNINGSORDNING

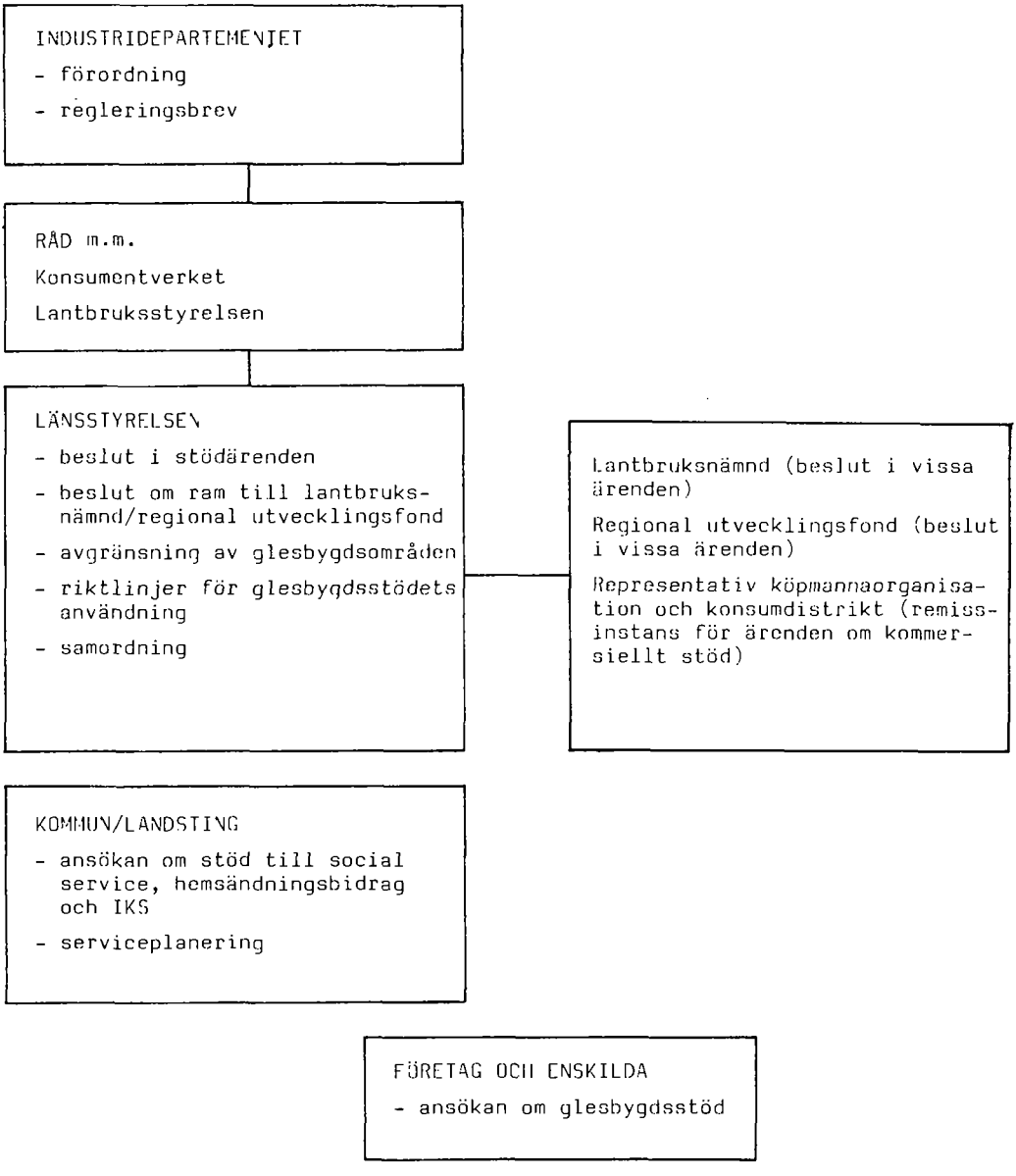

Propositionens förslag innebär vidare att huvuddelen av de nuvarande anslagen för att stödja sysselsättning, service och social omvårdnad i glesbygd slås samman till ett nytt anslag, beräknat till 74 milj. kr.

Vissa delar av propositionens förslag redovisas närmare i anslutning till den följande behandlingen av motioner om glesbygdsfrågorna.

Glesbygdsstödet finansieras f. n. av anslag under flera huvudtitlar. Det nu föreliggande förslaget berör därmed även andra utskotts beredningsområden. Arbetsmarknadsutskottet har därför inhämtat yttranden från social-, jordbruks- och näringsutskotten. Yttrandena fogas som bilagor till betänkandet.

Socialutskottets yttrande (SoU 1978/79:6 y) behandlar den del av stödet som avser försöksverksamheten med social service och omvårdnad i glesbygd. Socialutskottet har för sin del inte något att erinra mot de principer som enligt propositionen skall gälla för glesbygdsstödet men understryker att vad som föreslagits inte får leda till att stödet till kommunernas utvecklingsverksamhet rörande social service och omvårdnad eftersätts. Vidare anförs att regeringen även i fortsättningen bör disponera medel för bl. a. mera övergripande försöksverksamhet.

Arbetsmarknadsutskottet, som biträder propositionens förslag i det förevarande hänseendet, förutsätter att den sistnämnda frågan om medelsdispositionen uppmärksammas av regeringen vid fördelningen av medlen för olika ändamål.

Utskottet tar härefter upp den allmänna frågan om insatsernas storlek på grund av att de i propositionen föreslagna förstärkningarna i centerpartimotionen 2562 bedöms som helt otillräckliga, och motionärerna kräver därför *ytterligare insatser i glesbygderna*. De begär sålunda att 200 milj. kr. avsätts till det nya glesbygdsanslaget och en större ram för kreditgarantier till glesbygdsföretag. Den begärda anslagsförstärkningen är avsedd att ge ökat utrymme åt främst stödet till lantbruksföretag i glesbygder. En väsentlig del av medlen som anvisas till de regionala utvecklingsfonderna bör vidare enligt motionärerna reserveras för direkta insatser i glesbygderna. Vidare föreslås att bidragsnivån i den s. k. IKS-verksamheten (IKS = intensifierad kommunal sysselsättningsplanering) skall fastställas till 90 %. Fr. o. m. budgetåret 1980/81 bör dessutom enligt motionen särskilt stöd kunna utgå till glesbygdskommuner för att finansiera verksamhet med bevakning av näringslivsfrågor.

Utskottet kommer att behandla anslagsfrågor i ett särskilt avsnitt. Centerpartiets förslag innebär emellertid en så stor volymmässig förändring av stödverksamheten att utskottet anser att man bör ta ställning till förslaget redan i detta sammanhang. Utskottet vill därvid erinra om att det i propositionen föreslagna anslaget till åtgärder i glesbygder om 74 milj. kr. innebär i stort sett en fördubbling av de medel som f. n. står till förfogande för motsvarande ändamål. Utskottet godtar den i propositionen gjorda beräkningen som en allmän ram för insatsernas storlek och avvisar av budgetmäs-

siga skäl centerpartiets förslag i anslagsfrågan.

Inte heller kan utskottet biträda de övriga förslagen. Frågan om dispositionen av de regionala utvecklingsfondernas medel bör inte prövas i förevarande sammanhang. Utskottet vill emellertid erinra om att särskilda glesbygdsmedel även i fortsättningen står till fondernas förfogande för speciella projekt för att främja företagsutvecklingen i glesbygder och skärgårdar. Det är därvid fråga om projekt som inte kan tillgodoses inom ramen för fondernas reguljära verksamhet. Bidrag till projekt inom IKS-verksamheten utgår med 75 % av kostnaderna. Utskottet biträder propositionens förslag att detta bidrag, som måste anses generöst, även i fortsättningen skall utgå med samma procentsats. Bidraget kommer därvid i fortsättningen att utgå efter ett något annorlunda beräknat bidragsunderlag än i dag. Ett specialdestinerat bidrag till kommunal administration, som motionsförslaget om bidrag till särskilda nämnder eller befattningshavare för bevakning av näringslivsfrågor innebär, är utskottet för sin del inte berett att tillstyrka.

Utskottet avstyrker alltså centerpartimotionen 2562 i nu behandlade delar. I samma motion finns också ett yrkande om *ökad lokal rådgivning från lantbruksnämndernas m. fl. organs sida.* Vidare yrkar centerpartiet i den under allmänna motionstiden väckta motionen 1653 att nuvarande *stöd till lantbruksföretag skall vidgas till andra typer av glesbygdsföretag.*

De båda yrkandena har behandlats i yttrandet från jordbruksutskottet. När det gäller behovet av ökad lokal rådgivning erinras i yttrandet om att riksdagen med anledning av förslag i årets budgetproposition redan har anvisat ökade medel för ändamålet. Det i motionen 1653 framställda yrkandet anser jordbruksutskottet vara i allt väsentligt tillgodosett genom förslagen i den föreliggande propositionen. Som jordbruksutskottet föreslår bör motionerna i förevarande delar inte föranleda någon åtgärd.

Stöd till företag i glesbygder

I propositionen introduceras en ny stödform, *stöd till företag i glesbygder.* Stödformen är avsedd att ersätta det nuvarande regionalpolitiska jordbruksstödet, skärgårdsstödet och det stöd till hemarbete, som inte skall inordnas i den verksamhet som kommer att bedrivas av de regionala stiftelserna för skyddat arbete. Bidrag bör kunna lämnas med högst 125 000 kr. I övrigt är avsikten att reglerna för det nya stödet skall utformas med utgångspunkt i de bestämmelser som gäller i dag för de stödformer som slås samman.

Jordbruksutskottet biträder förslaget om den nya formen av stöd till företag i glesbygder i ovan redovisade delar. Arbetsmarknadsutskottet gör samma bedömning och övergår därefter till vissa för stödet betydelsefulla delfrågor.

I det föregående har redovisats den betydelsefulla roll som länsstyrelserna är avsedda att få vid samordningen av insatserna i glesbygd. Stödet till företag

i glesbygder bedöms i propositionen till den övervägande delen komma att gå till de areella näringarna. Normalt bör därför detta stöd handläggas av lantbruksnämnderna, som därvid förutsätts samråda med andra organ i ärenden som inte berör areella näringar. I vissa fall kan det vara lämpligare att ärendena handläggs av något annat länsorgan, t. ex. de regionala utvecklingsfonderna.

Frågan om *handläggningen av stödet till företag i glesbygder* tas upp i motionerna 2555 av Frida Berglund m. fl. (s) och 2581 av Åke Wictorsson (s) och Sven Lindberg (s). Motionärerna vill att ärendena skall handläggas av länsstyrelserna. I motionen 2555 framhålls dessutom att glesbygdsstödet inte bör samordnas med jordbrukspolitiken utan utformas mera från regionala och sysselsättningspolitiska värderingar. Riksdagen föreslås göra ett uttalande av den innebörden. I motionen 2581 begärs också att de närmare villkoren för den nya stödformen skall underställas riksdagen.

Jordbruksutskottet erinrar i yttrandet om att stödet till lantbruks- resp. skärgårdsföretag har utformats enligt riktlinjer som har godkänts av riksdagen. Jordbruksutskottet har ingen erinran mot att regeringen fastställer regler för det nya stödet med utgångspunkt i gällande bestämmelser. Därför avstyrker jordbruksutskottet yrkandet i motionen 2581 om att de nya reglerna bör underställas riksdagen. Jordbruksutskottet anser det inte heller påkallat att riksdagen gör det i motionen 2555 begärda uttalandet om att glesbygdsstödet bör vara fristående från jordbrukspolitiken och avstyrker motionen i den delen.

Den i propositionen förordade handläggningsordningen tillstyrks av jordbruksutskottet, som också har uppfattningen att stödet till övervägande delen kommer att avse areella näringar. Vidare hänvisas till att lantbruksnämnderna har stor erfarenhet av rådgivning och stöd till ensamföretagare och genom sina ortsombud har god lokal kännedom och förankring. I överensstämmelse med detta ställningstagande avstyrker jordbruksutskottet motionsyrkandena om att beslutanderätten beträffande stödärendena genomgående bör tillkomma länsstyrelserna.

Arbetsmarknadsutskottet ansluter sig till jordbruksutskottets ovan redovisade överväganden och avstyrker motionerna 2555 och 2581 samtidigt som propositionens förslag i de aktuella delarna tillstyrks.

Kommersiell service, m. m.

Det nuvarande *stödet till kommersiell service* utgörs av investeringsstöd och driftstöd till dagligvaruhandel och av hemsändningsbidrag till kommuner. Konsumentverket har den övergripande tillsynen över stödverksamheten och beviljar stöd till dagligvaruhandeln m. m. Verket bistås i stödverksamheten av en särskild glesbygdsnämnd. Hemsändningsbidragen beviljas av länsstyrelserna.

Stödet till kommersiell service finansieras f. n. från anslaget Bidrag till

kommersiell service (handelsdepartementet) resp. det under fonden för låneunderstöd upptagna anslaget Lån till investeringar för kommersiell service.

Enligt propositionen ankommer det på regeringen att besluta om administrationen av stödformen liksom om övriga former av glesbygdsstöd. För riksdagens kännedom uttalas att *ärendena om kommersiell service* i fortsättningen bör handläggas av länsstyrelserna. Samtidigt föreslås att kostnaderna för hemsändningsbidrag och driftsstöd finansieras från det nya anslaget Åtgärder i glesbygder. Det särskilda anslaget för lån till investeringar för kommersiell service behålls.

I motionerna 2512 av Ingvar Svanberg m. fl. (s) och moderaternas partimotion 2557 yrkas avslag på den i propositionen redovisade handläggningsordningen. Ärendena bör, åtminstone t. v., handläggas av konsumentverket. Medel under det nuvarande särskilda anslaget Bidrag till kommersiell service bör enligt motionen 2512 anvisas även för budgetåret 1979/80.

Näringsutskottet delar i sitt yttrande (NU 1978/79:5 y) motionärernas kritiska inställning till propositionens förslag och anser att nuvarande ordning i fråga om anslag för verksamheten och beslut i stödärendena bör bestå.

Arbetsmarknadsutskottet vill för sin del anföra följande. Det är angeläget att glesbygdsinsatserna samordnas på länsnivå på grundval av den kommunala och regionala planeringen. Det är på de lokala och regionala nivåerna som man har den bästa kännedomen om förhållandena och problemen liksom om vilka åtgärder som lämpligen bör sättas in. Det är också som framgår av de redovisade tablåerna angeläget att man förenklar den nuvarande handläggningsordningen.

Utskottet biträder därför propositionens förslag att stödet även till kommersiell service i fortsättningen bör handläggas av länsstyrelserna och avstyrker sålunda de aktuella yrkandena i motionerna 2512 och 2557. Som en konsekvens härav avstyrker utskottet yrkandet i motionen 2512 om att det särskilda anslaget till bidrag till kommersiell service skall bestå. Vad nu sagts innebär inte att man i fortsättningen skall avstå från att utnyttja den erfarenhet av stödverksamheten som har vunnits inom konsumentverket. Det kan tvärtom vara lämpligt att verket behåller ett övergripande ansvar för verksamheten och meddelar de anvisningar som kan behövas. Därmed kan också stödet till glesbygdshandeln samordnas med andra åtgärder från samhällets sida på distributionsområdet. Utskottet förutsätter vidare att frågorna samordnas inom regeringens kansli. Industridepartementet bör alltså bereda ärenden på detta område i samråd med handelsdepartementet såsom ansvarigt för de konsumentpolitiska frågorna.

Genom vad här anförts har motionerna på detta område till en del blivit tillgodosedda i sak.

I motionen 2512 av Invar Svanberg m. fl. (s) begärs vidare ett *generösare drifts- och investeringsstöd* och att anslaget Bidrag till kommersiell service i enlighet härmed höjs med 2 milj. kr. En höjning med 2 milj. kr. föreslås också

av medlen för investeringsstöd. Ett generösare driftsstöd begärs också i den under allmänna motionstiden väckta motionen 758 av Hans Alsén m. fl. (s). I den motionen begärs också *en höjning av hemsändningsbidragen.*

Sistnämnda yrkande i motionen 758 om förbättring av hemsändningsbidraget avstyrks av näringsutskottet. Däremot tillstyrker näringsutskottet de principiella yrkandena i samma motion och i motionen 2512 om generösare riktlinjer för driftsstödet och att de ekonomiska resurserna för ändamålet ökas genom att anslaget Bidrag till kommersiell service – som näringsutskottet förutsätter skall kvarstå – höjs från 2,5 till 4,5 milj. kr. Näringsutskottet hävdar att driftsstödet inte bör vara en stödform som tillämpas bara i undantagsfall och tillägger att bidragssystemet måste utformas så, att stödet kan bli verkningsfullt även för butiker med liten omsättning. Konsumentverket bör därför få i uppdrag att undersöka behovet av driftsstöd på längre sikt och överväga alternativa utformningar av stödet. Samtidigt tillägger näringsutskottet att statsmakterna på grundval av de närmaste årens erfarenheter bör mer definitivt ange riktlinjer för driftsstödet.

I fråga om investeringsstödet tillstyrker näringsutskottet den i motionen 2512 begärda anslagshöjningen från 8 till 10 milj. kr. för att möjliggöra en stödgivning på generösare grunder än hittills. Näringsutskottet anser att nuvarande riktlinjer ger en sanktion åt en kraftig geografisk begränsning av stödets användning. Näringsutskottet anser det angeläget att ansökningar om investeringsstöd från hela landet kan prövas efter enhetliga grunder.

Arbetsmarknadsutskottet har i det föregående biträtt propositionens förslag att driftsstödet till kommersiell service liksom övriga former av glesbygdsstöd bör finansieras från det gemensamma anslaget Åtgärder i glesbygder.

Arbetsmarknadsutskottet är inte berett att i dag föreslå någon förändring av riktlinjerna för driftsstödet. Som näringsutskottet förordat bör emellertid formerna för driftsstödet ses över med sikte på ett mer verkningsfullt bidragssystem. Regeringen bör underrättas härom. I avvaktan på översynen bör således det nuvarande bidragssystemet gälla. Med detta ställningstagande är det inte aktuellt för utskottet att föreslå någon anslagshöjning i förhållande till regeringens förslag till driftsstöd. Arbetsmarknadsutskottet avstyrker alltså yrkandena i motionerna 758 och 2542 om generösare driftsstöd och härav föranledd anslagsförstärkning.

Liksom näringsutskottet avstyrker arbetsmarknadsutskottet yrkandet i motionen 758 om förbättrat hemsändningsbidrag.

När det gäller lån till investeringar för kommersiell service tillstyrker arbetsmarknadsutskottet liksom näringsutskottet att det anvisas ett anslag om 10 milj. kr. i stället för, som föreslås i propositionen, 8 milj. kr. Ställningstagandet innebär att motsvarande anslagsyrkande i motionen 2512 tillstyrks. Utskottet återkommer till frågan i avsnittet om anslagsfrågor.

Moderata samlingspartiet begär i motionen 2557 *åtgärder för en förbättrad tidningsdistribution i glesbygder.* Motionärerna hänvisar till att frågan på

regeringens uppdrag har utretts av konsumentmentverket, vars förslag har remissbehandlats.

Konsumentverkets förslag går ut på att de omkring 1 000 livsmedelshandlare som är verksamma utanför tätorterna och är s. k. B-återförsäljare skall befrias från den avgift de erlägger till Pressens Samdistribution AB (Presam) som ombesörjer lösnummerdistribution av tidningar och tidskrifter.

Näringsutskottet förklarar sig i yttrandet dela motionärernas uppfattning i saken och anser att riksdagen bör uttala att regeringen snarast möjligt bör förelägga riksdagen en proposition grundad på konsumentverkets förslag.

Enligt arbetsmarknadsutskottets uppfattning bör frågan om tidningsstöd övervägas ytterligare. Utskottet noterar att frågan är under beredning i regeringens kansli. Regeringen bör återkomma med förslag till riksdagen sedan denna beredning slutförts. Vad utskottet anfört bör regeringen underrättas om.

Utskottet har vid behandlingen ovan av de i propositionen föreslagna riktlinjerna för åtgärder i glesbygder i huvudsak uppehållit sig vid frågor som aktualiserats i de redovisade motionerna. I övriga delar lämnar utskottet dessa riktlinjer utan erinran.

Regionalpolitisk forskning

Inrättande av tjänst som professor i regionalekonomi

I propositionen föreslås att det inrättas en tjänst som professor i regionalekonomi vid universitetet i Umeå den 1 juli i år. Förslaget tillstyrks av utbildningsutskottet i ett avgivet yttrande (UbU 1978/79:2y).

Även arbetsmarknadsutskottet tillstyrker att den nya professuren inrättas. Med detta ställningstagande biträds också yrkandet i den under allmänna motionstiden väckta motionen 1881 av Georg Andersson m. fl. (s), vari begärs att en sådan professur skall inrättas. Motionen har med tillstyrkan överlämnats av utbildningsutskottet i samband med yttrandet.

Kostnaderna för professuren, 300 000 kr., kommer att belasta anslaget Samhällsvetenskapliga fakulteterna (utbildningsdepartementet). Riksdagen har redan anvisat ett belopp av 106 611 000 kr. under detta anslag för budgetåret 1979/80 (prop. 1978/79:100, UbU 1978/79:25, rskr 1978/79:244). Som föreslås i utbildningsutskottets yttrande bör riksdagen med ändring av det beslutet anvisa ett reservationsanslag av 106 911 000 kr. Arbetsmarknadsutskottet gör en hemställan härom i det följande.

Inriktningen av den regionalpolitiska forskningen

I propositionen bereds riksdagen tillfälle ta del av vad föredragande statsrådet har anfört om inriktningen av den regionalpolitiska forskningen. Därvid behandlas såväl forskningens organisation som ett regionalpolitiskt

forskningsprogram.

För att initiera och samordna den regionalpolitiska forskningen inrättades den 1 juli 1965 expertgruppen för regional utredningsverksamhet (ERU). Expertgruppen har också till uppgift att utvärdera effekterna av den regionalpolitiska stödverksamheten.

ERU har alltsedan starten verkat som en kommitté. Med påpekande att ERU inte har de utredande uppgifter som normalt ankommer på en kommitté uttalas i propositionen att en anpassning bör ske av organisationsformen med bibehållande av nuvarande flexibilitet. Det anses också önskvärt att ERU:s verksamhet får en mer permanent karaktär än tidigare. Kommitténs viktigaste uppgift skall vara att initiera och samordna forskning på regionalpolitikens område samt se till att forskningsresultaten blir kända och tillgängliga för beslutsfattare, planerare och andra intressenter.

Eftersom regionalpolitiken bedrivs i decentraliserade former och regionernas problem varierar i olika delar av landet föreslås en utbyggnad av ERU:s organisation med regionala samverkansgrupper, en i var och en av landets sex högskoleregioner. Dessa samverkansgrupper väntas bli en betydelsefull länk mellan forskare och planerare på regional nivå.

ERU:s nu pågående forskningsetapp skall avslutas under år 1979. I propositionen lämnas en detaljerad redovisning för ett nytt forskningsprogram, avsett att vara utgångspunkten för ERU:s arbete under de närmaste åren. Programmet omfattar sex delprojekt.

Christina Rogestam (c) och Anna Eliasson (c) yrkar i motionen 2578 avslag på propositionens förslag om organisation av den regionalpolitiska forskningen. De fruktar att organisationen blir tungrodd och överdimensionerad. Vidare riktar de kritik mot forskningsprogrammet.

Vad först gäller frågan om organisationen av ERU:s egen verksamhet så noterar utskottet att det i propositionen förutskickas vissa förändringar som dock bara antyds. Något förslag kan inte sägas föreligga i den delen. Det torde f. ö. ankomma på regeringen att besluta om de organisatoriska formerna för kommittéernas arbete. Mot vad som konkret förordas i propositionen – bildande av regionala samverkansgrupper – bör enligt utskottets mening finnas föga att invända. Det bör tvärtom kunna vara av värde att det skapas en plattform för kontakter och informationsutbyte mellan forskare och planerare på regional nivå. Provisoriska samverkansgrupper är f. ö. i verksamhet sedan förra året.

Motionärerna är som nämnts också kritiska mot det presenterade forskningsprogrammet. Det bör ges en mer aktiv inriktning. Vissa konkreta förslag till forskningsområden läggs fram i motionen.

Det forskningsprogram som redovisas i propositionen bygger på förslag och idéer som har kommit fram i de provisoriska regionala samverkansgrupperna med forskare och planerare, vid diskussioner med arbetsmarknadens parter, forskningsorganisationer och ämbetsverk. Ett föreliggande förslag till nordiskt forskningsprogram på området har också beaktats. Utskottet anser sig

mot bakgrunden härav inte ha anledning att ifrågasätta forskningsprogrammet som det har redovisats i propositionen.

Med hänvisning till det ovan anförda avstyrker utskottet motionen 2578.

Anslagsfrågor

I detta avsnitt behandlar utskottet regeringens anslagsframställningar i propositionen. Framställningarna görs beträffande fem anslag på *driftbudgeten, fjortonde huvudtiteln, industridepartementet* och beträffande två anslag på *kapitalbudgeten, fonden för låneunderstöd.*

Driftbudgeten

A 6. Åtgärder i etableringsfrämjande syfte i vissa län

1977/78 Utgift	–	Reservation 13 000 000
1978/79 Anslag	5 500 000[1]	
1979/80 Förslag	12 600 000	

Från anslaget bestrids f. n. kostnaderna för att samordna de regionalpolitiska och sysselsättningspolitiska insatserna på orter som drabbas av sysselsättningsproblem till följd av strukturförändringar i stål-, teko- och varvsindustrierna.

Vissa kostnader som f. n. bestrids från detta anslag bör nästa budgetår anvisas under anslaget Åtgärder m. m. i anslutning till länsplanering. Under förevarande anslag föreslås att medel anvisas för att bekosta verksamheten med produktsökning m. m. och viss administration.

Utskottet lämnar anslagsberäkningen utan erinran. Det begärda anslaget om 12,6 milj. kr. bör alltså anvisas.

C 1. Regionalpolitiskt stöd: Bidragsverksamhet

1977/78 Utgift	190 654 796
1978/79 Anslag	273 300 000
1979/80 Förslag	423 300 000

Från anslaget bestrids f. n. utgifterna för de i programbudgeten för AMS under programmet Regionalpolitiska stödåtgärder upptagna delprogrammen Lokaliseringsbidrag (inkl. avskrivningslån och infriande av statliga garantier för lån i lokaliseringssyfte till rörelsekapital och marknadsföringsåtgärder), Utbildningsstöd, Introduktionsstöd och Sysselsättningsstöd.

[1] Anvisat på tilläggsbudget I.

	1977/78 Utgift	1978/79 Anslag	1979/80 Beräknad ändring	
			AMS	Föredra-ganden
Lokaliserings-bidrag/avskriv-ningslån	132 967 000	174 000 000	+10 000 000	+122 300 000
Utbildningsstöd	18 057 000	35 000 000	–	–
Introduktionsstöd	10 888 000	23 000 000	–	– 13 000 000
Sysselsättningsstöd	18 004 000	35 000 000	–	–
Offertprincipen	–	–	–	40 000 000
Infriande av statlig garanti för lån i lokaliseringssyfte till rörelsekapital m. m.	5 300 000	1 000 000	–	–
Förvaltningskostnader	5 439 000	5 300 000	+ 600 000	+ 700 000
	190 655 000	**273 300 000**	**+10 600 000**	**+150 000 000**

Som nämnts inledningsvis har riksdagen fastställt flerårsramar för det regionalpolitiska stödet. Den senaste, som löper ut med utgången av juni i år, har successivt vidgats och utgör nu 4,8 miljarder kr. Den täcker den till sex år förlängda perioden den 1 juli 1973–30 juni 1979.

I propositionen föreslås en ny beslutsram om 7,4 miljarder kr. för femårsperioden 1979/80–1983/84. Inom denna totalram beräknas 1 500 milj. kr. för avskrivningslån, 200 milj. kr. för utbildningsstöd, 1 000 milj. kr. för sysselsättningsstöd, 200 milj. kr. för stöd enligt offertprincipen och 4 500 milj. kr. för lokaliseringslån. Liksom tidigare bör outnyttjade delar av tidigare beslutsramar få utnyttjas. Detsamma skall gälla om beviljat stöd som inte tas i anspråk av företagen och därför kan återföras till ramen.

Propositionens förslag till totalram och delramar inom denna har inte mött några invändningar i motionerna. Utskottet tillstyrker propositionens förslag. Inte heller har utskottet någon invändning mot vad som anförts om anslagets användning.

Vad gäller *anslagsberäkningen* för nästa budgetår föreligger från moderata samlingspartiets sida i motionen 2557 ett yrkande om att det i propositionen begärda beloppet om 423,3 milj. kr. skall sänkas till 273,3 milj. kr. Moderaternas yrkande är betingat av deras förslag om ökad användning av generella medel i den regionalpolitiska stödverksamheten. Det förslaget har avstyrkts av utskottet. Med hänsyn härtill och då propositionens medelsberäkning godtas av utskottet bör anslaget föras upp med det belopp som har begärts av regeringen. Det bör anmärkas att anslaget kan komma att belastas med vissa merutgifter på grund av utskottets förslag till ändrade övergångsregler för sysselsättningsstödet.

C 2. Åtgärder i glesbygder

Nytt anslag (förslag) 74 000 000

F. n. utgår medel för sysselsättning och service i glesbygder från följande anslag.

Huvudtitel/ fond	Anslag	1977/78 Utgift	1978/79 Anslag
V	A 3 Forsknings- och utvecklingsarbete samt försöksverksamhet[1]	6 000 000	6 000 000
X	B 15 Stöd till skärgårdsföretag	3 529 922[2]	3 000 000[3]
X	B 16 Särskilt stöd till lantbruksföretag m. m. i vissa glesbygder	–	10 000 000[4]
XI	D 7 Bidrag till kommersiell service	420 739	2 500 000
XIV	C 2 Särskilda stödåtgärder i glesbygder därav för	18 847 587	21 000 000
	1 Hemarbete m. m.		(5 000 000)
	2 Stöd till regionala utvecklingsfonder	(5 726 587)	(2 000 000)
	3 Kommunala sysselsättningsinsatser	(10 698 000)	(12 000 000)
	4 Särskilda sysselsättningsinsatser	(2 423 000)	(2 000 000)
		28 798 248	**42 500 000**
Fonden för låneunderstöd	V 8 Lån till investeringar för kommersiell service	3 674 754	6 000 000
		32 473 002	**48 500 000**

[1] Del av anslaget för särskilda stödinsatser för vård och service i glesbygdsområden.
[2] Ram för statsbidrag till skärgårdsföretag högst 4 000 000 kr.
[3] Ram för statsbidrag till skärgårdsföretag högst 6 000 000 kr.
[4] Ram för statsbidrag till lantbruksföretag m. m. i vissa glesbygder högst 10 000 000 kr.

Anslaget är avsett att användas för de samordnade insatser för sysselsättning och service i glesbygder som har behandlats i det föregående. Det ersätter vissa tidigare anslag för motsvarande ändamål på skilda huvudtitlar på sätt framgår av sammanställningen ovan.

Medlen under anslaget bör enligt propositionen disponeras för följande ändamål:

- stöd till företag i glesbygder,
- stöd till regionala utvecklingsfonder för speciella projekt som främjar företagsamhet i glesbygder och skärgårdar,

- stöd till kommun för intensifierade kommunala sysselsättningsinsatser (IKS),
- hemsändningsbidrag till kommun som subventionerar hemsändning av dagligvaror,
- driftsstöd till försäljningsställen för dagligvaror och drivmedel,
- stöd till kommun för social service och omvårdnad.

Utskottet godtar de föreslagna principerna för anslagets användning. Vad som förordats om överföring till det nya anslaget av kvarstående behållning på det nuvarande anslaget Särskilda stödåtgärder i glesbygder lämnas av utskottet utan erinran.

Anslaget är som nyss redovisats avsett att användas för bl. a. stöd till kommuner för social service och omvårdnad. Motsvarande kostnader har, som framgår av sammanställningen, hittills betalats från femte huvudtitelns (socialdepartementet) anslag Forsknings- och utvecklingsarbete samt försöksverksamhet. Socialutskottet har i sitt yttrande till arbetsmarknadsutskottet upplyst att riksdagen tidigare i år för nästa budgetår har anvisat ett belopp av totalt 23,5 milj. kr. under anslaget. Socialutskottet påpekar samtidigt att under de senaste budgetåren har av medel som anvisats under anslaget 6 milj. kr. per år avdelats för insatser i glesbygdsområden. Det har vid budgetbehandlingen i riksdagen inte ifrågasatts någon ändring i detta avseende för nästa budgetår. Socialutskottet tillägger avslutningsvis i yttrandet att det torde få ankomma på arbetsmarknadsutskottet att vid sin behandling av det nya anslaget Åtgärder i glesbygder överväga vilka konsekvenser detta bör få för medelsanvisningen under anslaget.

Den i propositionen gjorda medelsberäkningen under förevarande anslag är resultatet av en allmän avvägning av det totala behovet av insatser. Utskottet är därför inte berett att överväga någon ändring av anslagsbeloppet med anledning av vad socialutskottet har anfört. Det bör ankomma på regeringen att i samband med utfärdande av regleringsbrev meddela erforderliga föreskrifter med anledning av de påpekanden som socialutskottet har gjort.

Den i propositionen föreslagna avvägningen av *anslagets storlek*, 74 milj. kr., har biträtts av utskottet i den föregående behandlingen av riktlinjerna för åtgärder i glesbygder. Utskottet har i det sammanhanget avstyrkt ett yrkande i centerns partimotion 2562 om höjning av det föreslagna anslaget till 200 milj. kr. Utskottet tillstyrker sålunda att anslaget förs upp i enlighet med regeringens förslag.

C 3. Täckande av förluster på grund av kreditgarantier till företag i glesbygder m. m.

Nytt anslag (förslag) 1 000

Statliga kreditgarantier lämnas f. n. för lån till skärgårdsföretag, till lantbruksföretag m. m. i vissa glesbygder och – som ett led i stödet till kommersiell service – till anskaffning av varulager.

I propositionen föreslås en särskild, gemensam *ram för statlig kreditgaranti för lån till företag i glesbygder* och att ramen bör bestämmas till 26 milj. kr. I centerns partimotion 2562 yrkas att ramen vidgas till 100 milj. kr. Utskottet avstyrker motionsyrkandet och biträder propositionens förslag, som sammanfaller med vad lantbruksstyrelsen resp. konsumentverket har begärt i sina framställningar om anslag för nästa budgetår.

Utskottet tillstyrker vidare att det förs upp ett särskilt anslag för att täcka de utgifter som kan uppkomma för att infria beviljade kreditgarantier. Som föreslagits i propositionen bör det nya anslaget för nästa budgetår föras upp med endast ett formellt belopp om 1 000 kr.

C 4. Åtgärder m. m. i anslutning till länsplanering

Nytt anslag (förslag) 35 000 000

F. n. utgår medel från fjortonde huvudtitelns anslag Kommittéer m. m. och Åtgärder i etableringsfrämjande syfte i vissa län samt från femtonde huvudtitelns anslag Länsstyrelserna m. m. till bl. a. vissa projekt och kostnader för arbetsgrupper med uppgift att behandla sysselsättningsfrågor. Från anslagsposten Särskilda sysselsättningsinsatser under fjortonde huvudtitelns anslag Särskilda stödåtgärder i glesbygder betalas vidare åtgärder för att skapa ökad sysselsättning i glesbygder. Under budgetåret 1978/79 har sammanlagt 22,9 milj. kr. disponerats för dessa ändamål från de angivna anslagen.

I propositionen förordas att ett särskilt reservationsanslag tas upp för dessa ändamål på statsbudgeten för budgetåret 1979/80. Medelsbehovet beräknas till 35 milj. kr. Verksamheten bör utvärderas under budgetåret 1980/81.

Behållningen vid utgången av budgetåret 1978/79 på den under anslaget Särskilda stödåtgärder i glesbygder uppförda anslagsposten Särskilda sysselsättningsinsatser bör enligt propositionen tillföras förevarande anslag. Medlen under anslagsposten har avsetts för bl. a. statligt stöd till särskilda arbetsgrupper som bildas med uppgift att skapa ökad sysselsättning i glesbygder.

Moderata samlingspartiet yrkar i motionen 2557 *avslag på propositionens framställning om anslag*. Yrkandet är en följd av moderaternas i avsnittet om länsplaneringen redovisade begäran om en omprövning av denna planering. Utskottet har avvisat denna begäran och avstyrker i följd härav även det föreliggande avslagsyrkandet. Anslaget bör alltså anvisas i enlighet med

regeringens framställning.

Med detta ställningstagande tillgodoses syftet i motionen 1665 av Johan Olsson m. fl. (c) om *medel till länsstyrelsen i Gävleborgs län för att genomföra länsprogrammet* och i motionen 2453 av Kalevi Wernebrink m. fl. (c) om *ett belopp av 0,5 milj. kr. till länsstyrelsen i Kristianstads län för utredningsarbete.* Det bör ankomma på regeringen att besluta om fördelningen av anslagsmedlen på de olika länsstyrelserna. En fixering av visst belopp till en enskild länsstyrelse, såsom föreslås i motionen 2453, eller till visst ändamål, som förordas i motionen 1665, bör alltså inte göras av riksdagen. Med det anförda avstyrker utskottet de båda motionerna.

Kapitalbudgeten

V:13. Regionalpolitiskt stöd: Lokaliseringslån

1977/78 Utgift	478 773 444	Behållning	377 763 484
1978/79 Anslag	600 000 000		
1979/80 Förslag	1 050 000 000		

Från anslaget bestrids utgifterna för det i programbudgeten för AMS under programmet Regionalpolitiska stödåtgärder upptagna delprogrammet Lokaliseringslån.

I den totalram för budgetåren 1979/80–1983/84 om 7,4 miljarder kr. som behandlats under punkten C 1 ingår som nämnts en delram om 4,5 miljarder kr. för lokaliseringslån.

Medelsbehovet för lokaliseringslån under nästa budgetår beräknas i propositionen till 1 050 milj. kr. I moderata samlingspartiets motion 2557 yrkas att anslaget uppförs med ett oförändrat belopp om 600 milj. kr. Motionärerna åberopar samma skäl för yrkandet som för den sänkning de begärt av anslaget till den regionalpolitiska bidragsverksamheten, dvs. att det uppstår ett minskat anslagsbehov om man går över till en ökad användning av generella medel i stödverksamheten. Eftersom utskottet har underkänt moderaternas uppfattning i den frågan och då utskottet godtar propositionens medelsberäkning avstyrker utskottet det aktuella yrkandet i motionen 2557. Anslaget bör således anvisas med det belopp regeringen har begärt.

I tre motioner begärs att medel från anslaget skall specialdestineras för vissa län. I motionerna 2437 av Bo Lundgren (m) och Wiggo Komstedt (m) samt 2453 av Kalevi Wernebrink m. fl. (c) begärs att *25 milj. kr. skall få användas för särskilda åtgärder i Kristianstads län.* Rolf Dahlberg (m) begär i motionen 2470 att *50 milj. kr. skall få disponeras för sysselsättningsstimulerande åtgärder i Gävleborgs län.*

Utskottet avstyrker de tre motionerna. Motionsyrkandena anknyter till samtidigt framförda förslag om ändringar i den stödområdesindelning som har föreslagits i propositionen. Som framgår av det följande avsnittet om

indelningen i stödområden kan utskottet inte biträda dessa ändringsförslag. Inte heller bör detta för lokaliseringslån avsedda anslag, som föreslås i motionen 2470, användas för sysselsättningsstimulerande åtgärder utan att någon vägledning ges från riksdagens sida om åtgärdernas inriktning och utformning.

Lån till investeringar för kommersiell service

1977/78 Utgift	3 674 754[1]	Behållning	3 053 745[1]
1978/79 Anslag	6 000 000		
1979/80 Förslag	8 000 000		

I propositionen begärs att anslaget förs upp med 8 milj. kr. Ingvar Svanberg m. fl. (s) begär i motionen 2512 att anslaget höjs med 2 milj. kr. Yrkandet har behandlats och tillstyrkts av utskottet i avsnittet om riktlinjerna för åtgärder i glesbygder. Anslag bör alltså anvisas med 10 milj. kr.

Översikt över den regionala utvecklingen 1970 till 1985

Utvecklingen i riksområden och län

Utskottet kommer i följande avsnitt att behandla stödområdesavgränsningen och motioner som rör utvecklingen i olika län. Det kan vara skäl att som bakgrund för det avsnittet översiktligt belysa vissa aspekter på den regionala utvecklingen fram mot mitten av 1980-talet. Ett siffermaterial om befolknings- och sysselsättningsförhållandena fram till 1985 i län och kommuner redovisas i bilaga 5.

Under 1970-talets första hälft ändrades påtagligt mönstret för den regionala befolkningsutvecklingen i landet jämfört med 1960-talet. Den kraftiga utflyttningen från skogslänen på 10 000–15 000 personer per år under 1960-talet ersattes med en nettoinflyttning. Storstadsområdena, som under 1960-talet hade den jämfört med övriga regioner kraftigaste befolkningstillväxten, har under 1970-talet haft en mer dämpad utveckling. Nettoflyttningarna mellan länen har under 1970-talet över lag varit avsevärt mindre än tidigare. Även befolkningsförskjutningarna inom länen har minskat betydligt jämfört med tidigare. En förklaring härtill är den kraftigt ökade pendlingen som gjort det möjligt för många mindre kommuner att behålla och i en del fall också öka sin folkmängd. Detta gäller främst kommuner som ligger inom pendlingsavstånd från länens primära centra och större regionala centra, där ökningen av arbetstillfällena i huvudsak skett. För kommuner

[1] Anslaget Lån till investeringar för kommersiell service i glesbygd.

Befolkningsutveckling i riksområden 1970–1985

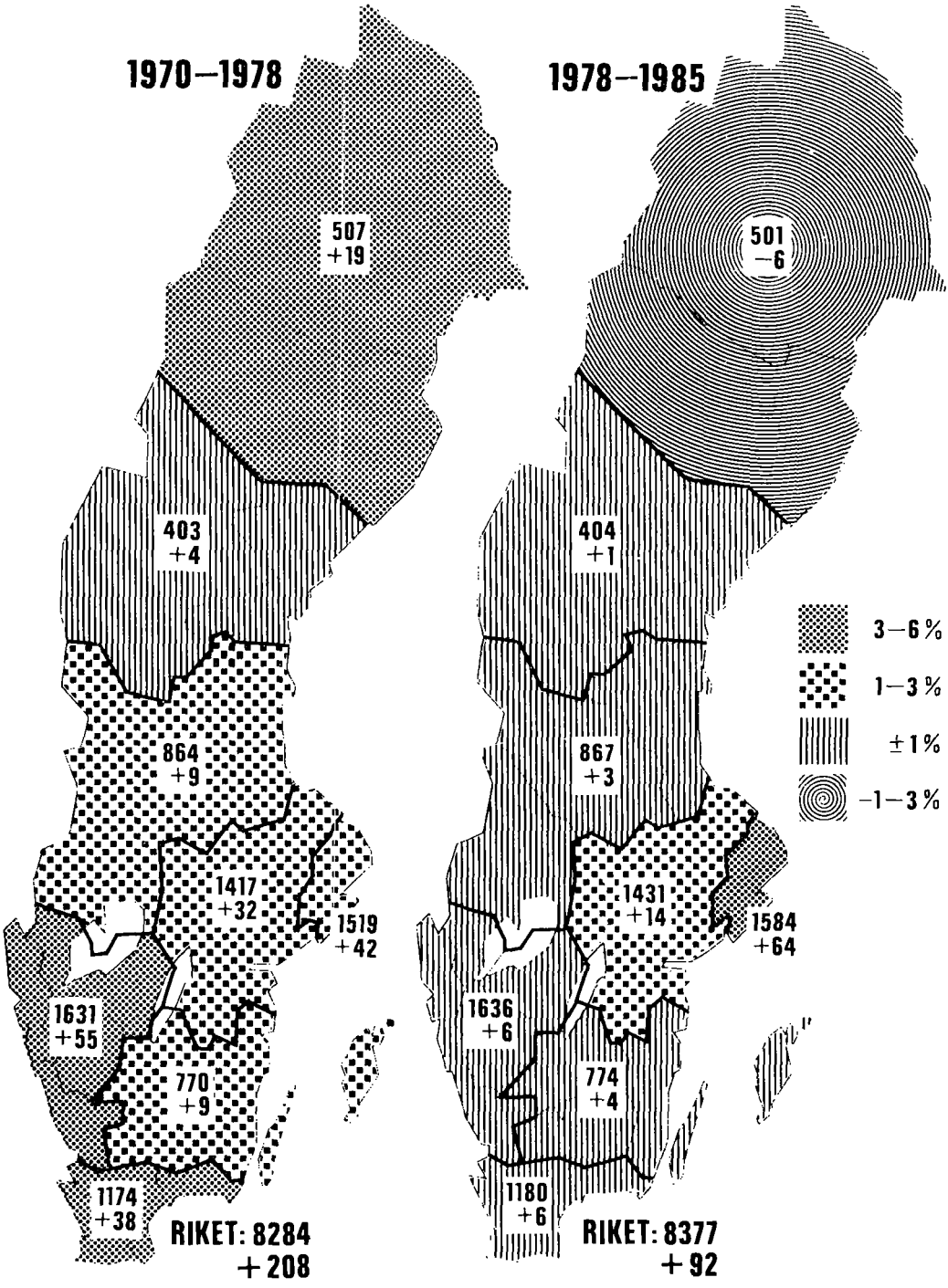

På kartorna redovisas befolkning 1978 och 1985 samt förändringar under resp. perioder (1 000-tal).

som ligger på längre avstånd från dessa tillväxtcentra har emellertid i många fall utflyttningen och befolkningsminskningen fortsatt, om än i lägre takt än under 1960-talet. Särskilt markant har denna omflyttning varit inom det inre stödområdet.

Folkmängden i Sverige ökade från 1970 till 1978 från 8 077 000 till 8 284 000 invånare. Stockholms län, östra Mellansverige, Västsverige och Sydsverige som har 70 % av landets befolkning har fått 80 % av tillväxten i landet. De procentuellt största ökningarna har skett i övre Norrland samt i Väst- och Sydsverige. Mellersta Norrland har haft den svagaste utvecklingen, men även där har befolkningen ökat. Fram till 1985 beräknas enligt länsstyrelsernas prognoser folkmängden i riket stiga med 92 000 invånare till 8 377 000. Statistiska centralbyråns senaste befolkningsprognos för riket slutar på 8 366 000 invånare för det alternativ där man räknar med en årlig nettoinvandring på 10 000 personer. Reduceringen av tillväxten i riket hänför sig främst till en nedgång i födelsetalen. Antalet födda kommer under de närmaste åren att vara ungefär lika stort som antalet avlidna. Att trots detta befolkningen antas öka beror helt på en beräknad nettoinvandring i storleksordningen 10 000 invånare per år. Av ökningen i riket på 92 000 antas mer än två tredjedelar tillfalla Stockholms län. Av övriga riksområden beräknas östra Mellansverige få en relativt gynnsam tillväxt medan för övre Norrland förutses en minskning med 6 000 invånare.

Utvecklingen 1970–1978 resp. 1978–1985 belyses av kartorna (s. 90 och 92). Där anges dels folkmängden i riksområden och län 1978 resp. 1985, dels beräknade förändringar i folkmängden under den aktuella perioden. Kartornas mönster illustrerar den procentuella tillväxten i området under perioden.

Utvecklingen i de län som ingår i skilda riksområden varierar betydligt. *Stockholms län* har ökat med 42 000 invånare under 1970-talet och beräknas få en snabbare ökning, 64 000, fram till 1985. *Östra Mellansverige* har ökat med 32 000 invånare under 1970-talet. Därav har 22 000 tillfallit Uppsala län och 10 000 Östergötlands län. Övriga län har haft mindre ökningar eller svag tillbakagång. Fram till 1985 beräknas enligt länsstyrelsernas prognoser området få en ökning med 14 000 invånare, varav ca 7 000 beräknas gå till vartdera Uppsala och Östergötlands län. Övriga län beräknas få oförändrad folkmängd.

I *Småland med öarna* har folkmängden ökat med 9 000 invånare under 1970-talet, varav hälften har gått till Kronobergs län. Området beräknas enligt prognoserna öka med 4 000 invånare fram till 1985. Jönköpings län väntas öka med 6 000 invånare och Kronobergs län med 1 000 invånare. I Kalmar och Gotlands län pekar prognoserna mot att folkmängden minskar.

I *Sydsverige* ökade folkmängden med 38 000 invånare under 1970-talet, varav 24 000 gick till Malmöhus län och 13 000 till Kristianstads län. Regionen ökar enligt prognosen med 6 000 invånare fram till 1985. Kristianstads län beräknas öka med drygt 9 000 och Malmöhus län med 2 000

Befolkningsutveckling i länen 1970–1985

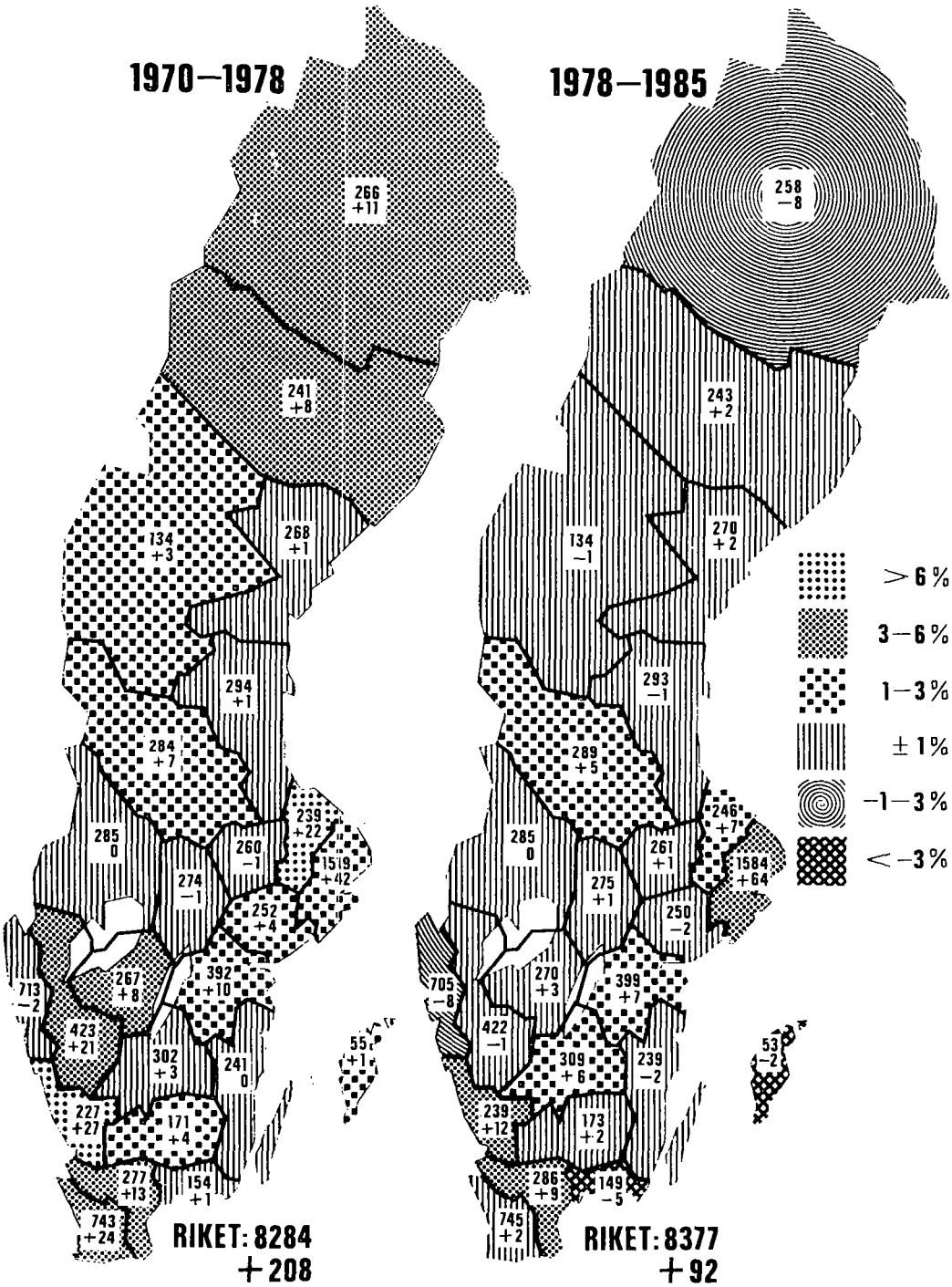

På kartorna redovisas befolkning 1978 och 1985 samt förändringar under resp. perioder (1 000-tal).

invånare. För Blekinge län antas en minskning med 5 000 invånare.

Västsverige har haft en ökning på 55 000 invånare under 1970-talet, och riksområdet beräknas öka med 6 000 fram till 1985. Hallands län har ökat med 27 000 invånare, Älvsborgs län med 21 000 och Skaraborgs län med 9 000. Göteborgs och Bohus län har minskat med 2 000 invånare sedan 1970. Fram till 1985 förutses enligt prognoserna en fortsatt tillväxt i Halland med 12 000 invånare samt i Skaraborgs län med 2 000 invånare. Älvsborgs län får enligt prognosen oförändrad folkmängd, och Göteborgs och Bohus län får en minskning på 8 000.

I *norra Mellansverige* har folkmängden ökat med knappt 9 000 invånare sedan 1970, varav drygt 7 000 i Kopparbergs län och mindre ökningar i Gävleborgs och Värmlands län. Fram till 1985 pekar prognosen på en befolkningsökning för området med 3 000, som helt beräknas tillfalla Kopparbergs län.

I *mellersta Norrland* ökade folkmängden med knappt 4 000 invånare perioden 1970–1978. Ökningen skedde främst i Jämtlands län. Fram till 1985 beräknas enligt prognoserna folkmängden öka med ett tusental personer i området. Västernorrlands län väntas öka med 2 000 invånare medan Jämtlands län beräknas minska med knappt 1 000 invånare.

I *övre Norrland* ökade folkmängden med 19 000 invånare, varav drygt 7 000 i Västerbottens län och drygt 11 000 i Norrbottens län. Fram till 1985 beräknas folkmängden minska med 6 000 personer. I Västerbottens län räknar man dock med att ökningen fortsätter med 2 000 personer medan prognosen för Norrbottens län innebär en minskning med ca 8 000 personer.

Prognoserna är gjorda med förutsättningen att nuvarande regionalpolitiska medel hålls oförändrade. Den regionala balans som vid mitten av 1970-talet syntes vara möjlig att uppnå förefaller av detta material att döma åter vara på väg att rubbas. Resultaten kan tolkas så att hittillsvarande stödåtgärder och styrmedel är otillräckliga för att åstadkomma en omfördelning av befolkningstillväxten fram till 1985 till förmån för skogslänen.

Utvecklingen i skilda ortstyper

Vid sidan av utvecklingen i länen kan det vara av intresse att också översiktligt belysa utvecklingen för skilda ortstyper.

Befolkningsutvecklingen 1970–1978 samt 1978–1985 i skilda ortstyper framgår av följande uppställning:

Ortstyp	Folkmängdsförändring, tusental			
	1970–78	%	1978–85	%
Storstadsområden	68	2,7	66	2,6
Primära centra	81	3,4	39	1,6
Regionala centra	11	0,5	– 3	– 0,1
Kommuncentra	47	3,6	– 10	– 0,8
Riket	208	2,6	92	1,1

Storstadsområdena och primära centra har fått drygt 70 % av folkökningen i riket under 1970-talet. Tendensen förefaller bli förstärkt fram till 1985. Regionala centra och kommuncentra ökade också under 1970-talet men fram till 1985 beräknas dessa kommuntyper förlora en del av sin folkmängd. Särskilt markant är omsvängningen för kommuncentra, som under 1970-talet ökade med 47 000 invånare, men som fram till 1985 beräknas förlora 10 000 invånare. Som också nämndes inledningsvis är det främst kommuncentra i närheten av större kommuner som har ökat under 1970-talet.

Av *storstadsområdena* har Storstockholm ökat med 35 000 invånare under 1970-talet. Regionen beräknas växa med ytterligare 60 000 fram till 1985. Göteborgsregionen har ökat med 19 000 invånare och beräknas få ytterligare 4 000 fram till år 1985. Malmöregionen har vuxit med 14 000 invånare och beräknas öka med 2 000 fram till 1985.

Primära centra har ökat såväl inom som utom stödområdet. Enstaka primära centra har dock haft svårigheter att hålla sin folkmängd. I bl. a. Borås och Eskilstuna har befolkningen t. o. m. minskat, och i några fall får man även svårigheter att hålla folkmängden fram till 1985.

Regionala centra utanför stödområdena har ökat med 26 000 invånare under 1970-talet och beräknas öka med ytterligare 8 000 invånare fram till 1985. Dessa kommuner har minskat med 15 000 invånare i stödområdet inkl. grå zonen och de kommer enligt prognoserna att förlora ytterligare 11 000 invånare fram till 1985.

Kommuncentra i inre stödområdet har förlorat 11 000 invånare under 1970-talet och de beräknas förlora ytterligare 5 000 fram till 1985. Kommuncentra i allmänna stödområdet och grå zonen har ökat med 17 000 invånare men beräknas förlora 3 000 invånare fram till 1985. Utom stödområdet har kommuncentra ökat med 41 000 invånare under 1970-talet men även där visar prognoserna på tillbakagång om än begränsat till 2 000 invånare.

Sammantaget har *inre stödområdets* regionala centra och kommuncentra minskat med knappt 15 000 invånare under 1970-talet, och minskningen beräknas fortsätta med ytterligare drygt 12 000 invånare fram till 1985. Här ingår också en positiv utveckling för ett antal kommuner i området. Detta kan

jämföras med en ökning för dessa kommuntyper i områdena *utanför stödområdena* med 67 000 invånare under 1970-talet och en fortsatt ökning med 6 000 invånare fram till 1985.

En sammanfattning av prognoserna till 1985 innebär följande. En betydande tillväxt väntas i Stockholmsregionen, i flertalet primära centra samt i regionala centra utom stödområdet. De största svårigheterna beräknas komma att föreligga för regionala centra och kommuncentra inom stödområdet inkl. den nuvarande grå zonen. Det finns självfallet undantag från dessa tendenser. Det finns kommuner med vikande utveckling utom stödområdena och kommuner med tillväxt inom stödområdet. Allmänt sett kan dock sägas att nuvarande stödområdesindelning med ett fåtal undantag speglar de långsiktiga regionala problemen.

Åtgärder i olika delar av landet. Indelning i stödområden

I de följande avsnitten behandlar utskottet dels frågan om inplacering av kommuner i olika stödområden, en fråga som föranlett en mängd motionsförslag (se bil. 6), dels ett stort antal motioner med förslag om åtgärder i olika delar av landet. Flertalet av dessa motioner väcktes redan under allmänna motionstiden, dvs. innan propositionens innehåll var känt. Många av motionerna är av programkaraktär. När det gäller förslag om olika åtgärder vill utskottet allmänt uttala att åtskilliga av dessa förslag inte i första hand bör prövas av riksdagen utan av regeringen, statliga myndigheter, landsting och kommuner. Riksdagens uppgift i detta sammanhang är i huvudsak att uttala sig om inriktningen av samhällsåtgärder och anvisa ekonomiska ramar för politikens förverkligande. Uppslag om konkreta statliga insatser bör på vanligt sätt prövas i budgetsammanhang.

Utskottet redovisar sina ställningstaganden länsvis från norr till söder.

Innan utskottet börjar denna genomgång tar utskottet upp motionen 1553 av Arne Nygren m. fl. (s), i vilken behandlas situationen i de fem Norrlandslänen. I motionen förs fram krav på aktiva samhällsinsatser i Norrland mot bakgrund av landsdelens negativa utveckling.

Motionärerna påtalar behovet av att utveckla sysselsättningen inom basnäringarna skog, gruv och stål. Man vill ha vidareförädling och produktutveckling inom de råvarubaserade företagen, prospektering och brytning av uran och andra kända mineraler, ökad sysselsättning genom utläggning av central, statlig, kooperativ och privat verksamhet, ökad byggverksamhet samt intensifierade insatser inom den offentliga sektorn för att skapa arbete eller utbildning åt arbetslös ungdom i Norrland. I motionen betonas att en aktiv näringspolitik är en förutsättning för kraven på en stark regionalpolitik.

Utskottet har inte någon annan uppfattning än motionärerna när det gäller behovet av insatser i Norrland. De regionalpolitiska problemen ökar generellt sett ju längre norrut man kommer. Detta bör självfallet återspeglas när det

gäller samhällets insatser. Tyngdpunkten på åtgärdssidan måste därför i framtiden liksom hittills ligga i skogslänen och då särskilt i de nordligaste länen med prioritering av de inre delarna. Med hänvisning till det anförda synes motionen inte behöva föranleda någon åtgärd.

Norrbottens län

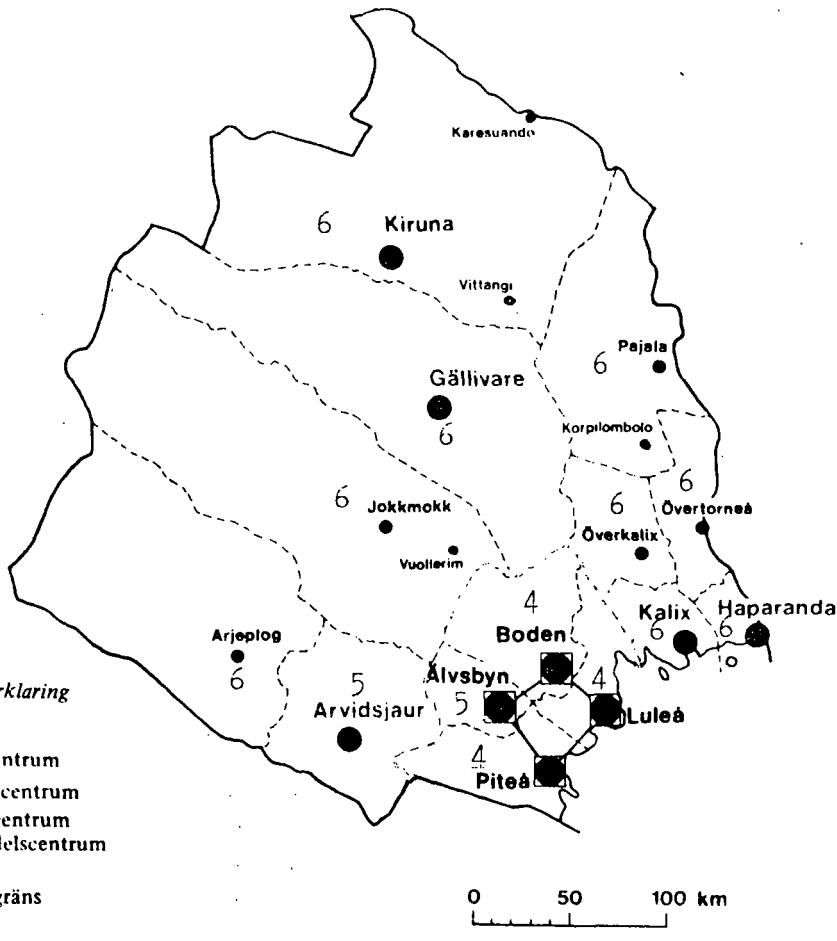

Teckenförklaring

- Primärt centrum
- Regionalt centrum
- Kommuncentrum
- Kommundelscentrum
- Länsgräns
- Kommungräns

4–6 Utskottets förslag till stödområde

Förslaget överensstämmer med propositionen

Länets utveckling

Norrbottens län har under 1970-talet haft en ökning av folkmängden från 255 000 till 266 000 invånare. Länsstyrelsen räknar med att folkmängden skall minska till 258 000 fram till år 1985. Ökningen i länet under 1970-talet har skett i kommunerna längs kusten samt i Boden och Älvsbyn. Kiruna, Gällivare och Arvidsjaur har haft en i stort sett oförändrad folkmängd, medan övriga inlandskommuner minskat med mellan 7 och upp till 17 %. Den sistnämnda siffran avser Pajala. Länsstyrelsen räknar med en fortsatt svag ökning i Luleå fram till 1985. Övriga kommuner i den s. k. Fyrkanten (Piteå, Boden och Älvsbyn) samt Kalix och Haparanda antas få en folkminskning. Arvidsjaurs kommun beräknas kunna hålla sin folkmängd fram till 1985 medan övriga inlandskommuner antas gå en fortsatt minskning till mötes.

Norrbottens och Jämtlands län har de lägsta förvärvsfrekvenserna i landet. Norrbotten har dessutom den högsta arbetslösheten i landet. Länsstyrelsens prognoser tyder på att dessa förhållanden kommer att bestå också fram till år 1985. Av länets kommuner har Luleå och Boden förvärvsfrekvenser i nivå med medelvärdet i riket. Dessa kommuner har också den lägsta arbetslösheten i länet. Av övriga kommuner har Pajala och Övertorneå samt Haparanda mycket låga förvärvsfrekvenser och en mycket hög arbetslöshet. I synnerhet andelen sysselsatta kvinnor är låg. Länsstyrelsens prognoser tyder på att skillnaderna i förvärvsfrekvens mellan länets kommuner kommer att öka fram till år 1985.

Stödområden

Propositionens förslag till inplacering av länets kommuner i stödområden innebär stödområde 4 för Boden, Luleå och Piteå samt 5 för Arvidsjaur och Älvsbyn. Övriga kommuner har placerats i stödområde 6.

I motionen 2580 av Ingvar Svanberg m. fl. (s) föreslås, att inplaceringen av Arvidsjaur skall justeras från 5 till 6. Filip Johansson (c) och Torsten Stridsman (c) föreslår i motionen 2567 att Boden, Luleå och Piteå delas med inplacering i stödområde 4 för de centrala delarna av resp. kommun och stödområde 5 för övriga delar.

Utskottet har inte funnit skäl till ändring av propositionens förslag till stödområden i Norrbotten.

Med anledning av förslagen i motionen 2567 vill utskottet erinra om det principiella ställningstagandet tidigare i betänkandet att kommuner inte bör delas vid inplacering i stödområden men att det, med den konstruktion lokaliseringsstödet har, finns möjligheter att differentiera stödet inom en kommun om det bedöms lämpligt med hänsyn till kommunens struktur och den kommunala planeringen.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionerna 2567 och 2580.

Åtgärdsprogram m. m.

Riksdagen har nyligen behandlat ett av regeringen utarbetat åtgärdsprogram för att främja sysselsättningen i Norrbotten (prop. 1978/79:127). Förslagen beräknas kosta ca 1 miljard kronor och ge ca 2 000 nya sysselsättningstillfällen i inledningsskedet.

Förslaget antogs av riksdagen med vissa kompletteringar (AU 33, JoU 25, TU 16, UbU 42 samt NU 41, 42 och 45). Arbetsmarknadsutskottet, som i det sammanhanget även behandlade motioner från den allmänna motionstiden om utvecklingen i Norrbotten, poängterade bl. a. att de arbetsmarknadspolitiska svårigheterna i länet ökat under de senaste åren samt framhöll att de grundläggande problemen med att öka industrialiseringsgraden och förbättra näringsstrukturen i länet kvarstår. Utskottet hänvisade vidare bl. a. till skilda förslag inom närings- och trafikpolitiken som kan komma att bli av betydelse för länets utveckling samt till förslagen i den nu förevarande regionalpolitiska propositionen.

Norrbottens problem har alltså nyligen ingående behandlats av riksdagen. Det finns därför inte skäl att nu särskilt gå in på vilka åtgärder som bör sättas in – utöver de som innefattas i propositionen – för att förbättra den ekonomiska utvecklingen i länet. Utskottet vill dock stryka under att Norrbotten och då särskilt några av inlandskommunerna kan sägas stå i en klass för sig när det gäller behovet av regionalpolitiska och näringspolitiska insatser. Detta förhållande måste självfallet beaktas av statsmakter och myndigheter då det gäller att fördela tillgängliga resurser.

Västerbottens län

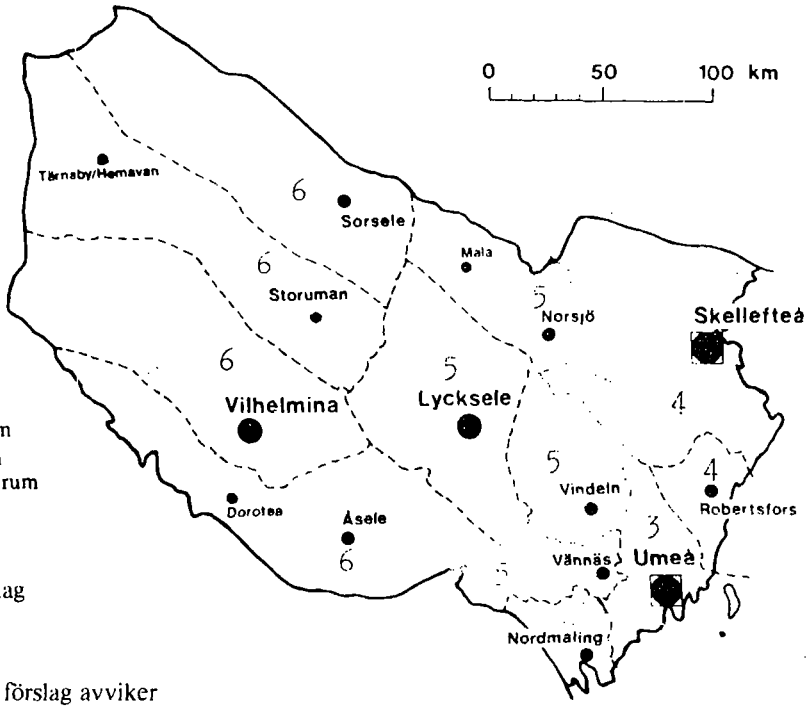

Teckenförklaring

Primärt centrum
Regionalt centrum
Kommuncentrum
Kommundelscentrum
Länsgräns
Kommungräns

3–6 Utskottets förslag till stödområde

Propositionens förslag avviker i fråga om följande kommuner:
Skellefteå 4/5
Vännäs 3/5
Nordmaling 3

Länets utveckling

Västerbottens län har ökat sin folkmängd under 1970-talet från 233 000 till 241 000 invånare, vilket är samma ökningstakt som för riket. Länsstyrelsen bedömer att länet kommer att öka med ytterligare 2 000 invånare fram till år 1985. Ökningar har skett främst i Umeå med 9 000 och Skellefteå med 2 000 invånare. Vilhelmina, Robertsfors och Lycksele har hållit folkmängden i stort sett oförändrad. Övriga kommuner har minskat med mellan 4 och som mest 8 % i Sorsele. Umeå beräknas få en fortsatt ökning på 3 000 fram till 1985. Flertalet övriga kommuner antas få ungefär oförändrad folkmängd. Nordmaling, Robertsfors och Storuman beräknas dock minska med omkring 4 %.

Förvärvsfrekvenserna i Västerbottens län ligger lägre än medelvärdet för riket, och länet har en högre arbetslöshet än riksmedelvärdet. Umeå kommun har förvärvsfrekvenser i nivå med riksmedelvärdet och en arbetslöshet som ligger lägre än rikets. Sorsele har ungefär lika låga förvärvsfrekvenser som Pajala och Övertorneå och bara något lägre arbetslöshet. Fram till år 1985 beräknas skillnaderna i sysselsättningsgrad mellan länets kommuner komma att minska något. Länet uppvisar påtagliga inomregionala balansproblem med vikande befolkning i inlandet och expansion i tätorterna Umeå och Skellefteå.

Stödområden

Propositionens förslag till stödområden i länet innebär att inlandskommunerna placeras i stödområde 5 och 6. Skellefteå och Vännäs kommuner föreslås bli delade med inplacering i två stödområden vardera. För Skellefteå centralort med kringliggande församlingar föreslås stödområde 4 medan för de kommundelar som vetter mot inlandet föreslås stödområde 5. Förslaget för Vännäs kommun innebär stödområde 3 för Vännäsdelen och 5 för Bjurholmsdelen. För Umeå och Nordmaling föreslås stödområde 3 och för Robertsfors 4.

I fyra motioner yrkas ändringar av propositionens förslag.

Det gäller centerns partimotion 2562 samt motionerna 2509, 2575 och 2583, som är undertecknade av länsrepresentanter för resp. socialdemokraterna, moderaterna och centern.

Motionärerna yrkar följande ändringar i propositionens förslag:

Kommun	*Propositionen*	*Motionen*	*Motionsnr.*
Lycksele	5	6/5	
Norsjö	5	6	2583 (c)
Skellefteå	5/4	6/5/4	
		5/4/3	2562 (c)
Vännäs	5/3	5	2509 (s)
		5	2575 (m)
		5/4	2562 (c)
		5/4	2583 (c)

Kommun	*Propositionen*	*Motionen*	*Motionsnr.*
Robertsfors	4	5/4	2575 (m)
Nordmaling	3	5	2509 (s)
		5	2575 (m)
		5/4	2583 (c)
		4	2562 (c)
Umeå	3	4/2	2562 (c)

Utskottet, som utgått från principställningstagandet om odelade kommuner, har vid sin bedömning slutligen stannat för att föreslå ändring i fråga om Skellefteå, Vännäs och Nordmaling. Utskottets ändringsförslag innebär följande inplacering. Skellefteå och Nordmalings kommuner bör i sin helhet placeras i stödområde 4 och Vännäs i stödområde 5.

Utskottet vill även i detta sammanhang erinra om vad som tidigare sagts om möjligheten att differentiera stöd inom en kommun. Beträffande Skellefteå som har stora inlandsområden med glesbygder och låg sysselsättning vill utskottet därutöver anföra att de särskilda behov av stödinsatser som finns i orter i inlandet i förhållande till kustbygden bör förutom genom den nämnda differentieringen kunna tillgodoses genom den möjlighet till förhöjt lokaliseringsstöd i vissa fall som utskottet tidigare uttalat sig för.

Utskottets ställningstagande innebär bifall till motionerna 2509 av Arne Nygren m. fl. (s) och 2575 av Tore Nilsson (m) i fråga om Vännäs samt centerns partimotion 2562 beträffande Nordmaling. Övriga motionsyrkanden avstyrks.

Åtgärder

En del speciella åtgärder har satts in för att förbättra läget i inlandskommunerna i länet. För att långsiktigt förbättra sysselsättningsmöjligheterna i Vindelälvsområdet anvisade riksdagen sålunda tidigare i år 100 milj. kr. med anledning av propositionen 1978/79:83 (AU 27). Förslaget tillkom mot bakgrund av den debatt som förts om sysselsättningen i kommunerna kring Vindelälven sedan beslut fattats att älven inte skall byggas ut.

Även det ovan redovisade förslaget till stödområden markerar en strävan att förbättra den inomregionala balansen i länet. I sammanhanget bör också erinras om att ett nytt industricentrum föreslås bli uppfört i Vilhelmina.

Svea Wiklund (c) begär i motionen 2583 att den regionala utvecklingsfonden i Västerbotten tillförs resurser för startandet av ett regionalt handelshus och ett regionalt utvecklingsbolag. Medel bör tilldelas så att verksamheten kan sättas i gång senast den 1 januari 1980.

Utskottet vill stryka under den regionala utvecklingsfondens betydelse för att skapa nya sysselsättningstillfällen i länet. Frågan om resurser till den regionala utvecklingsfonden bereds i näringsutskottet (NU 1978/79:59). Regeringen har föreslagit förstärkta resurser till fonderna och i motioner har föreslagits ytterligare insatser. Bidrag till verksamheten skall enligt utskottets beslut utgå med ca 112 milj. kr., en ökning med 10 milj. kr. i förhållande till

propositionen. Härtill kommer ett medelstillskott för utlåning på 300 milj. kr. Fonderna får även enligt utskottets förslag *300 milj. kr. i statlig lånegaranti.*

När det gäller förslaget om regionala utvecklingsbolag vill utskottet dessutom hänvisa till att näringsutskottet i det nämnda betänkandet uttalat sig för att ett sådant bolag skall inrättas. Verksamheten skall samordnas med den regionala utvecklingsfondens aktiviteter i länet. I övrigt kan noteras att sysselsättningsutredningen i sitt nyligen avgivna slutbetänkande, SOU 1979:24, behandlar frågor om regionala utvecklingsbolag och samhällsägda handelshus.

Med hänvisning till det anförda bör motionen 2583 i den aktuella delen inte föranleda någon åtgärd.

Västernorrlands län

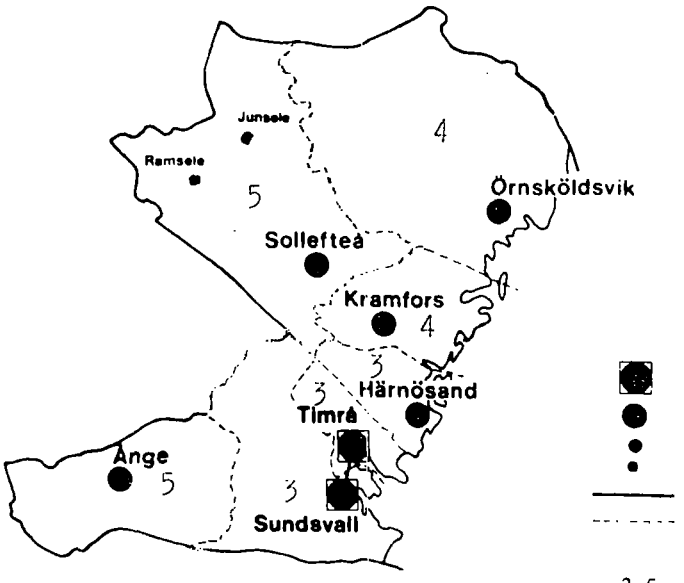

Teckenförklaring

Primärt centrum
Regionalt centrum
Kommuncentrum
Kommundelscentrum
Länsgräns
Kommungräns

3–5 Utskottets förslag till stödområde

Propositionens förslag innebär i fråga om Örnsköldsviks kommun en delning på stödområdena 3 och 5

Länets utveckling

Länets folkmängd har hållit sig i stort sett oförändrad på knappt 268 000 invånare under 1970-talet och länsstyrelsen beräknar att befolkningen kommer att öka något fram till år 1985. Sundsvalls och Timrå kommuner samt i mindre utsträckning Härnösands och Örnsköldsviks kommuner har ökat sin folkmängd under perioden. Kramfors, Sollefteå och Ånge kommuner har haft en minskning av folkmängden med som högst 10 % i Ånge kommun. Befolkningskoncentrationen inom länet förutses fortsätta också fram mot år 1985.

Förvärvsfrekvensen i Västernorrlands län låg lägre än riksmedelvärdet både år 1970 och 1977 och länet hade en högre arbetslöshet, mätt i procent av den arbetsföra befolkningen, både 1971 och 1978. De kommuner som har haft en gynnsam befolkningsutveckling har också haft de högsta förvärvsfrekvenserna och den lägsta arbetslösheten. Fram till år 1985 förutses en fortsatt ökning av förvärvsfrekvenserna men i svagare takt än perioden 1970–1977. Länsstyrelsen förutser också en utjämning av förvärvsfrekvenserna i länet fram till år 1985.

Stödområden m. m.

Propositionens förslag innebär att Sollefteå, Ånge och inlandsdelar av Örnsköldsvik placeras i stödområde 5, Kramfors i 4 samt Härnösand, Sundsvall, Timrå och del av Örnsköldsvik i stödområde 3.

I ett antal motioner föreslås ändringar i denna indelning. Det gäller motionerna 2443 av Ivar Högström (s) och Rune Jonsson i Husum (s), 2515 av Håkan Winberg (m) samt motionen 2562 av Thorbjörn Fälldin m. fl. (c).

De olika förslagen redovisas nedan.

Kommun	*Propositionen*	*Motionerna*	*Motionsnr.*
Sollefteå	5	6/5	2443 (s), 2515 (m)
Ånge	5	6	2515 (m)
Örnsköldsvik	5/3	6/4	2443 (s)
		5/4	2515 (m)
Kramfors	4	5	2443 (s), 2515 (m)
Härnösand	3	4	2515 (m)
Sundsvall	3	5/4	2515 (m)
		3/2	2562 (c)
Timrå	3	4	2515 (m)
		2	2562 (c)

Utskottet har inte funnit anledning att föreslå någon ändring utom beträffande Örnsköldsvik. Med tillämpning av den tidigare nämnda principen om odelade kommuner föreslår utskottet att Örnsköldsviks kommun placeras i stödområde 4. När det gäller behovet av förstärkta insatser i vissa orter i inlandet i denna vidsträckta kommun hänvisar utskottet till vad tidigare sagts om Skellefteå.

För Örnsköldsviks del finns ytterligare ett yrkande. Håkan Winberg (m) föreslår i motionen 2515 att Örnsköldsviks klassificering skall ändras från regionalt till primärt centrum. Yrkanden av samma innebörd har riksdagen avslagit flera gånger tidigare. Utskottet kan inte se att det inträffat något som bör förändra detta ställningstagande. Det aktuella yrkandet i motionen 2515 avstyrks därför.

När det gäller länets utveckling vill utskottet i övrigt framhålla vikten av att man söker komma till rätta med de inomregionala problemen. Ånge, Sollefteå och Kramfors har betydande svårigheter att hävda sig i fråga om befolkning och sysselsättning.

Här kan nämnas att man inom länet försökt hjälpa upp sysselsättningssituationen i de inre delarna inom ett särskilt projekt "Inland Y". Fortsatta åtgärder av det slaget bör vara möjliga med hjälp av de medel som skall stå till länsstyrelsernas förfogande. En ytterligare för länet positiv åtgärd är att Ånge föreslås få ett industricentrum.

Jämtlands län

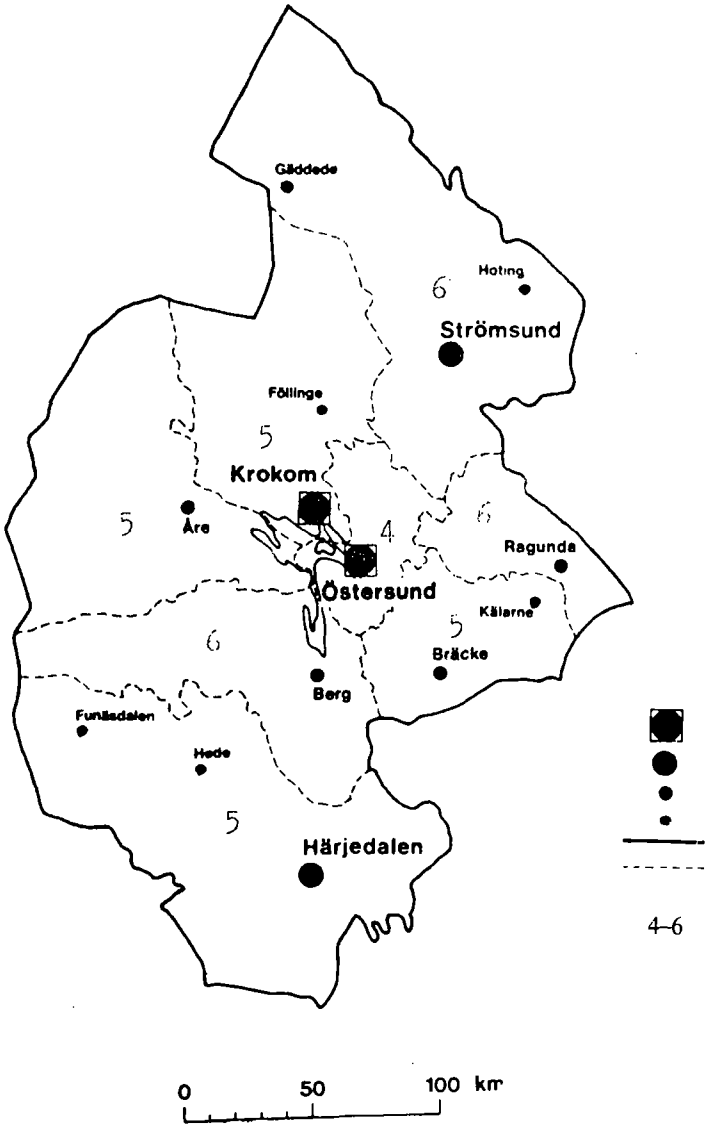

Teckenförklaring

Primärt centrum
Regionalt centrum
Kommuncentrum
Kommundelscentrum
Länsgräns
Kommungräns

Utskottets förslag till stödområde

Propositionen avviker i fråga om Ragunda och Berg för vilka föreslagits 5

Länets utveckling

Jämtlands län, som under 1950- och 1960-talet hade en starkt negativ befolkningsutveckling, har under 1970-talet ökat sin folkmängd från 131 000 till 134 000 invånare. Länsstyrelsen räknar med en minskning med 1 000 invånare fram till år 1985. Expansionen under 1970-talet har skett i Östersund, som ökat med 6 000 invånare, samt i Härjedalen och Krokom. Övriga kommuner har minskat med mellan 3 och som mest 10 % i Ragunda kommun. Fram till 1985 beräknas Östersund få ytterligare 2 000 invånare. Härjedalens och Krokoms kommuner beräknas däremot minska sin befolkning. I Ragunda bedöms folkmängden bli oförändrad och i övriga kommuner beräknas minskningen fortsätta med upp till 10 % av folkmängden år 1970.

Förvärvsfrekvensen i länet har hittills legat under medelvärdet för riket och aktuella prognoser tyder på att detta förhållande kommer att bestå vid mitten av 1980-talet. Arbetslösheten ligger något högre än för riket. Östersunds kommun har förvärvsfrekvenser i nivå med riksmedelvärdet och en arbetslöshet som ligger lägre än rikets. Ragunda, Bergs och Strömsunds kommuner har låga förvärvsfrekvenser och en hög arbetslöshet. Prognoserna fram till år 1985 tyder emellertid på en viss utjämning av förvärvsfrekvenserna i kommunerna i Jämtlands län.

Stödområden

I propositionen föreslås att Östersund placeras i stödområde 4, Strömsund i stödområde 6 och övriga kommuner i stödområde 5.

I tre motioner föreslås ändringar i förhållande till propositionen. I motionerna 2511 av Marianne Stålberg m. fl. (s) och motionen 2584 av Nils Åsling (c) och Per Stjernström (c) begärs att samtliga kommuner utom Östersund skall placeras i stödområde 6. Östersund vill Marianne Stålberg m. fl. placera i stödområde 5. I centerns partimotion liksom i motionen 2584 (c) yrkas att Östersund skall delas upp med en lägre inplacering av centralorten med kringliggande område. I partimotionen föreslås stödområdena 5 och 3 medan i den andra centermotionen förordas uppdelning på områdena 6 och 4.

Utskottet har vid sin prövning funnit skäl att föreslå en förändring för kommunerna Berg och Ragunda. Utskottet förordar att dessa kommuner placeras i stödområde 6. Utskottets ställningstagande innebär att riksdagen bör bifalla motionerna 2511 och 2584 i vad avser kommunerna Berg och Ragunda.

Beträffande Östersund godtar utskottet inplacering i stödområde 4. Motionsyrkandena om högre inplacering och om delning av kommunen avstyrks.

För övriga kommuner accepterar utskottet propositionens förslag och avstyrker motsvarande motionsyrkanden.

Åtgärdsprogram m. m.

Utvecklingen i länet har föranlett tre motioner med förslag till speciella sysselsättningsskapande åtgärder i länet.

De socialdemokratiska representanterna från länet pekar i den under allmänna motionstiden väckta motionen 2065 bl. a. på att befolkningen under de senaste 25 åren minskat med 20 000.

Enligt motionärerna ställer den negativa utvecklingen i länet i fråga om förvärvsfrekvens, förtidspensionering, ålderssammansättning och industrialiseringsgrad krav på betydande insatser från statens sida. Ett åtgärdsprogram i syfte att komma till rätta med svårigheterna bör snarast upprättas. Bl. a. föreslås tillsättande av en särskild Jämtlandsdelegation. Vidare vill man ha ett särskilt investmentbolag, en utökning av Norrlandsfondens aktivitet i länet, ökad statlig verksamhet samt ökade resurser till länsstyrelsens regionalekonomiska enhet.

Samma motionärer upprepar i den med anledning av propositionen väckta motionen 2511 kravet på ett regionalt utvecklings/investmentbolag. De regionala utvecklingsfonderna i de fyra nordliga länen bör enligt motionärerna få väsentligt ökade resurser för att kunna driva en mer offensiv verksamhet för att få till stånd nyetableringar.

Liksom i övriga norrlandslän finns det ett stort behov av regionalpolitiska insatser i Jämtland. Särskilt viktigt är att man söker öka industrialiseringsgraden. F. n. är endast ca 6 % av befolkningen sysselsatta inom industrin. Detta är den lägsta länssiffran i landet.

Länsmyndigheterna och landstinget driver sedan flera år näringspolitiska aktiviteter av olika slag. Verksamheten har främst varit inriktad på olika kampanjer och informationsåtgärder i syfte att öka sysselsättningen i länet m. m. År 1976 startades "Aktion Z" under medverkan av olika myndigheter, landstinget, kommunerna, näringslivet och de fackliga organisationerna. Syftet är att ta till vara idéer, projekt och de resurser i övrigt för ökad sysselsättning som finns i länet. Projektet har bl. a. omfattat en undersökning av möjligheterna att sprida den industriella tillväxten i Östersundsområdet till övriga delar av länet.

En rad konkreta förslag har tagits fram och redovisats i ett särskilt åtgärdsprogram för ökad sysselsättning i länet. Programmet har nyligen presenterats för utskottet och för regeringen. Det innehåller uppslag av samma karaktär som motionen 2065. Enligt vad utskottet inhämtat bereds detta åtgärdsprogram f. n. inom regeringens kansli.

Vad beträffar förslaget i motionen 2511 om upprättande av ett regionalt utvecklingsbolag har utskottet inhämtat att näringsutskottet förordat att ett sådant bolag skall inrättas i Jämtland. Motionsyrkandet är därmed tillgodosett och behöver inte föranleda någon åtgärd. Näringsutskottets ställningstagande till de regionala utvecklingsfonderna i anslutning till propositionen om industripolitiken torde också ligga i linje med motionärernas förslag.

Med det anförda har utskottet besvarat de i sammanhanget upptagna motionerna som inte bör föranleda någon åtgärd.

Gävleborgs län

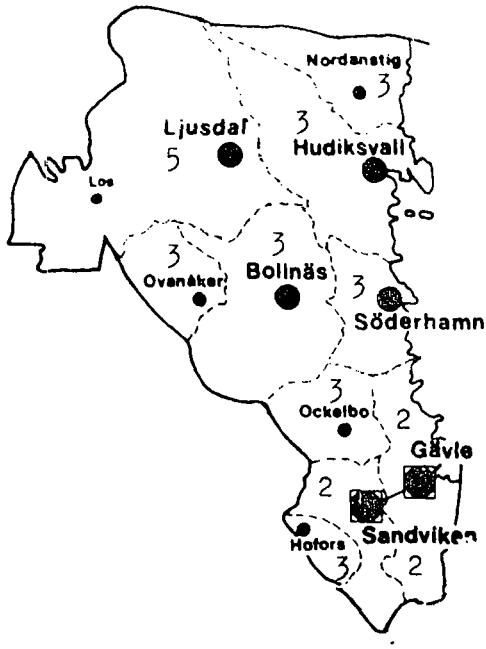

Teckenförklaring

- Primärt centrum
- Regionalt centrum
- Kommuncentrum
- Kommundelscentrum
- Länsgräns
- Kommungräns

2, 3, 5 Utskottets förslag till stödområden

Förslaget överensstämmer med propositionen

Länets utveckling

Gävleborgs län har en folkmängd som pendlat runt 294 000 invånare under 1970-talet och länsstyrelsen förutser ungefär oförändrade siffror också fram till 1985. Gävle kommun har ökat med 3 000 invånare, och Hudiksvalls, Nordanstigs och Ovanåkers kommuner har också haft vissa ökningar. Av övriga kommuner har Hofors förlorat 12 % av folkmängden från 1970 och Ljusdal 4 %. Länsstyrelsen räknar med en fortsatt ökning i Gävle och Ovanåker och en fortsatt tillbakagång i Hofors. I övrigt förutses inga större folkmängdsförändringar.

Förvärvsfrekvenserna i länet ligger lägre än riksmedelvärdet och andelen arbetslösa är högre än för riket. Gävle kommun har den högsta

förvärvsfrekvensen i länet med siffror i nivå med riket. Ljusdals och Nordanstigs kommuner har de lägsta förvärvsfrekvenserna i länet. Ljusdal har också den högsta arbetslösheten, men den är relativt hög även i Hofors och Söderhamn. Ovanåker och Bollnäs har de lägsta arbetslöshetssiffrorna. Länsstyrelsen räknar med att skillnaderna i förvärvsfrekvenser mellan kommunerna kommer att minska fram till 1985.

Stödområden

I propositionen föreslås att Ljusdal skall placeras i stödområde 5 och Gävle och Sandviken i 2. Övriga kommuner har placerats i stödområde 3.

I ett antal motioner av ledamöter från länet – 2470 av Rolf Dahlberg (m), 2514 av Olle Westberg i Hofors m. fl. (s), 2556 av Gunnar Björk i Gävle m. fl. (c) – föreslås en i förhållande till propositionen högre inplacering med en eller två klasser beträffande samtliga kommuner i länet.

Centerpartiets partimotion 2562 innehåller ett yrkande att Nordanstig, Ockelbo och Ovanåker skall placeras i stödområde 4 i stället för 3, som föreslås i propositionen. Dessutom vill man i den motionen att de centrala delarna av Gävle och Sandviken skall placeras i stödområde 1 medan övriga delarna av dessa kommuner skall ingå i stödområde 3. I propositionen föreslås område 2 för båda kommunerna i dess helhet.

Slutligen bör nämnas att i motionen 1034 från allmänna motionstiden framhåller Gunnar Björk i Gävle m. fl. (c) att Hofors situation måste uppmärksammas i samband med utarbetandet av det regionalpolitiska stödet.

Motionärernas förslag redovisas i sin helhet i bilaga 6.

Utskottet godtar propositionens förslag till inplacering av länets kommuner i stödområden. De innebär en förbättring för länets södra delar. Ändringsförslagen i motionerna avstyrks således.

Åtgärdsprogram m. m.

Utvecklingen i länet har föranlett ett antal motioner med förslag till åtgärder för en ökad sysselsättning, förbättrad inomregional balans och ett mer differentierat näringsliv. Bl. a. påtalas det starka beroendet av järn- och stålindustrin i länet och då speciellt i Gästrikland.

Wivi-Anne Cederqvist (s) och Olle Westberg i Hofors (s) begär i motionen 289 ett riksdagsuttalande av innebörd att regeringen skall medverka till att näringslivet på bruksorterna i Gästrikland differentieras genom att företag nyetableras eller flyttas dit.

I motionen 483 av Åke Gillström m. fl. (s) redovisas förslag till ett åtgärdsprogram för länet. Motionärerna framhåller att utvecklingen måste förbättras inom länets basnäringar järn och stål samt inom pappers- och massaindustrin. Det ställer i sin tur krav bl. a. på energipolitiken och

skogspolitiken. Det är nödvändigt att det centralt utarbetas en strukturpolitik för dessa branscher, menar motionärerna. Motionärerna begär vidare en ökad sysselsättning i den statliga sektorn i länet samt ett förstärkt regionalpolitiskt stöd. Slutligen nämns vissa konkreta projekt vilka bör förverkligas, bl. a. en utbyggnad av det statliga industricentrat i Ljusdal.

Rolf Dahlberg (m) framhåller i motionen 771 det besvärliga arbetsmarknadsläget i länet och trycker därvid särskilt på situationen i Ljusdals kommun. Det av moderata samlingspartiet framförda förslaget om en sänkning av arbetsgivaravgiften i stödområdena bör enligt motionären snarast genomföras. Därvid bör hela Gävleborgs län ingå i de områden som får arbetsgivaravgiften sänkt. Ljusdals kommun föreslås tillhöra den region som skall ha maximal sänkning.

Bertil Måbrink (vpk) och Jörn Svensson (vpk) begär i motionen 1550 att en statlig industri- och sysselsättningsplan utarbetas för Gävleborgs län. Ett antal åtgärder som underlag för en sådan plan redovisas. Det gäller statsunderstöd till kommunala sysselsättningsgarantier, SJ:s företag och vissa järnvägssträckor i länet, hälso- och sjukvård, barnomsorg, bostadsbyggande, yttre miljösanering, statliga företag inom träindustrin, skogsvård och skogsindustrin samt järn- och stålindustrin m. m.

Behovet av speciella glesbygdsinsatser i länet aktualiseras i motionen 2056 av Johan Olsson m. fl. (c). Motionärerna framhåller bl. a. att den låga yrkesverksamhetsgraden i länet är särskilt utpräglad i de små orterna och i glesbygden, där i synnerhet kvinnorna saknar förvärvsarbete.

Praktiskt taget varje kommun i länet har enligt motionärerna delar där avstånden är stora och där man inte kan lösa sysselsättningen enbart genom pendling till större centra. Åtgärder bör sättas in inom bl. a. jordbruk, småföretag och servicesektorn för att förbättra sysselsättningsläget. Vidare föreslås att länsstyrelsen skall tilldelas särskilda resurser för insatser i glesbygder.

Som framgår av motionerna är arbetsmarknadsläget i länet ansträngt. Arbetslösheten är högre än i riket och förvärvsfrekvensen är låg, i synnerhet i Ljusdal och Nordanstig. Under 1970-talet har främst Hofors och Ljusdal haft stora svårigheter att hålla befolkningssiffrorna uppe. Näringslivet i flera orter är ensidigt. Järn- och stålindustrin exempelvis har en andel av industrisysselsättningen på ca 90 % i Hofors och ca 80 % i Sandviken. Mot denna bakgrund måste en av huvuduppgifterna vid utvecklingen av näringslivet i länet vara att få till stånd mera differentierade arbetsmarknader och då främst i bruksorterna. Dessa frågor ägnas fortsatt uppmärksamhet i länsplaneringen där särskilda medel avdelats för att bl. a. ta över den verksamhet som bedrivits inom de s. k. krisortsgrupperna för stålindustrin. Utskottet förutsätter att i detta arbete särskilt Hofors problem uppmärksammas.

När det gäller konkreta uppslag i motionerna hänvisar utskottet till vad som inledningsvis i detta avsnitt anförts om att sådana projekt får prövas i budgetsammanhang. Beträffande förslaget i motionen 771 om sänkning av

arbetsgivaravgiften i stödområden erinras om att utskottet tidigare i betänkandet avstyrkt moderata samlingspartiets partimotion 2557 på denna punkt. När det gäller motionskravet om ökade insatser inom glesbygden påminner utskottet att det tidigare i betänkandet förordats väsentligt förstärkta resurser till länsstyrelserna på detta område.

Slutligen i detta sammanhang hänvisar utskottet till de förslag som läggs fram i förevarande proposition och i propositionen 1978/79:123 om industripolitiken. I den sistnämnda behandlas, som tidigare sagts, bl. a. frågor om förstärkta resurser till de regionala utvecklingsfonderna.

Med hänvisning till det anförda finner utskottet inte skäl att föreslå någon åtgärd på grund av de nu behandlade motionsyrkandena.

Kopparbergs län

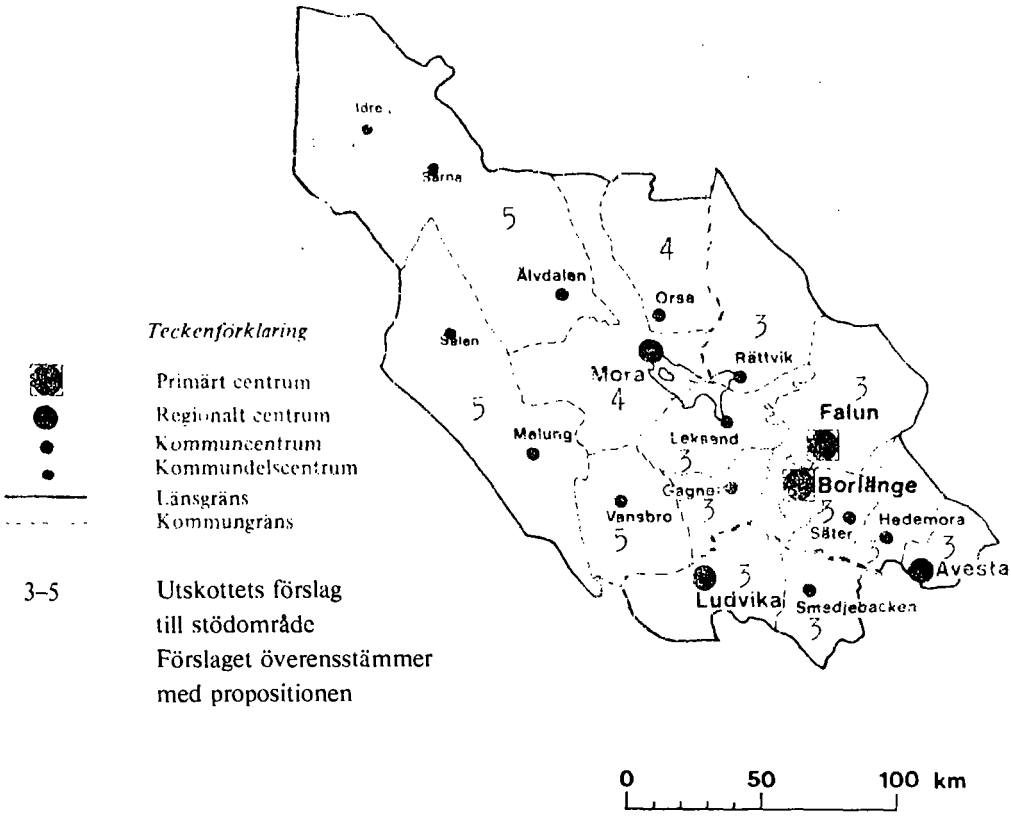

Teckenförklaring

Primärt centrum
Regionalt centrum
Kommuncentrum
Kommundelscentrum
Länsgräns
Kommungräns

3–5 Utskottets förslag till stödområde
Förslaget överensstämmer med propositionen

Länets utveckling

Kopparbergs län har ökat folkmängden från 277 000 till 284 000 invånare under 1970-talet och länsstyrelsen räknar med en fortsatt ökning till 289 000 invånare år 1985. Länet har därigenom samma ökningstakt som riket. Ökningen har hittills skett inom Falun–Borlänge och närliggande kommuner med 7 000 invånare och kommunerna runt Siljan med 3 000. Malung, Hedemora och Smedjebacken har haft ungefär oförändrad folkmängd medan Avesta, Älvdalen och Vansbro fått vidkännas kännbara minskningar. Kommunerna i centrala Dalarna beräknas få en fortsatt ökning med 3 000 invånare fram till 1985. En viss ökning förutses också för Avesta och Älvdalens kommuner. Smedjebackens kommun beräknas minska fram till 1985 och för övriga kommuner antas folkmängden bli ungefär oförändrad.

Kopparbergs län har förvärvsfrekvenser som ligger lägre än medelvärdet för riket och detta förhållande väntas bestå. Länets arbetslöshet är obetydligt högre än rikets. Falun–Borlänge-regionen har förvärvsfrekvenser i nivå med riksmedelvärdet och flera av de övriga kommunerna har också relativt höga förvärvsfrekvenser. Älvdalen och Vansbro har de lägsta förvärvsfrekvenserna i länet, 5 % under riket. Arbetslösheten ligger högst i Älvdalens, Ludvika, Smedjebackens och Malungs kommuner. Länsstyrelsens prognoser tyder på att skillnaderna i förvärvsfrekvenser mellan länets kommuner kommer att minska fram till 1985.

Stödområden

Propositionens förslag till inplacering av länets kommuner i stödområden innebär att Malung, Vansbro och Älvdalen placeras i stödområde 5, Mora och Orsa i stödområde 4, och övriga kommuner i stödområde 3.

I motionerna 2510 av Yngve Nyquist m. fl. (s) och 2558 av Karl Boo m. fl. (c, m) föreslås att länets kommuner skall placeras en eller i vissa fall två klasser över propositionens förslag.

I centerns partimotion 2562 pläderas för en sänkning av Borlänge och de centrala delarna av Falun med en klass till stödområde 2. I gengäld vill man höja Ludvika från 3 till 4.

Motionsförslagen redovisas detaljerat i bilaga 6.

Utskottet har inte funnit skäl att föreslå någon ändring i propositionens förslag. Motionsyrkandena härom avstyrks därför.

Åtgärdsprogram m. m.

Kopparbergs län har drabbats av strukturkrisen inom stålindustrin med åtföljande verkningar för gruvorna. Detta gäller orter som Borlänge, Ludvika, Avesta och Smedjebacken. Malungs kommun, som har en betydande skinnvaruindustri, har berörts av strukturförändringarna i den näringsgrenen.

Mot den angivna bakgrunden vill Kjell-Olof Feldt m. fl. (s) i motionen 551 att regeringen skyndsamt skall pröva särskilda åtgärder för att främja näringslivet och sysselsättningen i länet.

Rolf Hagel (apk) och Alf Lövenborg (apk) begär i motion 552 en skyndsam översyn av situationen i de mellansvenska industrilänen, däribland Kopparbergs län, samt en åtgärdsplan för ökad sysselsättning inom den industriella sektorn.

De problem motionärerna tar upp hänger till stor del ihop med strukturomvandlingen i olika basnäringar. Motåtgärder har satts in för att lösa de problemen. Staten har satsat stora resurser på att främja förnyelsen av både handels- och specialstålindustrin. Detsamma gäller för tekoindustrin. För Ludvika kommun har i det sammanhanget anvisats särskilt regionalpolitiskt stöd (AU 1978/79:32). Därutöver har 7,5 milj. kr. ställts till den regionala utvecklingsfonden i länet för industrifrämjande insatser i Borlänge och Ludvika kommuner (NU 1978/79:43).

Som utskottet framhöll förra året (AU 1977/78:23) är det emellertid ofrånkomligt att den pågående strukturomvandlingen av främst stålindustrin kommer att innebära stora påfrestningar för Bergslagen under de närmaste åren. Möjligheterna att finna avsättning för företagens produkter och differentiera arbetsmarknaden är avgörande för sysselsättningsfrågornas lösning på längre sikt. Utskottet hävdade även vid det tillfället att det är betydelsefullt att man på ett effektivt sätt använder den övergångstid, som skapats genom särskilda arbetsmarknadspolitiska insatser, för att finna lösningar som pekar framåt.

De olika förslagen på det regionalpolitiska området som presenterats tidigare i betänkandet liksom de i näringsutskottet behandlade frågorna om industripolitik och olika branschstöd bör underlätta det fortsatta arbetet på att utveckla näringslivet i länet.

Utskottet noterar också med tillfredsställelse att den aktuella arbetsmarknadssituationen i länet enligt länsarbetsnämndens bedömning är betydligt ljusare än för ett år sedan. Antalet sysselsättningstillfällen inom industrin ökar mer än på flera år och inom byggnadsverksamheten räknar man med att få brist på arbetskraft inom kort.

Med det anförda har utskottet besvarat de i sammanhanget upptagna motionerna som inte bör föranleda någon åtgärd.

Värmlands län

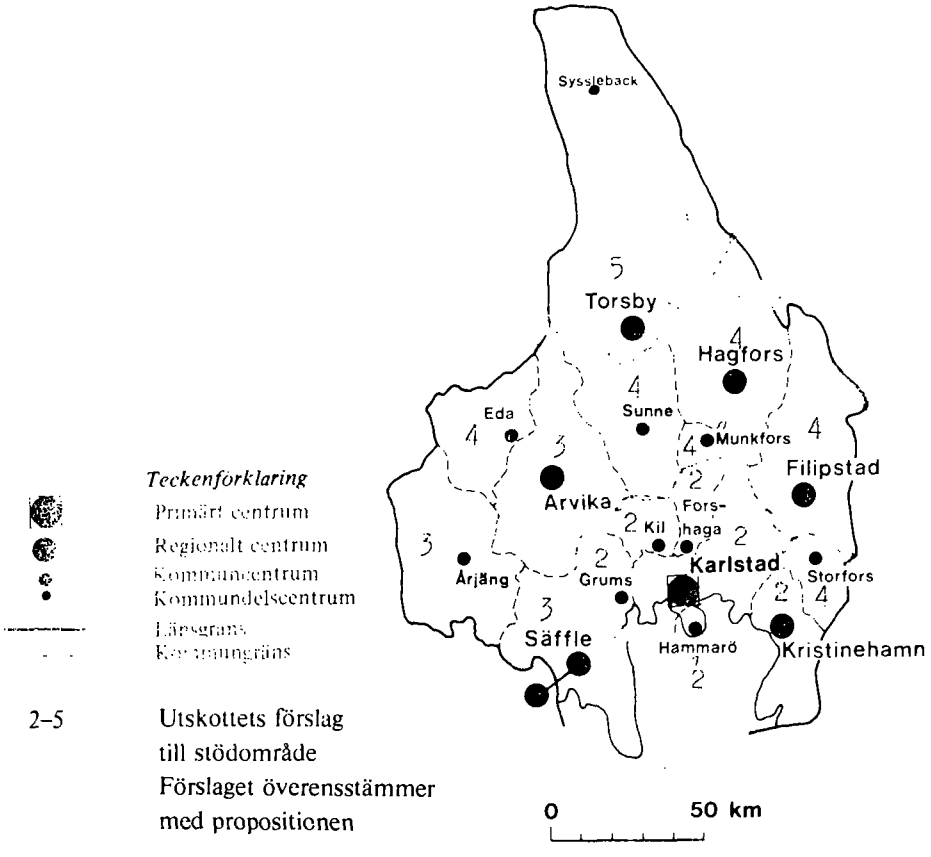

Länets utveckling

Värmlands län har haft en folkmängd som har legat mellan 283 000 och 284 000 invånare under 1970-talet. Länsstyrelsen beräknar att länet kommer att ha en oförändrad folkmängd också fram till 1985. De stabila befolkningsmässiga förhållandena för länet i stort har inte sin motsvarighet på kommunplanet. Karlstadsregionen har under 1970-talet ökat med 8 000 invånare. Årjäng, Arvika och Kristinehamn har haft obetydliga minskningar medan övriga kommuner har minskat mellan 3 och 8 %. Torsby, Hagfors, Munkfors och Filipstad har gått mest tillbaka. Fram till 1985 beräknas Karlstadsregionen öka med ytterligare ca 3 000 invånare. För Sunne, Årjäng, Arvika och Kristinehamn räknar man med oförändrad folkmängd eller en fortsatt svag tillbakagång. För övriga kommuner förutses en starkare minskning.

Förvärvsfrekvenserna i Värmlands län ligger under medelvärdet i riket och länet har den efter Norrbotten högsta långsiktiga arbetslösheten i landet. Karlstadsregionen och Kristinehamn har höga förvärvsfrekvenser och relativt låg arbetslöshet. Motpolen är Torsby med låg förvärvsfrekvens och hög arbetslöshet. Fram till 1985 beräknas dock skillnaderna i förvärvsfrekvens mellan länets kommuner komma att minska.

Stödområden

I propositionen föreslås att Torsby skall placeras i stödområde 5, att Eda, Filipstad, Hagfors, Munkfors, Storfors och Sunne skall ingå i område 4, att Arvika, Säffle och Årjäng skall ingå i område 3 samt att Forshaga, Grums, Hammarö och Karlstad skall tillhöra område 2.

I motionen 2554 av Sven Aspling m. fl. (s) och 2569 av Göthe Knutson (m) föreslås att samtliga kommuner utom Eda skall placeras en klass högre än enligt propositionens förslag, dock att motionärerna vill ha Kristinehamn höjt två klasser till stödområde 4.

I centerns partimotion 2562 finns motsvarande yrkande om höjning en klass för Hagfors och Årjäng medan man däremot för Karlstad begär en sänkning till stödområde 1 för kommunens centralort med omnejd.

Utskottet har inte funnit anledning till ändring i propositionens förslag beträffande Karlstad och hänvisar därvid bl. a. till att utskottet avvisat tanken på att dela kommunen i stödområdeshänseende. Motionsyrkandena om Karlstad avstyrks följaktligen.

När det gäller västra delen av länet tillstyrker utskottet att Eda placeras i stödområde 4 och Arvika, Säffle och Årjäng i stödområde 3. Likaså tillstyrker utskottet att Hagfors får ingå i stödområde 4. Motionsyrkandena om högre inplacering av de nämnda fem kommunerna avstyrks sålunda.

I fråga om övriga kommuner i Värmland tillstyrks regeringens förslag och avstyrks motsvarande motionsyrkanden.

Åtgärdsprogram m. m.

En kombination av konjunkturproblem och strukturella svårigheter har medfört stora svårigheter för det värmländska näringslivet. Industrisysselsättningen har enligt arbetskraftsundersökningarna minskat med mer än 7 000 under den senaste treårsperioden. Andelen arbetslösa har, som tidigare sagts, under senare tid varit den högsta i riket efter Norrbotten.

Mot bakgrund av denna utveckling har förslag till åtgärder förts fram i fyra motioner.

I samtliga motioner vill man ha en utvecklingsplan för länet. Det gäller motionerna 2030 och 2554 av Sven Aspling m. fl. (s), 1549 av Bertil Jonasson m. fl. (c, m, fp) och 2031 av Nils Berndtson (vpk) och Eva Hjelmström (vpk). I motionerna redovisas förslag om vad en sådan plan skulle innehålla. Dessa

bygger på åtgärder som Värmlandsdelegationen föreslagit.

En grundläggande orsak till problemen i länet är det starka beroendet av basnäringarna järn-, stål- och skogsindustrin, som brottats med stora svårigheter de senaste åren. Även verkstadsindustrin har drabbats vilket hänger samman med att en stor del av dess tillverkning riktar sig till de nämnda industrigrenarna.

Problemen med den ensidiga industristrukturen accentueras av att på många orter ett enda företag starkt dominerar i fråga om sysselsättning. Orter som Hagfors och Munkfors har sålunda fått betydande svårigheter på grund av krisen.

Från samhällets sida har stora insatser gjorts för att upprätthålla sysselsättningen. Lån och bidrag till mycket stora belopp har i detta syfte givits både Uddeholmskoncernen och det nya bolaget Billerud-Uddeholms AB.

Länsstyrelsen har som framgår av motionen tillsatt en speciell delegation, Värmlandsdelegationen, under ordförandeskap av landshövding Bengt Norling. Delegationen har haft till uppgift att bl. a. samordna erforderliga insatser i länet samt komma med förslag till nya verksamheter m. m. Särskilda medel har ställts till förfogande för verksamheten. Delegationen presenterade i januari i år för regeringen ett utarbetat förslag till åtgärder för att förbättra sysselsättningsläget i länet på kort och lång sikt. Förslagen syftade också till att åstadkomma en nödvändig strukturförändring av länets näringsliv.

Den 20 april i år beslutade regeringen om särskilda arbetsmarknadspolitiska åtgärder för Värmlands län. Beslutet innefattar bl. a. en del av de förslag Värmlandsdelegationen fört fram. Det gäller vägprojekt för sammanlagt 65 milj. kr. och skolbyggnadsprojekt för ca 23 milj. kr.

Utskottet utgår från att arbetet med sysselsättningsfrågan i länet kommer att fortsätta i de nya former som föreslås i propositionen som avlösning på arbetet i en särskild delegation. Planeringsarbetet bör i första hand bedrivas på det regionala planet men utskottet förutsätter att regeringen och andra myndigheter har sin uppmärksamhet riktad på länets problem och är beredda att på olika sätt ställa sig bakom förslag som förs fram för att stödja sysselsättningen på både kort och lång sikt.

Med hänvisning till det anförda samt till vad tidigare sagts om de förstärkta närings- och regionalpolitiska medlen bör de aktuella yrkandena i motionerna 1549, 2030, 2031 och 2554 inte föranleda någon åtgärd.

Örebro län

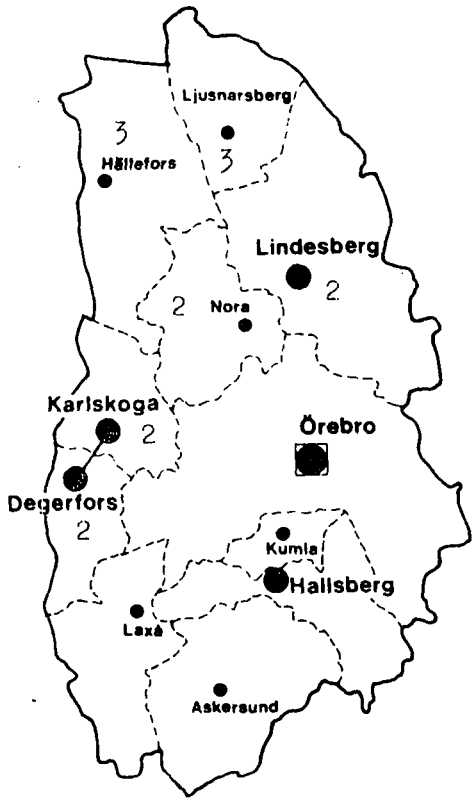

Teckenförklaring

Primärt centrum
Regionalt centrum
Kommuncentrum
Kommundelscentrum
Länsgräns
Kommungräns

2–3 Utskottets förslag till stödområde
Förslaget överensstämmer med propositionen

Länets utveckling

Örebro län har haft en folkmängd som varierat mellan 284 000 och 285 000 invånare under 1970-talet. Aktuella prognoser pekar på en oförändrad folkmängd fram till år 1985. Av länets kommuner har Nora och Kumla haft

den snabbaste ökningen. Örebro kommun har haft en svag befolkningsminskning. Laxå, Hällefors, Ljusnarsbergs och Karlskoga kommuner har minskat relativt kraftigt med upp till 9 %. Fram till 1985 förutses en återhämtning för Örebro kommun och en fortsatt ökning för Kumla. Däremot räknar man med fortsatt tillbakagång för Laxå och Hällefors kommuner.

Länet har förvärvsfrekvenser i nivå med rikets och beräkningarna fram till 1985 tyder på att länet då kommer att ligga över riksmedelvärdet. Arbetslösheten i länet är något högre än för riket. Örebro och Kumla har de högsta förvärvsfrekvenserna i länet och lägsta arbetslöshetstalen. Degerfors har den lägsta förvärvsfrekvensen och den högsta arbetslösheten. Länsstyrelsen räknar med fortsatta ökningar av förvärvsfrekvensen i alla kommuner, men skillnaderna kommunerna emellan beräknas bestå.

Stödområden m. m.

I propositionen föreslås att Hällefors och Ljusnarsberg placeras i stödområde 3 samt Degerfors, Karlskoga, Lindesberg och Nora i stödområde 2.

I motionen 2450 av Karin Flodström m. fl. (s) yrkas att kommunerna skall placeras in enligt länsstyrelsens förslag, vilket innebär en uppjustering för i propositionen berörda kommuner samt en utvidgning av stödområdet med kommunerna Laxå (stödområde 3) och Askersund (stödområde 1). Karin Flodström (s) och Ingemar Konradsson (s) hade redan under allmänna motionstiden i motionen 1036 yrkande om Ljusnarsberg, Hällefors och norra Lindesberg.

I centerns partimotion 2562 begärs en höjning till stödområde 4 av Ljusnarsberg.

I bilaga 6 framgår den exakta innebörden av motionärernas förslag.

Situationen i länet berörs också i motionen 552 av apk om situationen i de mellansvenska industrilänen. Den motionen har tidigare i betänkandet inte ansetts böra föranleda någon riksdagens åtgärd.

Som framgår av den tidigare redogörelsen finns det även i Örebro län inomregionala balansproblem. Vissa mindre och medelstora orter av bruskaraktär har typiska problem som ensidigt näringsliv och ett starkt beroende av ett dominerande företag. Detta gäller exempelvis Degerfors, Karlskoga, Hällefors och Ljusnarsberg. För dessa orter kommer resultatet av det pågående arbetet med strukturomvandlingen inom specialstålindustrin att få stor betydelse. De regionalpolitiska insatserna får här kopplas till de branschåtgärder som är eller blir aktuella.

När det gäller stödområdesindelningen har utskottet inte funnit anledning föreslå ändring i propositionens förslag. De aktuella motionsyrkandena bör alltså avslås.

Västmanlands län

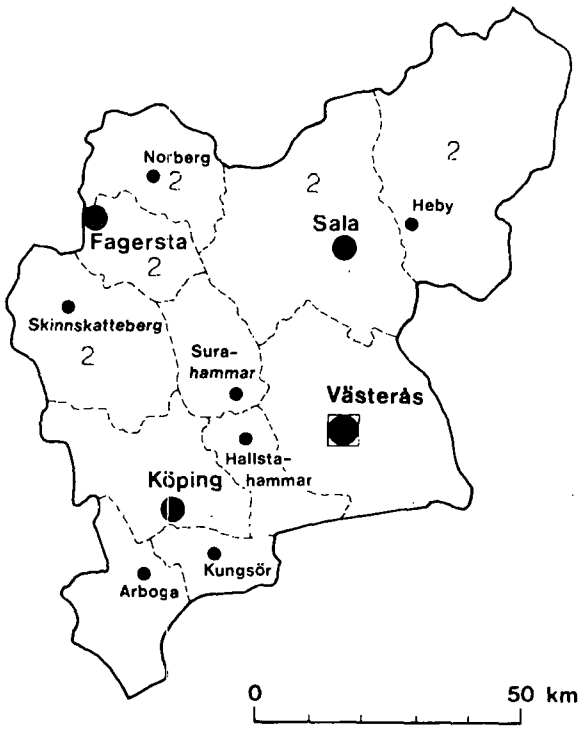

Teckenförklaring

Primärt centrum
Regionalt centrum
Kommuncentrum
Länsgräns
Kommungräns
2 Utskottets förslag till stödområde Förslaget överensstämmer med propositionen

Länets utveckling

Västmanlands län har minskat sin folkmängd med 2 000 invånare till 260 000 under 1970-talet. Fram till 1985 beräknas folkmängden öka svagt. Västerås har haft en svag folkökning. Även Sala, Surahammars och Kungsörs kommuner har ökat något under 1970-talet. Fagersta och Köping har däremot minskat med 9 resp. 8 %. Övriga kommuner har haft en oförändrad folkmängd. Fram till 1985 antas Västerås och Kungsör få en fortsatt

folkökning medan Heby, Norberg, Hallstahammar och Sala beräknas få en vikande befolkningsutveckling. För övriga kommuner räknar man endast med mindre förändringar.

Västmanlands län har förvärvsfrekvenser i nivå med medelvärdet för riket. Länsstyrelsens beräkningar tyder på att länet kommer att ligga på ungefär samma nivå i förhållande till riket också år 1985. Arbetslösheten ligger något över riksmedelvärdet. Västerås, Sala och Hallstahammar har höga förvärvsfrekvenser och relativt låg arbetslöshet. Heby kommun har den lägsta förvärvsfrekvensen men ändå inte särskilt hög arbetslöshet. De högsta arbetslöshetstalen förekommer i Arboga, Norbergs och Surahammars kommuner.

Stödområden

Regeringens förslag till inplacering av länets kommuner i stödområden innebär stödområde 2 för kommunerna Fagersta, Heby, Norberg, Sala och Skinnskatteberg.

I motionen 2502 av Olle Göransson m. fl. (s) och i motionen 2499 av Anton Fågelsbo (c) och Kerstin Göthberg (c) föreslås uppjusteringar för Fagersta, Norberg och Skinnskatteberg. I motionen 2499 föreslås dessutom en högre inplacering för Heby och Sala samt en utvidgning av stödområde 2 med Surahammar och Hallstahammar.

Länsstyrelsens och motionärernas förslag redovisas i detalj i bilaga 6.

Problemen i Västmanlands län är till stora delar desamma som för de intilliggande bergslagslänen Värmland och Örebro. Befolkningsutvecklingen har stagnerat i synnerhet i bruksorterna. Som framgår av beskrivningen av länets utveckling har främst Fagersta och Köping stora problem med att hålla befolkningssiffrorna uppe. Även för Västmanland har den framtida utvecklingen i specialstålindustrin stor betydelse. Vid sidan härav finns en betydande verkstadsindustri som bör ha goda utsikter att hävda sig väl.

Lösningen på problemen i Västmanlands län hänger till stor del samman med stålindustrins strukturförhållanden. Som tidigare nämnts bedrivs ett omfattande arbete centralt och regionalt beträffande den verksamheten. Utskottet hänvisar i övrigt till vad som tidigare sagts om närings- och regionalpolitikens allmänna inriktning m. m.

Utskottet godtar för sin del propositionens förslag i fråga om stödområdesindelningen och avstyrker följaktligen de båda motionerna 2499 och 2502.

Uppsala län

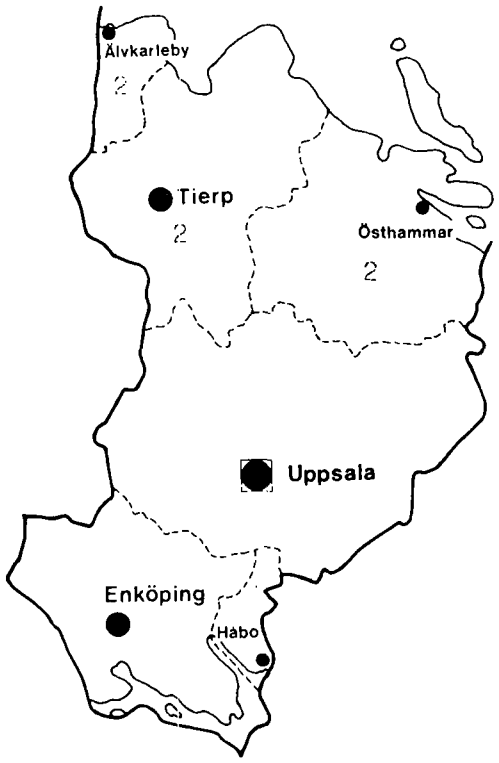

Teckenförklaring

0 50 km

Primärt centrum
Regional centrum
Kommuncentrum
Länsgräns
Kommungräns

2 Utskottets förslag till stödområde
Förslaget överensstämmer med propositionen

Länets utveckling

Uppsala län är det län som har haft den näst snabbaste tillväxten under 1970-talet med en ökning av folkmängden från 217 000 till 239 000 invånare. Länsstyrelsen räknar med att folkmängden skall öka till 246 000 invånare år

1985. Ökningen har skett i Håbo, som har mer än fördubblat sin folkmängd under 1970-talet, samt i Uppsala och Östhammar som har ökat med ca 10 %. Enköpings kommun har haft en oförändrad folkmängd. Tierp har haft en viss tillbakagång och i Älvkarleby har folkmängden minskat med 4 %. Ökningen väntas fortsätta i något lugnare takt i Håbo. Uppsala, Östhammar och Enköping beräknas också få vissa ökningar och i Tierp beräknas en minskning ske med 9 % av 1970 års folkmängd fram till 1985.

Förvärvsfrekvensen i Uppsala län ligger på riksmedelvärdet men beräknas fram till 1985 komma att bli något lägre än medelvärdet för riket. Arbetslösheten ligger klart under riksmedelvärdet. Håbo, Uppsala och Östhammar har förvärvsfrekvenser i nivå med riksmedelvärdet och låga arbetslöshetstal. Älvkarleby och Tierp har lägre förvärvsfrekvenser och högre arbetslöshet. Prognosen fram till 1985 tyder på i stort sett oförändrade förvärvsfrekvenser utom för Håbo kommun som beräknas visa lägre sådana tal.

Stödområden

Propositionens förslag till inplacering av länets kommuner i stödområden innebär att Tierp, Älvkarleby och Östhammar placeras i stödområde 2.

Nils Hjorth m. fl. (s) begär i motionen 2504 att Tierp skall placeras i stödområde 4 och Älvkarleby i stödområde 3. För Östhammar föreslås att Österby-Dannemora-området placeras i stödområde 4 och resten av kommunen i område 3.

Utskottet är inte berett att biträda ändringsförslagen utan tillstyrker propositionens förslag till inplacering av länets kommuner i stödområden. Motionen 2504 bör följaktligen avslås.

Stockholms län

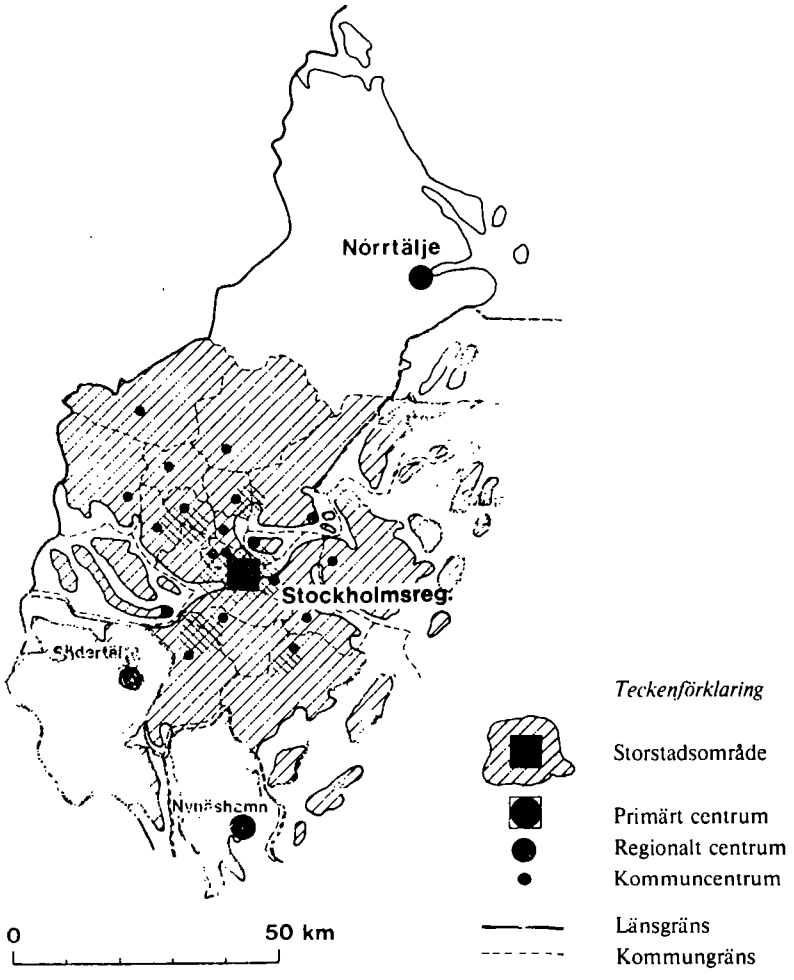

Länets utveckling

Stockholms län ökade under 1970-talet i samma takt som riket. Länet ökade från 1 477 000 till 1 519 000 invånare och länsstyrelsen räknar med en fortsatt ökning till 1 584 000 invånare fram till år 1985. Stockholms län blir i så fall det län som får den största ökningen i landet under de kommande åren. Vid behandlingen av länets olika delar behandlas Storstockholm som enhet.

Nynäshamn är den del av länet som haft den snabbaste relativa tillväxten, men även Norrtälje har ökat med 5 % sedan 1970. Fram till 1985 beräknas

Södertälje få den snabbaste relativa tillväxten men såväl Storstockholm som Nynäshamn bedöms också få en betydande ökning. Norrtälje beräknas minska till samma folkmängd som år 1970.

Stockholms län har de högsta förvärvsfrekvenserna och den lägsta arbetslösheten i riket. Prognoserna tyder på att länet 1985 fortfarande kommer att ha den högsta förvärvsfrekvensen i Sverige. Storstockholm har den högsta förvärvsfrekvensen och den lägsta arbetslösheten i länet. Norrtälje har den lägsta förvärvsfrekvensen i länet men har trots detta siffror som ligger obetydligt lägre än riksmedelvärdet. Den högsta arbetslösheten i länet finns i Södertälje med tal som ligger något högre än medelvärdet för riket.

Stödområden

Enligt propositionens förslag bör Stockholms län i sin helhet ligga utanför stödområdet.

I tre motioner föreslås att Norrtälje kommun bör ingå i stödområde. Erik Johansson i Hållsta m. fl. (c) och Åke Wictorsson m. fl. (s) förordar i motionerna 2442 resp. 2582 att kommunen placeras i stödområde 2. I centerns partimotion 2562 föreslås en inplacering i stödområde 1.

Norrtälje är en till ytan stor kommun och täcker ca 28 % av länets yta. Kommunen har ca 40 000 invånare, vilket är endast 2,6 % av länets folkmängd.

Kommunen har, som framgår av motionerna, vissa problem och då speciellt i skärgården. Utskottet räknar med att det reformerade glesbygdsstödet kommer att få betydelse för denna del av kommunen. Med hänvisning härtill godtar utskottet propositionens förslag och avstyrker de aktuella motionsyrkandena.

Åtgärdsprogram m. m.

Antalet industrisysselsatta i Stockholms län minskade under perioden 1965–1975 med 13 000, vilket motsvarar 8 %. Enligt länsstyrelsens prognoser beräknas denna utveckling fortgå fram till år 1985. Fram till mitten av 1950-talet svarade Stockholmsregionen för 1/7 av antalet industriarbeten i Sverige. Därefter har andelen successivt minskat och år 1975 fanns mindre än en tiondel av landets industrisysselsatta i Stockholmsregionen.

Utvecklingen av industrisysselsättningen i länet tas upp i två motioner.

Thage Peterson m. fl. (s) begär i motionen 2059 förslag till åtgärder som beaktar länets roll i en nationell näringspolitik. Enligt motionärerna har Stockholmsregionens betydelse i näringspolitiken som internationell och nationell kontaktpunkt inte ägnats tillräckligt intresse. Huvudstadens roll och möjligheter att fungera som motor i en näringspolitisk utveckling för hela landet har sålunda inte tillräckligt beaktats. Vidare framhålls att den regionala

produktionsmiljön i Stockholmsregionen har utvecklats ofördelaktigt, vilket även anses bero på bristande planering och avsaknad av en inomregional samordning mellan regionens olika delar. Det behövs enligt motionärerna en effektivare näringspolitisk samordning inom regionen för att uppnå en bättre balans mellan regionens olika delar och mellan de olika näringarna.

Motionärerna anser vidare att regionens möjligheter att fungera som ett innovationscentrum för hela landet har utnyttjats dåligt. Den stora andelen tjänstemän, speciellt teknisk personal, har inte använts effektivt i arbetet för att få fram nya produkter etc. Samordning saknas mellan forskning och produktion. Slutligen framhålles i motionen att den hittillsvarande utvecklingen gör det nödvändigt att näringslivet i länet blir föremål för analys och utredning. Regionens betydelse som internationell och nationell kontaktpunkt när det gäller en utveckling av näringslivet i landet i dess helhet bör därvid belysas.

Lars Werner m. fl. (vpk) föreslår i motionen 1567 att en statlig industri- och sysselsättningsplan för Stockholms län utarbetas. I en sådan plan föreslås ingå bl. a. att de fackliga organisationerna ges vetorätt när det gäller planeringen av industri, produktion, rationaliseringar, personalpolitik och arbetsmiljö. Vidare bör ingå industrier för alternativ energiproduktion samt för produktion av sjukvårdsmaterial m. m. I motionen redovisas även förslag till omedelbara åtgärder som staten kan vidta och förslag till bättre kommunikationer och ökat bostadsbyggande. Motionärerna vill ha lagstiftning som stoppar industriutflyttning och förhindrar nedläggning av industrier.

Som tidigare nämnts har antalet industrisysselsatta successivt minskat i Stockholms län. Denna utveckling medför naturligtvis problem för länet. Utskottet vill emellertid erinra om att även om industrisysselsättningen minskat under de senaste decennierna är Stockholmsregionen fortfarande Sveriges största industriella centrum. Industrin sysselsätter f. n. mer än 135 000 personer.

Företagen i Stockholmsregionen har fördelen av en stor marknad och god tillgång till specialister, universitet, högskolor och andra forsknings- och utbildningsorgan. Företagens struktur och organisation är också anpassade efter dessa förhållanden. Tjänstemannadelen av de industrisysselsatta i länet är så hög som 42 % mot 26 % i övriga landet. Andelen tekniker och kontorspersonal är högre än i riket i övrigt. I länet finns en tekniker på fyra industriarbetare och en kontorsanställd på tre industriarbetare.

Utskottet delar motionärernas uppfattning att det är till fördel för hela landets industri att man tar till vara Stockholmsregionens möjligheter att fungera som ett innovationscentrum. Den miljö som industrin verkar i med bl. a. närhet till ett stort antal högklassiga forsknings- och utbildningsinstitutioner är tillgångar som självfallet bör utnyttjas. Vilka organisatoriska och andra anordningar som behövs för att tillgodose detta synes i första hand vara en fråga för industrin samt statliga och kommunala myndigheter och institutioner i regionen. Det kan vara lämpligt att länsstyrelsen tar initiativ till

en utredning av det slag som motionärerna efterlyser. Med det anförda har utskottet besvarat motionen 2059 som inte bör föranleda någon åtgärd från riksdagens sida.

När det gäller den i vpk-motionen aktualiserade frågan att regeringen bör ta initiativ till en industri- och sysselsättningsplan för länet vill utskottet anmärka, att planering av det slaget lämpligen bör ske inom den åtgärdsinriktade länsplaneringen. Utskottet är inte heller berett att förorda en lagstiftning av så drastiskt slag som motionärerna begär. Även om det under senare år inte förekommit någon större utflyttning av industrier skulle ett formligt förbud knappast vara till gagn för industrin eller samhället i stort. Ett sådant beslut skulle även uppfattas som negativt ute i landet och kunna leda till motsvarande krav i andra områden. En utveckling av detta slag skulle minska dynamiken i näringslivet och få negativa verkningar för hela samhällsekonomin. Med hänvisning härtill och då inte heller i övrigt vad som anförts i motionen 1567 bör föranleda något initiativ från riksdagens sida avstyrks densamma.

Södermanlands län

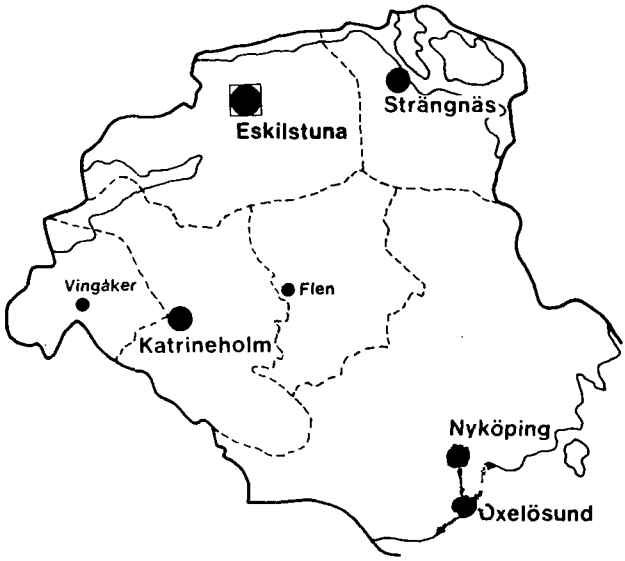

Teckenförklaring

- Primärt centrum
- Regionalt centrum
- Kommuncentrum
- Länsgräns
- Kommungräns

Länets utveckling

Södermanlands län har ökat sin folkmängd från 248 000 till 252 000 invånare under 1970-talet. Fram till 1985 förutses en tillbakagång till 250 000 invånare. Tillväxten har skett i Nyköping med knappt 6 000 samt i Strängnäs med drygt 2 000 invånare. Oxelösund har minskat med knappt 1 000 invånare, vilket dock kompenseras av en större tillväxt i Nyköping. Eskilstuna har minskat med knappt 3 000 invånare. Övriga kommuner har haft mindre förändringar. Länsstyrelsen räknar fram till 1985 med en fortsatt ökning i Strängnäs och en återhämtning till 1970 års nivå i Eskilstuna. Betydande minskningar förutses däremot i Vingåker, Oxelösund, Flen och Katrineholm.

Södermanlands län har förvärvsfrekvenser i nivå med riket och prognoserna tyder på att länet skall behålla den relationen också fram till 1985. Förvärvsfrekvenserna är jämt fördelade i länet. Länsstyrelsens beräkningar tyder på att Eskilstuna och Vingåker skulle få snabbare ökning av förvärvsfrekvenserna än övriga kommuner. Arbetslösheten ligger högre än riksmedelvärdet. Den högsta arbetslösheten finns i Oxelösund, Eskilstuna och Katrineholm.

Stödområden

I propositionen föreslås inte inplacering av någon del av Södermanlands län i stödområde.

I centerns partimotion 2562 föreslås att Flen och Vingåker skall placeras i stödområde 1.

Utskottet har inte funnit anledning att föreslå ändring i förhållande till propositionen. Utskottet vill emellertid tillägga följande. Som framgår av nästa avsnitt är stora delar av Södermanlands näringsliv inne i ett skede av strukturomvandling. Det finns anledning utgå från att de nuvarande svårigheterna är av övergående natur även om det krävs omfattande insatser för att få utvecklingen på rätt bog. Förutom olika insatser inom ramen för industripolitiken är det mot den anförda bakgrunden naturligt att även regionalpolitiskt stöd utgår de närmaste åren för att främja en utveckling mot ett modernare och mer differentierat näringsliv. Utskottet hänvisar till vad tidigare sagts om möjligheten att i viss omfattning ge regionalpolitiskt stöd utanför stödområdena. Det aktuella yrkandet i motionen 2562 bör därför avslås.

Åtgärdsprogram m. m.

Södermanlands län har under senare år haft betydande problem att hålla sysselsättningen uppe. Under de tre senaste åren har 6 300 sysselsättningstillfällen i länet försvunnit, varav 4 000 inom industrin. Arbetslösheten är den högsta i landet utanför skogslänen.

Utvecklingen i länet tas upp i tre motioner.

Bengt Gustavsson m. fl. (s) påtalar i motionen 2145 behovet av centrala statliga insatser för att länets befintliga resurser och outnyttjade möjligheter skall tillvaratas och ge ett mer varierat utbud av arbetstillfällen. Vidare begärs lokalisering av nytillkommande statlig verksamhet till länet, bl. a. som ersättning för nedläggningen av F11 i Nyköping.

I motionen framhålls att de aktuella svårigheterna i stor utsträckning beror på långsiktiga förändringar i konkurrenskraft och strukturproblem hos länets näringsliv. Motionärerna anför vidare att inriktningen måste vara att satsa på en vidareutveckling av varje läns speciella profil och kunskaper. Det gäller i Sörmlands fall att utveckla och stärka den befintliga företagsamheten och

skapa ett ökat inslag av högkvalificerad "kunskapsintensiv" produktion. Koncerner, som har tillverkningsenheter i länet, bör påverkas att till länet förlägga även enheter som avser utveckling, marknadsföring och liknande funktioner.

Motionärerna redovisar slutligen vissa förslag till åtgärder. Det gäller bl. a. inrättande av en industripolitisk strukturfond, möjligheter till tillämpning av offertprincipen, lokalisering av statlig verksamhet, satsning på Studsvik Energiteknik AB samt ökade resurser till den regionala utvecklingsfonden.

De befintliga problemen i länet tas även upp i motionen 1540 av Tore Claeson m. fl. (vpk). Motionärerna begär att regeringen skyndsamt skall utarbeta ett förslag till utvecklingsplan för Södermanlands län, vilken i en första etapp skall syfta till att skapa 10 000 nya arbetstillfällen.

Situationen i länet berörs även i apk-motionen 552 om utvecklingen i de mellansvenska industrilänen. Utskottet har tidigare i betänkandet tagit ställning till den motionen, som inte bör föranleda någon riksdagens åtgärd.

Södermanlands län är ett av de mest industridominerade länen i riket med stora inslag av företag inom bl. a. teko- och stålindustrin. De senaste årens kriser i dessa branscher med åtföljande strukturella förändringar har i betydande grad drabbat länet. Till detta kommer att den inom länet stora verkstadsindustrin genom rationaliseringar minskat sin sysselsättning i icke obetydlig grad.

I synnerhet Katrineholm, Oxelösund och Eskilstuna har haft det besvärligt. Till följd av utvecklingen vid Järnförädling AB i Hälleforsnäs har även Flens kommun haft stora problem att hålla sysselsättningen uppe.

Näringslivets utveckling i länet medförde att länsstyrelsen på landstingets initiativ under hösten 1977 tillsatte en ledningsgrupp för att genomföra en specialutredning om näringslivet i länet. Denna grupp fick sedermera regeringens uppdrag att samordna de regionalpolitiska och sysselsättningspolitiska insatserna på orter som drabbats av problem till följd av strukturförändringar inom stål- samt textil- och konfektionsbranscherna.

En kommitté för vardera Eskilstuna, Katrineholm och Oxelösund har varit knuten till ledningsgruppens organisation. Under våren har de hittills framlagda förslagen redovisats i rapport till länsstyrelsen. Förslagen, som syftar till att utnyttja och utveckla kapaciteten inom länets näringsliv, har fördelats på olika myndigheter och organ för omedelbara åtgärder. Den fortsatta verksamheten bör enligt utredningen bedrivas inom ramen för ordinarie organ.

Enligt utskottets uppfattning bör det utredningsarbete som bedrivits inom länet utgöra en god grund för åtgärder som syftar till att förbättra näringslivet i länet. Utskottet utgår från att förslagen även uppmärksammas i regeringens kansli, bl. a. inom den grupp med anknytning till etableringsdelegationen, som har till uppgift att bl. a. utarbeta förslag till åtgärder för Södermanlands län.

Med anledning av förslagen i motionen 2145 vill utskottet härutöver hänvisa till vad utskottet tidigare i betänkandet uttalat om tillämpningen av offertprincipen, medel till de regionala utvecklingsfonderna och lokalisering av statlig verksamhet. När det gäller den sistnämnda frågan bör i sammanhanget nämnas den kommande flyttningen av fortifikationsförvaltningen till Eskilstuna. Denna åtgärd beräknas innebära ett tillskott med ca 600 arbetstillfällen.

Med hänvisning till det anförda bör motionen 2145 inte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Det finns inte skäl att biträda kravet i motionen 1540 om ett särskilt uttalande om en utvecklingsplan för länet. Frågor av det slaget bör tas upp på det regionala planet inom ramen för en mera åtgärdsinriktad länsplanering.

Östergötlands län

Teckenförklaring

- Primärt centrum
- Regionalt centrum
- Kommuncentrum
- Länsgräns
- Kommungräns
- 1 Utskottets förslag till stödområde. Förslaget överensstämmer med propositionen

Länets utveckling

Östergötlands län har under 1970-talet ökat med 10 000 invånare till 392 000 invånare och länsstyrelsens prognoser pekar på en fortsatt ökning till 399 000 invånare år 1985. Ökningen har främst skett i de centrala och västra delarna av länet medan de södra kommunerna har haft en oförändrad eller minskad folkmängd. Boxholms kommun har sålunda minskat med 9 % under perioden. Länsstyrelsen räknar med att dessa tendenser kommer att bestå fram till 1985.

Förvärvsfrekvensen i länet ligger i nivå med rikets och länsstyrelsen räknar

med en snabbare ökning till 1985 än vad fallet är för riket. Linköping, Norrköping, Motala och Finspång har höga förvärvsfrekvenser och beräknas också få en fortsatt snabb ökning fram till år 1985. Ödeshög samt den södra länsdelen ha de lägsta värdena. Länets arbetslöshet ligger något lägre än medelvärdet i riket. Den högsta arbetslösheten redovisas i Ödeshög.

Stödområden

Två kommuner föreslås i propositionen bli inplacerade i stödområde. Det gäller Kinda och Ydre, vilka i dag ingår i den "temporära grå zonen". De föreslås ingå i stödområde 1.

I centerns partimotion begärs den ändringen av propositionen att Kinda och Ydre skall placeras i stödområde 2, och Valdemarsvik i stödområde 1. I tre andra motioner, 2471, 2577 och 2579, väckta av representanter för länet från resp. socialdemokraterna, centern och moderaterna framställs långtgående krav på ändringar i den föreslagna stödområdesindelningen. Yrkandena omfattar de sex sydligaste kommunerna i länet samt skärgårdsområdet. Förslagen varierar mellan stödområde 2 och 6. Den närmare innebörden framgår av bilaga 6.

Utskottet har inte funnit skäl att föreslå ändring i propositionens förslag. Motionerna bör alltså avslås. Beträffande skärgårdsområdet vill utskottet peka på att för sådana områden glesbygdsstöd ansetts som det mest ändamålsenliga. Utskottet hänvisar till vad tidigare i betänkandet sagts om den stödformen.

Skaraborgs län

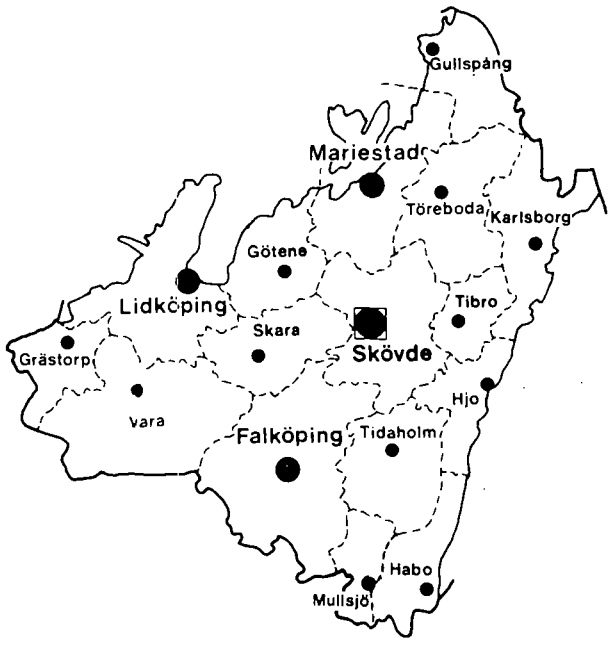

Teckenförklaring

- Primärt centrum
- Regionalt centrum
- Kommuncentrum
- Länsgräns
- Kommungräns

Länets utveckling

Skaraborgs län har under 1970-talet ökat sin folkmängd från 259 000 till 267 000 invånare. Folkmängden 1985 beräknas fortsätta att öka till ca 270 000 invånare. Ökningen väntas ske i ungefär samma takt som för riket. Under 1970-talet har flera kommuner ökat sin folkmängd, men de huvudsakliga ökningarna ligger i Skövde, Habo och Mullsjö, de två sistnämnda kommunerna inom pendlingsavstånd till Jönköping. Andra kommuner som Karlsborg, Falköping och Gullspång har haft en viss tillbakagång under perioden. Fram till 1985 beräknas folkmängden fortsätta att öka i Habo-Mullsjö och Skövde. För övriga kommuner förutses endast mindre förändringar.

Skaraborgs län har förvärvsfrekvenser i nivå med medelvärdet i riket. Mariestad, Skara, Skövde och Falköping ligger klart över detta medelvärde. Arbetslösheten är lägre än riksmedelvärdet. Töreboda har den lägsta förvärvsfrekvensen i länet. Fram till år 1985 beräknas förvärvsfrekvenserna öka ytterligare i flertalet kommuner och därtill beräknas en utjämning av

förvärvsfrekvenserna ske mellan länets olika delar. Gullspång och Töreboda hade under 1978 den högsta arbetslösheten i länet (3,5 resp. 2,9 %). Grästorp och Götene har en arbetslöshet på mindre än 1 %.

Stödområden

Enligt propositionens förslag bör Skaraborgs län även fortsättningsvis ligga utanför stödområdena.

En motsatt uppfattning redovisas i motionerna 2503 av Ingemar Hallenius m. fl. (c, fp, m), 2506 av Paul Jansson m. fl. (s) samt i centerns partimotion 2562.

I motionerna 2503 och 2506 föreslås stödområde 2 för Falköping, Gullspång och Karlsborg samt stödområde 1 för Töreboda. I centerpartiets motion föreslås stödområde 1 för Gullspång och Karlsborg.

Utskottet har inte funnit skäl att föreslå ändring i propositionens förslag. Motionsyrkandena avstyrks därför.

Åtgärdsprogram m. m.

Som redovisas ovan har Skaraborgs län haft en mycket positiv befolkningsutveckling. Ökningen har som tidigare redovisats aktualiserat en uppjustering av befolkningsramen för år 1985. Som tidigare sagts har emellertid tillväxten inte fördelats jämnt över länet. För kommunerna Karlsborg, Gullspång, Mariestad och Falköping redovisas vikande befolkningssiffror. Sysselsättningen inom industrin i länet har liksom för riket varit vikande. Den har emellertid hållits uppe genom en utbyggnad av den offentliga sektorn.

Situationen på arbetsmarknaden i länet tas upp i motionen 662 av Arne Blomkvist m. fl. (s). Motionärerna vill ha förstärkta resurser till länsorganen för det regionalpolitiska arbetet. Vidare vill man att utsatta regioner i länet skall placeras i stödområde och att statlig verksamhet skall utlokaliseras till länet.

Paul Jansson m. fl. (s) vill enligt motionen 1545 få till stånd sysselsättningsskapande åtgärder i Karlsborg. Dessutom vill motionärerna ha ett riksdagsuttalande av innebörd att lokaliseringsstöd bör utgå till företag som etableras i Karlsborg. Denna kommun har behov av en ökad civil produktion som komplettering av den befintliga industriproduktionen för den militära sektorn.

Utskottet uttalade förra året med anledning av en motion om utvecklingen i Skaraborgs län att försvagningen av länets arbetsmarknad måste ses mot bakgrund av bl. a. den internationella lågkonjunkturen (AU 1977/78:23). På längre sikt ansåg utskottet att utsikterna för länet tedde sig gynnsammare än för riket som helhet. Utskottet vidhåller denna uppfattning.

Det hindrar inte att det finns betydande problem i några av länets

kommuner, i första hand Gullspång, Karlsborg och Falköping, som har en stagnerande utveckling med problem på arbetsmarknaden. Även om utskottet har avstyrkt att de inlemmas i stödområdet kan det finnas skäl för samhället att stödja projekt som ger varaktig sysselsättning. Utskottet utgår från att man på landstingsplanet liksom självfallet inom länsstyrelsen och andra länsorgan har sin uppmärksamhet riktad på dessa frågor.

Utskottet vill slutligen med anledning av motionen 662 erinra om ställningstagandena tidigare i betänkandet om förstärkta resurser till länsstyrelserna och om decentralisering av statlig verksamhet.

Med det anförda har utskottet besvarat de båda motionerna 662 och 1545 som inte bör föranleda någon åtgärd.

Älvsborgs län

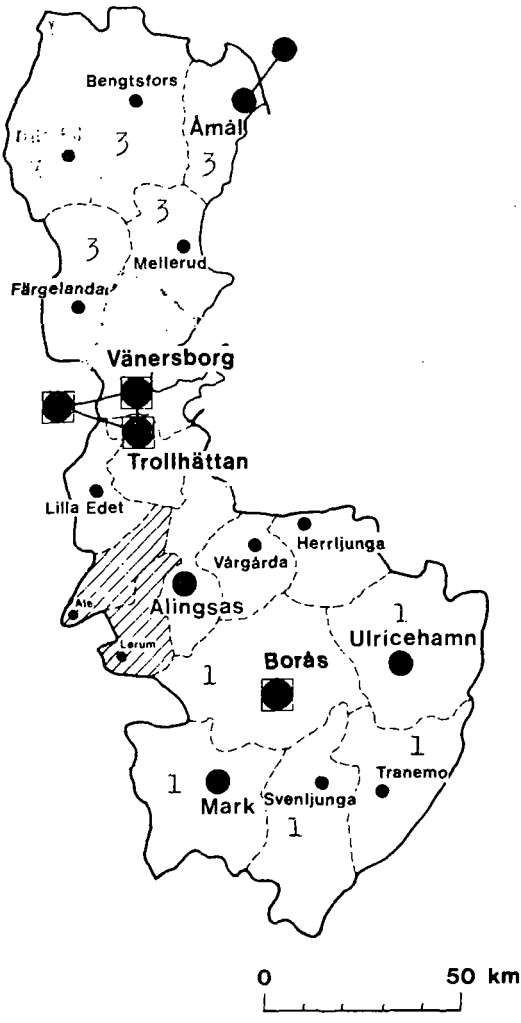

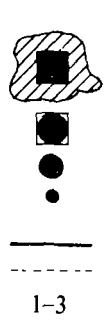

Teckenförklaring

Storstadsområde

Primärt centrum
Regionalt centrum
Kommuncentrum

Länsgräns
Kommungräns

1–3 Utskottets förslag till stödområde. Förslaget överensstämmer med propositionen.

Länets utveckling

Älvsborgs län har haft en snabbare befolkningstillväxt än riket under 1970-talet. Länets folkmängd har ökat från 402 000 till 423 000 invånare. Fram till 1985 förutses en stagnation med en folkmängd på 422 000 invånare. Den snabbaste tillväxten har skett i de kommuner som ligger inom Göteborgs influensområde. Dessa har ökat med 15 000 invånare. Även Vänersborg-Trollhättan inkl. Färgelanda har ökat under 1970-talet. Siffran är 4 500 invånare. Övriga Dalsland har haft en i stort sett oförändrad folkmängd. Borås har minskat med inte mindre än 4 000 invånare. Övriga delar av

Sjuhäradsbygden och Vårgårda har ökat med tillhopa 5 000 invånare. Fram till 1985 förutses en fortsatt ökning i Göteborgsregionen med angränsande kommuner samt i Vänersborg-Trollhättan. Dalsland beräknas få en oförändrad folkmängd, och för Borås förutses en fortsatt minskning med 4 000 invånare. Även Ulricehamn och övriga kommuner i Sjuhäradsbygden beräknas få en minskad eller oförändrad folkmängd fram till 1985.

Älvsborgs län har högre förvärvsfrekvens än riksmedelvärdet. Beräkningarna fram till 1985 tyder på att länet då kommer att att ligga i nivå med riket. Arbetslösheten ligger något högre än riksmedelvärdet. Borås har den högsta förvärvsfrekvensen men flera andra kommuner har också hög sysselsättningsgrad. Dalslandskommunerna har de lägsta förvärvsfrekvenserna i länet. Länets arbetslöshet är högst i Åmål och Borås. Ale och Lerum har de lägsta siffrorna.

Stödområdesindelningen m. m.

För de kommuner i Dalsland som ingår i allmänna stödområdet – Bengtsfors, Dals-Ed, Färgelanda, Mellerud och Åmål – föreslås i propositionen en inplacering i stödområde 3.

I motionerna 2508 av Hilding Johansson m. fl. (s), 2553 av Kerstin Andersson i Hjärtum (c) och Gunde Raneskog (c) samt 2560 av Olle Eriksson (c) och Rune Johansson i Åmål (s) föreslås att samtliga kommuner i Dalsland skall placeras i stödområde 4. Arne Andersson i Ljung (m) föreslår i motionen 2498 samma sak med undantag för Åmål.

Den i propositionen föreslagna inplaceringen av Dalslandskommunerna ansluter till motsvarande placering av angränsande kommuner i Värmland.

Utskottet har inte funnit skäl att föreslå någon ändring i regeringens förslag beträffande de ifrågavarande kommunerna. De aktuella motionsyrkandena avstyrks därför. I sammanhanget kan erinras om vad utskottet tidigare uttalat om turiststödet.

Utskottet tar härefter upp ett yrkande i motionen 2508 av Hilding Johansson m. fl. (s) att Lilla Edet skall placeras i stödområde 2.

Utskottet är inte berett att föreslå en utökning av stödområdena med denna kommun utan hänvisar till vad som tidigare sagts om möjligheten att bevilja stöd utanför stödområdena.

I propositionen föreslås vidare att kommunerna Borås, Ulricehamn och Mark, vilka temporärt ingår i den grå zonen, skall placeras i stödområde 1. Samma sak föreslås för Svenljunga och Tranemo som i dag ligger utanför stödområdena.

I ett antal motioner föreslås uppjusteringar i förhållande till propositionens förslag. I centerns partimotion 2562 begärs att Mark, Svenljunga och Tranemo skall placeras i stödområde 2. Dessutom vill man att Herrljunga skall ingå i stödområde 1. Samma förslag beträffande Herrljunga finns i

motionen 2508 av Hilding Johansson m. fl. (s). I den tidigare nämnda motionen 2553 begärs att samtliga kommuner i södra Älvsborg som omfattas av propositionen samt Herrljunga skall tillföras stödområde 4. Wilhelm Gustafsson m. fl. (fp, c, m) samt Gördis Hörnlund (s) och Rune Carlstein (s) i motionerna 2501 resp. 2505 yrkar för samma kommuner stödområde 3.

När det gäller dessa kommuner är sysselsättningsproblemen förknippade med den omfattande strukturomvandling som tekoindustrin genomgått och som haft allvarliga negativa följder för södra delen av Älvsborgs län.

Den största kommunen i länet, Borås, visar en negativ befolkningsutveckling och har den kanske sämsta prognosen av alla primära centra i landet. Under 1970-talet hr antalet anställda inom tekoindustrin i kommunen minskat med över 6 000. Det anförda visar att det finns ett fortsatt behov av regionalpolitiska åtgärder. Propositionens förslag att kommunen även i fortsättningen skall ingå i stödområde skapar också förutsättningar för långsiktiga insatser. Härutöver har branschstödet inom tekoindustrin stor betydelse för sysselsättningen. Frågan om ökade insatser på det området har för övrigt nyligen behandlats (NU 1978/79:48). Med hänsyn till kommunens läge och övriga förutsättningar bör det finnas goda utsikter för Borås att klara den strukturomvandling som pågår och bredda näringslivet till nya branscher. Mot den bakgrunden får en inplacering i stödområde 1 anses till fyllest. Utskottet godtar alltså propositionens förslag på denna punkt och avstyrker motionsyrkandena i motsvarande del.

Utskottet går härefter över till att behandla stödområdesindelningen för övriga kommuner i södra Älvsborgs län. Som framgår av det tidigare anförda finns det förslag om utökning av stödområdena med Herrljunga och om väsentliga höjningar av de fem aktuella kommunerna.

För kommunerna Mark, Tranemo och Svenljunga föreslås i propositionen en inplacering i stödområde 1. Herrljunga föreslås ligga utanför stödområdet. Utskottet biträder propositionen i denna del. Motionsyrkanden med annan innebörd avstyrks.

Ulricehamns kommun har i propositionen placerats i stödområde 1. Utskottet godtar propositionens förslag till inplacering och avstyrker här aktuella motionsyrkanden.

I motionen 1538 från allmänna motionstiden föreslår Rune Carlstein (s) och Gördis Hörnlund (s) att Boråsregionen skall bli föremål för kraftfulla regionalpolitiska åtgärder och att regionen prioriteras i det nya stödområdessystemet. Vidare anförs att nytillkommande statlig verksamhet av regionalpolitiska skäl bör konsekvent förläggas utanför Stockholmsregionen. Lokaliseringarna bör prövas mer från regionalpolitiska synpunkter. Särskilt bör därvid beaktas behovet av en differentierad arbetsmarknad och en ökad tjänstesektor i industriorter som påtagligt drabbats av en snabb strukturomvandling. Enligt motionärerna är Borås ett typiskt exempel på en ort där satsningar på statlig verksamhet är motiverade.

Ett av problemen för Borås kommun är att antalet arbetstillfällen i den

statliga tjänstesektorn är relativt litet i förhållande till kommunens storlek. I anslutning till vad som anförs i den nyss nämnda motionen vill utskottet peka på det förslag som gjorts tidigare i betänkandet och som syftar till att en ökad del av den statliga verksamheten skall förläggas utanför Storstockholmsområdet. Utskottet utgår från att kommunen uppmärksammas i det arbete den nya lokaliseringsdelegationen för den statliga sektorn skall bedriva.

I övrigt hänvisar utskottet beträffande motionen 1538 till vad tidigare anförts om att problemen i Borås och övriga Sjuhäradsbygden särskilt bör uppmärksammas i länsplaneringen som i framtiden skall bli mer åtgärdsinriktad.

Wilhelm Gustafsson m. fl. (fp, c, m) begär i motionen 2501 att ett regionalt investmentbolag skall inrättas i Älvsborgs län med huvudsaklig uppgift att stödja utveckling och nyetablering av företag i Sjuhäradsbygden. Frågan om investmentbolag av detta slag har behandlats tidigare i betänkandet, och utskottet har därvid hänvisat till att näringsutskottet (NU 1978/79:59) och sysselsättningsutredningen behandlat frågan. Utskottet hänvisar ånyo härtill. Motionen bör sålunda inte föranleda någon åtgärd.

Göteborgs och Bohus län

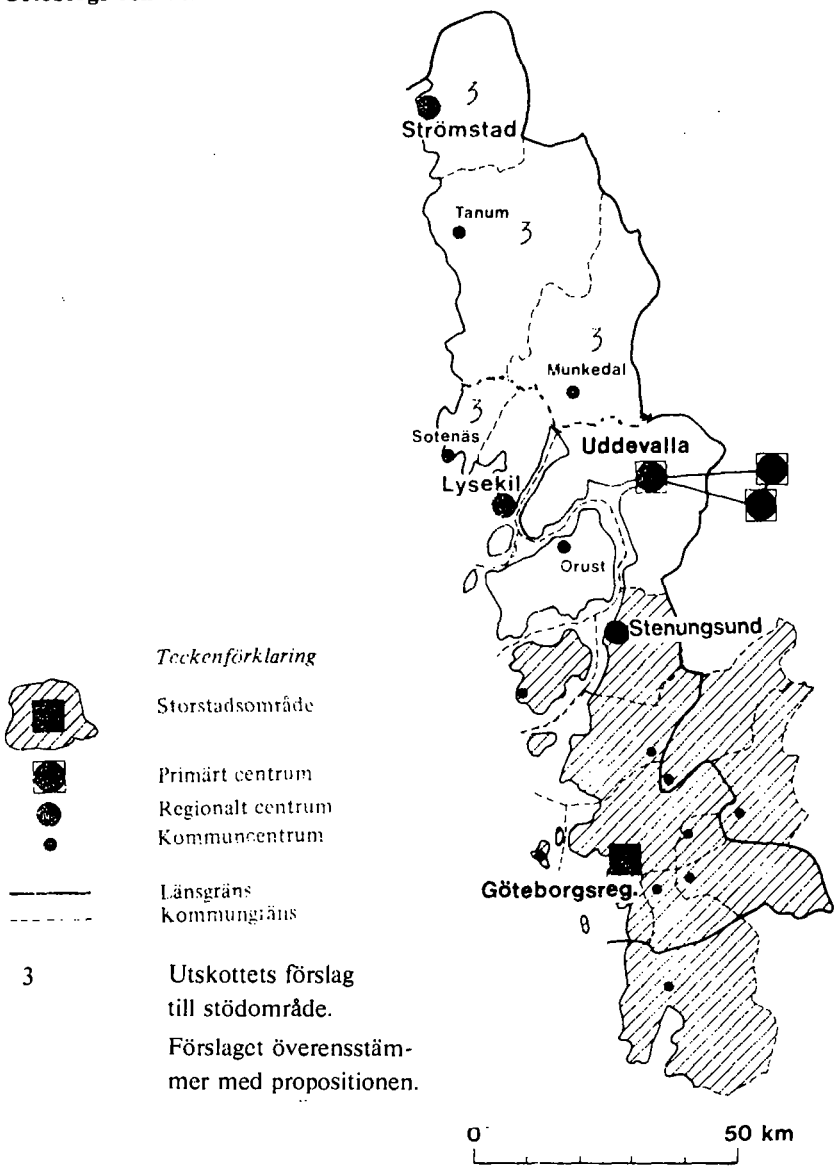

Länets utveckling

Göteborgs och Bohus län har haft en befolkningsminskning med 2 000 personer under 1970-talet. Länet hade 713 000 invånare år 1978. Fram till 1985 beräknas folkmängden minska till 705 000. Göteborgs kommun har minskat med 29 000 invånare. Kranskommunerna i Göteborgsregionen samt angränsande kommuner har ökat med nästan samma antal eller 26 000 invånare. Uddevalla har minskat med drygt 1 000 invånare och Lysekil har ökat ungefär lika mycket. Av kommunerna i norra Bohuslän har Munkedal

och Tanum haft ökningar medan Sotenäs och Strömstad har haft viss folkminskning. Fram till 1985 förutses en fortsatt minskning i Göteborgs kommun på 15 000 invånare och ökningar i kranskommunerna med 10 000. Lysekil och Uddevalla beräknas få vidkännas vissa minskningar liksom också norra Bohuslän.

Länet har förvärvsfrekvenser som ligger något under riksmedelvärdet och en arbetslöshet som är något över medelvärdet i riket. Vissa kommuner i Göteborgsregionen har länets högsta förvärvsfrekvenser och de lägsta arbetslöshetstalen. Öckerö kommun har den lägsta sysselsättningsgraden. Strömstad och Munkedal har den högsta arbetslösheten. Beräkningarna för år 1985 tyder på att skillnaderna i sysselsättningsgrad mellan länets kommuner kommer att öka.

Stödområden

I propositionen föreslås att kommunerna Munkedal, Sotenäs, Strömstad och Tanum skall vara placerade i stödområde 3.

Kjell Mattsson m. fl. (c, s, m) föreslår i motionen 2574 att de nämnda kommunerna skall vara inplacerade i stödområde 4.

Utskottet finner inte skäl att föreslå ändring i propositionens förslag i denna del. Motionen 2574 avstyrks följaktligen.

Åtgärdsprogram m. m.

Situationen i Göteborgsområdet tas upp i den under allmänna motionstiden väckta motionen 2043 av Kurt Hugosson m. fl. (s). Bakgrunden till motionen är att sysselsättningen i den delen av länet har försämrats under senare år. En bidragande orsak härtill har varit den kraftiga nedskärningen inom varvsindustrin. Nedbantningen av denna bransch har till stor del drabbat Göteborg. Även övrig tillverkningsindustri samt byggnadsindustrin har haft problem. Framtagna prognoser tyder på en fortsatt minskad sysselsättningsvolym inom dessa näringsgrenar i området.

I motionen redovisas vissa förslag till åtgärder för att på kort och lång sikt öka sysselsättningen i området. Här kan nämnas ökad statlig lokalisering till Göteborgsområdet, åtgärder för att stärka verkstadsindustrin samt statliga investeringar i Göteborgs hamn.

Problemen på arbetsmarknaden i Göteborgsregionen har i hög grad uppmärksammats av statsmakterna de senaste åren. Detta gäller inte minst i samband med omstruktureringen inom varvsindustrin. De frågorna behandlades senast i höstas med anledning av propositionen 1978/79:49 om vissa varvsfrågor jämte motioner (NU 1978/79:17). I det sammanhanget beslutades om mycket omfattande statliga satsningar i syfte att upprätthålla sysselsättningen och skapa nya arbetstillfällen i varvsregionerna. Bl. a. ställdes medel till förfogande i syfte att skapa ett regionalt investmentbolag.

Utskottet räknar med att de statliga myndigheterna även i fortsättningen tar vara på de möjligheter som finns för att stärka och differentiera näringslivet i området.

Med hänvisning till det anförda samt till vad utskottet tidigare i betänkandet uttalat om decentralisering av statlig verksamhet bör motionen inte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Hallands län

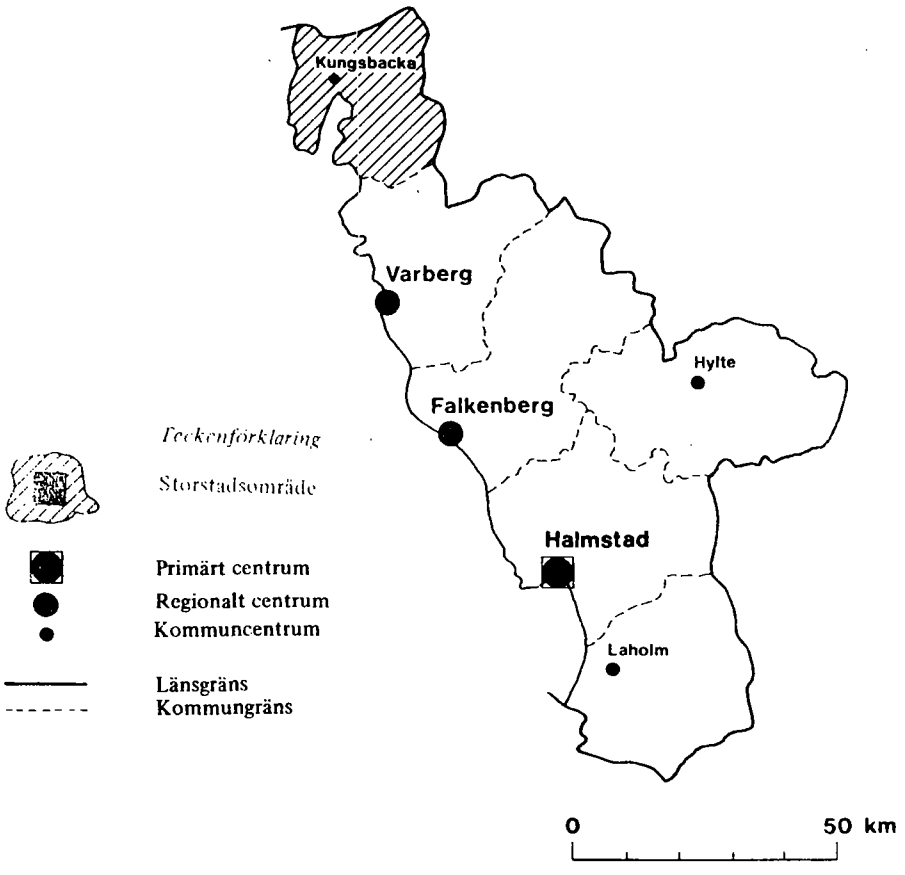

Länets utveckling

Hallands län har haft den snabbaste tillväxten i landet under 1970-talet. Länet hade 200 000 invånare 1970 och 227 000 år 1978. Länsstyrelsen räknar med en fortsatt ökning till 239 000 invånare 1985. Ökningen under 1970-talet har skett inom samtliga kommuner. Kungsbacka har ökat med inte mindre än 46 %. Hylte har haft den svagaste ökningen, 2 %. Fram till 1985 beräknas Kungsbacka öka med ytterligare 16 %, och vissa ökningar beräknas också för övriga kommuner.

Arbetslösheten är betydligt lägre än medelvärdet för riket. För samtliga kommuner gäller dessutom att de har en hög förvärvsfrekvens. Halmstad, som har den högsta arbetslösheten, är härvidlag i nivå med riksmedelvärdet.

Stödområden

Hallands län föreslås ligga utanför stödområdet. Utskottet har inte någon annan uppfattning. Propositionen har inte föranlett någon motion. Halland är för övrigt det enda län, som inte berörs varken i proposition eller motioner när det gäller stödområden eller andra regionalpolitiska insatser.

Jönköpings län

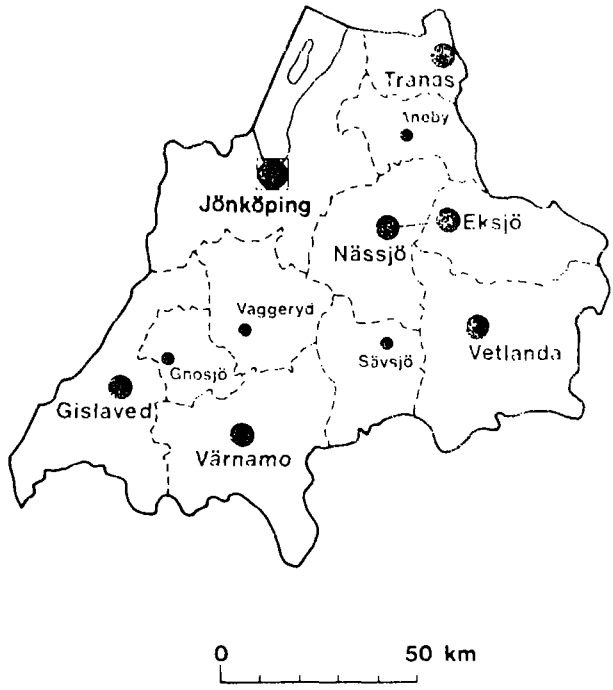

Länets utveckling

Invånarantalet i Jönköpings län har ökat något under 1970-talet, från 299 000 till 302 000. Länsstyrelsen räknar med en fortsatt ökning till 309 000 invånare fram till år 1985. Kommunerna i östra länsdelen har svårigheter att hålla sin folkmängd. Tranås och Nässjö har haft den svagaste utvecklingen. Aneby som ligger mellan dessa kommuner har dock haft en viss tillväxt. Jönköpings kommun har haft en oförändrad folkmängd. Kommunerna i södra och västra länsdelarna har haft en gynnsam befolkningsutveckling. Fram till 1985 förutses befolkningsökningar i alla kommuner. Gnosjö och Gislaved beräknas få de största ökningarna.

Jönköpings län har en sysselsättningsgrad och arbetslöshet som ligger något under medelvärdet i riket. Gislaved och Värnamo har höga förvärvsfrekvenser och en låg arbetslöshet. Aneby har den lägsta sysselsättningsgraden men samtidigt den lägsta arbetslösheten i länet. Fram till 1985 beräknas förvärvsfrekvensen öka i flertalet kommuner.

Stödområden

Propositionens förslag till inplacering i stödområden innebär att Jönköpings län i sin helhet ligger utanför stödområdena.

Centerpartiet föreslår i partimotionen 2562 att kommunerna Aneby, Nässjö och Tranås skall placeras i stödområde 1.

Utskottet har inte funnit tillräckliga skäl att utvidga stödområdet enligt centerpartiets förslag. Motionen avstyrks därför i denna del.

Kronobergs län

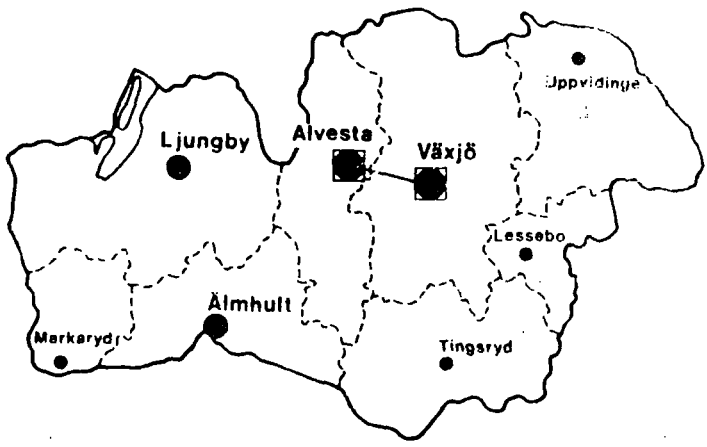

Teckenförklaring

Primärt centrum
Regionalt centrum
Kommuncentrum
Kommundelscentrum
Länsgräns
Kommungräns

I Utskottets förslag till stödområde. Förslaget överensstämmer med propositionen.

Länets utveckling

Kronobergs län har ökat sin befolkning under 1970-talet från 167 000 till 171 000 invånare. Länsstyrelsen räknar med en ökning till 173 000 invånare år 1985. Växjö har ökat med mer än 4 000 invånare (8 %) och beräknas få en fortsatt ökning också till 1985. Uppvidinge har haft en minskning med knappt 1 000 invånare (6 %) och beräknas få ytterligare minskningar fram till 1985. Ljungby har ökat under 1970-talet, och tendensen beräknas bestå fram till 1985. I övrigt är förändringarna små.

Förvärvsfrekvensen och arbetslösheten i Kronobergs län ligger något under medelvärdet för riket. Länsstyrelsen ser små möjligheter att få en höjning av sysselsättningsgraden över 1977 års nivå. Växjö har den högsta sysselsättningsgraden och Tingsryd den lägsta. Arbetslösheten är mycket hög i Uppvidinge kommun (5,1 %).

Stödområden

Propositionens förslag innebär att Uppvidinge kommun även i fortsättningen skall ingå i stödområde. För kommunen föreslås stödområde 1.

I centerns partimotion 2562 liksom i motionen 2565 av Erik Hovhammar (m) yrkas att Uppvidinge skall placeras i stödområde 2. Vidare vill man att detsamma skall gälla för Lessebo och Tingsryd.

Utskottet har inte funnit tillräckliga skäl för att bifalla motionerna utan tillstyrker propositionens förslag.

De östra delarna i Kronobergs län – främst Uppvidinge, Lessebo och Tingsryd – har genom nedgången i trä- och glasindustrin fått sysselsättningsproblem av samma natur som vissa kommuner i angränsande län. Även för problemkommuner i Kronobergs län bör därför möjligheten stå öppen att efter särskild prövning få regionalpolitiskt stöd.

Kalmar län

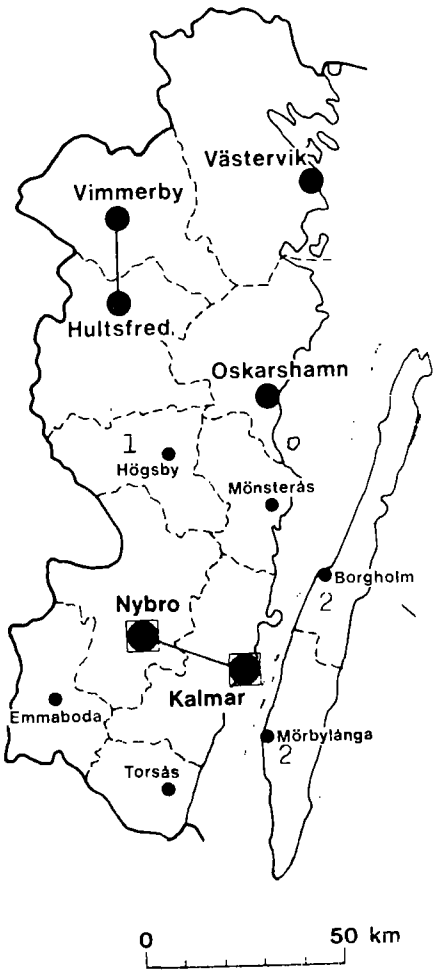

Teckenförklaring

Primärt centrum
Regionalt centrum
Kommuncentrum

Länsgräns
Kommungräns

1–2 Utskottets förslag till stödområde. Förslaget överensstämmer med propositionen.

Länets utveckling

Kalmar län har haft en oförändrad folkmängd på omkring 240 000 invånare under 1970-talet. Detta förhållande väntas bestå till 1985. Länet har haft en positiv utveckling på Öland, i Kalmar och Torsås samt i Oskarshamn. Övriga kommuner har minskat sin folkmängd.

Hultsfred har haft den största minskningen, 8 %. Länsstyrelsen räknar med en fortsatt ökning i Kalmar och på Öland samt i Oskarshamn. Torsås beräknas minska till 1970 års nivå. Vimmerby, Hultsfred och Högsby beräknas minska med upp till 13 % av 1970 års folkmängd.

Förvärvsfrekvensen i länet ligger lägre än medelvärdet för riket. Länsstyrelsen räknar dock med en snabbare ökning än för landet i övrigt och 1985 skulle länet ha lika hög sysselsättningsgrad som riket. Kalmar, Mörbylånga och Västervik har förvärvsfrekvenser på riksnivå och beräknas få en fortsatt snabb ökning. Torsås har den lägsta sysselsättningsgraden, och det förhållandet väntas bestå också 1985.

Högsby har den högsta arbetslösheten (4 %) i länet och Mörbylånga har det lägsta värdet (1 %). Arbetslösheten för hela länet är något lägre än för riket.

Stödområdesindelningen m. m.

De båda kommunerna på Öland ingår sedan några år i allmänna stödområdet. De föreslås nu bli placerade i stödområde 2. Utskottet godtar detta förslag och avstyrker i motsvarande delar motionerna 2559 och 2570.

Högsby är en annan kommun som har svårigheter och därför placerats i stödområde 1. Även detta förslag godtar utskottet och avstyrker på denna punkt motionerna 2562 och 2570.

För Hultsfreds och Vimmerbys del föreslås att de skall ligga utanför stödområdena. Utskottet biträder detta förslag och avstyrker motionsyrkandena i motsvarande delar.

För de i södra delen av länet liggande kommunerna Torsås och Emmaboda yrkas i centerns partimotion inplacering i stödområde. Inte heller detta yrkande kan utskottet biträda.

Beträffande övriga kommuner i länet föreligger inte några förslag och utskottet har inte ansett sig ha anledning att göra någon annan bedömning än propositionen.

Ytterligare frågor som rör Kalmar län tas upp i under allmänna motionstiden väckta motioner.

Bernt Nilsson m. fl. (s) beskriver i motionen 1551 den aktuella situationen på arbetsmarknaden i sydöstra Sverige, dvs. Kalmar, Blekinge och Gotlands län. Motionärerna påtalar bl. a. att regionen har en sämre situation än riket i genomsnitt när det gäller lönenläge, skattetryck, prisläge, industriinvesteringar och allmän infrastruktur.

Mot denna bakgrund begär motionärerna att kraftfulla åtgärder skall vidtas för att motverka nedläggning av företag i de berörda länen samt att regeringen skall medverka till att industriinvesteringarna snabbt ökar i Kalmar län och på Gotland. Vidare vill man att statlig verksamhet i ökad omfattning skall lokaliseras till regionen samt att bostadsbyggandet skall öka.

Frågan om att öka den statliga verksamheten i länet tas också upp i motionen 770 av Gösta Andersson (c) och Ivan Svanström (c). De vill att regeringen skall tillsätta en parlamentarisk utredning med uppgift att föreslå utlokalisering av lämplig central statlig verksamhet till Kalmar län och andra

områden som har en liten andel av den statliga sysselsättningen.

Kalmar län har tidigare haft en stor del sysselsatta i jord- och skogsbruk, och industrialiseringen har kommit jämförelsevis sent i gång och inte fått den omfattning som i många andra delar av landet. Bortfallet av arbetstillfällen i jord- och skogsbruk har inte kunnat kompenseras av nya arbetstillfällen inom industrin eller den offentliga och privata servicesektorn. Till detta kommer att sysselsättningen i stora delar av länet är koncentrerad till en enda industribransch. I vissa bygder är därtill beroendet av enstaka företag starkt. Dessa förhållanden medför att länet har varit sårbart vid lågkonjunkturer och omstruktureringar av industrin.

Utskottet har i det föregående avvisat krav om inplacering av vissa kommuner i stödområdet. Det innebär emellertid inte att utskottet ställer sig avvisande till regionalpolitiska insatser i andra delar av länet än de som placerats i stödområde. I olika orter i Kalmar län har genom åren gjorts punktvisa insatser med hjälp av lokaliseringsstöd. Utskottet räknar med ett fortsatt behov av sådana insatser. I sammanhanget bör också erinras om att de förstärkta resurserna till utvecklingsfonden i länet som näringsutskottet uttalat sig för bör bli av betydelse för möjligheterna att differentiera och utveckla näringslivet i länet (se sid. 102).

När det gäller den i motionerna upptagna frågan om utlokalisering av statlig verksamhet hänvisar utskottet till vad tidigare sagts om inrättande av en särskild delegation med uppgift att verka för decentralisering av så mycket som möjligt av statlig verksamhet till regional nivå. Detta ligger i linje med önskemålen i motionerna,

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet att motionerna 770 och 1551 inte bör föranleda någon åtgärd.

Gotlands län

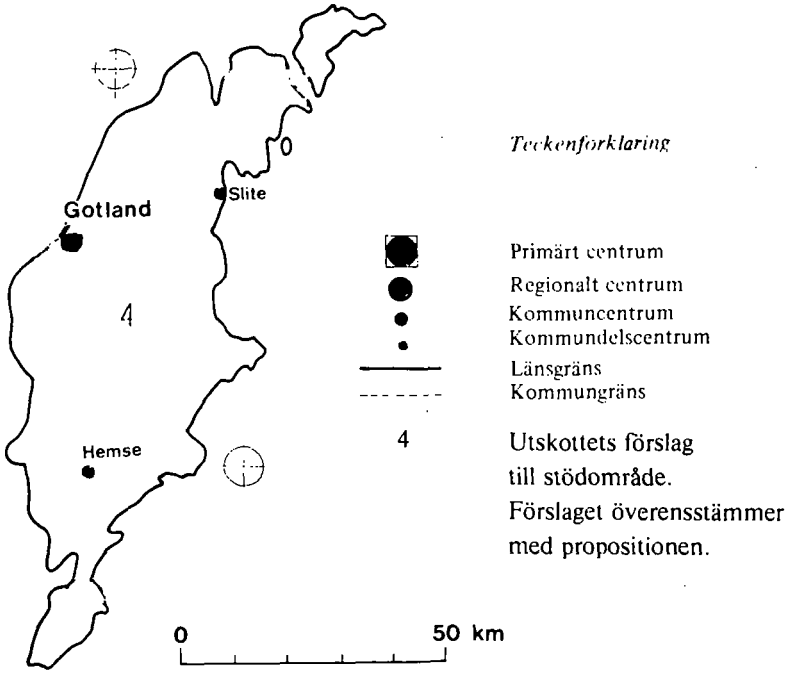

Länets utveckling

Gotland har ökat sin folkmängd med ca 1 000 personer under 1970-talet. Fram till 1985 förutser länsstyrelsen dock en minskning med 1 500 personer. Gotland har högre sysselsättningsgrad och klart lägre registrerad arbetslöshet än medelvärdena för riket. Prognoserna tyder på att Gotland också år 1985 kommer att ligga över rikets förvärvsfrekvens.

Stödområden

I propositionen föreslås att länet skall placeras i stödområde 4. De båda riksdagsledamöterna från länet, Torsten Gustafsson (c) och Per-Axel Nilsson (s), vill i motionen 2500 liksom Erik Hovhammar m. fl. (m) i motionen 2451 att länet skall placeras i stödområde 5.

Utskottet delar den uppfattning som redovisas i propositionen och föreslår att Gotland placeras i stödområde 4. Det innebär att motionerna avstyrks.

Åtgärdsprogram m. m.

I tre motioner föreslås speciella insatser för ökad sysselsättning på Gotland. Karl Hallgren m. fl. (vpk) begär i motionen 2040 att en industri- och sysselsättningsplan utarbetas för länet samt att åtgärder vidtas till stöd för fiskeri- och trädgårdsnäringarna i länet. I den ovan nämnda motionen 2500 framhålls även att Gotland bör komma i fråga för det föreslagna glesbygdsstödet.

Länets situation berörs även i den tidigare behandlade motionen 1551 om utvecklingen i sydöstra Sverige.

Kännetecknande för näringslivet på Gotland är den förhållandevis stora andelen sysselsatta inom jordbruket. Industri- och servicenäringarna har dock successivt ökat i betydelse, vilket medfört en betydande omflyttning från glesbygd till tätorter. Som framgår av statistikuppgifterna i bilaga 5 råder f. n. en god balans mellan antalet arbetssökande och lediga platser. Situationen är emellertid inte problemfri. Förutom Gotlands speciella situation när det gäller transporter kan man i det regionalpolitiska sammanhanget peka på den låga industrialiseringsgraden och den oförmånliga befolkningssammansättningen med en stor andel äldre personer.

Att Gotland har problem framgår för övrigt av att länet, som tidigare nämnts, föreslås bli inplacerat i stödområde 4. Det innebär bl. a. att sysselsättningsstöd och stöd till turistnäringen kan utgå.

Med anledning av yrkandet i motionen 2040 om en industri- och sysselsättningsplan för länet vill utskottet hänvisa till tidigare uttalanden med innebörd att sådana planer bör göras upp inom ramen för länsplaneringsarbetet. När det gäller Gotland har särskilda medel anvisats för en näringslivsutredning i anslutning till länsplaneringsarbetet. Redovisning av denna utredning väntas senare i år.

I fråga om trädgårdsnäringen vill utskottet hänvisa till de förslag rörande sysselsättningen inom den näringen som utskottet tog ställning till i samband med budgetbehandlingen inom arbetsmarknadspolitiken (AU 1978/79:21). Utskottet utgår för övrigt från att utvecklingsbara projekt inom denna för Gotland viktiga sektor kommer i fråga för stöd, exempelvis via den regionala utvecklingsfonden. Riksdagen har vidare i dagarna tagit ställning till nya riktlinjer för trädgårdsnäringspolitiken (JoU 1978/79:29).

När det gäller yrkandet om glesbygdsstöd till Gotland konstaterar utskottet att det i framtiden liksom hittills bör vara möjligt att bevilja glesbygdsstöd i länet.

Med hänvisning till det anförda bör motionerna 2040 och 2500, i aktuell del, inte föranleda någon åtgärd. Motionen 1551 har utskottet tidigare tagit ställning till (se under Kalmar län).

Blekinge län

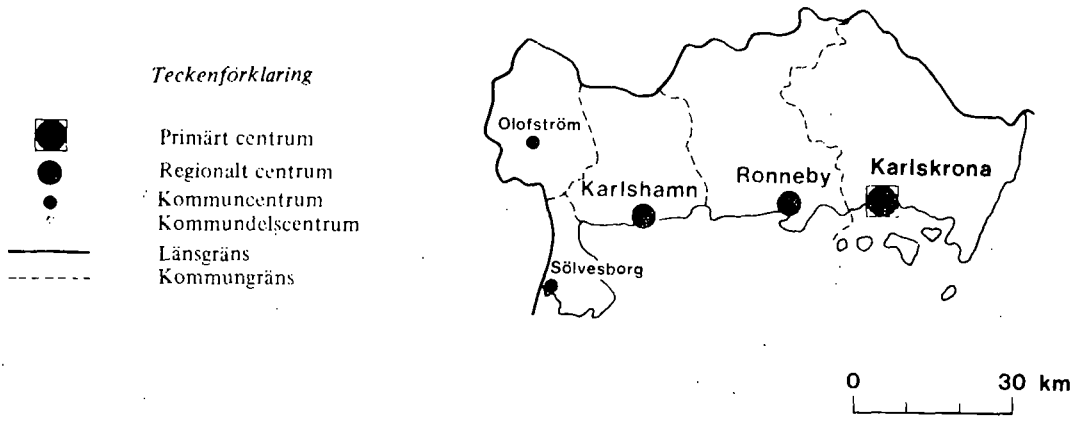

Länets utveckling

Blekinge har haft en svag befolkningsutveckling under 1970-talet. Länet har ökat med 1 000 invånare från 1970 till 1978, då befolkningen uppgick till 154 500. Länsstyrelsen räknar med en minskning till 149 000 år 1985. Olofströms kommun har minskat med 1 500 invånare. Karlskrona har ökat med 1 000 invånare och övriga kommuner har haft mindre förändringar. Länsstyrelsen räknar med en fortsatt minskning i Olofström med knappt 2 000 invånare fram till 1985 och minskningar också i Karlskrona med knappt 3 000 samt i Karlshamn med drygt 1 000 invånare.

Länet har en förvärvsfrekvens som ligger något lägre än rikets och en arbetslöshet som ligger något över rikets. Olofström har den högsta sysselsättningsgraden och samtidigt den högsta arbetslösheten. Karlshamn har också en hög förvärvsfrekvens men något lägre arbetslöshet. Ronneby har den lägsta sysselsättningsgraden och beräknas ligga på en låg nivå också 1985.

Stödområdesindelningen m. m.

Propositionens förslag i denna del innebär att Blekinge län liksom hittills ligger utanför stödområdena.

I fyrpartimotionen 2563 av länets representanter i riksdagen (s, c, m, fp) föreslås att Karlskrona och Olofström skall placeras i stödområde 3 och länet i övrigt i stödområde 2. I centerns partimotion 2562 yrkas att Olofström skall placeras i stödområde 1.

I motionen 1541 från den allmänna motionstiden begär Claes Elmstedt (c)

och Karl-Anders Petersson (c) att indelningen av stödområden skall utformas så att den negativa trenden i Blekinge bryts. I denna motion framhålls också att statlig verksamhet i ökad omfattning bör lokaliseras till länet. Vidare vill motionärerna att betydelsen av samhällsinsatser i länet mot bakgrund av den hittillsvarande utvecklingen skall utredas. Motionärerna anser att det skulle vara till gagn för den framtida regionalpolitiska verksamheten om en mindre forskargrupp fick regeringens uppdrag att med exempelvis Blekinge län som objekt göra en analys av orsakerna till den negativa befolkningsutvecklingen.

Även den tidigare behandlade motionen 1551 av Bernt Nilsson m. fl. (s) tar upp problemen i Blekinge län.

Blekinge län har de senaste åren fått ökade sysselsättningsproblem. Som framgår av vad nyss sagts har i synnerhet Olofström haft svårigheter att hålla befolkningssiffrorna uppe.

Länet har en jämfört med riket större andel sysselsatta inom industrin, medan servicesektorn är relativt liten. Verkstadsindustrin svarar för en betydande andel av industrisysselsättningen. Konjunkturnedgången inom metall- och verkstadsindustrin har därför medfört problem på arbetsmarknaden i länet. Omfattande arbetsmarknads- och regionalpolitiska åtgärder har satts in för att i möjligaste mån hävda sysselsättningen i länet. Det gäller inte minst i Olofström.

Med utgångspunkt i de allmänna bedömningsgrunderna för stödområdesindelningen anser sig utskottet inte kunna förorda att någon kommun i Blekinge placeras i stödområde. I likhet med vad som gäller för övriga län i sydöstra Sverige finns det onekligen behov av näringspolitiska och regionalpolitiska insatser. Som framgår tidigare i betänkandet finns det också möjlighet att sätta in sådana åtgärder även utanför stödområdena. Med det anförda avstyrks alltså motionsyrkandena om inplacering i stödområden.

Utskottet får vidare i anslutning till motionen 1541 erinra om vad tidigare sagts om strävandena att decentralisera statlig verksamhet från Stockholmsområdet. Beträffande det föreslagna forskningsprojektet är utskottet inte berett att ha någon bestämd uppfattning utan får hänvisa till att bedömningar av detta slag bör göras av de samhällsorgan som svarar för finansiering av den regionalpolitiska forskningen. Utskottet hänvisar i övrigt till vad som tidigare sagts om den framtida organisationen m. m. för sådan forskning.

Med det anförda har utskottet besvarat de i detta avsnitt upptagna motionsyrkandena, som inte bör föranleda någon åtgärd.

Kristianstads län

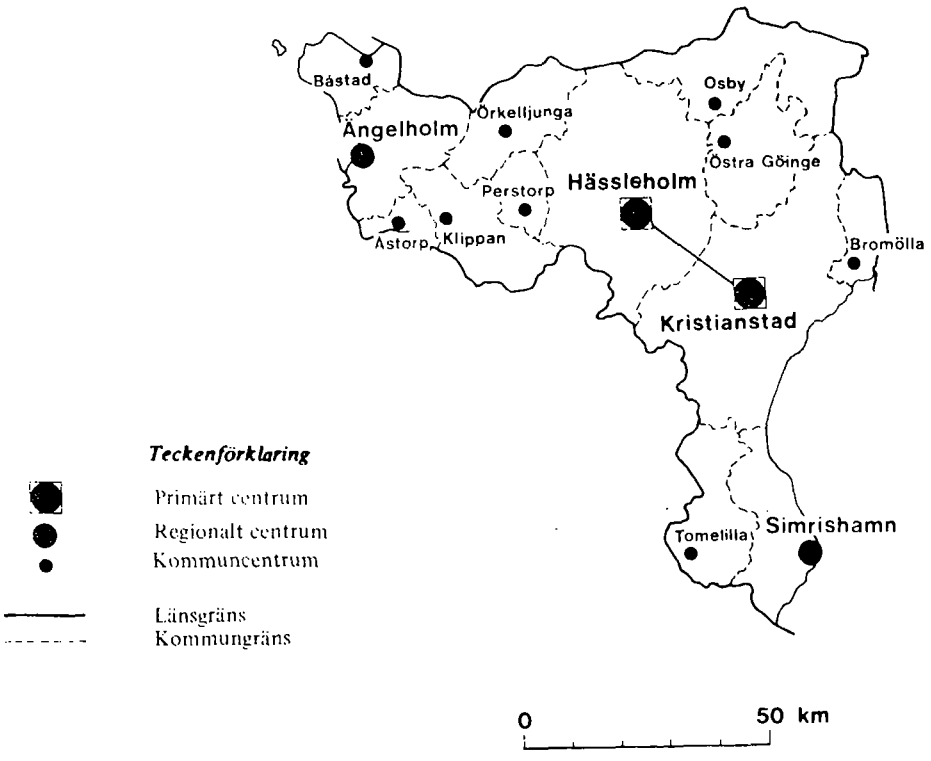

Länets utveckling

Kristianstads län tillhör de län som har vuxit snabbast i landet under 1970-talet. Länet, som hade 264 000 invånare år 1970, ökade till 277 000 invånare år 1978 och beräknas få ytterligare 8 000 invånare till år 1985. Tillväxten har skett dels i Kristianstad och Hässleholm med en ökning på 7 000 invånare, dels i nordvästra länsdelen som har ökat med 6 000 invånare. De sydöstra delarna av länet, Simrishamn och Tomelilla, har liksom Perstorp haft smärre minskningar. Länsstyrelsen räknar med en fortsatt ökning i de kommuner som har ökat under 1970-talet, men också i de kommuner som har minskat under den perioden räknar man med en återhämtning fram till 1985.

Förvärvsfrekvenserna i Kristianstads län ligger på riksnivån och arbetslösheten är lägre än för riket. Kristianstad, Östra Göinge och Perstorp har hög sysselsättningsgrad. Örkelljunga har den lägsta förvärvsfrekvensen i länet. Arbetslösheten var under 1978 högst i Östra Göinge och Bromölla (2,9 %), Ängelholm och Båstad hade mindre än 1 % arbetslösa. Fram till 1985 räknar länsstyrelsen med en fortsatt ökning av förvärvsfrekvenserna och en utjämning av skillnaderna inom länet.

Stödområdesindelningen m. m.

Propositionens förslag till stödområdesindelning innebär att Kristianstads län i sin helhet skall ligga utanför stödområdet.

I fyra motioner redovisas en motsatt uppfattning i fråga om de nordöstra och sydöstra delarna av länet. I motionerna 2437, 2453 och 2507, som är undertecknade av länsrepresentanter för resp. moderaterna, centern och socialdemokraterna föreslås att Simrishamn, Tomelilla, Osby och Östra Göinge skall placeras i stödområde 2. En inplacering i stödområde av den sistnämnda kommunen förordas även i centerns partimotion 2562, men i det fallet i stödområde 1.

I två motioner, 663 av Ulla Ekelund m. fl. (c) och 1045 av Bo Lundgren (m) och Wiggo Komstedt (m), båda från den allmänna motionstiden, framhålls att Östra Göinge bör beaktas särskilt i förslaget till stödområdesindelning. I den sistnämnda motionen begärs även att beslut fattas om andra åtgärder för att förbättra situationen på arbetsmarknaden i kommunen. Ulla Ekelund m. fl. (c) pekar även på livsmedelsindustrins stora betydelse för sysselsättningen i länet. Mot bl. a. den bakgrunden anser motionärerna att den branschen bör bli föremål för fortsatt uppmärksamhet.

I motionen 1054 begär Nils Erik Wååg m. fl. (s) att stödåtgärder sätts in för att uppehålla sysselsättningen inom Kristianstad-Hässleholms utvecklingsregion. Motionärerna pekar främst på problemen i Östra Göinge till följd av ett stort antal företagsnedläggelser i kommunen.

I ett par motioner, 2060 och 2061, behandlas utvecklingen i hela Skåne. De motionerna tar utskottet därför upp i slutet av avsnittet om Malmöhus län.

Som framgår av vad ovan redovisats har Kristianstads län haft en positiv befolkningsutveckling under 1980-talet. Befolkningen har årligen ökat med 1 500–2 000 personer vilket f. ö. har föranlett motioner med yrkanden om en justering uppåt av den fastställda planeringsramen för länet. Utskottet har tidigare i betänkandet behandlat den frågan.

Utvecklingen har emellertid varierat i olika delar av länet. Simrishamn och Tomelilla kommuner har sålunda under lång tid haft en negativ befolkningsutveckling. Under senare år har dock en viss stabilisering i detta avseende kunnat noteras.

När det gäller sysselsättningen i länet kan en viss minskning noteras i tillverkningsindustrin. Sysselsättningen inom jordbruket, som fortfarande är betydande, fortsätter att minska men takten avtar. Antalet sysselsatta inom den offentliga sektorn har liksom i landet i övrigt ökat kraftigt under 1970-talet.

En del industriföretag i länet har haft stora lönsamhets- och sysselsättningsproblem. Detta gäller exempelvis delar av skogsindustrin. Problemen i länet har emellertid enligt länsstyrelsen varit mindre än på många andra håll i landet, vilket i stor utsträckning förklaras av att länet har få företag inom de branscher som varit mest utsatta för kriser.

Även om länet som helhet inte drabbats särskilt hårt av lågkonjunkturen har det dock inom vissa kommuner varit påtagliga svårigheter på arbetsmarknaden. Detta gäller i synnerhet Östra Göinge och Österlenkommunerna Simrishamn och Tomelilla.

Utskottet har vid bedömning av yrkandena i fråga om stödområdesindelningen inte funnit skäl att frångå ställningstagandet i propositionen. Problemen i de aktuella kommunerna bör kunna lösas utan att de placeras in i stödområde. Det får därvid inte uteslutas att även till problemkommunerna i Kristianstads län regionalpolitiskt stöd kan utgå efter särskild prövning.

Med det anförda avstyrker utskottet de motionsyrkanden som rör stödområdesindelningen.

Den i motionen 663 aktualiserade frågan om utvecklingen inom livsmedelsindustrin finner utskottet inte skäl att närmare gå in på i detta sammanhang. Yrkandet bör inte föranleda någon åtgärd.

Malmöhus län

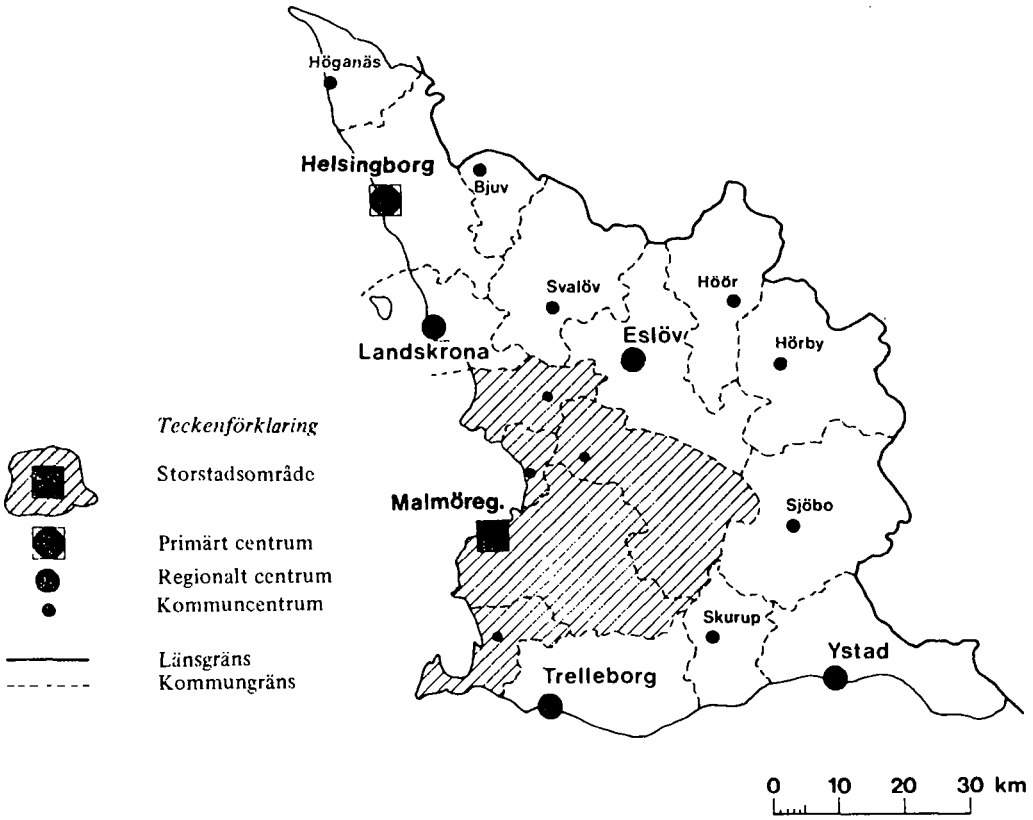

Länets utveckling

Malmöhus län har haft en folkökning från 719 000 invånare år 1970 till 743 000 år 1978, och länsstyrelsen räknar med en fortsatt ökning till 745 000 invånare år 1985. Ökningen under 1970-talet har gällt hela länet med undantag av Ystad, som har haft en oförändrad folkmängd, och Trelleborg, som har förlorat ca 1 500 invånare. Vidare har det skett förändringar inom Malmöregionen med en tillbakagång i Malmö kommun på 28 000 invånare och en tillväxt på 42 000 i regionens övriga kommuner. Nordvästra Skåne har ökat med 5 000 invånare. Fram till 1985 räknar länsstyrelsen med en fortsatt tillväxt i Malmöregionen på 2 000 invånare och i övrigt en i stort sett oförändrad folkmängd i länet.

Malmöhus län har förvärvsfrekvenser och arbetslöshetstal som ligger något högre än medelvärdet i riket. Länsstyrelsen räknar med en snabbare ökning av förvärvsfrekvenserna än för riket i övrigt. Flera kommuner har en sysselsättningsgrad på över 70 %. Höganäs har med 66 % länets lägsta förvärvsfrekvens. Malmö kommun har den högsta arbetslösheten i länet

(3,5 %). Flera av de övriga kommunerna i Malmöregionen har arbetslöshetstal på endast något över 1 %. Även Ystad och Trelleborg redovisar höga arbetslöshetstal (3,2 resp. 2,9 %).

Åtgärdsprogram m. m.

Utvecklingen i Malmöhus län tas upp i ett par motioner. Stig Josefson m. fl. (c) pekar i motionen 2047 bl. a. på vikten av att utlovade insatser från statsmakternas sida på ersättningsindustrier i varvsorterna Malmö och Landskrona kommer i gång snabbt. Härvid bör eftersträvas en decentralisering av arbetsplatserna till andra orter i länet, framför allt i mellersta och sydöstra Skåne. Vidare anförs att regionalpolitiska insatser i form av exempelvis bidrag och lån skall kunna ske inom de mindre regioner med svag arbetsmarknad som finns även i Malmöhus län.

Eric Jönsson m. fl. (s) begär i motionen 1044 att speciella åtgärder skall sättas in för att främja sysselsättningen och näringslivets utveckling i Malmöregionen. En planering i detta syfte föreslås bl. a. ta sikte på marknadssamordning med EG:s norra marknadsområde, teknisk och ekonomisk samordning av industriutvecklingen, förnyelseplanering inom industrin och planering av samhällsinvesteringar.

Befolkningen i Malmöhus län har som nämnts ökat under 1970-talet. Ökningstakten har emellertid varit långsammare än tidigare. Anledningen härtill är framför allt att den tidigare höga inflyttningen till länet har dämpats och att utflyttningen ökat något samtidigt som antalet födda minskat kraftigt.

Läget på arbetsmarknaden i västra Skåne, från Trelleborg i söder till Helsingborg i norr, har påtagligt försämrats under den senaste lågkonjunkturen. Den negativa utvecklingen inom varvsnäringen har därvid självfallet stor betydelse för varvsorterna Landskrona och Malmö. Trelleborg har särskilda problem med en ensidig och konjunkturberoende arbetsmarknad (gummiindustrin).

Som framgår av det anförda har även denna del av landet problem när det gäller att hålla sysselsättningen uppe. Konjunkturutvecklingen samt strukturförändringarna inom bl. a. varvs- och tekosektorerna har bidragit härtill.

Betydande arbetsmarknadspolitiska insatser har gjorts för att i möjligaste mån begränsa verkningarna av denna utveckling. Även branschmässiga åtgärder av betydelse för utvecklingen i länet har vidtagits. I höstas behandlades varvsfrågorna med anledning av propositionen 1978/79:49, NU 17. Beslut fattades därvid om bl. a. speciella insatser som hade till syfte att skapa nya arbetstillfällen i varvsregionerna. Det gällde bl. a. inrättande av regionala investmentbolag och ökade resurser till de regionala utvecklingsfonderna i Malmöhus län. Som framhålls i motionen 2047 är det viktigt för länet att det arbetet bedrivs med kraft. I dagarna har vidare riksdagen beslutat

att staten skall förvärva Kockums varvs- och industriella rörelse (prop. 1978/79:124, NU 47).

Dessutom kan nämnas att tekoindustrins framtida omfattning och inriktning i dagarna har behandlats av riksdagen med anledning av propositionen 1978/79:145, NU 48. Därutöver kan sägas att regionalpolitiskt stöd utgivits i några fall.

Utskottet har i princip inte något att invända mot förslaget om en sysselsättningsplanering som förts fram i motionen 1044. Planering av det slaget bör dock enligt utskottets uppfattning bedrivas inom länet, exempelvis inom ramen för länsplaneringsarbetet. Med hänvisning till vad sålunda och i övrigt anförts bör motionerna 1044 och 2047 inte föranleda någon åtgärd.

Utskottet tar slutligen upp två motioner som behandlar *utvecklingen i hela Skåne*.

Hans Petersson i Röstånga m. fl. (fp) föreslår i motionen 2060 att en särskild Skånedelegation skall tillsättas. Delegationen bör bl. a. verka för en samordnad sysselsättningsplanering i Skåne. En annan uppgift skall vara att på länsplaneringens grund belysa de omedelbara arbetsmarknadspolitiska konsekvenserna av rådande svårigheter i Malmöhus och Kristianstads län. Slutligen bör delegationen även fungera som forum för överläggningar i frågor som berör de båda länen.

De socialdemokratiska ledamöterna från Skåne redovisar i motionen 2061 flera förslag till åtgärder för att utveckla och förändra den arbetsmarknads- och sysselsättningspolitiska situationen i Skåne. Yrkandet går ut på att regeringen skall medverka till en sysselsättningsplanering i denna del av landet. Motionärerna presenterar en genomgång av sysselsättningsläget i ett antal för Skåne viktiga branscher. De redovisar ett åtgärdsprogram som bl. a. innefattar näringspolitiska satsningar, förbättrade kommunikationer, utbyggd arbetsmarknadspolitik, regionalpolitiskt stöd och mera central statsförvaltning till Skåne.

När det gäller yrkandet om en Skånedelagation får utskottet hänvisa till vad tidigare sagts om att arbete av det slaget bör ske inom ramen för den åtgärdsinriktade länsplaneringen. Särskilda medel föreslås bli ställda till förfogande för ändamålet.

Utskottet räknar också med att länsstyrelserna inom ramen för länsplaneringsarbetet tar upp samarbetsfrågor mellan de båda Skånelänen av det slag som behandlas i motionen 2061. Vilka former ett sådant samarbete skall ha och vad det konkret skall innebära bör man i första hand ta ställning till på länsplanet.

Med det anförda har utskottet besvarat de båda Skånemotionerna som inte bör föranleda någon åtgärd.

Utskottets hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *avslag på propositionen 1978/79:112, m. m.* att riksdagen avslår motionen 1978/79:2513,
2. beträffande *plan för en sammanhållen sysselsättningspolitik m. m.* att riksdagen avslår motionerna 1978/79:772 och 1978/79:2564, yrkandena 1 och 3,
3. beträffande *regionalpolitikens inriktning* att riksdagen avslår motionerna — res. 1 (s), 2 (c)
   A. 1978/79:1653, yrkandet 1, och 1978/79:2562, yrkandena 1 a och 1 b, samt
   B. 1978/79:2564, yrkandet 2,
4. beträffande *generellt verkande medel i regionalpolitiken* att riksdagen avslår motionen 1978/79:2557, yrkandet 1, — res. 3 (m), 4 (c)
5. beträffande *omprövning av länsplaneringen* att riksdagen avslår motionen 1978/79:2557, yrkandet 10, — res. 5(m)
6. beträffande *länsplanering och den statliga sektorsplaneringen* att motionen 1978/79:2562, yrkandet 2 a, inte föranleder någon riksdagens åtgärd,
7. beträffande *starkare länsdemokratisk förankring av länsplaneringen* att motionen 1978/79:2562, yrkandet 2 b, inte föranleder någon riksdagens åtgärd, — res. 6 (c)
8. beträffande *initiativ till en aktiv kommunal sysselsättningsplanering* att motionen 1978/79:1070 inte föranleder någon riksdagens åtgärd,
9. beträffande *vidgning av de regionala arbetsgruppernas verksamhet* att motionen 1978/79:1041 inte föranleder någon riksdagens åtgärd,
10. beträffande *sambandet mellan länsplaneringen och bebyggelseplaneringen* att motionen 1978/79:2573 inte föranleder någon riksdagens åtgärd,
11. beträffande *successiv anpassning av ortsplanen* att motionen 1978/79:2557, yrkandet 12, i motsvarande del, inte föranleder någon riksdagens åtgärd, — res. 7(c)
12. beträffande *ortsplanen som beskrivningsmodell* att riksdagen med avslag på motionen 1978/79:2562, yrkandet 3 a, godkänner vad regeringen förordat i fråga om ortsplanen som planeringsinstrument i regionalpolitiken, i den mån frågan inte behandlats i föregående punkt, — res. 7(c)
13. att riksdagen lägger till handlingarna vad som anförts i propositionen 1978/79:112 om ortsplanen med anledning av riksdagens beslut om utvärdering av ortsplanesystemet, — res. 7 (c)
14. beträffande *planeringsstat för länen* att riksdagen med anledning — res. 8 (s)

av motionerna 1978/79:1618, 1978/79:2436, 1978/79:2439, 1978/79:2507, yrkandet 2, 1978/79:2557, yrkandet 12 i motsvarande del, 1978/79:2561, yrkandet 1, 1978/79:2562, yrkandet 3 b, och 1978/79:2568 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om översyn av planeringstalen.

15. beträffande *begäran om förslag om stödområdesindelning* att motionen 1978/79:1653, yrkandet 2, inte föranleder någon riksdagens åtgärd,
16. beträffande *möjligheten att lämna regionalpolitiskt stöd utanför stödområdena, m. m.* att riksdagen med anledning av motionerna 1978/79:1037, 1978/79:2503, yrkandet 2, 1978/79:2506, yrkandet 2, 1978/79:2511, yrkandet 1, 1978/79:2557, yrkandet 7, 1978/79:2571 och 1978/79:2572, yrkandet 1, som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,
17. beträffande *principen att kommun inte får delas på flera stödområden* att riksdagen med bifall till motionen 1978/79:2561, yrkandet 2, godkänner vad utskottet anfört, — res. 9 (c)
18. beträffande *delegation för omlokaliseringsfrågor m. m.* att riksdagen med bifall till motionen 1978/79:2561, yrkandet 10, samt med anledning av motionerna 1978/79:1653, yrkandet 3 och 1978/79:2562, yrkandet 4 a, som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört, — res. 10 (c, 1 s)
19. beträffande *anslag till särskilda regionalpolitiska åtgärder i den statliga verksamheten, m. m.* — res. 11 (c)
    A. att motionerna 1978/79:1653, yrkandet 4, och 1978/79:2562, yrkandet 4 b inte föranleder någon åtgärd,
    B. att riksdagen avslår motionen 1978/79:2562, yrkandet 4 c,
20. beträffande *uttalande om kommunernas och landstingens roll i regionalpolitiken* att riksdagen avslår motionen 1978/79:2557, yrkandet 8, — res. 12 (m)
21. beträffande *sänkning av socialförsäkringsavgifterna* att riksdagen avslår motionerna 1978/79:1533 samt 1978/79:2557, yrkandena 2 och 3, — res. 13 (m) 14 (c)
22. beträffande *utbyggnad av sysselsättningsstödet* att riksdagen med bifall till regeringens förslag avslår motionen 1978/79:2557, yrkandet 5 i motsvarande del, — res. 13 (m) 14 (c)
23. beträffande *utredning om ett generellt sysselsättningsstöd* att riksdagen avslår motionen 1978/79:2562, yrkandet 5 f, — res. 13 (m) 14 (c)
24. beträffande *införande av ett framtida lönekostnadsbidrag, m. m.* att riksdagen avslår motionen 1978/79:2566, — res. 13 (m) 14 (c)
25. beträffande *regionala investeringsfonder* att riksdagen avslår motionen 1978/79:2557, yrkandet 4, — res. 15 (m) 16 (c)
26. beträffande *användning av investeringsfonder i kombination med lokaliseringspolitiskt stöd* att motionen 1978/79:2562, yrkandet 5 b, inte föranleder någon riksdagens åtgärd, — res. 15 (m) 16 (c)

27. beträffande *regionalpolitiskt stöd till vissa energianläggningar* att motionen 1978/79:2562, yrkandet 5 e, inte föranleder någon åtgärd, res. 17 (c)
28. beträffande *stöd till hantverk samt reparations- och underhållsverksamhet* att riksdagen avslår motionen 1978/79:1556,
29. beträffande *stöd till kommunala industrilokaler i samtliga stödområden* att riksdagen avslår motionen 1978/79:2504, yrkandet 3,
30. beträffande *stöd i vissa fall till kommunala industrilokaler i stödområde 3*, att riksdagen avslår motionen 1978/79:2574, yrkandet 2 b,
31. beträffande *stöd till kommunala industrilokaler på Öland samt i Högsby m. fl. kommuner* att riksdagen avslår motionen 1978/79:1563,
32. beträffande *anvisande av medel för bidrag till uppförande av industrihus i Krokoms kommun* att motionen 1978/79:2238 inte föranleder någon riksdagens åtgärd,
33. beträffande *kollektivavtal som allmänt villkor för regionalpolitiskt stöd* att riksdagen avslår motionen 1978/79:2561, yrkandet 7, res. 18 (s)
34. beträffande *kommunal styrelserepresentation i stödföretag* att riksdagen avslår motionen 1978/79:2561, yrkandena 5 och 6, res. 18 (s)
35. beträffande *permanentning av könskvotering som villkor för regionalpolitiskt stöd m. m.* att riksdagen med bifall till regeringens förslag avslår motionen 1978/79:2557, yrkandet 5 i motsvarande del, res. 19 (m)
36. beträffande *bestämmelser om könskvotering* att riksdagen avslår motionen 1978/79:2576,
37. beträffande *övergångsregler för sysselsättningsstödet* att riksdagen med anledning av propositionen 1978/79:112 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,
38. beträffande *möjlighet till räntebefrielse för lokaliseringslån i vissa fall* att motionen 1978/79:2561, yrkandet 4, inte föranleder någon riksdagens åtgärd,
39. beträffande *produktiva tillgångar vid tillämpningen av offertprincipen* att motionen 1978/79:2557, yrkandet 13, inte föranleder någon riksdagens åtgärd, res. 20 (m)
40. beträffande *tillämpningen av offertprincipen i stödområdena 4–6* att riksdagen med bifall till regeringens förslag avslår motionerna 1978/79:2511, yrkandet 4, och 1978/79:2562, yrkandet 5 c, res. 21 (c)
41. beträffande *förlängd löptid för lokaliseringslån till turistanläggningar, m. m.* att motionen 1978/79:2121, yrkandet 2, inte föranleder någon riksdagens åtgärd,
42. beträffande *storleken av stödet till turistnäringen* att riksdagen med anledning av motionen 1978/79:2511, yrkandet 3, som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

43. beträffande *stöd till turistnäringen i kommun som ingår i primärt rekreationsområde* att riksdagen med bifall till motionerna 1978/79:2562, yrkandet 5 d, och 1978/79:2574, yrkandet 2 a, samt med anledning av motionen 1978/79:2452 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,
44. beträffande *vidgning av lokaliseringssamrådet till service- och tjänstesektorn* att riksdagen med bifall till regeringens förslag avslår motionen 1978/79:2557, yrkandet 9, res. 22 (m)
45. beträffande *utredning om regional omfördelning av service- och tjänstesektorn* att riksdagen med anledning av motionerna 1978/79:2562, yrkandet 5 a, och 1978/79:2572, yrkandet 2, som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört, res. 23 (m) (24)
46. beträffande *effektivare kontroll av lokaliseringsstödet* att motionen 1978/79:553 inte föranleder någon riksdagens åtgärd,
47. beträffande *det framtida behovet av en fullmaktslag för etableringskontroll* att riksdagen avslår motionen 1978/79:2561, yrkandet 3, res. 25 (s)
48. att riksdagen antar det genom propositionen 1978/79:112 framlagda förslaget till *lag om upphävande av lagen (1970:725) om lokaliseringssamråd*,
49. att riksdagen godkänner de i propositionen 1978/79:112 förordade *ändrade grunderna för regionalpolitiskt stöd*, att tillämpas fr. o. m. budgetåret 1979/80, i den mån grunderna inte behandlats i föregående moment,
50. beträffande *ordningen för framtida beslut om nya industricentra m. m.* att motionen 1978/79:2561, yrkandena 8 och 9, inte föranleder någon riksdagens åtgärd,
51. beträffande *sysselsättningsskapande åtgärder i Ånge* att motionen 1978/79:2057, yrkandena 2–4, inte föranleder någon riksdagens åtgärd,
52. beträffande *statligt industricentrum i Sveg* att motionen 1978/79:2511, yrkandet 5, inte föranleder någon riksdagens åtgärd,
53. beträffande *statliga industricentra i Torsby m. fl. orter* att motionerna 1978/79:2030, yrkandet 2 i motsvarande del, och 1978/79:2554, yrkandet 3 i motsvarande del, inte föranleder någon riksdagens åtgärd,
54. att riksdagen godkänner de i propositionen 1978/79:112 förordade ändrade *riktlinjerna för verksamheten med industricenteranläggningar* i den mån riktlinjerna inte behandlats i föregående moment,
55. att riksdagen med bifall till regeringens förslag samt med anledning av motionerna 1978/79:391, 1978/79:665 och 1978/79:2057, yrkandet 1, bemyndigar regeringen att *besluta om uppförande av industricenteranläggningar i Ånge och Vilhelmina*,

56. beträffande *ytterligare insatser i glesbygder* att riksdagen avslår motionen 1978/79:2562, yrkandena 6, 7 a och 7 e, res. 26 (c)
57. beträffande *lantbruksnämndernas lokala rådgivningsverksamhet, m. m.* att motionerna 1978/79:1653, yrkandet 5, och 1978/79:2562, yrkandet 7 d, inte föranleder någon riksdagens åtgärd,
58. beträffande *handläggningen av stödet till företag i glesbygder, m. m.* att riksdagen avslår motionerna 1978/79:2555 och 1978/79:2581, res. 27 (s)
59. beträffande *handläggningen av stöd till kommersiell service, m. m.* att riksdagen avslår motionerna 1978/79:2512, yrkandet 1, och 1978/79:2557, yrkandet 14, res. 28 (m)
60. beträffande *generösare drifts- och investeringsstöd till kommersiell service, m. m.* att riksdagen
    A. avslår motionerna 1978/79:758, yrkandena 3–5, och 1978/79:2512, yrkandena 2 och 3,
    B. som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om en utredning av driftsstödet,
61. beträffande *åtgärder för en förbättrad tidningsdistribution i glesbygder* att riksdagen med anledning av motionen 1978/79:2557, yrkandet 15, som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,
62. att riksdagen godkänner de i propositionen 1978/79:112 förordade *riktlinjerna för åtgärder i glesbygder*, i den mån dessa riktlinjer inte har behandlats i det föregående,
63. att riksdagen med bifall till propositionen 1978/79:112 och motionen 1978/79:1881 bemyndigar regeringen *att inrätta en professur i regionalekonomi*,
64. att riksdagen – med ändring av tidigare beslut[1] – till *Samhällsvetenskapliga fakulteterna* för budgetåret 1979/80 under nionde huvudtiteln anvisar ett reservationsanslag av 106 911 000 kr.,
65. beträffande *regionalpolitiskt forskningsprogram m. m.* att riksdagen med avslag på motionen 1978/79:2578 godkänner vad som har anförts i propositionen 1978/79:112,
66. att riksdagen till *Åtgärder i etableringsfrämjande syfte i vissa län* för budgetåret 1979/80 anvisar ett reservationsanslag av 12 600 000 kr.,
67. att riksdagen medger att under budgetåren 1979/80–1983/84 regionalpolitiskt stöd får beviljas – utöver outnyttjat utrymme av den ram för beslut om regionalpolitiskt stöd som har fastställts för perioden 1973/74–1978/79 – med sammanlagt högst 7 400 000 000 kr. med den huvudsakliga fördelning som har angetts i propositionen 1978/79:112,

[1] Propositionen 1978/79:100 bilaga 12 punkten D 16, UbU 1978/79:25 p. 5, mom. 6, rskr 1978/79:244.

68. att riksdagen medger regeringen att från anslaget Regionalpolitiskt stöd: Bidragsverksamhet avsätta medel för kapitaltillskott till Stiftelsen Industricentra och att ta i anspråk medel för att täcka stiftelsens administrationskostnader,
69. att riksdagen med bifall till regeringens förslag samt med avslag på motionen 1978/79:2557, yrkandet 6 a, till *Regionalpolitiskt stöd: Bidragsverksamhet* för budgetåret 1979/80 anvisar ett förslagsanslag av 423 300 000 kr., res. 29 (m)
70. att riksdagen med bifall till regeringens förslag samt med avslag på motionen 1978/79:2562, yrkandet 7 b, till *Åtgärder i glesbygder* för budgetåret 1979/80 anvisar ett reservationsanslag av 74 000 000 kr., res. 30 (c)
71. att riksdagen med bifall till regeringens förslag samt med avslag på motionen 1978/79:2562, yrkandet 7 c, medger att under budgetåret 1979/80 *statlig kreditgaranti för lån till företag i glesbygder och för lån till anskaffning av varulager* beviljas med sammanlagt högst 26 000 000 kr., res. 31 (c)
72. att riksdagen till *Täckande av förluster på grund av kreditgarantier till företag i glesbygder m. m.* för budgetåret 1979/80 anvisar ett förslagsanslag av 1 000 kr.,
73. att riksdagen med bifall till regeringens förslag samt med avslag på motionerna 1978/79:1665, 1978/79:2453, yrkandet 3, och 1978/79:2557, yrkandet 11, till *Åtgärder m. m. i anslutning till länsplanering* för budgetåret 1979/80 anvisar ett reservationsanslag av 35 000 000 kr., res. 32 (m)
74. att riksdagen med bifall till regeringens förslag samt med avslag på motionerna 1978/79:2437, yrkandet 2, 1978/79:2453, yrkandet 2, 1978/79:2470, yrkandet 2, och 1978/79:2557, yrkandet 6 b, till *Regionalpolitiskt stöd: Lokaliseringslån* för budgetåret 1979/80 anvisar ett investeringsanslag av 1 050 000 000 kr., res. 33 (m)
75. att riksdagen med anledning av regeringens förslag samt med bifall till motionen 1978/79:2512, yrkandet 4, till *Lån till investeringar för kommersiell service* för budgetåret 1979/80 anvisar ett investeringsanslag av 10 000 000 kr., res. 34 (m) (35)
76. beträffande *riktlinjer för regionalpolitiken i de fyra nordligaste länen* att motionen 1978/79:1553 inte föranleder någon åtgärd,
77. beträffande *inplacering i stödområde av Arvidsjaur* att riksdagen med avslag på motionen 1978/79:2580 bifaller propositionens förslag om stödområde 5, res. 36 (1 s)
78. beträffande *inplacering i stödområde av Boden, Luleå och Piteå* att riksdagen med avslag på motionen 1978/79:2567 bifaller propositionens förslag om stödområde 4, res. 37 (c)
79. beträffande *inplacering i stödområde av Lycksele och Norsjö* att riksdagen med avslag på motionen 1978/79:2583, yrkandet 1 i

denna del, bifaller propositionens förslag om stödområde 5,

80. beträffande *inplacering i stödområde av Skellefteå* att riksdagen med avslag på dels propositionens förslag, dels motionerna 1978/79:2583, yrkandet 1 i denna del, och 1978/79:2562, yrkandet 3 c i denna del, beslutar om inplacering av hela kommunen i stödområde 4, res. 38 (c)
81. beträffande *inplacering i stödområde av Vännäs* att riksdagen med avslag på dels propositionens förslag, dels i motsvarande delar motionerna 1978/79:2562, yrkandet 3 c, och 1978/79:2583, yrkandet 1, bifaller motionerna 1978/79:2509 och 1978/79:2575 likaså i motsvarande delar, om inplacering av hela kommunen i stödområde 5,
82. beträffande *inplacering i stödområde av Robertsfors* att riksdagen med avslag på motionen 1978/79:2575, i denna del, bifaller propositionens förslag om stödområde 4,
83. beträffande *inplacering i stödområde av Nordmaling* att riksdagen med avslag på dels propositionens förslag, dels i motsvarande delar motionerna 1978/79:2509, 1978/79:2575 och 1978/79:2583, yrkandet 1, bifaller motionen 1978/79:2562, yrkandet 3 c i motsvarande del, om inplacering i stödområde 4,
84. beträffande *inplacering i stödområde av Umeå* att riksdagen med avslag på motionen 1978/79:2562, yrkandet 3 c i motsvarande del, bifaller propositionens förslag om stödområde 3, res. 39 (c)
85. beträffande *förstärkta resurser till den regionala utvecklingsfonden i Västerbottens län* att motionen 1978/79:2583, yrkandet 2, inte föranleder någon riksdagens åtgärd,
86. beträffande *inplacering i stödområde av Sollefteå* att riksdagen med avslag i motsvarande delar på motionerna 1978/79:2443 och 1978/79:2515, yrkandet 1, bifaller propositionens förslag om stödområde 5,
87. beträffande *inplacering i stödområde av Ånge* att riksdagen med avslag på motionen 1978/79:2515, yrkandet 1 i denna del, bifaller propositionens förslag om stödområde 5,
88. beträffande *inplacering i stödområde av Örnsköldsvik* att riksdagen med avslag på dels propositionens förslag, dels i motsvarande delar motionerna 1978/79:2443 och 1978/79:2515, yrkandet 1, beslutar om inplacering av hela kommunen i stödområde 4, res. 40 (c)
89. beträffande *inplacering i stödområde av Kramfors* att riksdagen med avslag i motsvarande delar på motionerna 1978/79:2443 och 1978/79:2515, yrkandet 1, bifaller propositionens förslag om stödområde 4,
90. beträffande *inplacering i stödområde av Härnösand* att riksdagen med avslag på motionen 1978/79:2515, yrkandet 1 i denna del, bifaller propositionens förslag om stödområde 3,

91. beträffande *inplacering i stödområde av Sundsvall* att riksdagen med avslag i motsvarande delar på motionerna 1978/79:2515, yrkandet 1, samt 1978/79:2562, yrkandet 3 c, bifaller propositionens förslag om stödområde 3, res. 41 (c)
92. beträffande *inplacering i stödområde av Timrå* att riksdagen med avslag i motsvarande delar på motionerna 1978/79:2515, yrkandet 1, och 1978/79:2562, yrkandet 3 c, bifaller propositionens förslag om stödområde 3, res. 41 (c)
93. beträffande *ortsklassificeringen för Örnsköldsvik* att riksdagen avslår motionen 1978/79:2515, yrkandet 2,
94. beträffande *inplacering i stödområde av Berg och Ragunda* att riksdagen med avslag på propositionens förslag i motsvarande delar bifaller motionerna 1978/79:2511, yrkandet 2, och 1978/79:2584 om stödområde 6,
95. beträffande *inplacering i stödområde av Bräcke* att riksdagen med avslag i motsvarande delar på motionerna 1978/79:2511, yrkandet 2, och 1978/79:2584 bifaller propositionens förslag om stödområde 5, res. 42 (1 s)
96. beträffande *inplacering i stödområde av Härjedalen* att riksdagen med avslag i motsvarande delar på motionerna 1978/79:2511, yrkandet 2, och 1978/79:2584 bifaller propositionens förslag om stödområde 5, res. 42 (1 s)
97. beträffande *inplacering i stödområde av Krokom* att riksdagen med avslag i motsvarande delar på motionerna 1978/79:2511, yrkandet 2, och 1978/79:2584 bifaller propositionens förslag om stödområde 5, res. 42 (1 s)
98. beträffande *inplacering i stödområde av Åre* att riksdagen med avslag i motsvarande delar på motionerna 1978/79:2511, yrkandet 2, och 1978/79:2584 bifaller propositionens förslag om stödområde 5, res. 42 (1 s)
99. beträffande *inplacering i stödområde av Östersund* att riksdagen med avslag i motsvarande delar på motionerna 1978/79:2511, yrkandet 2, och 1978/79:2584 samt motionen 1978/79:2562, yrkandet 3 c, bifaller propositionens förslag om stödområde 4, res. 43 (1 s) 44 (c)
100. beträffande *inrättande av ett regionalt utvecklingsbolag i Jämtlands län* att motionen 1978/79:2511, yrkandet 6, inte föranleder någon riksdagens åtgärd,
101. beträffande *regionalpolitiska insatser i Jämtlands län* att motionen 1978/79:2065 inte föranleder någon riksdagens åtgärd,
102. beträffande *inplacering i stödområde av Ljusdal* att riksdagen, med avslag på motionerna 1978/79:2514 och 1978/79:2556 i motsvarande delar bifaller propositionens förslag om stödområde 5,

103. beträffande *inplacering i stödområde av Bollnäs, Hudiksvall och Söderhamn* att riksdagen med avslag i motsvarande delar på motionerna 1978/79:2470, yrkandet 1, 1978/79:2514 och 1978/79:2556 bifaller propositionens förslag om stödområde 3,
104. beträffande *inplacering i stödområde av Hofors dels* att riksdagen med avslag i motsvarande delar på motionerna 1978/79:2470, yrkandet 1, 1978/79:2514 och 1978/79:2556 bifaller propositionens förslag om stödområde 3, *dels* att motionen 1978/79:1034 inte föranleder någon riksdagens åtgärd,
105. beträffande *inplacering i stödområde av Nordanstig, Ockelbo och Ovanåker* att riksdagen med avslag i motsvarande delar på motionerna 1978/79:2470, yrkandet 1, 1978/79:2514 och 1978/79:2556 samt motionen 1978/79:2562, yrkandet 3 c, bifaller propositionens förslag om stödområde 3, res. 45 (c)
106. beträffande *inplacering i stödområde av Gävle och Sandviken* att riksdagen med avslag i motsvarande delar på motionerna 1978/79:2470, yrkandet 1, 1978/79:2514 och 1978/79:2556 samt motionen 1978/79:2562, yrkandet 3 c, bifaller propositionens förslag om stödområde 2, res. 45 (c)
107. beträffande *regionalpolitiska åtgärder i Gävleborgs län, m. m.*
A. att motionen 1978/79:289 inte föranleder någon riksdagens åtgärd,
B. att motionen 1978/79:483 inte föranleder någon riksdagens åtgärd,
108. beträffande *sysselsättningsskapande åtgärder i Gävleborgs län* att motionen 1978/79:771 inte föranleder någon riksdagens åtgärd,
109. beträffande *utarbetandet av en statlig industri- och sysselsättningsplan för Gävleborgs län* att motionen 1978/79:1550 inte föranleder någon riksdagens åtgärd,
110. beträffande *intensifierade glesbygdsinsatser i Gävleborgs län* att motionen 1978/79:2056 inte föranleder någon riksdagens åtgärd,
111. beträffande *inplacering i stödområde av Malung, Vansbro och Älvdalen* att riksdagen med avslag i motsvarande delar på motionerna 1978/79:2510 och 1978/79:2558 bifaller propositionens förslag om stödområde 5,
112. beträffande *inplacering i stödområde av Mora och Orsa* att riksdagen med avslag i motsvarande delar på motionerna 1978/79:2510 och 1978/79:2558 bifaller propositionens förslag om stödområde 4,
113. beträffande *inplacering i stödområde av Avesta* att riksdagen med avslag i motsvarande delar på motionerna 1978/79:2510 och 1978/79:2558 bifaller propositionens förslag om stödområde 3,

114. beträffande *inplacering i stödområde av Borlänge och Falun* att riksdagen med avslag i motsvarande delar på motionen 1978/79:2562, yrkandet 3 c, bifaller propositionens förslag om stödområde 3, res. 46 (c)
115. beträffande *inplacering i stödområde av Gagnef och Hedemora* att riksdagen med avslag i motsvarande delar på motionen 1978/79:2558 bifaller propositionens förslag om stödområde 3,
116. beträffande *inplacering i stödområde av Leksand* att riksdagen med avslag i motsvarande delar på motionerna 1978/79:2510 och 1978/79:2558 bifaller propositionens förslag om stödområde 3,
117. beträffande *inplacering i stödområde av Ludvika* att riksdagen med avslag i motsvarande delar på motionerna 1978/79:2510, 1978/79:2558 och 1978/79:2562, yrkandet 3 c, bifaller propositionens förslag om stödområde 3, res. 47 (c)
118. beträffande *inplacering i stödområde av Rättvik och Smedjebacken* att riksdagen med avslag i motsvarande delar på motionerna 1978/79:2510 och 1978/79:2558 bifaller propositionens förslag om stödområde 3,
119. beträffande *inplacering i stödområde av Säter* att riksdagen med avslag på motionen 1978/79:2558 i motsvarande del bifaller propositionens förslag om stödområde 3,
120. beträffande *regionalpolitiska insatser m. m. i Kopparbergs län* att motionen 1978/79:551 inte föranleder någon riksdagens åtgärd,
121. beträffande *regionalpolitiska insatser i de mellansvenska industrilänen* att motionen 1978/79:552 inte föranleder någon riksdagens åtgärd,
122. beträffande *inplacering i stödområde av Karlstad* att riksdagen med avslag i motsvarande delar på motionerna 1978/79:2554, yrkandet 2, 1978/79:2562, yrkandet 3 c, samt 1978/79:2569 bifaller propositionens förslag om inplacering i stödområde 2, res. 48 (c)
123. beträffande *inplacering i stödområde av Hagfors* att riksdagen med avslag i motsvarande delar på motionerna 1978/79:2554, yrkandet 2, 1978/79:2562, yrkandet 3 c, och 1978/79:2569 bifaller propositionens förslag om stödområde 4, res. 49 (c)
124. beträffande *inplacering i stödområde av Arvika* att riksdagen med avslag i motsvarande delar på motionerna 1978/79:2554, yrkandet 2, 1978/79:2562, yrkandet 3 c, samt 1978/79:2569 bifaller propositionens förslag om stödområde 3, res. 49 (c)
125. beträffande *inplacering i stödområde av Säffle* att riksdagen med avslag i motsvarande delar på motionerna 1978/79:2554, yrkandet 2, 1978/79:2562, yrkandet 3 c, samt 1978/79:2569 bifaller propositionens förslag om stödområde 3, res. 49 (c)

126. beträffande *inplacering i stödområde av Årjäng* att riksdagen med avslag på motionerna 1978/79:2554, yrkandet 2, 1978/79:2562, yrkandet 3 c, samt 1978/79:2569 bifaller propositionens förslag om stödområde 3, res. 49 (c)
127. beträffande *inplacering i stödområde av Torsby* att riksdagen med avslag i motsvarande delar på motionerna 1978/79:2554, yrkandet 2, och 1978/79:2569 bifaller propositionens förslag om stödområde 5,
128. beträffande *inplacering i stödområde av Filipstad, Munkfors, Storfors och Sunne* att riksdagen med avslag i motsvarande delar på motionerna 1978/79:2554, yrkandet 2, och 1978/79:2569 bifaller propositionens förslag om stödområde 4,
129. beträffande *inplacering i stödområde av Forshaga, Grums, Hammarö och Kil* att riksdagen med avslag i motsvarande delar på motionerna 1978/79:2554, yrkandet 2, och 1978/79:2569 bifaller propositionens förslag om stödområde 2,
130. beträffande *inplacering i stödområde av Kristinehamn* att riksdagen med avslag i motsvarande delar på motionerna 1978/79:2554, yrkandet 2, och 1978/79:2569 bifaller propositionens förslag om stödområde 2,
131. beträffande utarbetandet av *en åtgärdsplan för Värmlands län m. m.* att motionerna 1978/79:2030 i motsvarande del och 1978/79:2554, yrkandena 1 och 3 i motsvarande del, inte föranleder någon riksdagens åtgärd,
132. beträffande *utarbetandet av en 3-årsplan för utvecklingen av sysselsättningen i Värmlands län* att motionen 1978/79:1549 inte föranleder någon riksdagens åtgärd,
133. beträffande *utarbetandet av utvecklingsplan för Värmlands län* att motionen 1978/79:2031 inte föranleder någon riksdagens åtgärd,
134. beträffande *inplacering i stödområde av Hällefors och Ljusnarsberg* att riksdagen med avslag i motsvarande delar på motionerna 1978/79:2450 samt 1978/79:2562, yrkandet 3 c, bifaller propositionens förslag om inplacering i stödområde 3, res. 50 (c)
135. beträffande *inplacering i stödområde av Degerfors, Karlskoga, Lindesberg och Nora* att riksdagen med avslag i motsvarande delar på motionerna 1978/79:1036 och 1978/79:2450 bifaller propositionens förslag om stödområde 2,
136. beträffande *inplacering i stödområde av Laxå och Askersund* att riksdagen avslår motionen 1978/79:2450 i motsvarande delar,
137. beträffande *inplacering i stödområde av Fagersta, Norberg och Skinnskatteberg* att riksdagen med avslag i motsvarande delar på motionerna 1978/79:2499 och 1978/79:2502 bifaller propositionens förslag om stödområde 2,

138. beträffande *inplacering i stödområde av Sala och Heby* att riksdagen med avslag på motionen 1978/79:2499 i motsvarande del, bifaller propositionens förslag om stödområde 2,
139. beträffande *inplacering i stödområde av Surahammar och Hallstahammar* att riksdagen avslår motionen 1978/79:2499 i motsvarande delar,
140. beträffande *inplacering i stödområde av Älvkarleby, Tierp och Östhammar* att riksdagen med avslag på motionen 1978/79:2504, yrkandena 1 och 2, bifaller propositionens förslag om stödområde 2,
141. beträffande *inplacering i stödområde av Norrtälje* att riksdagen i motsvarande delar avslår motionerna 1978/79:2442, 1978/79:2562, yrkandet 3 c, samt 1978/79:2582, res. 51 (c)
142. beträffande *utarbetandet av en statlig industri- och sysselsättningsplan m. m. för Stockholms län* att motionen 1978/79:1567 inte föranleder någon riksdagens åtgärd,
143. beträffande *Stockholmsregionens betydelse i näringspolitiken* att motionen 1978/79:2059 inte föranleder någon riksdagens åtgärd,
144. beträffande *inplacering i stödområde av Flen och Vingåker* att riksdagen i motsvarande delar avslår motionen 1978/79:2562, yrkandet 3 c, res. 52 (c)
145. beträffande *utarbetandet av en sysselsättningsplan för Södermanlands län* att motionen 1978/79:1540 inte föranleder någon riksdagens åtgärd,
146. beträffande *statliga insatser för ökad sysselsättning i Södermanlands län* att motionen 1978/79:2145 inte föranleder någon riksdagens åtgärd,
147. beträffande *inplacering i stödområde av Kinda och Ydre* att riksdagen med avslag i motsvarande delar på motionerna 1978/79:2471, 1978/79:2562, yrkandet 3 c, 1978/79:2577 samt 1978/79:2579 bifaller propositionens förslag om stödområde 1, res. 53 (c)
148. beträffande *inplacering i stödområde av Valdemarsvik* att riksdagen i motsvarande delar avslår motionerna 1978/79:2471, 1978/79:2562, yrkandet 3 c, 1978/79:2577 och 1978/79:2579, res. 53 (c)
149. beträffande *inplacering i stödområde av Åtvidaberg, Boxholm och Ödeshög* att riksdagen i motsvarande delar avslår motionerna 1978/79:2471, 1978/79:2577 och 1978/79:2579,
150. beträffande *inplacering i stödområdet av skärgårdsområdet i Östergötlands län* att riksdagen i motsvarande delar avslår motionerna 1978/79:2471, 1978/79:2577 och 1978/79:2579,
151. beträffande *inplacering i stödområde av Falköping* att riksdagen i motsvarande delar avslår motionerna 1978/79:2503, yrkandet 1,

och 1978/79:2506, yrkandet 1,

152. beträffande *inplacering i stödområde av Gullspång och Karlsborg* i motsvarande delar avslår motionerna 1978/79:2503, yrkandet 1, 1978/79:2506, yrkandet 1, samt 1978/79:2562, yrkandet 3 c, res. 54 (c)
153. beträffande *inplacering i stödområde av Töreboda* att riksdagen i motsvarande delar avslår motionerna 1978/79:2503, yrkandet 1, och 1978/79:2506, yrkandet 1,
154. beträffande *regionalpolitiska insatser i Skaraborgs län* att motionen 1978/79:662 inte föranleder någon riksdagens åtgärd,
155. beträffande *regionalpolitiska insatser i Karlsborgs kommun* att motionen 1978/79:1545 inte föranleder någon riksdagens åtgärd,
156. beträffande *inplacering i stödområde av Dals-Ed, Bengtsfors, Färgelanda och Mellerud* att riksdagen med avslag i motsvarande delar på motionerna 1978/79:2498, 1978/79:2508, yrkandet 1, 1978/79:2553, yrkandet 2, samt 1978/79:2560 bifaller propositionens förslag om stödområde 3,
157. beträffande *inplacering i stödområde av Åmål* att riksdagen med avslag i motsvarande delar på motionerna 1978/79:2508, yrkandet 1, 1978/79:2553, yrkandet 2, samt 1978/79:2560 bifaller propositionens förslag om stödområde 3,
158. beträffande *inplacering i stödområde av Borås* att riksdagen med avslag i motsvarande delar på motionerna 1978/79:2501, yrkandet 1, 1978/79:2505 samt 1978/79:2553, yrkandet 1, bifaller propositionens förslag om stödområde 1, res. 55 (1 s)
159. beträffande *inplacering i stödområde av Mark, Tranemo och Svenljunga* att riksdagen, med avslag i motsvarande delar på motionerna 1978/79:2501, yrkandet 1, 1978/79:2505, 1978/79:2553, yrkandet 1, samt 1978/79:2562, yrkandet 3 c, bifaller propositionens förslag om stödområde 1, res. 56 (c) 57 (1 s)
160. beträffande *inplacering i stödområde av Herrljunga* att riksdagen i motsvarande delar avslår motionerna 1978/79:2501, yrkandet 2, 1978/79:2505, 1978/79:2508, yrkandet 2, 1978/79:2553, yrkandet 1, samt 1978/79:2562, yrkandet 3 c, res. 56 (c) 57 (1 s)
161. beträffande *inplacering i stödområde av Ulricehamn* att riksdagen med avslag i motsvarande delar på motionerna 1978/79:2501, yrkandet 1, 1978/79:2505 samt 1978/79:2553, yrkandet 1, bifaller propositionens förslag om stödområde 1, res. 58 (1 s)
162. beträffande *inplacering i stödområde av Lilla Edet* att riksdagen i motsvarande delar avslår motionen 1978/79:2508, yrkandet 3,
163. beträffande *inrättandet av ett regionalt investmentbolag i Älvsborgs län* att motionen 1978/79:2501, yrkandet 3, inte föranleder någon riksdagens åtgärd,

164. beträffande *regionalpolitiska åtgärder i Boråsregionen* att motionen 1978/79:1538, yrkandena 1 och 2, inte föranleder någon riksdagens åtgärd,
165. beträffande *regionalpolitiskt stöd till Lilla Edets kommun* att motionen 1978/79:2553, yrkandet 3, inte föranleder någon riksdagens åtgärd,
166. beträffande *inplacering i stödområde av Strömstad, Sotenäs, Tanum och Munkedal* att riksdagen med avslag på motionen 1978/79:2574, yrkandet 1, bifaller propositionens förslag om stödområde 3,
167. beträffande *sysselsättningsfrämjande åtgärder i Göteborgsområdet* att motionen 1978/79:2043 inte föranleder någon riksdagens åtgärd,
168. beträffande *inplacering i stödområde av Aneby, Nässjö och Tranås* att riksdagen avslår motionen 1978/79:2562, yrkandet 3 c i motsvarande del, res. 59 (c)
169. beträffande *inplacering i stödområde av Uppvidinge* att riksdagen med avslag i motsvarande delar på motionerna 1978/79:2565 och 1978/79:2562, yrkandet 3 c, bifaller propositionens förslag om stödområde 1, res. 60 (c)
170. beträffande *inplacering i stödområde av Lessebo och Tingsryd* att riksdagen i motsvarande delar avslår motionerna 1978/79:2565 och 1978/79:2562, yrkandet 3 c, res. 60 (c)
171. beträffande *inplacering i stödområde av Borgholm och Mörbylånga* att riksdagen med avslag i motsvarande delar på motionerna 1978/79:2559 och 1978/79:2570 bifaller propositionens förslag om stödområde 2,
172. beträffande *inplacering i stödområde av Högsby* att riksdagen med avslag i motsvarande delar på motionerna 1978/79:2562, yrkandet 3 c, och 1978/79:2570 bifaller propositionens förslag om stödområde 1, res. 61 (c)
173. beträffande *inplacering i stödområde av Emmaboda och Torsås* att riksdagen i motsvarande delar avslår motionen 1978/79:2562, yrkandet 3 c, res. 62 (c)
174. beträffande *inplacering i stödområde av Hultsfred och Vimmerby* att riksdagen i motsvarande delar avslår motionerna 1978/79:2562, yrkandet 3 c, och 1978/79:2570, res. 63 (c)
175. beträffande *utlokalisering av statlig verksamhet till Kalmar län m. m.* att motionen 1978/79:770 inte föranleder någon riksdagens åtgärd,
176. beträffande *regionalpolitiska åtgärder i sydöstra Sverige* att motionen 1978/79:1551 inte föranleder någon riksdagens åtgärd,
177. beträffande *inplacering i stödområde av Gotland* att riksdagen res. 64 (m)

med avslag på motionerna 1978/79:2451 och 1978/79:2500, yrkandet 1, bifaller propositionens förslag om stödområde 4,

178. beträffande *utarbetandet av en industri- och sysselsättningsplan m. m. för Gotlands län* att motionen 1978/79:2040 inte föranleder någon riksdagens åtgärd,
179. beträffande *glesbygdsstöd på Gotland* att motionen 1978/79:2500, yrkandet 2, inte föranleder någon riksdagens åtgärd,
180. beträffande *inplacering i stödområde av Karlskrona, Ronneby, Karlshamn och Sölvesborg* att riksdagen avslår motionen 1978/79:2563 i motsvarande del,
181. beträffande *inplacering i stödområde av Olofström* att riksdagen i motsvarande delar avslår motionerna 1978/79:2563 och 1978/79:2562, yrkandet 3 c, res. 65 (c)
182. beträffande *sysselsättningsfrämjande åtgärder m. m. i Blekinge län* att motionen 1978/79:1541 inte föranleder någon riksdagens åtgärd,
183. beträffande *inplacering i stödområde av Simrishamn, Tomelilla och Osby* att riksdagen i motsvarande delar avslår motionerna 1978/79:2437, yrkandet 1, 1978/79:2453, yrkandet 1, samt 1978/79:2507, yrkandet 1,
184. beträffande *inplacering i stödområde av Östra Göinge* att riksdagen i motsvarande delar avslår motionerna 1978/79:663, yrkandet 1, 1978/79:1045, yrkandet 1, 1978/79:2437, yrkandet 1, 1978/79:2453, yrkandet 1, 1978/79:2507, yrkandet 1, samt 1978/79:2562, yrkandet 3 c, res. 66 (c)
185. beträffande *insatser inom livsmedelsindustrin i Kristianstads län m. m.* att motionen 1978/79:663, yrkandet 2, inte föranleder någon riksdagens åtgärd,
186. beträffande *regionalpolitiska insatser i Östra Göinge kommun* att motionen 1978/79:1045, yrkandet 2, inte föranleder någon riksdagens åtgärd,
187. beträffande *regionalpolitiska insatser i Kristianstad – Hässleholms utvecklingsregion* att motionen 1978/79:1054 inte föranleder någon riksdagens åtgärd,
188. beträffande *regionalpolitiska insatser i Malmöhus län* att motionen 1978/79:2047 inte föranleder någon riksdagens åtgärd,
189. beträffande *regionalpolitiska insatser i Malmöregionen* att motionen 1978/79:1044 inte föranleder någon riksdagens åtgärd,
190. beträffande *tillsättandet av en Skånedelegation* att motionen 1978/79:2060 inte föranleder någon riksdagens åtgärd,
191. beträffande *sysselsättningspolitiska åtgärder i Skåne* att motionen 1978/79:2061 inte föranleder någon riksdagens åtgärd, res. 67 (1 s)
192. att riksdagen godkänner det i propositionen 1978/79:112 framlagda *förslaget till rikets indelning i stödområden* i den mån

förslaget inte behandlats i det föregående,

193. att riksdagen godkänner de i propositionen 1978/79:112 förordade *allmänna riktlinjerna för regionalpolitiken* i den mån dessa riktlinjer inte har behandlats i det föregående.

Utskottet hemställer dessutom

att detta ärende avgörs efter endast en bordläggning om betänkandet anmäls för bordläggning första gången den 6 juni 1979.

Stockholm den 29 maj 1979

På arbetsmarknadsutskottets vägnar
ELVER JONSSON

Närvarande: Elver Jonsson (fp), Bengt Fagerlund (s), Jan-Ivan Nilsson (c), Alf Wennerfors (m), Birger Nilsson (s), Gördis Hörnlund (s), Erik Johansson i Simrishamn (s), Ingrid Ludvigsson (s), Arne Fransson (c), Bernt Nilsson (s), Pär Granstedt (c), Frida Berglund (s), Sten Svensson (m), Rune Johnsson i Mölndal (c) och Göte Pettersson (fp).

Reservationer

1. Regionalpolitikens förutsättningar och mål (mom. 3 – motiveringen)

Bengt Fagerlund, Birger Nilsson, Gördis Hörnlund, Erik Johansson i Simrishamn, Ingrid Ludvigsson, Bernt Nilsson och Frida Berglund (alla s) anser att den del av utskottets yttrande som på s. 32 börjar "Regionalpolitiken syftar" och på s. 33 slutar "regionalpolitikens inriktning" bort ha följande lydelse:

Under 1960-talet skedde stora förskjutningar mellan landets olika regioner. Särskilt stor var omflyttningen från Norrlandslänen till de stora tätorterna i södra Sverige. Denna regionala obalans var en följd av de enskilda företagens lokaliseringsbeslut, som systematiskt missgynnade glesbygderna. Som motdrag byggde den socialdemokratiska regeringen upp regionalpolitiken för att motverka det privata kapitalets geografiska koncentration.

Under 1960-talet hade nettoflyttningen från skogslänen varit 10 000 till 15 000 personer per år. De regionalpolitiska åtgärder som sattes in under socialdemokratisk ledning förde fram till att fr. o. m. år 1972 fler människor flyttade in till skogslänen än som lämnade dessa län. Den regionala obalansen bröts. Utvecklingen vändes.

Skogslänens andel av hela landets industrisysselsättning steg under denna period varje år fram till år 1976. Detta år upphörde dock ökningen, för att fram

till år 1978 falla tillbaka. Vart tionde industrijobb försvann i skogslänen. Särskilt hårt drabbades kvinnorna och ungdomen.

Den försämrade regionala balansen slog också igenom i befolkningsstatistiken. Under dessa år minskade skogslänens andel av landets befolkningstillväxt. I exempelvis Norrbotten blev 1977 det första året sedan 1972, då man åter tvingades registrera en nettoutflyttning.

Denna genomgång av de senaste årens regionalpolitiska utveckling ger en värdefull information. Sålunda finns det nu anledning att åter understryka att de lokaliseringspolitiska medel som utvecklats av socialdemokratin, och som de borgerliga i regeringsställning tytt sig till får sin egentliga verkan endast om de utnyttjas i kombination med en politik för industriell utveckling. Erfarenheten från den borgerliga regeringstiden visar att tillgängliga lokaliseringspolitiska instrument inte förslår i ett skede av industriell tillbakagång.

Vi har under dessa år fått en handfast påminnelse om att våra möjligheter att uppnå regionalpolitikens mål alltid sist och slutligen blir beroende av vår förmåga att stärka den totala sysselsättningen i landet. Endast genom en framgångsrik, samlad sysselsättningspolitik kan tillgängliga arbetstillfällen värnas i landets olika delar samtidigt som nya jobb skapas som är möjliga att genom lokaliseringspolitiska insatser fördela över landet med hänsyn till de lokala och regionala sysselsättningsbehoven.

En sådan politik förutsätter att samhällets åtgärder sätts in som välavvägda delar i en samlad sysselsättningspolitisk strategi. En framgångsrik sysselsättningspolitik, grundvalen för förstärkt regional balans, förutsätter sålunda att enskilda politiska beslut konsekvent föregås av en prövning av deras såväl omedelbara som långsiktiga effekter på sysselsättningen. Först med en sådan politik kan målet arbete åt alla förverkligas. Samtidigt krävs en målmedveten samordning av handlandet inom ett stort antal verksamhetsområden. Riktlinjerna för den ekonomiska politiken, finanspolitiken, närings- och branschpolitiken, energipolitiken, investeringspolitiken inkl. byggnadsverksamheten samt forsknings- och utvecklingspolitiken måste formas med utgångspunkt i en framtidsinriktad strategi, där politiska ställningstaganden kan inordnas i ett system av samverkande åtgärder för utveckling, sysselsättning och regional balans.

De förslag rörande regionalpolitikens framtida inriktning och resurser som riksdagen nu har att behandla utgör i allt väsentligt en uppföljning av tidigare förslag från sysselsättningsutredningen, som i sitt betänkande om regionalpolitiska stödformer och styrmedel löst sin utredningsuppgift i enlighet med direktiv från socialdemokratin i regeringsställning.

Ser man till regionalpolitiken i snäv bemärkelse har regeringens förslag kommit att bli ett uttryck för kontinuitet från den socialdemokratiska regeringen. Detta utesluter dock inte att en granskning av de regeringsförslag som nu framlagts mynnar i vissa krav på förändringar. Till detta återkommer utskottet.

Samtidigt finns det emellertid anledning att upprepa att en tillfredsställande regional balans kan byggas först med en framgångsrik övergripande sysselsättningspolitik. Utskottet tvingas konstatera att regeringen inte förmått utveckla och genomföra de planmässiga insatser inom den ekonomiska politiken, närings- och branschpolitiken, investerings- och utvecklingspolitiken som utgör den regionala balanspolitikens grundvalar. Detta är den avgörande svagheten i regeringens regionalpolitik.

Regeringsförslag på dessa områden har av en riksdagsmajoritet vid upprepade tillfällen antingen förkastats eller befunnits otillräckliga. Som exempel kan nämnas att propositionen rörande varvsindustrin underkändes i vad avser såväl ansvaret för sysselsättningen vid varven som samhällets ansvar för utvecklingen vid de små varven. Regeringsförslagen om strukturinsatser inom bryggerinäringen rönte samma öde. Förslag till åtgärder för att långsiktigt trygga sysselsättningen vid de mindre handelsstålsverken liksom inom specialstålsindustrin har helt uteblivit. Inom tekoindustrin har regeringen kritiserats för att inte ens fullfölja riksdagens tidigare beslut. Inga förslag om den framtida utvecklingen inom den samlade gruvhanteringen har lagts fram. En proposition rörande verksamheten inom LKAB underkändes av riksdagen i avgörande stycken. Den särskilda propositionen om insatser för sysselsättningen i Norrbotten befanns otillräcklig. Även regeringsförslagen om närings- och industripolitiken möttes med hård kritik.

Trots att nu förslag om bl. a. förstärkta lokaliseringspolitiska insatser framlagts, tvingas utskottet sålunda konstatera att regeringen ej förmått utveckla den samordnade sysselsättningsskapande politik som är en avgörande förutsättning för förbättrad regional balans.

Utskottet vill mot denna bakgrund understryka behovet av en aktiv sysselsättningsskapande politik som bygger bl. a. på genomarbetade näringspolitiska program som grundas på principen om en fortsatt långsiktig industriell expansion. Forsknings- och utvecklingsarbetet inom industrin måste stärkas. Tillgången på riskbärande kapital måste ökas. De statliga företagen måste aktiveras. Den industripolitiska planeringen måste förstärkas. Ansträngningarna för att bredda exporten måste öka. Insatserna för de mindre och medelstora företagen måste byggas ut.

Det finns anledning att understryka basnäringarnas betydelse för sysselsättningsutvecklingen och behovet av genomarbetade förslag för stål- och gjuteriindustrin, skogsnäringen och malmhanteringen.

Med alla dessa åtgärder, inordnade i en samlad politik för att bryta de senaste årens industriella stagnation och återhämta den kraftiga nedgången i industriinvesteringarna, skulle nya vägar öppnas för en långsiktig förstärkning av den totala sysselsättningen i Sverige. Därmed skulle den expansion återvinnas, som lägger grunden för framgångsrika regionalpolitiska insatser.

2. Regionalpolitikens inriktning (mom. 3)

Jan-Ivan Nilsson, Arne Fransson, Pär Granstedt och Rune Johnsson i Mölndal (alla c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 33 som börjar "Utskottet är" och slutar "anförda motionsyrkandena" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar motionärernas uppfattning att de regionalpolitiska insatserna skall bidra till en allsidig och jämn fördelning av välfärden mellan landets olika delar. Politiken bör utformas så att alla människor i olika delar av landet ges möjligheter till allsidig sysselsättning och service samt en god miljö. Det är därför enligt utskottets mening av stor betydelse att riksdagen på nytt fastslår att regionalpolitiken måste ha decentralistisk inriktning.

Utskottet vill understryka att vi fortfarande har ett samhället som i hög grad är och kommer att vara präglat av koncentration. Det krävs därför kraftfulla insatser och en uttalad politisk vilja att verka i decentralistisk riktning om den pågående utvecklingen mot ökad koncentration i samhället skall kunna brytas. En decentralistiskt inriktad regionalpolitik skapar förutsättningar för att arbetskraften och landets övriga produktionsresurser kan utnyttjas på ett effektivt och tillfredsställande sätt. Detta ger möjligheter till en balanserad fördelning av materiella resurser och förutsättningar för goda livsmiljöer i olika delar av landet. En decentralistiskt inriktad politik, där de regionalpolitiska insatserna är en av hörnpelarna, är nödvändig för framtiden. Detta gäller enligt utskottets mening oavsett om man bedömer utvecklingen från ekonomiska utgångspunkter eller om man ser den i ett vidare perspektiv, som också innefattar de långsiktiga kraven på resurshushållning, hänsynen till miljön och förbättrad livskvalitet.

De allmänna ekonomiska förutsättningarna och konkurrenssituationen är grundläggande för de regionalpolitiska insatserna i stort.

Erfarenheten visar att en god ekonomisk tillväxt för landet i sin helhet inte i sig leder till en regional utjämning. Behovet av regionalpolitiska insatser är därför stort både i tider med snabb tillväxt och i samband med ekonomisk stagnation.

Regionalpolitiken måste därför samordnas med och vara ett komplement till de närings- och industripolitiska insatser som krävs för att skapa nya sysselsättnings- och försörjningsmöjligheter.

Regionalpolitiken måste vidare bidra till att utjämna skillnaderna i förvärvsintensitet mellan olika delar av landet. Det är väl känt att skillnaderna i förvärvsintensitet i första hand gäller kvinnorna. Kraftfulla regionalpolitiska insatser bidrar därför i hög grad till att stärka kvinnornas ställning på arbetsmarknaden och skapa en ökad jämställdhet mellan könen.

Regionalpolitiken måste också utformas så att den bidrar till fortsatt förnyelse av det svenska näringslivet. Både svensk exportindustri och de företag som är inriktade på hemmamarknaden kommer under 1980-talet att möta hård internationell konkurrens. Regionalpolitiska insatser är ett medel

att stärka svensk industris motståndskraft i en sådan situation genom stöd för bl. a. modernisering av anläggningar och utrustning.

En sådan inriktning på regionalpolitiken kommer enligt utskottets mening att medföra samhällsekonomiska vinster. Förutsättningar skapas för ett effektivt utnyttjande och bevarande av redan befintliga investeringar i infrastruktur, service m. m. samtidigt som tillgång till sysselsättning i skilda delar av landet ökar.

Det ovan anförda bör ges regeringen till känna.

dels att den del av utskottets yttrande på s. 34 som börjar "Det är" och slutar "motsvarande delar" bort ha följande lydelse:

Utskottet ansluter sig till den uppfattning, som framförs i motionerna 1653 och 2562. Erfarenhetsmässigt har den rörlighetsstimulerande politiken medfört en utarmning av redan hårt drabbade bygder och en koncentration till i arbetsmarknadshänseende gynnade orter och regioner. I de områden som utsatts för en fortlöpande avfolkning kommer en ytterligare utflyttning att innebära att det nödvändiga befolkningsunderlaget för en tillfredsställande service kan försvinna.

För expansionsorterna innebär befolkningskoncentrationen svåra problem med bl. a. krav på stora investeringar inom bostadsbyggande, kommunikationer och skolväsende m. m. med risk för ökande sociala missförhållanden liksom en hård belastning på den fysiska miljön.

Utskottet kan i likhet med motionärerna inte acceptera en målmedveten stimulans av den geografiska rörligheten. Målsättningen med de närings- och regionalpolitiska insatserna måste vara att ingen mot sin vilja av arbetsmarknadsskäl skall tvingas flytta från sin hemort. All samhällelig verksamhet måste därför underordnas de regionalpolitiska målen. En decentralistisk helhetssyn måste vara vägledande för de närings- och regionalpolitiska insatser som krävs för att ett livskraftigt näringsliv skall kunna utvecklas i alla delar av landet. Därigenom skapas förutsättningar för en allsidig välfärd för de enskilda människorna.

Utskottet vill vidare i likhet med motionärerna understryka att för ett föränderligt och dynamiskt näringsliv krävs en yrkesmässig rörlighet mellan såväl företag som mellan olika branscher. I bygder och orter med ensidiga och små arbetsmarknader och litet utbud av arbetstillfällen kan dock en yrkesmässig rörlighet i realiteten framtvinga en geografisk rörlighet. Utbildning, omskolning och andra insatser i syfte att främja en yrkesmässig rörlighet måste i dessa områden kompletteras med kraftfulla sysselsättningsskapande åtgärder. På större arbetsmarknader med ett differentierat utbud av sysselsättningstillfällen får inte den yrkesmässiga rörligheten samma negativa regionalpolitiska konsekvenser utan är ett användbart instrument för anpassning till lokala sysselsättningsförhållanden.

Vad utskottet anfört i anslutning till centermotionerna och som i och för sig ligger i linje med vad som yrkas i apk-motionen 2564 bör regeringen

underrättas om. Motionen 2564, som inte innehåller någon närmare motivering till det aktuella yrkandet, bör inte föranleda någon åtgärd.

dels att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *regionalpolitikens inriktning mot en decentraliserad samhällsstruktur m. m.*

A. att riksdagen med anledning av motionerna 1978/79:1653, yrkandet 1, och 1978/79:2562, yrkandena 1 a och 1 b, som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

B. att motionen 1978/79:2564, yrkandet 2, inte föranleder någon riksdagens åtgärd.

3. Generellt verkande medel i regionalpolitiken (mom. 4)

Alf Wennerfors (m) och Sten Svensson (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 35 som börjar "Nuvarande former" och slutar "förevarande del" bort ha följande lydelse:

Liksom moderata samlingspartiet anser utskottet att den selektiva inriktningen av stödpolitiken har betonats för starkt i propositionen. Selektiva styrmedel och subventioner flyttar över en stor del av beslutanderätten till centralt placerade politiker och ämbetsmän. I stället är det angeläget att ta till vara det decentraliserade och effektiva beslutsfattandet som marknadsekonomin ger möjligheter till.

En allvarlig nackdel med de utpräglat selektiva och administrativt styrda stödåtgärderna är att de inte främjar det näringsliv som redan finns i stödområdena. Tvärtom föreligger risk att stöd som begränsas till vissa företag leder till en snedvriden konkurrens vilken i sin tur hotar sysselsättningen i andra företag.

Jämfört med de selektiva stödformerna är generella medel lätta att administrera. Inte heller blir det utrymme för subjektiva bedömningar vid hanteringen av stödärendena. Ett decentraliserat beslutsfattande ute i företagen bevaras.

Enligt utskottets mening har de generella medlen en rad fördelar och bör ses som verksamma medel för att stimulera näringslivets utveckling inom stödområdena. Detta bör komma till uttryck i stödpolitiken. Det är givetvis inte fråga om att i grunden riva upp den politik som har förts hittills. Vad det gäller är att gå över till ett system där man lägger större tyngd vid generellt verkande ekonomiskt-politiska medel än enligt propositionens förslag.

Utskottets principresonemang om stödpolitikens allmänna inriktning bör ges regeringen till känna. Ställningstagandet innebär att utskottet ställer sig bakom de synpunkter som anförts i moderaternas partimotion. Här skall tilläggas att generella stödåtgärder i den praktiska politiken kan utformas på olika sätt. Moderaterna föreslår bl. a. en allmän sänkning av lönekostnaderna i stödområdena genom att man där har ett lägre uttag av socialförsäkrings-

avgifterna. Utskottet återkommer till dessa frågor i den fortsatta framställningen.

dels att utskottets hemställan under 4 bort ha följande lydelse:

4. beträffande *generellt verkande medel i regionalpolitiken* att riksdagen med bifall till motionen 1978/79:2557, yrkandet 1, som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

4. Generellt verkande medel i regionalpolitiken (mom. 4 – motiveringen)

Jan-Ivan Nilsson, Arne Fransson, Pär Granstedt och Rune Johnsson i Mölndal (alla c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 35 som börjar "Det är" och slutar "verkande medlen" bort ha följande lydelse:

Utskottet konstaterar emellertid att den negativa utvecklingen i områdena 5 och 6 har fortskridit så långt att också utvidgade generella stimulanser i dessa är nödvändiga. Utskottet återkommer härtill vid behandlingen av centerns partimotion 2562, yrkanden om de regionalpolitiska medlen.

5. Omprövning av länsplaneringen (mom. 5)

Alf Wennerfors (m) och Sten Svensson (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 36 börjar "Länsplaneringen är" och slutar "denna punkt" bort ha följande lydelse:

Utskottet kan ansluta sig till den kritiska inställning som kommer till uttryck i motionen från moderata samlingspartiet. En omfattande planeringsverksamhet har bedrivits och kommer även fortsättningsvis att bedrivas utan att verksamheten egentligen resulterar i annat än mycket allmänt hållna beslut utan styrande verkan. Även med de riktlinjer som dras upp i propositionen kommer länsplaneringen att präglas av samma oklarhet och obestämdhet i fråga om mål och funktioner som hittills. Som föreslås i den nämnda motionen bör en omprövning av länsplaneringen alltså komma till stånd. Därvid bör analyseras vilka konkreta ambitioner som denna planering skall tillgodose och hur den kan förändras för att direkt tillgodose väl preciserade mål för planeringsverksamheten.

Innan denna omprövning har gjorts och statsmakterna fått tillfälle att ta ställning till de framkomna resultaten bör inte ske någon förstärkning av resurserna för länsplaneringen. Utskottet avvisar således det förslag till särskilt anslag om 35 milj. kr. för verksamheten som begärs i propositionen. Utskottet återkommer till den saken i avsnittet om anslagsfrågor.

Vad utskottet med tillstyrkan av det aktuella yrkandet i moderatmotionen anfört om en omprövning av länsplaneringen bör regeringen underrättas om.

dels att utskottets hemställan under 5 bort ha följande lydelse:

5. beträffande *omprövning av länsplaneringen* att riksdagen med bifall till motionen 1978/79:2557, yrkandet 10, som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

6. Starkare länsdemokratisk förankring av länsplaneringen (mom. 7)

Jan-Ivan Nilsson, Arne Fransson, Pär Granstedt och Rune Johnsson i Mölndal (alla c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 37 som börjar "Också utskottet" och slutar "behandlade delen" bort ha följande lydelse:

Länsplaneringen måste få en starkare demokratisk förankring än som är möjligt med det nuvarande systemet där länsplaneringen leds av länsstyrelserna. Landstingen måste i framtiden kopplas in på ett helt annat sätt än hittills. Frågan har utretts. Propositionen innehåller dock inte något ställningstagande utan regeringen skjuter saken på framtiden. Enligt utskottets uppfattning bör riksdagen uttala att regeringen snarast lägger fram förslag om reformeringen av länsplaneringen så att den får en fastare länsdemokratisk förankring.

dels att utskottets hemställan under 7 bort ha följande lydelse:

7. beträffande *starkare länsdemokratisk förankring av länsplaneringen* att riksdagen med bifall till motionen 1978/79:2562, yrkandet 2 b, som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

7. Ortsplanen som beskrivningsmodell (mom. 11–13)

Jan-Ivan Nilsson, Arne Fransson, Pär Granstedt och Rune Johnsson i Mölndal (alla c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 39 börjar "Enligt propositionens" och på s. 40 slutar "Örnsköldsviks kommun" bort ha följande lydelse:

Utskottet är inte berett att föreslå någon åtgärd på grund av motionerna om ortsplanen. I anslutning till motionerna och vad som sagts i propositionen vill utskottet för sin del anföra följande:

Länsstyrelserna har i en utvärdering av systemet påpekat att planens funktioner fortfarande är oklara. Flertalet länsstyrelser uttalar sig dock för ett bibehållande. Samtidigt torde det stå klart att ortsplanen kommer att minska i betydelse med en mer differentierad stödområdesindelning. Ortsplanen kan på sätt och vis sägas vara en spegelvänd bild av stödområdesindelningen. Den bör därför enligt utskottets uppfattning i fortsättningen inte tilldelas någon styrande funktion utan endast utgöra en beskrivningsmodell.

Vad utskottet anfört i denna fråga bör regeringen underrättas om.

dels att utskottets hemställan under 11–13 bort ha följande lydelse:

11. beträffande *successiv anpassning av ortsplanen* att motionen 1978/79:2557, yrkandet 12 i motsvarande del, inte föranleder någon riksdagens åtgärd,
12. beträffande *ortsplanen som beskrivningsmodell* att riksdagen med bifall till motionen 1978/79:2562, yrkandet 3 a, som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,
13. att riksdagen lägger till handlingarna vad som anförts i propositionen 112 om ortsplanen med anledning av riksdagens beslut om utvärdering av ortsplanesystemet,

8. Planeringstal för länen (mom. 14)

Bengt Fagerlund, Birger Nilsson, Gördis Hörnlund, Erik Johansson i Simrishamn, Ingrid Ludvigsson, Bernt Nilsson och Frida Berglund (alla s) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 42 som börjar "I likhet" och slutar "underrättas om" bort ha följande lydelse:

Tekniken med att ange planeringens inriktning i form av befolkningsramar skapar den flexibilitet i planeringen som är nödvändig med hänsyn till svårigheterna att förutse utvecklingen. Genom att som riksdagen gjort tidigare göra uttalanden att vissa delar av ramarna skall prioriteras tar man i praktiken bort den fördel som systemet med ramar innebär. Riksdagen bör därför nu i enlighet med förslaget i den socialdemokratiska motionen uttala, att de befolkningsramar för planeringen för år 1985 som fastställts skall gälla utan de uttalanden om prioriteringar som tidigare gjorts. Det sagda innebär att utskottet går mot yrkandet i centerns partimotion 2562 om att riksdagen skall upprepa sitt tidigare beslut om planeringstalen. Detsamma gäller motionen 1618 av Georg Danell i vilken begärs ett prioriterande uttalande i fråga om befolkningsramarna för Stockholm.

När det gäller frågan om ramarnas innehåll bör regeringen låta göra en översyn och redovisa resultatet härav vid nästa riksmöte. Riksdagen får då ta ställning till om ramen för något län, såsom föreslås i ett par motioner, bör justeras.

Vad utskottet anfört i anslutning till de i sammanhanget upptagna motionerna, som inte avstyrkts i det föregående, bör regeringen underrättas om.

dels att utskottets hemställan under 14 bort ha följande lydelse:

14. beträffande *planeringstal för länen*
    A. att riksdagen med bifall till motionen 1978/79:2561, yrkandet 1, och med avslag på motionerna 1978/79:2562, yrkandet 3 b, 1978/79:2557, yrkandet 12 i motsvarande del, och 1978/79:1618 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet

anfört om att befolkningsramarna skall gälla utan prioritering till viss del av ramarna,

B. att riksdagen med anledning av motionerna 1978/79:2436, 1978/79:2439, 1978/79:2507, yrkandet 2, 1978/79:2568 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om översyn av planeringstalen.

9. Principen att kommun inte får delas på flera stödområden (mom. 17)

Jan-Ivan Nilsson, Arne Fransson, Pär Granstedt och Rune Johnsson i Mölndal (alla c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 47 som börjar "Motsvarande problem" och slutar "i betänkandet" bort ha följande lydelse:

För att tillgodose intresset att skapa en inomregional balans bör det i enlighet med sysselsättningsutredningens förslag i vissa fall vara möjligt att dela vidsträckta kommuner så att centralorten med kringliggande område placeras i en lägre klass än ytterområdena. En delning efter denna princip föreslås i propositionen för Skellefteå, Vännäs och Örnsköldsvik.

Enligt utskottets mening bör man gå ett steg längre när det gäller delning av kommuner. Primära centra i skogslänen har ofta en i förhållande till länet i övrigt god utveckling och de bör därför i allmänhet placeras i en lägre klass än flertalet övriga kommuner i länet. Ofta är det emellertid så att expansionen i primära centra är koncentrerad till centralorten och området i dess omedelbara närhet, medan ytterkanterna i kommunen har en svag utveckling. Även i sådana fall kan man såsom förordas i centerns partimotion 2562 dela kommunen på det sättet att ytterområdena placeras högre än centralorten.

Vad här sagts äger tillämpning på Karlstad, Falun, Gävle, Sandviken, Sundsvall, Östersund och Umeå. Utskottet återkommer till de konkreta ställningstagandena i fråga om inplacering i stödområde längre fram i betänkandet. Här skall endast nämnas att ovanstående förslag om delning av primära centra i skogslänen innebär att centralorten bör placeras lägre än enligt regeringens förslag för kommunen i dess helhet medan ytterområdena i allmänhet bör placeras högre. I något fall kan uppdelning på mer än två zoner bli aktuellt.

Av det anförda framgår att utskottet i den aktuella frågan ansluter sig till resonemangen i centerns partimotion och avstyrker det socialdemokratiska yrkandet i motionen 2561 som går ut på att delning av kommuner inte skall få tillämpas.

dels att hemställan under 17 bort ha följande lydelse:

17. beträffande *principen att kommun inte får delas på fler stödområden* att riksdagen med avslag på motionen 1978/79:2561, yrkandet 2, godkänner vad utskottet anfört.

10. Delegation för omlokaliseringsfrågor, m. m. (mom. 18)

Jan-Ivan Nilsson (c), Gördis Hörnlund (s), Arne Fransson (c), Pär Granstedt (c) och Rune Johnsson i Mölndal (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 49 som börjar "I de" och slutar "statens arbetsgivarverk" bort ha följande lydelse:

I de båda motionerna från centerpartiet, 1653 och 2562, begärs att riksdagen skall uttala att nytillkommande statliga myndigheter skall lokaliseras till orter utanför Stockholmsområdet. Av samma mening är Rune Carlstein (s) och Gördis Hörnlund (s) i motionen 1538 där de anser att lokalisering av ny statlig verksamhet av regionalpolitiska skäl konsekvent bör förläggas utanför Stockholmsregionen. Den sistnämnda motionen kommer att behandlas senare i betänkandet i anslutning till Älvsborgs län.

I propositionen anförs att det är aktuellt med åtgärder för att dämpa den expansion i Stockholmsområdet som på nytt är på väg att ta fart. Som ett led i dessa åtgärder bör riksdagen klart markera att nya statliga förvaltningsenheter inte bör förläggas till det området. I stället bör väljas en förläggning som är önskvärd från regionalpolitiska synpunkter och lämplig med hänsyn till den nya verksamhetens inriktning. Vad här har anförts bör vara utgångspunkten för den föreslagna delegationens verksamhet.

Vad utskottet anfört med anledning av de aktuella yrkandena i centerpartimotionerna bör regeringen underrättas om.

dels att utskottets hemställan under 18 bort ha följande lydelse:

18. beträffande *delegationen för omlokaliseringsfrågor, m. m.* att riksdagen

A. med bifall till motionen 1978/79:2561, yrkandet 10, som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om inrättande av en delegation för omlokaliseringsfrågor,

B. med bifall till motionen 1978/79:1653, yrkandet 3, och 1978/79:2562, yrkandet 4 a, som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om lokalisering av nya statliga förvaltningsenheter.

11. Anslag till särskilda regionalpolitiska åtgärder i den statliga verksamheten, m. m. (mom. 19)

Jan-Ivan Nilsson, Arne Fransson, Pär Granstedt och Rune Johnsson i Mölndal (alla c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 49 börjar "Utskottet är" och på s. 50 slutar "motionens anslagsyrkande" bort ha följande lydelse:

Utskottet har i det föregående föreslagit att riksdagen skall klart markera att nya statliga förvaltningsenheter bör förläggas utanför Stockholmsområdet. Vidare har utskottet uttalat sig för att det bör ske en fortlöpande översyn av

möjligheterna att delegera beslutsbefogenheter och decentralisera arbetsuppgifter från central till regional eller lokal nivå samt omlokalisera expanderande statlig verksamhet. För den verksamheten bör fastställas en klar målsättning, som kan tjäna som grundval för arbetet inom den föreslagna delegationen för omlokaliseringsfrågor. I centerpartiets motioner 1653 och 2562 anses att det är möjligt att genom olika decentraliseringsåtgärder minska antalet anställda i central förvaltning med minst 10 000 under en femårsperiod. Som styrmedel för att nå ett sådant mål bör enligt motionärerna varje central myndighet åläggas att redovisa en plan som visar hur man genom en successivt genomförd decentralisering kan reducera den centralt anställda personalen.

Enligt utskottets mening är de av centerpartiet föreslagna åtgärderna ett betydelsefullt tillskott till de administrativa styrmöjligheterna för att påverka den statliga verksamheten i regionalpolitiskt syfte. De statliga centrala förvaltningarna bör alltså åläggas att lägga fram de föreslagna decentraliseringsplanerna. Den i motionerna föreslagna omfördelningen i storleksordningen 10 000 arbetstillfällen bör ställas upp som mål. Det bör understrykas att denna omfördelning är avsedd att ske successivt under en följd av år, och den bör sålunda kunna genomföras utan att enskilda befattningshavare skall tvingas flytta mot sin vilja.

Regeringen bör underrättas om vad utskottet anfört med anledning av motionerna 1653 och 2562 i förevarande delar.

I motionen 2562 föreslår centerpartiet dessutom att ett nytt anslag till särskilda regionalpolitiska åtgärder i statlig verksamhet förs upp på statsbudgeten. Anslaget bör enligt motionärerna beräknas till 100 milj. kr.

Motionsförslaget ansluter till vad som har förordats av sysselsättningsutredningen. Anslaget är bl. a. avsett att finansiera för flera myndigheter gemensamma kostnader i samband med decentralisering inom den regionala statsförvaltningen. I övrigt är avsikten att anslaget skall disponeras för särskilda regionalpolitiska åtgärder i den statliga verksamheten. Enligt utskottets uppfattning är det av stor betydelse för en mer åtgärdsinriktad regionalpolitik att medel vars användning inte är bundna i förväg kan ställas till förfogande för länsstyrelser och andra länsorgan. Utskottet biträder alltså motionen även i den nu behandlade delen.

dels att utskottets hemställan under 19 bort ha följande lydelse:

19. beträffande *anslag till särskilda regionalpolitiska åtgärder i den statliga verksamheten, m. m.* att riksdagen

A. med bifall till motionerna 1978/79:1653, yrkandet 4, och 1978/79:2562, yrkandet 4 b, som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om planer för en decentralisering av central förvaltning,

B. med bifall till motionen 1978/79:2562, yrkandet 4 c, till *Särskilda regionalpolitiska åtgärder i statlig verksamhet* för

budgetåret 1979/80 under fjortonde huvudtiteln anvisar ett reservationsanslag av 100 000 000 kr.

12. Kommunernas och landstingens roll i regionalpolitiken (mom. 20)

Alf Wennerfors (m) och Sten Svensson (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 50 som börjar "För att" och slutar "avstyrks sålunda" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar motionärernas uppfattning. Det finns självfallet regionalpolitiska aspekter även på kommunal och landstingskommunal verksamhet. Den samordning av insatser som här kan bli aktuell måste emellertid ske från den utgångspunkten att kommuners och landstings självstyrelse inte får trädas för när. Detaljstyrning från statens sida i vilken omfattning och hur verksamheten skall bedrivas bör i största möjliga utsträckning undvikas.

Detta är angeläget bl. a. för att kommuner och landsting skall kunna upprätthålla en kontroll av den kommunalekonomiska utvecklingen. Vad utskottet anfört i denna fråga i anslutning till moderaternas motion bör regeringen underrättas om.

dels att utskottets hemställan under 20 bort ha följande lydelse:

20. beträffande *uttalande om kommunernas och landstingens roll i regionalpolitiken* att riksdagen med bifall till motionen 1978/79:2557, yrkandet 8, som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

13. Sänkning av socialförsäkringsavgifterna, utbyggnad av sysselsättningsstödet, m. m. (mom. 21–24)

Alf Wennerfors (m) och Sten Svensson (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 54 börjar "Utskottet har" och på s. 55 slutar "dess helhet" bort ha följande lydelse:

Utskottet har i ett tidigare avsnitt uttalat att generellt verkande åtgärder är att föredra framför selektiva åtgärder. En omläggning av det regionalpolitiska stödsystemet bör därför ske där man lägger betydligt större vikt vid de generella medlen än hittills har varit fallet.

Generellt verkande åtgärder kan utformas på olika sätt. Moderata samlingspartiet inriktar sig i motionen 2557 på en sänkning av lönekostnaderna för företagen i stödområdena. Motionärerna förordar i det syftet att socialförsäkringsavgiften sänks med 3 procentenheter i stödområdena 3 och 4 samt med 5 procentenheter i områdena 5 och 6. Ett motsvarande förslag lades fram av moderaterna i partimotionen 1533 från allmänna motionstiden i år.

Med hänvisning till ovan redovisade principiella ställningstagande biträder utskottet moderaternas förslag. Det är ägnat att förbättra det allmänna

konkurrensläget för företagen i de angivna delarna av landet. Det bör uppdras åt regeringen att lägga fram förslag om den föreslagna avgiftssänkningen.

Som påpekas av moderaterna kommer en generell åtgärd av nu avsett slag att sänka lönekostnaderna också för kommunerna. För att åtgärden inte skall stimulera till en ökad kommunal konsumtion bör utgiftsminskningen för kommunerna avräknas mot de kommunala skatteutjämningsbidragen. Regeringen bör i samband med förslaget till sänkta avgifter redovisa de åtgärder som vidtagits i det syftet.

I centerns partimotion 2562 föreslås ett alternativt sätt att på en generell väg sänka lönekostnaderna, nämligen genom ett sysselsättningsbidrag som avses utgå till företag i stödområdena 5 och 6. Med vad nu föreslagits av utskottet får motionens syfte anses vara tillgodosett och motionen bör därför inte föranleda någon åtgärd i den aktuella delen.

Detsamma gäller om den i motionen 2566 av Nils Hörberg (fp) väckta tanken på ett permanent lönekostnadsbidrag inom stödområdena för alla anställda hos kommuner och företag. Inte heller övriga i motionen framförda yrkanden tillstyrks av utskottet.

Moderaternas av utskottet biträdda förslag om sänkningar av socialförsäkringsavgifterna leder till ett minskat behov av selektiva åtgärder. Den i propositionen föreslagna kraftiga utbyggnaden av sysselsättningsstödet bör inte genomföras. Propositionens förslag härom bör alltså avslås i enlighet med moderaternas yrkande på denna punkt. Ställningstagandet innebär att sysselsättningsstödet behålls på oförändrad nivå.

De sänkta lönekostnaderna för företagen i stödområdena bör också minska behovet av det selektiva stödet i form av bidrag och lån. Utskottet återkommer till de anslagsmässiga konsekvenserna härav i avsnittet om anslagsfrågor.

Vad utskottet anfört om sänkta socialförsäkringsavgifter m. m. bör bringas till regeringens kännedom.

dels att utskottets hemställan under 21–24 bort haft följande lydelse:

21. beträffande *sänkning av socialförsäkringsavgifterna* att riksdagen med bifall till motionerna 1978/79:1533 och 1978/79:2557, yrkandena 2 och 3, som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,
22. beträffande *utbyggnad av sysselsättningsstödet* att riksdagen med bifall till motionen 1978/79:2557, yrkandet 5 i motsvarande del, avslår regeringens förslag,
23. beträffande *utredning om ett generellt sysselsättningsstöd* att motionen 1978/79:2562, yrkandet 5 f, inte föranleder någon riksdagens åtgärd,
24. beträffande *införande av ett framtida lönekostnadsbidrag m. m.* att riksdagen avslår motionen 1978/79:2566.

14. Sysselsättningsstöd, m. m. (mom. 21–24)

Jan-Ivan Nilsson, Arne Fransson, Pär Granstedt och Rune Johnsson i Mölndal (alla c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 55 som börjar "Utskottet har" och slutar "dess helhet" bort ha följande lydelse:

Propositionens förslag till utbyggnad av sysselsättningsstödet överensstämmer med vad som har förordats av sysselsättningsutredningen. Förslaget är en förstärkning av de regionalpolitiska medlen i särskilt utsatta regioner och bör därför genomföras. Härav följer att moderaternas yrkande om avslag inte bör bifallas.

Som framhålls i centerns partimotion 2562 bör det genom propositionens förslag förstärkta sysselsättningsstödet kompletteras med en generell stimulans i stödområdena 5 och 6. För att komma till rätta med sysselsättningsproblemen i de mest utsatta regionerna är propositionens förslag inte till fyllest. Åtgärderna bör byggas ut med en form av generellt sysselsättningsstöd. Det skulle kunna motsvara en sänkning av arbetsgivaravgifterna för företag i de nämnda områdena med 5–10 %. En viss differentiering bör därvid göras mellan stödområdena 5 och 6. Som föreslås i motionen 2562 bör denna fråga utredas närmare. Utredningsarbetet bör bedrivas skyndsamt med sikte på att stödformen skall kunna börja tillämpas från den 1 januari 1980.

Regeringen bör underrättas om vad utskottet anfört med anledning av centerpartiets motion.

Med vad nu föreslagits får syftet med det föreliggande yrkandet i moderaternas partimotion 2557 om sänkning av socialförsäkringsavgifterna i vissa stödområden anses tillgodosett. Motionen bör i den aktuella delen sålunda inte föranleda någon åtgärd.

Detsamma gäller om den i motionen 2566 av Nils Hörberg (fp) väckta tanken på ett permanent lönekostnadsbidrag inom stödområdena för alla anställda hos kommuner och företag. Inte heller övriga yrkanden i motionen tillstyrks av utskottet.

dels att utskottets hemställan under 21–24 bort ha följande lydelse:

21. beträffande *sänkning av socialförsäkringsavgifterna* att motionerna 1978/79:1533 och 1978/79:2557, yrkandena 2 och 3, inte föranleder någon riksdagens åtgärd,
22. beträffande *utbyggnad av sysselsättningsstödet* att riksdagen med bifall till regeringens förslag avslår motionen 1978/79:2557, yrkandet 5 i motsvarande del,
23. beträffande *utredning om ett generellt sysselsättningsstöd* att riksdagen med bifall till motionen 1978/79:2562, yrkandet 5 f, som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,
24. beträffande *införande av ett framtida lönekostnadsbidrag* att riksdagen avslår motionen 1978/79:2566.

15. Investeringsfondssystemet (mom. 25 och 26)

Alf Wennerfors (m) och Sten Svensson (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 56 som börjar "Som ovan" och slutar "i stort" bort ha följande lydelse:

I partimotionen 2557 vill moderaterna komplettera sitt förslag till åtgärder för att sänka lönekostnaderna i stödområdena med möjligheter för företagen att inrätta särskilda regionala investeringsfonder.

Inom ramen för nuvarande investeringsfondssystem finns i och för sig möjlighet att i regionalpolitiskt syfte använda fondmedel. Regeringen har rätt att efter prövning från fall till fall medge att fondmedel får tas i anspråk för investeringar som bedöms angelägna från regionalpolitisk synpunkt. Utskottet anser att det finns anledning att överväga om inte systemet med investeringsfonder kan byggas ut och utnyttjas som ett mer verkningsfullt instrument inom regionalpolitiken. Man skulle därigenom kunna både stimulera företag att etablera sig i stödområdena och göra det lättare för de företag som finns där att utvecklas. Tanken är att företagen skulle medges att på gynnsamma villkor avsätta medel till särskilda regionala investeringsfonder med rätt att generellt använda fondmedlen för investeringar i stödområdet.

Ett fondsystem av detta slag har skisserats av moderaterna i partimotionen 1108 från den allmänna motionstiden. Detta utkast kan vara en utgångspunkt för ett fortsatt utredningsarbete. Ett sådant arbete bör komma till stånd. På grundval av det bör regeringen presentera riksdagen förslag i ämnet. Regeringen bör underrättas om vad utskottet nu anfört med anledning av motionen 2557.

Förslaget i centerns partimotion 2562 om användning av investeringsfonderna i kombination med annat regionalpolitiskt stöd får med det anförda anses i allt väsentligt vara tillgodosett. Motionen behöver således inte föranleda någon åtgärd i den nu redovisade delen.

dels att utskottets hemställan under 25 och 26 bort ha följande lydelse:

25. beträffande *regionala investeringsfonder* att riksdagen med bifall till motionen 1978/79:2557, yrkandet 4, som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,
26. beträffande *användning av investeringsfonder i kombination med lokaliseringspolitiskt stöd* att motionen 1978/79:2562, yrkandet 5 b, inte föranleder någon riksdagens åtgärd.

16. Investeringsfondssystemet (mom. 25 och 26)

Jan-Ivan Nilsson, Arne Fransson, Pär Granstedt och Rune Johnsson i Mölndal (alla c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 56 som börjar "Som ovan" och slutar "i stort" bort ha följande lydelse:

Det nuvarande investeringsfondssystemet ger i och för sig möjlighet att i regionalpolitiskt syfte använda fondmedel. Regeringen har rätt att efter prövning från fall till fall medge att fondmedel får tas i anspråk för investeringar som bedöms angelägna från regionalpolitisk synpunkt. Det förslag om fondernas användning i kombination med annat lokaliseringsstöd som läggs fram av centerpartiet i motionen 2562 ansluter till vad som har förordats av sysselsättningsutredningen. Utskottet biträder centerns förslag som innebär att investeringsfonder på angivet sätt skall i regionalpolitiskt syfte få användas fritt inom stödområde 6 och efter prövning i de enskilda fallen inom områdena 4 och 5. Regeringen bör underrättas om vad utskottet anfört och föreslagit.

Moderaterna har i partimotionen 2557 begärt förslag från regeringen om möjlighet för företagen att avsätta medel till särskilda regionala investeringsfonder. Yrkandet får anses i huvudsak tillgodosett med det ovan anförda och bör därför inte föranleda någon riksdagens åtgärd.

dels att utskottets hemställan under 25 och 26 bort ha följande lydelse:

25. beträffande *regionala investeringsfonder* att motionen 1978/79:2557, yrkandet 4, inte föranleder någon riksdagens åtgärd,
26. beträffande *användning av investeringsfonder i kombination med lokaliseringspolitiskt stöd* att riksdagen med bifall till motionen 1978/79:2562, yrkandet 5 b, som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

17. Regionalpolitiskt stöd till vissa energianläggningar (mom. 27)

Jan-Ivan Nilsson, Arne Fransson, Pär Granstedt och Rune Johnsson i Mölndal (alla c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 57 börjar "Utskottet konstaterar" och på s. 58 slutar "utskottet motionsyrkandet" bort ha följande lydelse:

I centerns partimotion 2562 behandlas frågan om energianläggningar som drivs med inhemska bränslen. Utskottet anser liksom motionärerna att även sådana anläggningar bör räknas som stödberättigad verksamhet. Regeringen bör underrättas härom.

dels att utskottets hemställan under 27 bort ha följande lydelse:

27. beträffande *regionalpolitiskt stöd till vissa energianläggningar* att riksdagen med bifall till motionen 1978/79:2562, yrkandet 5 c, som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

18. Kollektivavtal och kommunal styrelserepresentation som villkor för regionalpolitiskt stöd (mom. 33 och 34)

Bengt Fagerlund, Birger Nilsson, Gördis Hörnlund, Erik Johansson i Simrishamn, Ingrid Ludvigsson, Bernt Nilsson och Frida Berglund (alla s) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 60 som börjar "Utskottet ställer" och slutar "följaktligen motionsyrkandet" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar de socialdemokratiska motionärernas uppfattning att kollektivavtal bör gälla på en arbetsplats för att vederbörande företag skall vara berättigat till stöd. En sådan ordning får anses naturlig med hänsyn till det ansvar och det inflytande de kollektivavtalsbundna fackliga organisationerna bör ha i företagen.

dels att den del av utskottets yttrande på s. 60 som börjar "Ett motsvarande" och slutar "aktuella motionsyrkandet" bort ha följande lydelse:

Det är en riktig princip att kommunala representanter får direkt insyn i skötseln av företag som har fått statligt regionalpolitiskt stöd. En sådan insyn är av betydelse för planeringen inom kommunen men är också till gagn för företagen, som å sin sida snabbt får del av kommunens syn på problem som kan uppstå. Utskottet förordar i anslutning till den socialdemokratiska motionen att kommunal representation i företagens styrelser skall föreskrivas som villkor för lokaliseringsstöd.

dels att utskottets hemställan under 33 och 34 bort ha följande lydelse:

33. beträffande *kollektivavtal som allmänt villkor för regionalpolitiskt stöd* att riksdagen med bifall till motionen 1978/79:2561, yrkandet 7, som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,
34. beträffande *kommunal styrelserepresentation i stödföretag* att riksdagen med bifall till motionen 1978/79:2561, yrkandena 5 och 6, som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

19. Permanentning av könskvotering som villkor för regionalpolitiskt stöd m. m. (mom. 35)

Alf Wennerfors (m) och Sten Svensson (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 60 som börjar "Att öka" och på s. 61 slutar "moderaternas avslagsyrkande" bort ha följande lydelse:

Det är i och för sig angeläget att avhjälpa den snedbalans i könsfördelningen som finns inom många yrkesgrupper. En kvotering av det slag som används i den pågående försöksverksamheten inom den regionalpolitiska stödverksamheten är emellertid en diskutabel metod. Eftersom den inte

heller i praktiken har medfört några nämnvärda resultat borde den på försök bedrivna verksamheten egentligen upphöra. I varje fall bör den inte permanentas och t. o. m. få vidgad användning. I likhet med vad som yrkas i moderata samlingspartiets motion 2557 bör propositionens förslag i den delen alltså avslås.

dels att utskottets hemställan under 35 bort ha följande lydelse:

35. beträffande *permanentning av könskvotering som villkor för regionalpolitiskt stöd m. m.* att riksdagen med bifall till motionen 1978/79:2557, yrkandet 5 i motsvarande del, avslår regeringens förslag.

20. Produktiva tillgångar vid tillämpningen av offertprincipen (mom. 39)

Alf Wennerfors (m) och Sten Svensson (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 64 som börjar med "Enligt ett" och slutar "motionen 2557" bort ha följande lydelse:

Som framhålls i moderaternas partimotion 2557 bör man kräva att stöd enligt offertprincipen skall leda till resursskapande produktion. På sikt är det bara därigenom som sysselsättningen kan upprätthållas. Detta bör bringas till regeringens kännedom.

dels att utskottets hemställan under 39 bort ha följande lydelse:

39. beträffande *produktiva tillgångar vid tillämpningen av offertprincipen* att riksdagen med bifall till motionen 1978/79:2557, yrkandet 13, som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

21. Tillämpningen av offertprincipen i stödområdena 4–6 (mom. 40)

Jan-Ivan Nilsson, Arne Fransson, Pär Granstedt och Rune Johnsson i Mölndal (alla c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 64 som börjar "Utskottet har" och slutar "avstyrker motionsyrkandena" bort ha följande lydelse:

Tillämpningen av offertprincipen bör begränsas i förhållande till propositionens förslag. Som föreslås i centerns partimotion 2557 och i motionen 2511 av Marianne Stålberg m. fl. (s) bör stöd enligt denna princip endast komma i fråga i stödområdena 5 och 6. Regeringen bör underrättas om detta ställningstagande.

dels att utskottets hemställan under 40 bort ha följande lydelse:

40. beträffande *tillämpningen av offertprincipen i stödområdena 4–6* att riksdagen med bifall till motionerna 1978/79:2511, yrkandet

4, och 1978/79:2562, yrkandet 5 c, samt med anledning av regeringens förslag som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

22. Vidgning av lokaliseringssamrådet till service- och tjänstesektorn (mom. 44)

Alf Wennerfors (m) och Sten Svensson (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 68 som börjar "Utskottet har" och slutar "partimotion 2557" bort ha följande lydelse:

Utskottet har i det föregående uttalat sig för att ett grundläggande drag i den förda regionalpolitiken bör vara att beslutsprocessen decentraliseras. Mot den bakgrunden bör man inte utvidga den lokaliseringspåverkan i administrativ ordning som sker genom etableringsdelegationens verksamhet att omfatta även företag inom service- och tjänstesektorn. Regeringens förslag härom bör alltså avslås i enlighet med det föreliggande yrkandet i moderaternas partimotion 2557.

dels att utskottets hemställan under 44 bort ha följande lydelse:

44. beträffande *vidgning av lokaliseringssamrådet till service- och tjänstesektorn* att riksdagen med bifall till motionen 1978/79:2557, yrkandet 9, avslår regeringens förslag.

23. Utredning om regional omfördelning av service- och tjänstesektorn (mom. 45)

Alf Wennerfors (m) och Sten Svensson (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 68 som börjar "De i" och slutar "underrättas om" bort ha följande lydelse:

Utskottet har nyss avstyrkt att etableringsdelegationens samrådsverksamhet skall utvidgas till att omfatta företag inom service- och tjänstesektorn. Än mindre kan utskottet acceptera tanken på ännu starkare ekonomiska och administrativa styrmedel som centerpartiet gör sig till talesman för i motionen 2562. Motionärernas utredningskrav avstyrks för den skull. Av de principiella skäl som tidigare anförts kan utskottet inte heller biträda det i motionen 2572 framställda yrkandet med liknande innebörd.

dels att utskottets hemställan under 45 bort ha följande lydelse:

45. beträffande *utredning om regional omfördelning av service- och tjänstesektorn* att riksdagen avslår motionerna 1978/79:2562, yrkandet 5 a, och 1978/79:2572, yrkandet 2.

24. Lokaliseringssamråd beträffande industriföretag

Under förutsättning av bifall till reservationen 22.

Alf Wennerfors (m) och Sten Svensson (m) anser att den del av utskottets yttrande på s. 69 som börjar "Föredragande statsrådets" och slutar "samma uppfattning" bort ha följande lydelse:

Föredragande statsrådets slutsats är att systemet för lokaliseringssamråd med industriföretag bör fortsätta med i huvudsak samma utformning och inriktning som f. n. Utskottet, som i ett föregående avsnitt avstyrkt tanken att utvidga samrådet att även omfatta verksamhet inom service- och tjänstesektorn, vill inte motsätta sig att verksamheten fortsätter i denna mer begränsade omfattning.

25. Det framtida behovet av en fullmaktslag för etableringskontroll (mom. 47)

Bengt Fagerlund, Birger Nilsson, Gördis Hörnlund, Erik Johansson i Simrishamn, Ingrid Ludvigsson, Bernt Nilsson och Frida Berglund (alla s) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 70 som börjar "Om samrådsverksamheten" och slutar "en fullmaktslag" bort ha följande lydelse:

Erfarenheterna visar att ekonomiska stimulanser inte alltid är tillräckliga för att påverka utvecklingen i en från regionalpolitisk synpunkt önskvärd riktning. De administrativa styrmedel vi hittills haft har varit svaga och huvudsakligen bestått av insatser av informativt slag till företag och andra som har för avsikt att utvidga verksamheten.

Avgörande för om man skall gå vidare med administrativa styrmedel blir utvecklingen de kommande åren. Om etableringsdelegationens verksamhet inte ger snabba och påtagliga resultat i en uppåtgående konjunktur finns det alla skäl att införa någon form av etableringskontroll. Det kan lämpligen ske genom en fullmaktslag. Regeringen bör därför följa utvecklingen och vid behov ta erforderliga initiativ för införande av en sådan lag.

Vad utskottet i anslutning till den socialdemokratiska motionen anfört i denna fråga bör regeringen underrättas om.

dels att utskottets hemställan under 47 bort ha följande lydelse:

47. beträffande *det framtida behovet av en fullmaktslag för etableringskontroll* att riksdagen med anledning av motionen 1978/79:2561, yrkandet 3, som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

26. Ytterligare insatser i glesbygder (mom. 56)

Jan-Ivan Nilsson, Arne Fransson, Pär Granstedt och Rune Johnsson i Mölndal (alla c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 76 börjar "Utskottet kommer" och på s. 77 slutar "behandlade delar" bort ha följande lydelse:

Som redan konstaterats är de i propositionen föreslagna förstärkningarna av glesbygdsinsatserna helt otillräckliga. Det är så mycket mer otillfredsställande som det nu krävs verkliga kraftåtgärder för att inte glesbygdskommunerna skall förlora fotfästet för sin samhällsorganisation. De måste få reella arbetsmöjligheter. Den nödvändiga viljeinriktningen måste komma till uttryck i konkreta åtgärder. En rejäl förstärkning av glesbygdsinsatsernas omfattning är nödvändig.

Utskottet tillstyrker sålunda förslaget i centerpartiets motion 2562 att det i propositionen till 74 milj. kr. beräknade anslaget till åtgärder i glesbygder höjs till 200 milj. kr.

Med den nu förordade anslagshöjningen blir det bl. a. möjligt att i en helt annan utsträckning än nu är fallet tillgodose det regionalpolitiska jordbruksstödet som har mött ett mycket stort gensvar. Motsvarande stödmöjligheter bör också gälla andra typer av företag i glesbygderna och skärgårdarna. I syfte att allmänt främja företagsamheten i glesbygderna föreslås i motionen att en väsentlig del av de regionala utvecklingsfondernas medel skall användas för direkta insatser i dessa bygder. Utskottet ansluter sig till denna uppfattning. Med sådana insatser i kombination med andra åtgärder som föreslagits i motionen 2562 bör det bli möjligt att trygga sysselsättningen i glesbygden och därmed bevara nödvändig service.

Med anslagsförstärkningen skapas vidare förutsättningar för en väsentlig utbyggnad av den s. k. IKS-verksamheten (IKS=intensifierad kommunal sysselsättningsplanering). Detta bör främjas genom att man, såsom föreslås i centerpartimotionen, höjer statsbidragsandelen från 75 till 90 %.

Som påpekas i motionen saknar många av de svagaste landsbygdskommunerna de resurser för att bevaka näringslivsfrågor som finns i andra kommuner i form av näringslivsnämnder, särskilda befattningshavare etc. Utpräglade glesbygdskommuner med svag ekonomi bör kunna få särskilt stöd till sådan bevakningsverksamhet. Regeringen bör lägga fram förslag till sådant stöd fr. o. m. budgetåret 1980/81.

Vad utskottet med tillstyrkan av motionen 2562 i nu behandlade delar har anfört bör bringas till regeringens kännedom. Till frågan om anvisande av medel till åtgärder i glesbygder återkommer utskottet i avsnittet om anslagsfrågor.

dels att utskottets hemställan under 56 bort ha följande lydelse:

56. beträffande *ytterligare insatser i glesbygder* att riksdagen med bifall till motionen 1978/79:2562, yrkandena 6, 7 a och 7 e, som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

27. Handläggningen av stödet till företag i glesbygder (mom. 58)

Bengt Fagerlund, Birger Nilsson, Gördis Hörnlund, Erik Johansson i Simrishamn, Ingrid Ludvigsson, Bernt Nilsson och Frida Berglund (alla s) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 78 som börjar "Arbetsmarknadsutskottet ansluter" och slutar "delarna tillstyrks" bort ha följande lydelse:

I en avvikande mening av de socialdemokratiska ledamöterna i jordbruksutskottet betonas vikten av att handläggningen av det nya stödet blir så enkel och rationell som möjligt samtidigt som erforderligt samband upprätthålls mellan olika verksamhetsområden och över sektorsgränser. I den avvikande meningen anförs vidare:

Handläggningen av ärenden rörande det nya glesbygdsstödet bör därför handhas av länsstyrelsen. Det kan inte vara rationellt att stödärenden handläggs i flera olika organ. Naturligen borde i stället nödvändigt samråd ske genom länsstyrelsens försorg. Vi anser därför att ärenden rörande det nya glesbygdsstödet bör handläggas av länsstyrelsen i samråd med övriga berörda länsorgan. Likaså anser vi att skäl talar för att reglerna för den nya stödformen Stöd till företag i glesbygder, i likhet med vad som varit fallet beträffande de bestämmelser som gäller i fråga om nu tillämpade stödformer, föreläggs riksdagen för beslut.

Med det anförda ansluter sig socialdemokraterna i jordbruksutskottet till de synpunkter som anförs i motionen 2581 av Åke Wictorsson (s) och Sven Lindberg (s). I fråga om administrationen av den nya stödformen instämmer de även i syftet med motionen 2555 av Frida Berglund m. fl. (s).

Arbetsmarknadsutskottet är av samma uppfattning som socialdemokraterna i jordbruksutskottet. En enkel och rationell handläggning av det nya stödet är en viktig faktor när man skall informera om och i övrigt föra ut den nya stödformen på det praktiska planet.

Vad utskottet anfört i denna fråga bör regeringen underrättas om.

dels att utskottets hemställan under 58 bort ha följande lydelse:

58. beträffande *handläggningen av stödet till företag i glesbygder, m. m.* att riksdagen med anledning av motionerna 1978/79:2555 och 1978/79:2581 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

28. Handläggningen av stöd till kommersiell service, m. m. (mom. 59)

Alf Wennerfors (m) och Sten Svensson (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 79 som börjar "Arbetsmarknadsutskottet vill" och slutar "i sak" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar den uppfattning som deklarerats av näringsutskottet. Den

nuvarande ordningen i fråga om anslag och beslut om kommersiell service bör bestå. Stödet till glesbygdshandeln bör inte ses isolerat från andra konsumentpolitiska insatser för att säkra varuförsörjningen i bl. a. glesbygder. Detta har samband med varuhandelns struktur på den svenska landsbygden såväl inom som utom stödområdena. Frågan om hur dagligvarubutikerna i glesbygderna i vid mening skall komplettera sin service utreds f. n. av konsumentverket. I avvaktan på denna utredning bör man som tidigare sagts inte förändra den nuvarande handläggningsordningen. Detta hindrar inte att man bör eftersträva att länsstyrelserna svarar för den direkta bidragsgivningen på grundval av bl. a. konsumentverkets anvisningar. Inom regeringens kansli bör frågorna ligga kvar på handelsdepartementet. Någon ändring i nuvarande ordning för anslag bör därför inte vidtas.

Det anförda innebär att riksdagen bör bifalla motionerna 2512 och 2557 i ifrågavarande delar. Riksdagen bör också för nästa budgetår anvisa ett förslagsanslag under elfte huvudtiteln till Bidrag till kommersiell service.

dels att utskottets hemställan under 59 bort ha följande lydelse:

59. beträffande *handläggningen av stöd till kommersiell service, m. m.* att riksdagen med bifall till motionerna 1978/79:2512, yrkandet 1, och 1978/79:2557, yrkandet 14, som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

29. Anslag till Regionalpolitiskt stöd: Bidragsverksamhet (mom. 69)

Under förutsättning av bifall till reservationen 13

Alf Wennerfors (m) och Sten Svensson (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 84 som börjar "Vad gäller" och slutar "av regeringen" bort ha följande lydelse:

Vad gäller anslagsberäkningen för nästa budgetår föreligger från moderata samlingspartiets sida i motionen 2557 ett yrkande om att det i propositionen begärda beloppet om 423,3 milj. kr. skall sänkas till 273,3 milj. kr. Moderaternas yrkande är betingat av deras förslag om ökad användning av generella medel i den regionalpolitiska stödverksamheten. Det förslaget har tillstyrkts av utskottet. Med hänsyn härtill och då propositionens medelsberäkning i övrigt godtas av utskottet bör anslaget föras upp med det belopp som har angivits i motionen.

dels att utskottets hemställan under 69 bort ha följande lydelse:

69. att riksdagen med anledning av regeringens förslag samt med bifall till motionen 1978/79:2557, yrkandet 6 a, till *Regionalpolitiskt stöd: Bidragsverksamhet* för budgetåret 1979/80 anvisar ett förslagsanslag av 273 300 000 kr.

30. Anslag till Åtgärder i glesbygder (mom. 70)

Under förutsättning av bifall till reservationen 26

Jan-Ivan Nilsson, Arne Fransson, Pär Granstedt och Rune Johnsson i Mölndal (alla c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 86 som börjar "Den i" och slutar "regeringens förslag" bort ha följande lydelse:

Vid behandlingen i det föregående av riktlinjerna för åtgärder i glesbygder har utskottet redan tagit ställning till frågan om anslagets storlek. Med tillstyrkan av motsvarande yrkande i centerpartiets motion 2562 har utskottet föreslagit ett anslag om 200 milj. kr. Anslaget bör föras upp med detta belopp.

dels att utskottets hemställan under 70 bort ha följande lydelse:

70. att riksdagen med anledning av regeringens förslag samt med bifall till motionen 1978/79:2562, yrkandet 7 b, till *Åtgärder i glesbygder* för budgetåret 1979/80 anvisar ett reservationsanslag av 200 000 000 kr.

31. Ram för statlig kreditgaranti för lån till företag i glesbygder (mom. 71)

Jan-Ivan Nilsson, Arne Fransson, Pär Granstedt och Rune Johnsson i Mölndal (alla c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 87 som börjar "I propositionen" och slutar "nästa budgetår" bort ha följande lydelse:

I propositionen föreslås en gemensam ram för statlig kreditgaranti för lån till företag i glesbygder och att ramen bör bestämmas till 26 milj. kr. I centerns partimotion 2562 yrkas att ramen vidgas till 100 milj. kr. Utskottet biträder detta förslag.

dels att utskottets hemställan under 71 bort ha följande lydelse:

71. att riksdagen med anledning av regeringens förslag samt med bifall till motionen 1978/79:2562, yrkandet 7 c, medger att under budgetåret 1979/80 *statlig kreditgaranti för lån till företag i glesbygder och för lån till anskaffning av varulager* beviljas med sammanlagt högst 100 000 000 kr.

32. Anslag till Åtgärder m. m. i anslutning till länsplanering (mom. 73)

Under förutsättning av bifall till reservationen 5

Alf Wennerfors (m) och Sten Svensson (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 87 börjar "Moderata samlingspartiet" och på s. 88 slutar "regeringens framställning" bort ha följande lydelse:

Moderata samlingspartiet yrkar i motionen 2557 avslag på propositionens framställning om anslag. Yrkandet är en följd av moderaternas i avsnittet om länsplaneringen redovisade begäran om en omprövning av länsplaneringen. Utskottet har biträtt denna begäran och biträder till följd härav även det föreliggande avslagsyrkandet.

Till följd av detta ställningstagande avstyrks även motionerna 1665 och 2453 i föreliggande delar.

dels att utskottets hemställan under 73 bort ha följande lydelse:

73. beträffande *anslag till Åtgärder m. m. i anslutning till länsplanering* att riksdagen med bifall till motionen 1978/79:2557, yrkandet 11, avslår dels regeringens förslag, dels motionerna 1978/79:1665 och 1978/79:2453, yrkandet 3.

33. Anslag till Regionalpolitiskt stöd: Lokaliseringslån (mom. 74)

Under förutsättning av bifall till reservationen 13

Alf Wennerfors (m) och Sten Svensson (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 88 som börjar "Medelsbehovet för" och slutar "har begärt" bort ha följande lydelse:

Medelsbehovet för lokaliseringslån under nästa budgetår beräknas i propositionen till 1 050 milj. kr. I moderata samlingspartiets motion 2557 yrkas att anslaget uppförs med ett oförändrat belopp om 600 milj. kr. Motionärerna åberopar samma skäl för yrkandet som för den sänkning de begärt av anslaget till den regionalpolitiska bidragsverksamheten, dvs. att det uppstår ett minskat anslagsbehov om man går över till en ökad användning av generella medel i stödverksamheten. Eftersom utskottet har biträtt moderaternas uppfattning i den frågan och då utskottet godtar propositionens medelsberäkning i övrigt tillstyrker utskottet det aktuella yrkandet i motionen 2557. Anslaget bör således anvisas med det belopp som föreslås i motionen.

dels att utskottets hemställan under 74 bort ha följande lydelse:

74. att riksdagen

A. med anledning av regeringens förslag samt med bifall till motionen 1978/79:2557, yrkandet 6 b, till *Regionalpolitiskt stöd: Låneverksamhet* för budgetåret 1979/80 anvisar ett investeringsanslag av 600 000 000 kr.,

B. avslår motionerna 1978/79:2437, yrkandet 2, 1978/79:2453, yrkandet 2, och 1978/79:2470, yrkandet 2.

34. Investeringsstöd till kommersiell service (mom. 75 – motiveringen)

Alf Wennerfors (m) och Sten Svensson (m) anser att den del av utskottets yttrande på s. 80 som börjar "När det" och slutar "om anslagsfrågor" bort ha följande lydelse:

När det gäller lån till investeringar för kommersiell service är utskottet inte berett att tillstyrka ett högre anslag än som föreslås i propositionen, nämligen 8 milj. kr. Det bör påpekas att redan propositionens förslag innebär att nuvarande anslag höjs med 2 milj. kr. Utskottet återkommer till frågan i avsnittet om anslagsfrågor.

35. Anslag till Lån till investeringar för kommersiell service (mom. 75)

Under förutsättning av bifall till reservationen 34

Alf Wennerfors (m) och Sten Svensson (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 89 som börjar "I propositionen" och slutar "10 milj. kr." bort ha följande lydelse:

I propositionen begärs att anslaget förs upp med 8 milj. kr. Ingvar Svanberg m. fl. (s) begär i motionen 2512 att anslaget höjs med 2 milj. kr. Yrkandet har behandlats och avstyrkts av utskottet i avsnittet om riktlinjerna för åtgärder i glesbygder. Anslag bör alltså anvisas med det av regeringen begärda beloppet.

dels att utskottets hemställan under 75 bort ha följande lydelse:

75. att riksdagen med bifall till regeringens förslag samt med avslag på motionen 1978/79:2512, yrkandet 4, till *Lån till investeringar för kommersiell service* för budgetåret 1979/80 anvisar ett investeringsanslag av *8 000 000* kr.

36. Inplacering i stödområde av Arvidsjaur (mom. 77)

Frida Berglund (s) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 98 börjar "Utskottet har" och på s. 99 slutar "och 2580" bort ha följande lydelse:

Arvidsjaur har enligt utskottets uppfattning sådana problem att kommunen bör placeras i stödområde 6 i stället för 5 som föreslås i propositionen. Härför talar även det mycket utsatta läget i hela länet. Förvärvsfrekvensen i kommunen är låg och väntas inte öka nämnvärt. Detta gäller i synnerhet för kvinnorna som har en förvärvsfrekvens på endast ca 30 % i kommunen i sin helhet och under 10 % i kommunens glesbygder. Arbetslösheten är lika hög som i flertalet kommuner i Norrbottens inland, 5,9 % år 1978. Utskottets ställningstagande innebär att riksdagen bör bifalla motionen 2580. I övrigt godtar utskottet propositionens förslag beträffande stödområdesindelning i Norrbotten.

Med anledning av förslagen i motionen 2567 vill utskottet erinra om det

principiella ställningstagandet tidigare i betänkandet att kommuner inte bör delas vid inplacering i stödområden men att det, med den konstruktion lokaliseringsstödet har, finns möjligheter att differentiera stödet inom en kommun om det bedöms lämpligt med hänsyn till kommunens struktur och den kommunala planeringen. Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionen 2567.

dels att utskottets hemställan under 77 bort ha följande lydelse:

77. beträffande *inplacering i stödområde av Arvidsjaur* att riksdagen med avslag på propositionens förslag bifaller motionen 1978/79:2580 och beslutar om inplacering av kommunen i stödområde 6.

37. Stödområdesindelningen i Norrbottens län (mom. 78)

Jan-Ivan Nilsson, Arne Fransson, Pär Granstedt och Rune Johnsson i Mölndal (alla c) anser

att den del av utskottets yttrande på s. 98 som börjar "Med anledning" och slutar "kommunala planeringen" bort utgå.

38. Inplacering i stödområde av Skellefteå m. m. (mom. 80)

Jan-Ivan Nilsson, Arne Fransson, Pär Granstedt och Rune Johnsson i Mölndal (alla c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 102 som börjar "Utskottet, som" och slutar "motionsyrkanden avstyrks" bort ha följande lydelse:

Utskottet har tidigare i betänkandet godtagit principen att stora kommuner bör kunna delas vid inplacering i stödområden. Skellefteå kommun, som har en mycket stor yta, är ett typexempel på att det är lämpligt med en sådan uppdelning. Centralorten med omnejd har ett väl utbyggt näringsliv medan inlandsdelarna av kommunen har typiska glesbygdsproblem. Det är uppenbart att, om orter i inlandet som Jörn och Burträsk skall vara attraktiva för industrilokalisering, måste de kunna erbjuda fördelar i förhållande till Skellefteå centralort. Utskottet föreslår därför att kommunen delas upp i tre zoner (stödområdena 3–5) i enlighet med förslaget i centerns partimotion. Det innebär en ytterligare differentiering i förhållande till propositionen.

Likaså biträds förslaget i centermotionen att Nordmaling skall placeras i stödområde 4. För Vännäs del anser utskottet att hela kommunen bör placeras i stödområde 5. I övrigt godtar utskottet propositionens förslag för Västerbottens län utom vad gäller Umeå, som utskottet återkommer till i det följande.

Det sagda innebär att riksdagen bör bifalla centerns partimotion 2562 beträffande Nordmaling och motionen 2509 och 2575 i fråga om Vännäs. Övriga i sammanhanget aktuella motionsyrkanden avstyrks.

dels att utskottets hemställan under 80 bort ha följande lydelse:

80. beträffande *inplacering i stödområden av Skellefteå* att riksdagen med avslag på propositionens förslag och motionen 1978/79:2583, yrkandet 1 i motsvarande del, bifaller motionen 1978/79:2562, yrkandet 3 c i motsvarande del och beslutar om följande inplacering av kommunens församlingar:

Stödområde 5
Fällfors, Jörn och Kalvträsk

Stödområde 4
Boliden, Bureå, Burträsk, Byske, Kågedalen, Lövånger

Stödområde 3
S:t Olov och S:t Örjan

39. Inplacering i stödområde av Umeå (mom. 84)

Jan-Ivan Nilsson, Arne Fransson, Pär Granstedt och Rune Johnsson i Mölndal (alla c) anser

dels att till den del av utskottets yttrande på s. 101–102 som är rubricerat "Stödområden" bort fogas ett stycke med följande lydelse:

Enligt utskottets mening är det nödvändigt att spännvidden inom de relativt folkrika och geografiskt vidsträckta kommunerna i stödområdet blir tillräckligt stor för att motverka koncentration till dess centrala delar. Mot denna bakgrund och med hänsyn till väntad utveckling bör huvuddelen av Umeå kommun placeras i stödområde 2. Emellertid finns inom kommunen delar som har problem av samma slag som de angränsande kommunerna. Utskottet tänker här på Botsmarks, Hörnefors och Tavelsjö församlingar. För att öka dessa områdens möjligheter att hålla uppe sysselsättningen föreslås de bli placerade i stödområde 4. Utskottets ställningstagande innebär bifall till motionen 2562 i fråga om Umeå kommun,

dels att utskottets hemställan under 84 bort ha följande lydelse:

84. beträffande *inplacering i stödområde av Umeå* att riksdagen med avslag på propositionens förslag om stödområde 3 bifaller motionen 1978/79:2562, yrkandet 3 c i motsvarande del, och beslutar om följande inplacering av kommunens församlingar:

Stödområde 4
Botsmark, Hörnefors och Tavelsjö

Stödområde 2
Övriga församlingar

40. Inplacering i stödområde av Örnsköldsvik (mom. 88)

Jan-Ivan Nilsson, Arne Fransson, Pär Granstedt och Rune Johnsson i Mölndal (alla c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 105 som börjar "Utskottet har" och slutar "om Skellefteå" bort ha följande lydelse:

I propositionen framhålls principen att stora kommuner skall kunna delas vid inplacering i stödområden. Till denna princip har utskottet redan tidigare i betänkandet anslutit sig och tagit ställning för en mer konsekvent tillämpning. I likhet med Skellefteå har Örnsköldsviks kommun såväl delar med väl utbyggt näringsliv som delar med betydande glesbygdsproblem. Mot denna bakgrund har utskottet funnit propositionens uppdelning av kommunen i stödområde 3 och 5 vara ändamålsenlig. Utskottet biträder således propositionens förslag i denna del. Utskottets ställningstagande innebär att man delar den uppfattning som redovisas i centerns partimotion. Övriga motionsyrkanden om Örnsköldsviks placering i stödområde avstyrks.

dels att utskottets hemställan under 88 bort ha följande lydelse:

88. beträffande *inplacering i stödområde av Örnsköldsvik* att riksdagen med avslag i motsvarande delar på motionerna 1978/79:2443 och 1978/79:2515, yrkandet 1, bifaller propositionens förslag om följande inplacering av kommunens församlingar:

Stödområde 5
Anundsjö, Björna, Skorpeds Trehörningssjö

Stödområde 3
Övriga församlingar

41. Inplacering i stödområde av Sundsvall och Timrå (mom. 91 och 92)

Jan-Ivan Nilsson, Arne Fransson, Pär Granstedt och Rune Johnsson i Mölndal (alla c) anser

dels att före den del av utskottets yttrande på s. 106 som börjar "För Örnsköldsviks" bort tilläggas ett stycke med följande lydelse:

Utskottet har tidigare i betänkandet framhållit principen att stora kommuner med områden med skilda förutsättningar kan delas. Sundsvalls centrala delar och Timrå har relativt väl utvecklat näringsliv och tillfredsställande befolkningsutveckling. I förhållande till glesbygdskommunerna har de därför enligt utskottets mening fått felaktiga placeringar på stödområdesskalan enligt propositionen. Utskottet föreslår att Timrå kommun och huvuddelen av Sundsvalls kommun placeras i stödområde 2. När det gäller Holms, Lidens och Stöde församlingar i Sundsvall är enligt utskottets mening en inplacering i område 3 motiverad.

Utskottets ställningstagande innebär att riksdagen bör bifalla centerns partimotion 2562 beträffande Sundsvall och Timrå. Övriga motionsyrkanden beträffande stödområdesplacering av nämnda kommuner avstyrks. Detsamma gäller motionerna om andra kommuner med undantag av Örnsköldsvik.

dels att utskottets hemställan under 91 och 92 bort ha följande lydelse:

91. beträffande *inplacering i stödområde av Sundsvall* att riksdagen med avslag på propositionens förslag och motionen 1978/79:2515, yrkandet 1 i motsvarande del, bifaller motionen 1978/79:2562, yrkandet 3 c i motsvarande del, och beslutar om följande inplacering av kommunens församlingar:

Stödområde 3
Holm, Liden och Stöde

Stödområde 2
Övriga församlingar

92. beträffande *inplacering i stödområde av Timrå* att riksdagen med avslag på propositionens förslag och motionen 1978/79:2515, yrkandet 1 i motsvarande del, bifaller motionen 1978/79:2562, yrkandet 3 c i motsvarande del, och beslutar om inplacering av kommunen i stödområde 2,

42. Inplacering i stödområde av Bräcke, Härjedalen, Krokom och Åre (mom. 95–98)

Birger Nilsson (s) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 108 som börjar "För övriga" och slutar "motsvarande motionsyrkanden" bort ha följande lydelse:

Jämtlands län bör – med undantag för Östersund – behandlas som en enhet i stödområdeshänseende. Problemen är genomgående desamma med befolkningsminskning, oförmånlig ålderssammansättning och låg industrialiseringsgrad. De nu aktuella kommunerna, Bräcke, Härjedalen, Krokom och Åre, bör alltså placeras i stödområde 6 i likhet med övriga kommuner i länet utom Östersund. Utskottets ställningstagande innebär tillstyrkan av motionerna 2511 och 2584 i motsvarande delar.

dels att utskottets hemställan under 95–98 bort ha följande lydelse:

95. beträffande *inplacering i stödområde av Bräcke* att riksdagen med avslag på propositionens förslag i motsvarande delar bifaller motionerna 1978/79:2511, yrkandet 2, och 1978/79:2584 och

beslutar om inplacering av kommunen i stödområde 6,

96. beträffande *inplacering i stödområde av Härjedalen* att riksdagen med avslag på propositionens förslag i motsvarande delar bifaller motionerna 1978/79:2511, yrkandet 2, och 1978/79:2584 och beslutar om inplacering av kommunen i stödområde 6,
97. beträffande *inplacering i stödområde av Krokom* att riksdagen med avslag på propositionens förslag i motsvarande delar bifaller motionerna 1978/79:2511, yrkandet 2, och 1978/79:2584 och beslutar om inplacering av kommunen i stödområde 6,
98. beträffande *inplacering i stödområde av Åre* att riksdagen med avslag på propositionens förslag i motsvarande delar bifaller motionerna 1978/79:2511, yrkandet 2, och 1978/79:2584 och beslutar om inplacering av kommunen i stödområde 6,

43. Inplacering i stödområde av Östersund (mom. 99)

Birger Nilsson (s) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 108 som börjar "Beträffande Östersund" och slutar "kommunen avstyrks" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser sig inte kunna biträda propositionens förslag till inplacering i stödområde av Östersund, vilket skulle innebära en försämring i förhållande till nuvarande situation. Utskottet förordar att Östersund placeras i stödområde 5. Utskottet tillstyrker följaktligen motionen 2511 i denna del. Övriga förslag avstyrks.

dels att utskottets hemställan under 99 bort ha följande lydelse:

99. beträffande *inplacering i stödområde av Östersund* att riksdagen med avslag på propositionens förslag samt i motsvarande delar motionerna 1978/79:2584 och 1978/79:2562, yrkandet 3 c, bifaller motionen 1978/79:2511, yrkandet 2 också i motsvarande del, och beslutar om inplacering av kommunen i stödområde 5,

44. Inplacering i stödområde av Östersund (mom. 99)

Jan-Ivan Nilsson, Arne Fransson, Pär Granstedt och Rune Johnsson i Mölndal (alla c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 108 som börjar "Beträffande Östersund" och slutar "kommunen avstyrks" bort ha följande lydelse:

Utskottet har vidare funnit att de delar av Östersunds kommun som ligger längst från centralorten och har den sämst utvecklade strukturen, nämligen Häggenås, Näs och Sunne församlingar bör placeras i stödområde 5. Med hänsyn till balansen gentemot omgivande kommuner föreslår utskottet

dessutom att övriga delar av kommunen placeras i stödområde 3.

Utskottets ställningstagande innebär att riksdagen bör bifalla motionen 2562 beträffande inplacering av Östersunds kommun. Övriga i sammanhanget aktuella motionsyrkanden bör avslås.

dels att utskottets hemställan under 99 bort ha följande lydelse:

99. beträffande *inplacering i stödområde av Östersund* att riksdagen med avslag på propositionens förslag och i motsvarande delar motionerna 1978/79:2511, yrkandet 2, och 1978/79:2584 bifaller motionen 1978/79:2562, yrkandet 3 c i motsvarande del, och beslutar om följande inplacering av kommunens församlingar:

Stödområde 5
Häggenås, Näs och Sunne

Stödområde 3
Övriga församlingar

45. Inplacering i stödområde av Nordanstig, Ockelbo, Gävle och Sandviken (mom. 105 och 106)

Jan-Ivan Nilsson, Arne Fransson, Pär Granstedt och Rune Johnsson i Mölndal (alla c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 111 som börjar "Utskottet godtar" och slutar "avstyrks således" bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets uppfattning har flera av kommunerna i Gävleborgs län blivit för lågt placerade. Mot bakgrund av det relativt svåra sysselsättningsläget bör Nordanstig, Ockelbo och Ovanåkers kommuner placeras i stödområde 4 i stället för i 3 som föreslagits. För Gävle och Sandvikens del bör man tillämpa den i det tidigare förordade principen med en högre klassificering av kommunernas ytterdelar än av dess centrala delar. En sådan ordning är nödvändig om man inom dessa kommuner skall få balans i utvecklingen och undvika en hård koncentration till de attraktiva centralorterna. Utskottet förordar att Gävle och Sandviken, som i propositionen placerats i stödområde 2, delas så att de centrala delarna av kommunerna placeras i stödområde 1 och ytterdelarna i stödområde 3.

Utskottets förslag innebär att riksdagen bör bifalla centerns partimotion 2562 i fråga om Gävleborgs län. Det innebär vidare att utskottet biträder Rolf Dahlbergs (m) motion 2470 beträffande Nordanstig, Ockelbo och Ovanåker samt motionerna 2514 av Olle Westberg i Hofors m. fl. (s) och 2556 av Gunnar Björk i Gävle m. fl. (c) i fråga om Ockelbo. Övriga motions-

yrkanden avstyrks. I övrigt godtar utskottet propositionens förslag till inplacering av länets kommuner i stödområden.

dels att utskottets hemställan under 105 och 106 bort ha följande lydelse:

105. beträffande *inplacering i stödområde av Nordanstig, Ockelbo och Ovanåker*, att riksdagen dels med avslag på propositionens förslag samt motionerna 1978/79:2514 och 2556 i vad gäller Nordanstig och Ovanåker, dels med bifall i motsvarande delar till motionerna 1978/79:2562, yrkandet 3 c, och 1978/79:2470, yrkandet 1, samt motionerna 1978/79:2514 och 2556 i vad gäller Ockelbo beslutar om inplacering av kommunerna i stödområde 4,

106. beträffande *inplacering i stödområde av Gävle och Sandviken* att riksdagen med avslag på propositionens förslag och i motsvarande delar motionerna 1978/79:2470, yrkandet 1, 1978/79:2514 samt 1978/79:2556 bifaller motionen 1978/79:2562, yrkandet 3 c, och beslutar om följande inplacering av kommunernas församlingar:

Gävle	
Stödområde 3	Hedesunda och Hamrånge
Stödområde 1	Övriga församlingar
Sandviken	
Stödområde 3	Österfärnebo och Årsunda
Stödområde 1	Övriga församlingar

46. Inplacering i stödområde av Borlänge och Falun (mom. 114)

Jan-Ivan Nilsson, Arne Fransson, Pär Granstedt och Rune Johnsson i Mölndal (alla c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 115 som börjar "Utskottet har" och slutar "avstyrks därför" bort ha följande lydelse:

Utskottet godtar propositionens förslag och avstyrker motionsyrkandena utom beträffande Falun, Borlänge och Ludvika som alla placerats i stödområde 3 i propositionens förslag. När det gäller Borlänge och Falun finns det med hänsyn till den inomregionala balansen i länet skäl till en lägre placering än den som föreslås i propositionen. Borlänge och de centrala delarna av Falun bör placeras i stödområde 2. Den norra delen av Falu kommun bör dock placeras i samma klass som de kringliggande kommunerna. Församlingarna Bjursås, Enviken och Svärdsjö bör alltså tillhöra stödområde 3.

Utskottets förslag innebär bifall till centerns motion 2562 i fråga om Borlänge och Falun.

dels att utskottets hemställan under 114 bort ha följande lydelse:

114. beträffande *inplacering i stödområde av Borlänge och Falun* att riksdagen med avslag på propositionens förslag bifaller motionen 1978/79:2562, yrkandet 3 c i motsvarande del, och beslutar om följande inplacering av Falu kommuns församlingar.

Stödområde 3
Bjursås, Enviken och Svärdsjö

Stödområde 2
Övriga församlingar

47. Inplacering i stödområde av Ludvika (mom. 117)

Jan-Ivan Nilsson, Arne Fransson, Pär Granstedt och Rune Johnsson i Mölndal (alla c) anser

dels att till den del av utskottets yttrande på s. 115 som är rubricerat "Stödområden" bort fogas ett stycke med följande lydelse:

Ludvika kommun har drabbats hårt av den pågående strukturomvandlingen av den svenska handelsstålindustrin och gruvhanteringen. I propositionen 1978/79:126 som i dessa delar bifölls av riksdagen föreslogs särskilda regionalpolitiska insatser i kommunen (AU 23 och NU 43). I den utredning som låg bakom förslagen förordades dessutom att i Ludvika t. v. skulle utgå samma förmåner som i inre stödområdet. Mot denna bakgrund finns det goda skäl att såsom föreslås i centermotionen 2562 placera kommunen i stödområde 4. Samtidigt vill utskottet påminna om att åtgärder för att övervinna strukturproblem av den art som särskilt drabbat Ludvika i första hand måste genomföras inom näringspolitikens ram. Utskottet är därför inte berett att bifalla de mer långtgående regionalpolitiska förslag som framförs i motionerna 2510 och 2558.

dels att utskottets hemställan under 117 bort ha följande lydelse:

117. beträffande *inplacering i stödområde av Ludvika* att riksdagen med avslag på propositionens förslag och i motsvarande delar på motionerna 1978/79:2510 och 1978/79:2558 bifaller motionen 1978/79:2562, yrkandet 3 c i motsvarande del, och beslutar om inplacering av kommunen i stödområde 4,

48. Inplacering i stödområde av Karlstad (mom. 122)

Jan-Ivan Nilsson, Arne Fransson, Pär Granstedt och Rune Johnsson i Mölndal (alla c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 118 som börjar "Utskottet har" och slutar "avstyrks följaktligen" bort ha följande lydelse:

Karlstadsregionens utveckling såväl i fråga om befolkning som sysselsättning är positiv. Som framgår av utskottets redovisning överstiger Karlstads folkökning länets totala. Med hänsyn härtill och med hänvisning till den tidigare i betänkandet angivna principen om balans mellan expanderande centrala delar av primära centra kontra ytterområden med sämre utveckling föreslår utskottet att de centrala delarna av Karlstads kommun hänförs till stödområde 1 medan ytterområdena i kommunen bör placeras i stödområde 2.

Utskottets ställningstagande innebär att centerns partimotion 2562 tillstyrks i denna del. Övriga motionsyrkanden avstyrks.

dels att utskottets hemställan under 122 bort ha följande lydelse:

122. beträffande *inplacering i stödområde av Karlstad* att riksdagen med avslag på propositionens förslag och i motsvarande delar motionerna 1978/79:2554, yrkandet 2, och 1978/79:2569 bifaller motionen 1978/79:2562, yrkandet 3 c i motsvarande del, och beslutar om följande inplacering av kommunens församlingar,

Stödområde 2
Alster, Grava, Nor, Nyed, Segerstad, Väse, Alvsbacka och Ö. Fågelvik

Stödområde 1
Övriga församlingar

49. Inplacering i stödområde av Hagfors, Arvika, Säffle och Årjäng (mom. 123–126)

Jan-Ivan Nilsson, Arne Fransson, Pär Granstedt och Rune Johnsson i Mölndal (alla c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 118 som börjar "När det" och slutar "avstyrks sålunda" bort ha följande lydelse:

När det gäller västra delen av länet tillstyrker utskottet propositionens förslag att Eda placeras i stödområde 4. Enligt utskottets uppfattning finns det starka skäl som talar för att även övriga kommuner i västra Värmland, dvs. Arvika, Säffle och Årjäng, bör få samma inplacering, dvs. stödområde 4. I allt väsentligt har dessa kommuner samma problem med hög arbetslöshet och vikande befolkningstal.

Hagfors kommun har hittills under 1970-talet förlorat ca 8 % av sin befolkning, en utveckling som enligt prognoserna beräknas fortgå fram till 1985. Kommunen har drabbats hårt av krisen inom stålindustrin. Arbetslös-

heten uppgick under 1978 till i genomsnitt 4,2 %. Mot denna bakgrund anser utskottet att kommunen bör placeras i stödområde 5.

Utskottets ställningstagande innebär tillstyrkan av motionerna 2554, 2562 och 2569 i aktuella delar.

dels att utskottets hemställan under 123–126 bort ha följande lydelse:

123. beträffande *inplacering i stödområde av Hagfors* att riksdagen med avslag på propositionens förslag i motsvarande delar bifaller motionerna 1978/79:2554, yrkandet 2, 1978/79:2562, yrkandet 3 c, samt 1978/79:2569 och beslutar om inplacering av kommunen i stödområde 5,
124. beträffande *inplacering i stödområde av Arvika* att riksdagen med avslag på propositionens förslag i motsvarande delar bifaller motionerna 1978/79:2554, yrkandet 2, 1978/79:2562, yrkandet 3 c samt 1978/79:2569 och beslutar om inplacering av kommunen i stödområde 4,
125. beträffande *inplacering i stödområde av Säffle* att riksdagen med avslag på propositionens förslag i motsvarande delar bifaller motionerna 1978/79:2554, yrkandet 2, 1978/79:2562, yrkandet 3 c samt 1978/79:2569 och beslutar om inplacering av kommunen i stödområde 4,
126. beträffande *inplacering i stödområde av Årjäng* att riksdagen med avslag på propositionens förslag i motsvarande delar bifaller motionerna 1978/79:2554, yrkandet 2, 1978/79:2562, yrkandet 3 c samt 1978/79:2569 och beslutar om inplacering av kommunen i stödområde 4,

50. Inplacering i stödområde av Hällefors och Ljusnarsberg (mom. 134)

Jan-Ivan Nilsson, Arne Fransson, Pär Granstedt och Rune Johnsson i Mölndal (alla c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 121 som börjar "När det" och slutar "alltså avslås" bort ha följande lydelse:

När det gäller stödområdesindelningen har utskottet gjort en annan bedömning än propositionen beträffande Hällefors och Ljusnarsberg. Dessa kommuner har haft en särskilt otillfredsställande befolkningsutveckling. De har ett ensidigt näringsliv med stort beroende av företag i specialstålindustrin. Förvärvsfrekvensen bland kvinnor är låg och möjligheterna till pendling till intilliggande kommuner är begränsade. Utskottet har vid sin prövning stannat för att kommunerna bör placeras i stödområde 4 i stället för 3 som föreslås i propositionen.

Utskottet biträder alltså centerns partimotion 2562 i fråga om Hällefors och Ljusnarsberg. Däremot är utskottet inte berett att gå så långt som till stödområde 5, vilket begärs i motionen 2450.

Övriga motionsyrkanden om ändring i fråga om den föreslagna stödområdesindelningen i Örebro län bör avslås.

dels att utskottets hemställan under 134 bort ha följande lydelse:

134. beträffande *inplacering i stödområde av Hällefors och Ljusnarsberg* att riksdagen med avslag på propositionens förslag och motionen 1978/79:2450, i motsvarande del, bifaller motionen 1978/79:2562, yrkandet 3 c i motsvarande del, och beslutar om inplacering i stödområdet 4,

51. Inplacering i stödområde av Norrtälje (mom. 141)

Jan-Ivan Nilsson, Arne Fransson, Pär Granstedt och Rune Johnsson i Mölndal (alla c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 127 som börjar "Kommunen har" och slutar "aktuella motionsyrkandena" bort ha följande lydelse:

Norrtälje kommun har, som framgår av motionerna, icke obetydliga problem och då speciellt i skärgården. Bl. a. kan nämnas en förhållandevis negativ befolkningsutveckling och låg förvärvsfrekvens, speciellt hos kvinnorna. Med hänsyn härtill anser utskottet skäl föreligga för en inplacering av kommunen i stödområde 1. I sammanhanget kan nämnas att den angränsande kommunen Östhammar med likartade problem som Norrtälje enligt propositionens förslag placerats i stödområde 2.

Utskottets förslag innebär att centerns partimotion 2562 tillstyrks i denna del. Övriga här aktuella motionsyrkanden avstyrks.

dels att utskottets hemställan under 141 bort ha följande lydelse:

141. beträffande *inplacering i stödområde av Norrtälje* att riksdagen med avslag i motsvarande delar på motionerna 1978/79:2442 och 1978/79:2582 bifaller motionen 1978/79:2562, yrkandet 3 c i motsvarande del, och beslutar om inplacering av kommunen i stödområde 1.

52. Inplacering i stödområde av Flen och Vingåker (mom. 144)

Jan-Ivan Nilsson, Arne Fransson, Pär Granstedt och Rune Johnsson i Mölndal (alla c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 131 som börjar "Utskottet har" och slutar "därför avslås" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att yrkandet i centermotionen 2562 bör bifallas. Flen och Vingåker har svårigheter att hålla sina befolkningstal, vilket hänger samman med att många företag i de båda kommunerna tillhör branscher med påtagliga problem. Flen och Vingåker bör alltså placeras i stödområde 1. För övriga kommuner föreslås ingen ändring i förhållande till propositionens förslag.

dels att utskottets hemställan under 144 bort ha följande lydelse:

144. beträffande *inplacering i stödområde av Flen och Vingåker* att riksdagen med avslag på propositionens förslag bifaller motionen 1978/79:2562, yrkandet 3 c i motsvarande del, och beslutar om inplacering av kommunerna i stödområde 1.

53. Inplacering i stödområde av Kinda och Ydre samt Valdemarsvik (mom. 147 och 148)

Jan-Ivan Nilsson, Arne Fransson, Pär Granstedt och Rune Johnsson i Mölndal (alla c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 135 som börjar "Utskottet har" och slutar "den stödformen" bort ha följande lydelse:

Kommunerna Kinda och Ydre som ingår i den grå zonen har problem både i fråga om befolkningsutvecklingen och sysselsättningen. Förvärvsfrekvensen i de båda kommunerna är låg. Möjligheterna till pendling till större orter är med hänsyn till läget begränsade. Utskottet anser det berättigat med en något bättre stödområdesplacering än vad propositionen innebär och föreslår stödområde 2 för de båda kommunerna.

Även i Valdemarsvik är förhållandena sådana att utskottet finner det befogat att föreslå förmånligare behandling än vad propositionen innebär. Utskottet föreslår att den kommunen placeras i stödområde 1.

Utskottet tillstyrker med det anförda förslagen i centermotionen 2562. Övriga motionsyrkanden om ändringar i stödområdesindelningen avstyrks.

dels att utskottets hemställan under 147 och 148 bort ha följande lydelse:

147. beträffande *inplacering i stödområde av Kinda och Ydre* att riksdagen med avslag på propositionens förslag samt i motsvarande delar motionerna 1978/79:2471, 1978/79:2577 och 1978/79:2579 bifaller motionen 1978/79:2562, yrkandet 3 c också i motsvarande del, och beslutar om inplacering av kommunerna i stödområde 2,

148. beträffande *inplacering i stödområde av Valdemarsvik* att riksdagen med avslag på propositionens förslag samt i motsvarande delar motionerna 1978/79:2471, 1978/79:2577 och 1978/79:2579 bifaller motionen 1978/79:2562, yrkandet 3 c också i motsvarande del, och beslutar om inplacering av kommunen i stödområde 1,

54. Inplacering i stödområde av Gullspång och Karlsborg (mom. 152)

Jan-Ivan Nilsson, Arne Fransson, Pär Granstedt och Rune Johnsson i Mölndal (alla c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 137 som börjar "Utskottet har" och slutar "avstyrks därför" bort ha följande lydelse:

Kommunerna Gullspång och Karlsborg har både en negativ befolkningsutveckling och låg förvärvsfrekvens. Sysselsättningsproblemen i Gullspång är väl så accentuerade som i angränsande kommuner i Örebro och Värmlands län, som enligt propositionen bör placeras i stödområde 2. Arbetslösheten var 1978 så hög som 3,5 %. Karlsborg har drabbats av en för kommunen mycket stor industrinedläggning. Kommunen har även andra problem med en ensidig arbetsmarknad dominerad av militär och civilmilitär verksamhet. Utskottet har vid sin prövning funnit att båda kommunerna bör placeras i stödområde 1.

Utskottets förslag betyder att riksdagen bör bifalla centerns partimotion 2562 beträffande Gullspång och Karlsborg. I övrigt har utskottet inte funnit skäl att föreslå ändring i propositionens förslag. Motionsyrkandet avstyrks därför.

dels att utskottets hemställan under 152 bort ha följande lydelse:

152. beträffande *inplacering i stödområde av Gullspång och Karlsborg* att riksdagen med avslag på propositionens förslag och i motsvarande delar motionerna 1978/79:2503, yrkandet 1, och 1978/79:2506, yrkandet 1, bifaller motionen 1978/79:2562, yrkandet 3 c i motsvarande del, och beslutar om inplacering av kommunerna i stödområde 1,

55. Inplacering i stödområde av Borås (mom. 158)

Gördis Hörnlund (s) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 141 som börjar "Den största" och slutar "motsvarande del" bort ha följande lydelse:

Den största kommunen i länet, Borås, har haft en markerat negativ utveckling hittills under 1970-talet. Befolkningen har minskat och arbetslösheten har varit betydande. Antalet anställda inom den i kommunen starkt dominerande tekoindustrin har minskat med över 6 000. Enligt länsstyrelsens prognos beräknas kommunen utvecklas negativt även under den kommande femårsperioden.

Av det sagda framgår att omfattande insatser från samhällets sida måste vidtas om utvecklingen skall kunna vändas. Propositionens förslag till inplacering av kommunen i stödområde 1 framstår därför som otillräckligt.

Utskottet har vid sin prövning av inplacering i stödområde för Borås kommun gjort vissa jämförelser med ett antal primära centra. Resultatet framgår av följande sammanställning.

	Prop.:s förslag till inplacering i stödområden	*Befolkning (1970=100)*		*Förvärvsfrekvens (%)*			*Arbetslöshet (%)*
		1978	1985	1970	1977	1985	1978
Borås	1	96	92	70	70	70	3,1
Karlstad	2	102	104	64	69	72	2,8
Gävle	2	104	105	64	68	68	2,6
Falun	3	107	108	65	68	70	1,7
Sundsvall	3	104	106	63	67	68	2,6
Östersund	4	112	116	65	68	71	1,5
Umeå	3	114	118	64	69	71	1,8
Skellefteå	4/5	103	103	58	65	66	2,7
Luleå	4	115	119	60	68	70	3,6

Uppgifterna i sammanställningen bekräftar utskottets ovan redovisade uppfattning att Borås bör placeras högre än i stödområde 1. Utskottet föreslår för sin del att kommunen placeras i stödområde 3. Utskottet vill härutöver i anslutning till motionen stryka under att en ny statlig verksamhet av regionalpolitiska skäl konsekvent bör förläggas utanför Stockholmsregionen. I det sammanhanget bör Borås vara ett attraktivt alternativ. Utskottet tillstyrker med det anförda motionerna 2501 och 2505 i aktuella delar. Motionen 2553 avstyrks i motsvarande del.

dels att utskottets hemställan under 158 bort ha följande lydelse:

158. beträffande *inplacering i stödområde av Borås* att riksdagen med avslag på propositionens förslag och motionen 1978/79:2553, yrkandet 1 i motsvarande del, bifaller motionerna 1978/79:2501, yrkandet 1, och 1978/79:2505, i motsvarande delar, och beslutar om inplacering av kommunen i stödområde 3.

56. Inplacering i stödområde av Mark, Tranemo, Svenljunga och Herrljunga (mom. 159 och 160)

Jan-Ivan Nilsson, Arne Fransson, Pär Granstedt och Rune Johnsson i Mölndal (alla c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 141 som börjar "För kommunerna" och slutar "innebörd avstyrks" bort ha följande lydelse:

För kommunerna Mark, Tranemo och Svenljunga föreslås i propositionen en inplacering i stödområde 1. Utvecklingen inom främst tekoindustrin har medfört allvarliga problem på arbetsmarknaden i dessa kommuner. Länsstyrelsen räknar f. ö. med väsentligt färre sysselsättningstillfällen i kommunerna 1985 än 1975. Enligt utskottets uppfattning finns det mot den angivna bakgrunden skäl till en uppjustering av propositionens förslag. Utskottet föreslår att de nämnda kommunerna placeras i stödområde 2.

Utskottet anser även att Herrljunga kommun bör ingå i stödområde. Inplacering bör ske i stödområde 1.

Det anförda innebär att utskottet tillstyrker centerns partimotion 2562 i motsvarande delar. Övriga aktuella motionsyrkanden bör avslås.

dels att utskottets hemställan under 159 och 160 bort ha följande lydelse:

159. beträffande *inplacering i stödområde av Mark, Tranemo och Svenljunga* att riksdagen med avslag på propositionens förslag och i motsvarande delar motionerna 1978/79:2501, yrkandet 1, 1978/79:2505 samt 1978/79:2553, yrkandet 1, bifaller motionen 1978/79:2562, yrkandet 3 c i motsvarande del, och beslutar om inplacering av kommunerna i stödområde 2,

160. beträffande *inplacering i stödområde av Herrljunga* att riksdagen med avslag på propositionens förslag och i motsvarande delar motionerna 1978/79:2501, yrkandet 1, 1978/79:2505, samt 1978/79:2553, yrkandet 1, bifaller motionerna 1978/79:2508, yrkandet 2 och 1978/79:2562, yrkandet 3 c i motsvarande del, och beslutar om inplacering av kommunen i stödområde 1,

57. Inplacering i stödområde av Mark, Tranemo, Svenljunga och Herrljunga (mom. 159 och 160).

Gördis Hörnlund (s) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 141 som börjar "För kommunerna" och slutar "innebörd avstyrks"bort ha följande lydelse:

För kommunerna Mark, Tranemo och Svenljunga föreslås i propositionen en inplacering i stödområde 1. Utvecklingen inom främst tekoindustrin har medfört allvarliga problem på arbetsmarknaden i dessa kommuner. Länsstyrelsen räknar f. ö. med väsentligt färre sysselsättningstillfällen i kommunerna 1985 än 1975. Enligt utskottets uppfattning finns det mot den angivna bakgrunden skäl till en uppjustering av propositionens förslag. Utskottet förslår att de nämnda kommunerna placeras i stödområde 3.

Utskottet anser även att Herrljunga kommun bör ingå i stödområde. Även denna kommun bör placeras i stödområde 3.

Det anförda innebär att utskottet tillstyrker förslagen härom i motionerna 2501 och 2505. Övriga aktuella motionsyrkanden bör avslås.

dels att utskottets hemställan under 159 och 160 bort ha följande lydelse:

159. beträffande *inplacering i stödområde av Mark, Tranemo och Svenljunga* att riksdagen med avslag på propositionens förslag och i motsvarande delar motionerna 1978/79:2553, yrkandet 1, och 1978/79:2562, yrkandet 3 c, bifaller motionerna 1978/79:2501, yrkandet 1, och 1978/79:2505 i motsvarande delar, och

beslutar om inplacering av kommunerna i stödområde 3,

160. beträffande *inplacering i stödområde av Herrljunga* att riksdagen med avslag på propositionens förslag och i motsvarande delar motionerna 1978/79:2508, yrkandet 2, och 1978/79:2562, yrkandet 3 c, samt 1978/79:2553, yrkandet 1, bifaller motionerna 1978/79:2501, yrkandet 1, och 1978/79:2505, i motsvarande delar, och beslutar om inplacering av kommunen i stödområde 3,

58. Inplacering i stödområde av Ulricehamn (mom. 161)

Gördis Hörnlund (s) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 141 som börjar "Ulricehamns kommun" och slutar "aktuella motionsyrkanden" bort ha följande lydelse:

Ulricehamns kommun har i propositionen placerats i stödområde 1. Kommunen har i betydande omfattning berörts av utvecklingen inom tekoindustrin. Av de industriverksamma var år 1975 närmare 62 % sysselsatta i den branschen. Länsstyrelsen räknar med en negativ befolkningsutveckling fram till år 1985. Med hänsyn härtill anser utskottet att kommunen bör vara placerad i stödområde 3. Utskottet tillstyrker därmed motionerna 2501 och 2505 beträffande Ulricehamns kommun. Motionen 2553 avstyrks följaktligen i denna del.

dels att utskottets hemställan under 161 bort ha följande lydelse:

161. beträffande *inplacering i stödområde av Ulricehamn* att riksdagen med avslag på propositionens förslag och motionen 1978/79:2553, yrkandet 1 i motsvarande del, bifaller motionerna 1978/79:2501, yrkandet 1, och 1978/79:2505, i motsvarande delar, och beslutar om inplacering av kommunen i stödområde 3,

59. Inplacering i stödområde av Aneby, Nässjö och Tranås (mom. 168)

Jan-Ivan Nilsson, Arne Fransson, Pär Granstedt och Rune Johnsson i Mölndal (alla c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 148 som börjar "Utskottet har" och slutar "denna del" bort ha följande lydelse:

De tre kommunerna Aneby, Nässjö och Tranås har de största problemen i Jönköpings län. Sålunda har Aneby den klart lägsta förvärvsfrekvensen i länet och en mycket oförmånlig åldersfördelning på befolkningen. Nässjö och Tranås har båda en negativ befolkningsutveckling och relativt hög arbetslöshet, för Nässjö hela 3,8 % år 1978. Mot den bakgrunden har utskottet funnit att de aktuella kommunerna bör placeras i stödområde 1, vilket innebär att

utskottet biträder ett förslag i centerpartiets motion. Beträffande övriga kommuner i länet tillstyrker utskottet propositionens förslag.

dels att utskottets hemställan under 168 bort ha följande lydelse:

168. beträffande *inplacering i stödområde av Aneby, Nässjö och Tranås* att riksdagen bifaller motionen 1978/79:2562, yrkandet 3 c i motsvarande del, och beslutar om inplacering av kommunerna i stödområde 1,

60. Inplacering i stödområde av Uppvidinge, Lessebo och Tingsryd (mom. 169 och 170)

Jan-Ivan Nilsson, Arne Fransson, Pär Granstedt och Rune Johnsson i Mölndal (alla c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 149 som börjar "Utskottet har" och slutar "propositionens förslag" bort ha följande lydelse:

Ovannämnda kommuner i länets östra del har en befolknings- och sysselsättningsutveckling som kan jämföras med vissa kommuner i det allmänna stödområdet. Arbetslösheten ligger på en hög nivå, i synnerhet i Uppvidinge där arbetslösheten var 5,1 % år 1978. Mot denna bakgrund anser utskottet att Uppvidinge bör placeras i stödområde 2 samt Lessebo och Tingsryd i stödområde 1. Utskottets förslag innebär att riksdagen bör bifalla motionerna 2562 och 2565 vad gäller de aktuella kommunerna. I övrigt tillstyrker utskottet propositionens förslag.

dels att utskottets hemställan under 169 och 170 bort ha följande lydelse:

169. beträffande *inplacering i stödområde av Uppvidinge* att riksdagen med avslag på propositionens förslag i motsvarande delar bifaller motionerna 1978/79:2565 och 1978/79:2562, yrkandet 3 c, och beslutar om inplacering av kommunen i stödområde 2,

170. beträffande *inplacering i stödområde av Lessebo och Tingsryd* att riksdagen i motsvarande delar bifaller motionerna 1978/79:2565 och 1978/79:2562, yrkandet 3 c, och beslutar om inplacering av kommunerna i stödområde 1,

61. Inplacering i stödområde av Högsby (mom. 172)

Jan-Ivan Nilsson, Arne Fransson, Pär Granstedt och Rune Johnsson i Mölndal (alla c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 151 som börjar "Högsby är" och slutar "och 2570" bort ha följande lydelse:

Högsby kommun har den högsta arbetslösheten i länet. Kommunen

beräknas få en fortsatt negativ befolkningsutveckling. Med hänsyn härtill och i relation till kommuner med motsvarande problem förordar utskottet att Högsby kommun placeras i stödområde 2 i stället för område 1 som föreslås i propositionen. Centerns partimotion liksom motionen 2570 bör alltså bifallas i förevarande delar.

dels att utskottets hemställan under 172 bort ha följande lydelse:

172. beträffande *inplacering i stödområde av Högsby* att riksdagen med avslag på propositionens förslag bifaller i motsvarande delar motionerna 1978/79:2562, yrkandet 3 c, och 1978/79:2570 och beslutar om inplacering av kommunen i stödområde 2,

62. Inplacering i stödområde av Emmaboda och Torsås (mom. 173)

Jan-Ivan Nilsson, Arne Fransson, Pär Granstedt och Rune Johnsson i Mölndal (alla c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 151 som börjar "För de" och slutar "utskottet biträda" bort ha följande lydelse:

Den svaga näringsstrukturen i Torsås motiverar en inplacering i stödområde 1. I detta stödområde bör även Emmaboda ingå med hänsyn bl. a. till de svårigheter på grund av strukturomvandlingen i glasindustrin som kommunen haft under en följd av år. Centerns partimotion bör alltså bifallas beträffande dessa kommuner.

dels att utskottets hemställan under 173 bort ha följande lydelse:

173. beträffande *inplacering i stödområde av Emmaboda och Torsås* att riksdagen bifaller motionen 1978/79:2562, yrkandet 3 c i motsvarande del, och beslutar om inplacering av kommunerna i stödområde 1,

63. Inplacering i stödområde av Hultsfred och Vimmerby (mom. 174)

Jan-Ivan Nilsson, Arne Fransson, Pär Granstedt och Rune Johnsson i Mölndal (alla c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 151 som börjar "För Hultsfred" och slutar "motsvarande delar" bort ha följande lydelse:

Hultsfred och Vimmerby utgör tillsammans med Högsby ett sammanhängande område med likartade problem i fråga om sysselsättning och befolkningsutveckling. Näringslivsstrukturen är tämligen ensidig med dominans för träindustrin. Utskottet delar uppfattningen i centerns partimotion att Hultsfred och Vimmerby bör ingå i stödområde 1.

dels att utskottets hemställan under 174 bort ha följande lydelse:

174. beträffande *inplacering i stödområde av Hultsfred och Vimmerby* att riksdagen med avslag på motionen 1978/79:2570, i motsva-

rande del, bifaller motionen 1978/79:2562, yrkandet 3 c också i motsvarande del, och beslutar om inplacering av kommunerna i stödområde 1.

64. Inplacering i stödområde av Gotland (mom. 177)

Alf Wennerfors (m) och Sten Svensson (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 153 som börjar "Utskottet delar" och slutar "motionerna avstyrks" bort ha följande lydelse:

Befolkningen på Gotland har ökat med ca 1 100 personer under 1970-talet. Samtidigt har emellertid den inomregionala balansen försämrats påtagligt. Mellersta Gotland med Visby ökar sin befolkning medan för de norra och södra delarna av länet redovisas en motsatt utveckling. Härigenom har skapats en allt större spännvidd i länet med utpräglade glesbygdsområden och en expanderande tätort (Visby). En avgörande faktor för att man skall kunna hålla uppe befolkningstal och sysselsättning på ön är att man får till stånd en utbyggnad av den industriella sektorn.

Det finns mot denna bakgrund starka skäl att placera Gotland i stödområde 5. Därmed ges nämligen ökade möjligheter att ge erforderligt stöd i glesbygden på ön. Utskottet räknar vidare med att regeringen och berörda myndigheter utnyttjar lokaliseringsstödet flexibelt så att normer för stöd vid etableringar i Visby med omnejd bestäms klart lägre än vid investeringar i andra delar på ön.

Utskottets ställningstagande innebär att motionerna 2451 av Erik Hovhammar m. fl. (m) och 2500 av Torsten Gustafsson (c) och Per-Axel Nilsson (s) bör bifallas.

dels att utskottets hemställan under 177 bort ha följande lydelse:

177. beträffande *inplacering i stödområde av Gotland* att riksdagen med avslag på propositionens förslag i motsvarande del bifaller motionerna 1978/79:2451 och 1978/79:2500, yrkandet 1, och beslutar om inplacering av kommunen i stödområde 5,

65. Inplacering i stödområde av Olofström (mom. 181)

Jan-Ivan Nilsson, Arne Fransson, Pär Granstedt och Rune Johnsson i Mölndal (alla c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 156 som börjar "Med utgångspunkt" och slutar "i stödområden" bort ha följande lydelse:

Olofström har dock som tidigare redovisats haft stora svårigheter att hålla befolkningssiffrorna uppe. Även arbetslösheten är betydande i kommunen. Ett enda företag svarar för över hälften av kommunens sysselsättning. Utskottet anser mot denna bakgrund att Olofström bör placeras i stödområde

1. Detta överensstämmer med förslaget i centerns partimotion 2562. Övriga motionsyrkanden beträffande inplacering i stödområde av länets kommuner avstyrks. Utskottet vill dock i sammanhanget framhålla att i likhet med vad som gäller för övriga län i sydöstra Sverige det onekligen finns behov av näringspolitiska och regionalpolitiska insatser. Som framgår tidigare i betänkandet finns det möjlighet att sätta in sådana åtgärder även utanför stödområdena.

dels att utskottets hemställan under 181 bort ha följande lydelse:

181. beträffande *inplacering i stödområde av Olofström* att riksdagen med avslag på motionen 1978/79:2563 bifaller motionen 1978/79:2562, yrkandet 3 c i motsvarande del, och beslutar om inplacering av kommunen i stödområde 1,

66. Inplacering i stödområde av Östra Göinge (mom. 184)

Jan-Ivan Nilsson, Arne Fransson, Pär Granstedt och Rune Johnsson i Mölndal (alla c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 159 som börjar "Utskottet har" och slutar "rör stödområdesindelningen" bort ha följande lydelse:

Utskottet har vid bedömning av yrkandena i frågan om stödområdesindelning funnit att Östra Göinge bör i enlighet med förslaget i centerns partimotion 2562 placeras i stödområde 1. Övriga motionsyrkanden som rör stödområdesindelningen avstyrks. Utskottet vill dock dessutom framhålla att även till övriga problemkommuner i Kristianstads län kan regionalpolitiskt stöd utgå efter särskild prövning.

dels att utskottets hemställan under 184 bort ha följande lydelse:

184. beträffande *inplacering i stödområde av Östra Göinge* att riksdagen med avslag på motionerna 1978/79:663, yrkandet 1, 1978/79:1045, yrkandet 1, 1978/79:2437, yrkandet 1, 1978/79:2453, yrkandet 1, samt 1978/79:2507, yrkandet 1, samtliga i motsvarande delar, bifaller motionen 1978/79:2562, yrkandet 3 c, likaså i motsvarande del, och beslutar om inplacering av kommunen i stödområde 1,

67. Sysselsättningsskapande åtgärder i Skåne (mom. 191)

Erik Johansson i Simrishamn (s) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 162 börjar "När det" och slutar "någon åtgärd" bort ha följande lydelse:

Utskottet ställer sig bakom kravet i motionen 2061 att regeringen bör ta initiativ till en mera aktiv sysselsättningsplanering i Skåne. Formerna för ett sådant utredningsarbete bör övervägas av regeringen tillsammans med olika

intressenter från Skåne, t. ex. landsting, kommuner, regionala myndigheter och näringsliv. Som framgår av motionen har även denna del av landet problem att hålla sysselsättningen uppe till följd av strukturkriser inom för landsdelen betydelsefulla branscher. Det åtgärdsprogram som presenteras i motionen bör enligt utskottets uppfattning ligga till grund för den föreslagna sysselsättningsplaneringen. Som framhålls i motionen bör man därvid ta till vara de fördelar Skåne har i olika hänseenden, bl. a. i form av närheten till de stora exportmarknaderna på kontinenten. En satsning av detta slag står inte i motsättning till en regionalpolitik som går ut på att i första hand stödja de delar av landet som har en outvecklad industrisektor. Tvärtom innebär ett starkt näringsliv i Skåne en fördel för hela landet och ökade möjligheter att stödja andra landsdelar.

Vad utskottet anfört med anledning av motionen 2061 bör regeringen underrättas om. Det innebär i viss mån att synpunkterna i motionen 2060 tillgodoses. Den motionen synes inte behöva föranleda någon åtgärd.

dels att utskottets hemställan under 191 bort ha följande lydelse:

191. beträffande *sysselsättningspolitiska åtgärder i Skåne* att riksdagen med bifall till motionen 1978/79:2061 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

Särskilda yttranden

1. Decentralisering av statlig verksamhet (mom. 18)

Alf Wennerfors (m) och Sten Svensson (m) anför:

Moderata samlingspartiet har konsekvent drivit linjen att statlig verksamhet i ökad omfattning bör decentraliseras till regional och lokal nivå. Denna decentralisering bör ske genom att uppgifter förs över från centrala organ i Stockholm till andra organ ute i landet. Nytillkommande verksamhet bör i många fall kunna förläggas utanför Stockholm. Däremot bör man inte flytta ut de ämbetsverk och andra centrala statliga organ som i dag finns i Stockholm. Erfarenheterna av den typen av utflyttning är blandade och stundom direkt negativa. Vi vill påminna om att moderata samlingspartiet motsatte sig omlokaliseringsetapp II som beslutades år 1973.

2. Behovet av en fullmaktslag om etableringskontroll (mom. 47)

Alf Wennerfors (m) och Sten Svensson (m) anför:

Vi är motståndare till en lagstiftning om etableringskontroll. En lag av det slaget skulle vara ett allvarligt ingrepp i den marknadsekonomi som vi i dag har. Den skulle medföra påtagliga risker för minskad investeringsbenägenhet med åtföljande förluster för samhällsekonomin. Inte minst från allmän sysselsättningssynpunkt skulle därför den ifrågasatta lagstiftningen vara

olycklig. Vi anser att de regionalpolitiska medlen måste bygga på en samverkan mellan näringsliv och samhälle och inte på tvångsåtgärder av den typ de socialdemokratiska motionärerna tänker sig.

Utskottet har avslagit det socialdemokratiska motionsyrkandet om en fullmaktslag. Mot den bakgrunden har vi ansett oss kunna biträda vad utskottet anfört, trots att motiveringen inte präglas av det konsekventa avståndstagande mot etableringskontroll som enligt vår mening är befogat.

3. Stödområdesindelningen

Jan-Ivan Nilsson, Arne Fransson, Pär Granstedt och Rune Johnsson i Mölndal (alla c) anför:

När det gäller landets indelning i stödområden har vi framfört förslag som i många avseenden skiljer sig från propositionen och utskottsmajoritetens ställningstaganden. Detta gäller såväl principerna för indelningen som bedömningen av enskilda kommuner. Vi har dock avstått från att anföra reservation vid varje enskild formulering som skiljer sig från vårt synsätt. Vi vill emellertid framhålla att vi givetvis inte godtar utskottets formuleringar i de fall dessa strider mot vår grundläggande inställning såsom den redovisats i olika reservationer.

4. Skaraborgs län (mom. 151–155)

Sten Svensson (m) anför:

Skaraborgs län har problem på arbetsmarknaden. Främst situationen i den nordöstra länsdelen har under senare tid allvarligt försämrats på grund av svårigheter som uppstått i företag som svarar för en betydande del av sysselsättningen i de berörda kommunerna. På senare tid har särskilt Karlsborg fått ytterligare svårigheter. Nu aviseras även en nedläggning av Luxor Industri AB:s verksamhet i Karlsborg, vilket berör ca 90 anställda i kommunen.

I motioner föreslås att kommunerna Gullspång, Karlsborg, Falköping och Töreboda skall inplaceras i stödområde. Dessa krav är i och för sig välmotiverade. Jag finner dock inte anledning att frångå utskottsmajoritetens ställningstagande att yttergränsen för nuvarande stödområde i princip ej bör rubbas. Dessutom har utskottet starkt betonat att regionalpolitiskt stöd skall kunna utgå även i kommuner utanför stödområdena om det finns sysselsättningsproblem av strukturell art. Detta uttalande kan som framgår av utskottets yttrande få betydelse för arbetsmarknaden i Skaraborgs län.

Bilagor

Bil. 1 Socialutskottets yttrande 1978/79:6 y

Bil. 2 Jordbruksutskottets yttrande 1978/79:4 y

Bil. 3 Näringsutskottets yttrande 1978/79:5 y

Bil. 4 Utbildningsutskottets yttrande 1978/79:2 y

Bil. 5 Tabeller med statistiska uppgifter om utvecklingen i län och kommuner

Bil. 6 Förslag av länsstyrelser, regeringen och motionärer om inplacering i stödområden

Bil. 7 Lokaliseringsstöd 1 juli 1965–31 december 1978 fördelat på län

Bilagorna 1–4
Yttranden från utskott

Socialutskottets yttrande
1978/79: 6 y

över propositionen 1978/79: 112 om regionalpolitik, såvitt avser vissa åtgärder i glesbygd

Till arbetsmarknadsutskottet

Arbetsmarknadsutskottet har genom beslut den 5 april 1979 berett socialutskottet tillfälle att yttra sig över propositionen 1978/79: 112 om regionalpolitik jämte motioner, såvitt angår glesbygdsfrågorna (avsnitt 9).

Socialutskottet yttrar sig över nämnda avsnitt i propositionen i den del detta berör den försöksverksamhet som avser samhällelig service i glesbygdsområden. Det har inte väckts någon motion som berör denna del av propositionen.

Utskottet

En särskild försöksverksamhet beträffande samhällelig service i glesbygdsområden tar sikte främst på åtgärder för vård och service åt äldre och handikappade samt aktiviteter för barn och ungdom. Verksamheten har pågått sedan år 1968. Stödet utgår främst till kommuner och landsting för särskilda insatser. Avsikten är bl. a. att underlätta för kommunerna i glesbygdsområden att säkerställa en rimlig vård- och servicenivå. Försöksverksamheten har gällt bl. a. förskoleverksamhet, snöröjning, färdtjänst, rehabiliteringsåtgärder, decentraliserad fritidsverksamhet för såväl äldre som barn och ungdom samt frågor om organisation av äldreomsorgen i glesbygdsområden. Socialstyrelsens glesbygdskonsulenter biträder kommunerna vid initiering av nya försöksprojekt. Regeringen beviljar kommun medel för visst projekt efter förslag från socialstyrelsen.

Medel till den redovisade försöksverksamheten utgår f. n. från reservationsanslaget A 3. Forsknings- och utvecklingsarbete samt försöksverksamhet under femte huvudtiteln. För nästa budgetår har riksdagen anvisat medel under anslaget med 23 500 000 kr. (prop. 1978/79: 100 bil. 8 s. 19, SoU 1978/79: 25, rskr 1978/79: 214). Under de senaste budgetåren har av medel som anvisats under anslaget 6 milj. kr. per år avdelats för insatser i glesbygdsområden och det har vid budgetbehandlingen i riksdagen inte ifrågasatts någon ändring i detta avseende för nästa budgetår.

I propositionen om regionalpolitik förordas att insatser för sysselsättning och service i glesbygd samordnas och förstärks. Ett nytt och förstärkt glesbygdsstöd föreslås, där nuvarande stödformer slås samman och besluten så långt möjligt decentraliseras. Det föreslås därvid bl. a. att medel för glesbygdsstödet förs samman och anvisas över ett särskilt reservationsanslag benämnt Åtgärder i glesbygd. Medlen under anslaget,

som för nästa budgetår beräknas till 74 000 000 kr., bör enligt propositionen disponeras för bl. a. social service och omvårdnad och utgå till kommun för visst projekt. Avsikten är att länsstyrelsen skall ha det samordnande ansvaret för glesbygdsstödet och besluta om hur de av regeringen fördelade medlen för länet skall fördelas geografiskt och på de olika ändamålen.

Utskottet har från de synpunkter utskottet har att företräda inte något att erinra mot de principer som enligt propositionen skall gälla för glesbygdsstödet. Ett genomförande av propositionsförslaget får dock enligt utskottets mening inte leda till att stödet till kommunernas utvecklingsverksamhet rörande social service och omvårdnad eftersätts. Utskottet anser vidare att regeringen även i fortsättningen bör disponera vissa medel för bl. a. mera övergripande försöksprojekt.

Utskottet vill slutligen erinra om att enligt vad ovan sagts riksdagen redan har anvisat medel för nästa budgetår för den aktuella försöksverksamheten. Det torde få ankomma på arbetsmarknadsutskottet att vid sin behandling av det föreslagna nya anslaget Åtgärder i glesbygd överväga vilka konsekvenser detta bör få för medelsanvisningen under anslaget.

Stockholm den 3 maj 1979

På socialutskottets vägnar

KERSTI SWARTZ

Närvarande: Kersti Swartz (fp), Nils Carlshamre (m), Evert Svensson (s), John Johnsson (s), Bengt Bengtsson (c), Ivar Nordberg (s), Britt Wigenfeldt (c), Sven-Gösta Signell (s), Per Gahrton (fp), Stig Alftin (s), Gunnar Biörck i Värmdö (m), Lena Öhrsvik (s), Rune Gustavsson (c), Iris Mårtensson (s) och Arne Magnusson (c).

Jordbruksutskottets yttrande 1978/79:4 y

med anledning av propositionen 1978/79:112 om regionalpolitik jämte motioner

Till arbetsmarknadsutskottet

Genom beslut den 5 april 1979 har arbetsmarknadsutskottet berett jordbruksutskottet tillfälle att yttra sig över prop. 1978/79:112 om regionalpolitik jämte motioner i vad avser särskilda åtgärder för glesbygder.

Jordbruksutskottet begränsar sitt yttrande till i propositionen framlagt förslag om *stöd till företag i glesbygder* och till de motionsyrkanden som har samband härmed.

Propositionen

Propositionen innefattar, såvitt nu är i fråga, ett förslag om att föra samman de anslag som f. n. är inriktade på att stödja sysselsättning, service och social omvårdnad i glesbygd, och att regeringen skall fördela medlen i form av ramar för de berörda länen. Möjligheterna att samordna och intensifiera glesbygdsinsatserna bör därmed öka. Stödet bör utgå i huvudsak i samma former som f. n. Nuvarande bestämmelser bör i huvudsak gälla även i fortsättningen. Vissa ändringar bör dock göras. Sålunda bör det regionalpolitiska jordbruksstödet, skärgårdsstödet och den del av stöd till hemarbete som inte inordnas i stiftelserna för skyddat arbete (prop. 1977/78:30, AU 1977/78:16, rskr 1977/78:74) slås samman till en stödform. Stödet bör därmed kunna lämnas till olika former av s. k. kombinationssysselsättning. Bidrag bör lämnas med högst 125 000 kr. Det bör enligt propositionen ankomma på regeringen att med utgångspunkt i gällande bestämmelser för de tre stödformerna utforma enhetliga regler för den nya stödformen, som bör benämnas stöd till företag i glesbygder.

Regeringens förslag överensstämmer med vad glesbygdsdelegationen förordat i sin rapport (Ds I 1978:37) Sysselsättning och service i glesbygd.

Det ankommer på regeringen att besluta om glesbygdsstödets administration. För riksdagens information berörs dock mot bakgrund av synpunkter som har kommit fram vid remissbehandlingen vissa frågor rörande handläggningsordningen. Sålunda anförs att länsstyrelsen bör ha det samordnande ansvaret för glesbygdsstödet och besluta om hur den av regeringen anvisade medelsramen för länet skall fördelas geografiskt och på de olika ändamålen. Genom att riktlinjer för glesbygdspolitiken läggs fast i länsprogrammet garanteras kopplingen till den regionalpolitiska verksamheten i övrigt.

Fördelningen av medlen på län bör ske efter framställning från resp.

länsstyrelse. I regleringsbrev och genom ställningstagande till länsprogram har regeringen möjlighet att ge riktlinjer för hur glesbygdsstödet bör fördelas.

Glesbygdsdelegationens förslag går ut på att länsstyrelserna efter samråd med berörda länsorgan skall besluta i de enskilda stödärendena. Länsstyrelserna skall enligt förslaget också ha möjlighet att delegera ärenden eller grupp av ärenden. Lantbruksstyrelsen, vissa länsstyrelser och LRF anser att lantbruksnämnderna bör besluta i sådana stödärenden som rör lantbruksföretag. Som skäl härför anges behov av samordning med bl. a. andra stödformer till jordbruk och trädgårdsnäring samt med jordförvärvslagstiftningen. Vidare framhålls att problem kan uppstå för företagarna att avgöra vilken myndighet de skall vända sig till, eftersom man först efter prövning av det enskilda ärendet kan avgöra vilken stödform som är tillämplig och mest fördelaktig.

Arbetsmarknadsministern, som anför att stödet till företag i glesbygder till övervägande del torde komma att avse areella näringar, nämner att han efter samråd med jordbruksministern avser att föreslå regeringen att ärenden rörande det nya stödet normalt prövas av lantbruksnämnden. Det framhålls att nämnderna liksom nu skall ha erforderligt samråd med olika organ och myndigheter i ärenden som inte berör jordbruk, trädgårdsnäring eller rennäring. Om i något län en stor mängd ärenden har anknytning till verksamheten vid ett annat länsorgan, t. ex. den regionala utvecklingsfonden, bör ärenden som inte berör jordbruksfastigheter kunna handläggas där.

Övriga stödärenden bör prövas av länsstyrelsen.

Motionerna

I motionen 1978/79:1653 hemställs, såvitt nu är i fråga (yrkandet 5), med hänvisning till vad som anförts i motionen 1978/79:1652 att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts om behovet av regionalpolitiskt stöd till de arcella näringarna.

I motionen 1978/79:2555 hemställs, att riksdagen måtte uttala 1. att det nya glesbygdsstödet bör betraktas som inledningen till en regionalpolitiskt motiverad glesbygdspolitik, som utformas mer från sociala och sysselsättningspolitiska värderingar än från gängse jordbrukspolitiska principer, samt 2. att det nya glesbygdsstödet bör administreras av länsstyrelsen, som har att samarbeta med statliga länsorgan, utvecklingsfonden och kommunerna för att ernå effektivitet, smidighet och en omsorgsfull resursanvändning, med rätt för länsstyrelsen att delegera lämpliga funktioner till nyssnämnda organ.

I motionen 1978/79:2562 hemställs, såvitt nu är i fråga (yrkandet 7 d), att riksdagen beslutar uttala att bl. a. lantbruksnämndernas rådgivningsverk-

samhet i ökad utsträckning inriktas på lokal rådgivning i enlighet med vad som anförts i motionen.

I motionen 1978/79:2581 av Åke Wictorsson och Sven Lindberg hemställs att riksdagen beslutar dels 1. att hos regeringen anhålla att regler för den nya stödformen Stöd till företag i glesbygder föreläggs riksdagen för beslut, dels ock 2. att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om handläggningen av ärenden om glesbygdsstöd på länsnivå där bestämmanderätten skall tillkomma länsstyrelsen.

Utskottet

I samband med införandet av nuvarande särskilda stöd till lantbruksföretag m. m. i vissa glesbygder framhöll utskottet (JoU 1977/78:22) det angelägna i att man genom en aktiv regionalpolitik tar till vara alla realistiska sysselsättningstillfällen för att åstadkomma en önskvärd utveckling i de utpräglade glesbygdsområdena. I sammanhanget anfördes att de areella näringarna därvid måste spela en huvudroll.

Ifrågavarande särskilda stöd till lantbruksföretag m. m. liksom det statliga stödet till skärgårdsföretag utgör värdefulla hjälpmedel i strävandena att uppnå ett sysselsättningsunderlag och över huvud taget förbättra situationen för befolkningen i berörda bygder.

I föreliggande proposition framlagt förslag om att stödet till lantbruksföretag och skärgårdsföretag förs samman i en stödform som också skall omfatta andra småföretag, hemslöjd, hantverk, småvarv m. m. bör som sägs i propositionen öka möjligheterna att samordna och intensifiera glesbygdsinsatserna. Utskottet vill för sin del biträda förslaget.

De bestämmelser som nu gäller för de båda förstnämnda stödformerna har utformats i enlighet med av riksdagen godkända riktlinjer. Utskottet har för sin del inte något att erinra mot att regeringen med utgångspunkt i gällande bestämmelser för berörda stödformer utformar enhetliga regler för den nya stödformen. Detta innebär bl. a. att utskottet avstyrker i motionen 2581 framfört yrkande om att de nya reglerna bör underställas riksdagen för beslut (yrkandet 1).

Glesbygdsdelegationens förslag innebär att länsstyrelserna efter samråd med berörda länsorgan skall besluta i de enskilda stödärendena. Detta har godtagits av arbetsmarknadsministern utom beträffande det nya stödet till företag i glesbygder, där han efter samråd med jordbruksministern i överensstämmelse med vad lantbruksstyrelsen, vissa länsstyrelser och LRF föreslår, har stannat för att ärendena normalt bör prövas av lantbruksnämnden.

Som framhålls i propositionen bör besluten i enskilda ärenden givetvis fattas på ett sådant sätt att handläggningen inte onödigtvis kompliceras och så att medlen får bästa effekt. Utskottet anser att arbetsmarknadsministern

anför övertygande skäl för sin uppfattning. Som nämns i propositionen torde sålunda stödet till företag i glesbygder till övervägande del komma att avse areella näringar. Likartat stöd till dessa näringar handhas av lantbruksnämnderna. Lantbruksnämnderna har stor erfarenhet av rådgivning och stöd till ensamföretagare med små företag. Nämnderna har vidare bl. a. genom sina ortsombud god lokal kännedom och förankring. Genom den satsning på lokalrådgivare i de bygder där glesbygdsstöd kommer att lämnas, som föreslagits i budgetpropositionen 1979 och som nyligen godtagits av riksdagen (JoU 1978/79:20 p. 3), kommer denna förankring att öka. Genom den rekommenderade handläggningsordningen säkerställs också samordningen med jordbrukspolitiken.

I propositionen förutsätts att nämnderna vid handläggningen av ifrågavarande stödärenden, på samma sätt som nu tillämpas i fråga om stödet till lantbruksföretag och skärgårdsföretag, skall ha erforderligt samråd med olika organ och myndigheter i ärenden som inte berör jordbruk, trädgårdsnäring eller rennäring. Utskottet är självfallet av samma uppfattning. Om i något län en stor mängd ärenden har anknytning till verksamheten vid ett annat länsorgan, t. ex. den regionala utvecklingsfonden, bör enligt arbetsmarknadsministerns mening ärenden som inte berör jordbruksfastigheter kunna handläggas där. Utskottet har för sin del inte något att erinra häremot. Som anförts i propositionen ankommer det emellertid på regeringen att besluta om stödets administration.

I överensstämmelse med sitt nu redovisade ställningstagande avstyrker utskottet i motionerna 2555 (yrkandet 2) och 2581 (yrkandet 2) framlagda förslag innebärande att beslutanderätten beträffande de enskilda stödärendena inom ramen för det nya glesbygdsstödet genomgående bör tillkomma länsstyrelsen.

Något riksdagens uttalande av det slag som förordas i motionen 2555 (yrkande 1) finner utskottet inte påkallat. Motionen avstyrks således även i förevarande del.

Syftet med det i motionen 1653 framförda yrkandet (yrkandet 5) om behovet av regionalpolitiskt stöd till de areella näringarna torde i allt väsentligt vara tillgodosett genom de förslag som framlagts i föreliggande proposition. Motionen synes därför inte påfordra någon särskild riksdagens åtgärd i förevarande del.

Enligt motionen 2562 bör lantbruksnämnderna satsa mer av sina resurser på en utbyggd lokalrådgivning, helt inriktad på glesbygdsområdena.

Utskottet vill erinra om att årets budgetproposition under det på tionde huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till lantbruksnämnderna innehöll förslag om en väsentlig förstärkning av den lokala rådgivningsverksamheten vid lantbruksnämnderna. Förslaget motiverades framför allt av behovet av ökade rådgivningsinsatser som ett komplement till den vidgade ekonomiska stödgivningen i de utpräglade glesbygderna. För nästa budgetår har anvisats medel för inrättande av åtta rådgivartjänster.

Utskottet finner mot angiven bakgrund inte heller motionen 2562 i förevarande del (yrkandet 7 d) påkalla någon riksdagens ytterligare åtgärd.

Stockholm den 8 maj 1979

På jordbruksutskottets vägnar
SVANTE LUNDKVIST

Närvarande: Einar Larsson (c)*, Svante Lundkvist (s), Hans Wachtmeister (m), Maj Britt Theorin (s), Bertil Jonasson (c), Börje Stensson (fp), Arne Andersson i Ljung (m), Gunnar Olsson (s), Märta Fredrikson (c), Håkan Strömberg (s), Ingemar Hallenius (c)*, Stig Alftin (s), Karl-Erik Svartberg (s)*, Sven Eric Lorentzon (m)* och Wivi-Anne Radesjö (s).

* Ej närvarande vid yttrandets justering.

Avvikande mening

av Svante Lundkvist, Maj Britt Theorin, Gunnar Olsson, Håkan Strömberg, Stig Alftin, Karl-Erik Svartberg och Wivi-Anne Radesjö (alla s) som anför:

Enligt vår mening är det viktigt att handläggningen av det nya stödet blir så rationell och enkel som möjligt samtidigt som erforderligt samband upprätthålls mellan olika verksamhetsområden och över sektorsgränser. Handläggningen av ärenden rörande det nya glesbygdsstödet bör därför handhas av länsstyrelsen. Det kan inte vara rationellt att stödärenden handläggs i flera olika organ. Naturligen borde i stället nödvändigt samråd ske genom länsstyrelsens försorg. Vi anser därför att ärenden rörande det nya glesbygdsstödet bör handläggas av länsstyrelsen i samråd med övriga berörda länsorgan. Likaså anser vi att skäl talar för att reglerna för den nya stödformen Stöd till företag i glesbygder, i likhet med vad som varit fallet beträffande de bestämmelser som gäller i fråga om nu tillämpade stödformer, föreläggs riksdagen för beslut.

Vad nu anförts innebär att vi ansluter oss till de synpunkter som framförs i motionen 2581. I fråga om administrationen av den nya stödformen instämmer vi även i syftet med motionen 2555.

I övrigt ansluter vi oss till utskottsmajoritetens uttalanden i detta ärende.

Näringsutskottets yttrande
1978/79: 5 y

över propositionen 1978/79: 112 om regionalpolitik, i vad avser stöd till kommersiell service i glesbygd, jämte motioner

Till arbetsmarknadsutskottet

Arbetsmarknadsutskottet har berett näringsutskottet tillfälle att yttra sig över avsnitt 9, Särskilda åtgärder för glesbygder, i propositionen 1978/79: 112 om regionalpolitik (s. 116—126) och över motioner i ämnet. Näringsutskottet har funnit anledning att behandla det angivna avsnittet i vad avser kommersiell service i glesbygd. Därvid har utskottet också tagit upp de punkter i propositionen som gäller anslag till sådan service. Yrkanden i ämnet framställs i två av de motioner som har väckts med anledning av propositionen och dessutom i motionen 1978/79: 758, som väcktes under allmänna motionstiden. Regeringen har tidigare i budgetpropositionen (prop. 1978/79: 100) framlagt preliminära förslag om anslag för bidrag till kommersiell service och för lån till investeringar för kommersiell service. Budgetpropositionen har i dessa delar hänvisats till näringsutskottet. Med detta yttrande överlämnar näringsutskottet till arbetsmarknadsutskottet — under förutsättning av dess medgivande — dels de nu avsedda punkterna i budgetpropositionen (bil. 14 punkterna D 7 och V:8), dels motionen 1978/79: 758 i aktuell del (yrkandena 3—5). Näringsutskottet får anföra följande.

Regeringens förslag

Regeringen har i propositionen 1978/79: 100 bilaga 14 (handelsdepartementet) föreslagit riksdagen

under punkten D 7 (s. 76) att, i avvaktan på särskild proposition i ämnet, till Bidrag till kommersiell service för budgetåret 1979/80 anvisa ett förslagsanslag av 2 500 000 kr.,

under punkten V:8 (s. 147) att, i avvaktan på särskild proposition i ämnet, till Lån till investeringar för kommersiell service för budgetåret 1979/80 anvisa ett investeringsanslag av 6 000 000 kr.

Det sistnämnda anslaget föreslås i propositionen 1978/79: 112 (s. 146) bli höjt till 8 000 000 kr. Något anslag under rubriken Bidrag till kommersiell service tas däremot inte upp i denna proposition. Det ingår i de riktlinjer för åtgärder i glesbygder som regeringen nu föreslår att de olika anslag som är avsedda för stöd till sysselsättning, service och social omvårdnad i glesbygder skall föras samman. Under ett nytt anslag, Åtgärder i glesbygder, skall enligt regeringens förslag (punkten

C 2, s. 141) för budgetåret 1978/79 anvisas ett reservationsanslag av 74 000 000 kr. Två av de ändamål för vilka medel från detta anslag skall få disponeras är hemsändningsbidrag till kommuner som subventionerar hemsändning av dagligvaror och driftstöd till försäljningsställen för dagligvaror och drivmedel. Regeringen skall fördela medlen i form av ramar för de berörda länen. I varje län skall sedan länsstyrelsen fördela medlen mellan de skilda ändamålen mot bakgrund av de riktlinjer för utvecklingen i länet som har fastställts i länsplaneringen. Ökad flexibilitet i användningen av medlen och förbättrad samordning av insatserna för olika slags service betecknas som nödvändiga för att största möjliga effektivitet skall uppnås.

Motionerna

Yrkanden

Av de motioner som har väckts med anledning av propositionen 1978/79: 112 behandlas här följande:

1978/79: 2512 av Ingvar Svanberg m. fl. (s), vari hemställs att riksdagen

1. som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs om anslagsformer och handläggningsordning av stöd till kommersiell service,

2. som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs om riktlinjer för tillämpningen av investeringsstöd och driftstöd,

3. till Bidrag till kommersiell service under elfte huvudtiteln för budgetåret 1979/80 anvisar ett förslagsanslag av 4 500 000 kr.,

4. till Lån till investeringar för kommersiell service för budgetåret 1979/80 anvisar ett i förhållande till regeringens förslag med 2 000 000 kr. förhöjt investeringsanslag av 10 000 000 kr.

1978/79: 2557 av Gösta Bohman m. fl. (m), såvitt avser hemställan att riksdagen

14. med avslag på propositionen 1978/79: 112 i motsvarande del ger regeringen till känna vad i motionen anförts om organisationsformerna för anslagsfördelningen till kommersiell service i glesbygd,

15. uttalar att en förbättrad tidningsdistribution i glesbygd i princip enligt konsumentverkets förslag snarast möjligt skall genomföras.

Vidare behandlas, enligt vad inledningsvis sagts, följande motion som har väckts under allmänna motionstiden:

1978/79: 758 av Hans Alsén m. fl. (s), såvitt avser hemställan att riksdagen

3. antar de riktlinjer för hemsändningsbidrag som anges i motionen,

4. omprövar driftstödet så att generösare villkor för anslagsgivande tillämpas,

5. beslutar att höja driftstödet med 1 milj. kr. under budgetåret 1979/80 och att medel för detta anvisas inom ramen för hemsändningsbidraget.

Motivering

De hittillsvarande stödåtgärderna för varudistributionen är enligt motionen *1978/79: 758* otillräckliga. De medel som har anvisats till investeringsstöd under budgetåret 1978/79 har i sin helhet förbrukats. Konsumentverket har begärt ett tilläggsanslag av 2 milj. kr., men regeringen har inte velat medverka härtill. Driftstödet på 500 000 kr. har däremot inte rönt någon större efterfrågan. Detta beror, anser motionärerna, på att driftstödet är lågt i förhållande till behovet och på att villkoren är mycket restriktivt utformade. Även medlen för hemsändningsbidrag till kommunerna har utnyttjats i ringa mån — 425 000 kr. av tillgängliga 2,5 milj. kr. Detta förhållande tillskriver motionärerna kommunernas ekonomiska svårigheter. Då statsbidraget inte täcker mer än 35 % av totalkostnaderna kan kommunerna bedöma att de inte har råd att svara för hemsändning till konsumenter i glesbygd. Därför borde statsbidraget höjas i nivå med statsbidraget till lokal landsbygdstrafik, dvs. till 75 % av kommunernas kostnader för bidrag inom det inre stödområdet och till 50 % inom landet i övrigt.

Det är förvånande, heter det i motionen *1978/79: 2512,* att regeringen inte har tagit hänsyn till den negativa reaktionen vid remissbehandlingen av glesbygdsdelegationens förslag beträffande kommersiell service. Det är, menar motionärerna, avsevärd risk för att den föreslagna handläggningsordningen inte leder till en decentralisering utan i stället till att ärendena i stor utsträckning förs upp till regeringen. För en del län torde det inte bli aktuellt med samlade glesbygdsramar. Regeringen måste disponera medel för de behov som kan uppstå i dessa län. Besluten måste fattas med hänsyn till att de konkreta projekten kan variera i storlek och från år till år i olika län. Det finns enligt motionärerna anledning att avvakta med ställningstagandet till förslaget om decentralisering av glesbygdsstödet i vart fall till dess konsumentverket har redovisat sin pågående utredning om komplettering av dagligvarubutikernas service i glesbygd. Motionärerna finner hemsändningsbidragets nivå otillräcklig men avstår från att yrka på någon ändring, eftersom de vill närmare överväga bidragets konstruktion. Enligt motionärerna är de riktlinjer för investeringsstöd och för driftstöd till butiker som angavs år 1977 (prop. 1977/78: 8, NU 1977/78: 14, rskr 1977/78: 43) alltför snäva. Investeringsstödet bör utgå utan de begränsningar i inriktningen som riksdagen beslöt om år 1977. Driftstödet bör inte inskränkas till undantagssituationer utan betraktas som en normal stödform i glesbygder. Det bör alltså tillämpas relativt generöst i fråga om olönsamma butiker som fyller en viktig funktion i glesbygdernas

dagligvaruförsörjning. Driftstödet bör till en början betraktas som en försöksverksamhet. Konsumentverket bör få i uppdrag att successivt utvärdera effekterna, pröva alternativa utformningar av stödet och utarbeta förslag till riktlinjer för dess utformning och tillämpning. Inom några år bör statsmakterna mera definitivt kunna ta ställning till driftstödets roll inom konsumentpolitiken. Anslaget Bidrag till kommersiell service bör enligt motionärerna finnas kvar under det kommande budgetåret och räknas upp med 2 milj. kr. utöver de 2,5 milj. kr. som står till buds under budgetåret 1978/79. I vilken mån det föreslagna nya anslaget Åtgärder i glesbygder till följd därav bör räknas ned får enligt motionärerna bedömas av vederbörande utskott. Avslutningsvis säger de sig utgå från att den till konsumentverket knutna glesbygdsnämnden kommer att finnas kvar i fortsättningen.

Även i motionen *1978/79: 2557* hänvisas till den negativa remissopinionen gentemot glesbygdsdelegationens förslag. Det saknas, anför motionärerna, en analys som visar att det föreslagna systemet skulle vara mera ändamålsenligt än det nuvarande. Rationaliseringsvinster uppnås, hävdar de, om ärenden rörande kommersiell service i glesbygd hanteras av de instanser som har kompetens på området och som dessutom handlägger närliggande distributionsproblem.

Konsumentverket har undersökt möjligheterna att förbättra tidningsdistributionen i glesbygdsområden, framhåller motionärerna. De pekar på att verkets förslag har mottagits mycket positivt vid remissbehandlingen och betecknar det som förvånande att regeringen inte har redovisat undersökningens resultat i propositionen.

Näringsutskottet

Statens stöd till kommersiell service skall enligt regeringens förslag administrativt och delvis även anslagsmässigt samordnas med andra stödformer som är inriktade på glesbygderna. Näringsutskottet delar den kritiska inställning till detta förslag som kommer till uttryck i motionerna 1978/79: 2512 och 1978/79: 2557. En rad betydelsefulla remissinstanser har motsatt sig en sådan förändring som den regeringen förordar, innebärande bl. a. att konsumentverket och den dit knutna glesbygdsnämnden kopplas bort från besluten om servicestöd. Som framhålls i motionen 1978/79: 2512 är konsumentverket just i färd med en utredning om hur dagligvarubutikerna i glesbygderna skall kunna komplettera sin service. Näringsutskottet anser mot här angiven bakgrund att den nuvarande ordningen i fråga om anslag till och beslut om kommersiell service bör bestå. Detta hindrar inte att länsstyrelserna — såsom redan är fallet — kan spela en viktig roll vid prövningen av stödärenden och därvid vägledas av det program för utvecklingen som har framkommit genom länsplaneringen. Med tillstyrkan av motionerna 1978/79: 2512 och 1978/79: 2557

i ifrågavarande del föreslår näringsutskottet att de riktlinjer för åtgärder i glesbygder som anges i propositionen modifieras i enlighet med vad här sagts. Detta innebär också att riksdagen även för budgetåret 1979/80 bör anvisa ett förslagsanslag under elfte huvudtiteln till Bidrag till kommersiell service.

När det gäller användningen av detta anslag tar näringsutskottet först upp frågan om en ev. ändring av riktlinjerna för hemsändningsbidrag. En förhöjd bidragsnivå har föreslagits i motionen 1978/79: 758. I den senare väckta motionen 1978/79: 2512 av delvis samma motionärer godtas emellertid att nivån t. v. förblir oförändrad. Näringsutskottet ansluter sig till uppfattningen i den sistnämnda motionen och avstyrker alltså det berörda yrkandet i motionen 1978/79: 758.

Förutom till hemsändningsbidrag disponeras anslaget för driftstöd till butiker. I fråga om detta stöd förordas i de båda nyss angivna motionerna att generösare regler skall tillämpas än de som statsmakterna fastställde år 1977 och att anslaget i konsekvens härmed skall höjas utöver det belopp av 2,5 milj. kr. som gäller under detta budgetår och som i budgetpropositionen preliminärt har föreslagits för budgetåret 1979/80. Den önskvärda höjningen har i motionen 1978/79: 758 angivits till 1 milj. kr. och i motionen 1978/79: 2512 till 2 milj. kr.

Näringsutskottet delar motionärernas uppfattning att riktlinjerna för driftstöd bör bli generösare och att de ekonomiska resurserna för ändamålet bör ökas. Driftstödet bör inte vara en stödform som tillämpas bara i undantagsfall utan bör räknas som ett väsentligt inslag i statens åtgärder för att skapa godtagbara förhållanden för glesbygdsbefolkningen. Bidragssystemet måste utformas så, att stödet kan bli verkningsfullt även för butiker med liten omsättning. Konsumentverket bör få i uppdrag att undersöka behovet av driftstöd på längre sikt och överväga alternativa utformningar av stödet. På grundval av de närmaste årens erfarenheter bör statsmakterna mera definitivt ange riktlinjer för driftstödet. Näringsutskottet tillstyrker de principiella yrkandena rörande driftstödet i motionerna 1978/79: 758 och 1978/79: 2512. Vad anslagsbeloppet beträffar ansluter sig utskottet till vad som förordas i den senare motionen. Näringsutskottets önskan är alltså att arbetsmarknadsutskottet föreslår riksdagen att till Bidrag till kommersiell service för budgetåret 1979/80 under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 4,5 milj. kr.

För lån till investeringar för kommersiell service har regeringen i propositionen 1978/79: 112 föreslagit 2 milj. kr. mer än enligt budgetpropositionen, dvs. 8 milj. kr. På motsvarande sätt som nyss sagts begärs i motionen 1978/79: 2512 generösare grunder även för investeringsstödet och en anslagshöjning till 10 milj. kr.

Näringsutskottet tillstyrker motionärernas förslag. De nu gällande riktlinjerna för investeringsstödet ger sanktion åt en kraftig geografisk be-

gränsning av stödets användning. Det är angeläget att ansökningar om investeringsstöd från hela landet kan prövas enligt enhetliga grunder. Anslaget bör bestämmas till 10 milj. kr.

Slutligen tar näringsutskottet upp det yrkande i motionen 1978/79: 2557 som gäller förbättrad tidningsdistribution i glesbygderna. Det avsedda förslaget från konsumentverket går ut på att de — f. n. ca 1 000 — livsmedelshandlare utanför tätorterna som är s. k. B-återförsäljare skall befrias från den avgift — f. n. ca 100 kr. per månad — som de har att erlägga till Pressens Samdistribution AB (Presam), vilket företag fungerar som grossist inom tidningshandeln. Konsumentverket har räknat med att reformen i nuläget skulle medföra ett medelsbehov av 1,3 milj. kr. för ett budgetår. Näringsutskottet delar motionärernas uppfattning i saken och anser följaktligen att riksdagen bör uttala att regeringen snarast möjligt bör förelägga riksdagen en proposition grundad på konsumentverkets förslag.

Stockholm den 7 maj 1979

På näringsutskottets vägnar
INGVAR SVANBERG

Närvarande: Ingvar Svanberg (s), Bengt Sjönell (c), Fritz Börjesson (c), Arne Blomkvist (s), Sven Andersson i Örebro (fp), Nils Erik Wååg (s), Birgitta Hambraeus (c), Ingvar Carlsson (s), Margaretha af Ugglas (m), Lilly Hansson (s), Ivar Högström (s), Ingegärd Oskarsson (c), Olle Wästberg i Stockholm (fp)[1], Rune Johansson i Ljungby (s), Bertil Dahlén (fp)[2] och Sven-Olof Träff (m).

[1] i vad avser investeringsstöd och tidningsdistribution.
[2] i vad avser övriga frågor.

Avvikande meningar

1. beträffande *driftstöd* av Sven Andersson i Örebro (fp), Margaretha af Ugglas (m), Bertil Dahlén (fp) och Sven-Olof Träff (m) som anser att den del av utskottets yttrande som börjar med "Näringsutskottet delar" och slutar med "4,5 milj. kr." bort ha följande lydelse:

Näringsutskottet anser att ytterligare erfarenheter av driftstödet bör avvaktas och är inte berett att nu föreslå någon ändring av gällande regler för detta stöd. Utskottet avstyrker de yrkanden i motionerna 1978/79: 758 och 1978/79: 2512 som avser driftstödet och förordar att det berörda anslaget fastställs till det belopp som regeringen har angivit i budgetpropositionen. Näringsutskottets önskan är alltså att arbetsmarknadsutskottet föreslår riksdagen att till Bidrag till kommersiell service

för budgetåret 1979/80 under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 2,5 milj. kr.

2. beträffande *investeringsstöd* av Sven Andersson i Örebro (fp), Margaretha af Ugglas (m), Olle Wästberg i Stockholm (fp) och Sven-Olof Träff (m) som anser att den del av utskottets yttrande som börjar med "Näringsutskottet tillstyrker" och slutar med "10 milj. kr." bort ha följande lydelse:

Näringsutskottet tillstyrker att anslaget fastställs till det av regeringen slutgiltigt föreslagna beloppet. För dispositionen av anslaget bör nuvarande riktlinjer gälla. Motionen 1978/79: 2512 avstyrks alltså i nu berörd del.

Utbildningsutskottets yttrande
1978/79: 2 y

med anledning av propositionen 1978/79: 112 om regionalpolitik såvitt gäller tjänst som professor i regionalekonomi jämte motion

Till arbetsmarknadsutskottet

Genom beslut den 5 april 1979 har arbetsmarknadsutskottet hemställt om utbildningsutskottets yttrande över vad som anförts i avsnittet 10.3 i propositionen 1978/79: 112 om regionalpolitik (s. 134 samt hemställan under punkterna 8 och 9 på s. 136).

En under allmänna motionstiden väckt och till utbildningsutskottet remitterad motion 1978/79: 1881 har utbildningutskottet behandlat i detta sammanhang. Med överlämnande av denna motion vill utskottet anföra följande.

Utskottet anser i likhet med vad som anförs i propositionen 1978/79: 112 (s. 134) och motionen 1978/79: 1881 att en tjänst som professor i regionalekonomi vid universitetet i Umeå skulle stärka den regionalekonomiska forskningen i landet och medföra en betydelsefull breddning av universitetets regionalpolitiska forskningsverksamhet. Den skulle också förstärka forskningen kring de regionalpolitiska problemen i Norrland. Arbetsmarknadsutskottet bör därför enligt utbildningsutskottets mening med bifall till propositionen 1978/79: 112 och motionen 1978/79: 1881 bemyndiga regeringen att inrätta en tjänst som professor i regionalekonomi vid universitetet i Umeå den 1 juli 1979.

Riksdagen har genom beslut den 4 april 1979 under anslagsrubriken Samhällsvetenskapliga fakulteterna under nionde huvudtiteln för budgetåret 1979/80 anvisat ett reservationsanslag av 106 611 000 kr. (prop. 1978/79: 100, UbU 1978/79: 25, rskr 1978/79: 244). Utskottet tillstyrker att arbetsmarknadsutskottet föreslår att riksdagen med ändring av sitt nämnda beslut anvisar ett reservationsanslag av 106 911 000 kr.

Stockholm den 19 april 1979

På utbildningsutskottets vägnar
CLAES ELMSTEDT

Närvarande vid ärendets slutbehandling: Claes Elmstedt (c), Ove Nordstrandh (m), Bengt Wiklund (s), Sven Johansson (c), Lars Gustafsson (s), Gösta Karlsson (c), Helge Hagberg (s), Hans Nyhage (m), Christina Rogestam (c), Jörgen Ullenhag (fp), Margit Sandéhn (s), Iris Mårtensson (s), Marianne Stålberg (s), Egon Jacobsson (s) och Ylva Annerstedt (fp).

Bilaga 5
Statistiska uppgifter

Innehållsförteckning

Statistiska uppgifter om utvecklingen i län och kommuner 1970 till 1985 ..... B 19
Riket ..... B 20
Norrbottens län ..... B 22
Västerbottens län ..... B 24
Västernorrlands län ..... B 26
Jämtlands län ..... B 28
Gävleborgs län ..... B 30
Kopparbergs län ..... B 32
Värmlands län ..... B 34
Örebro län ..... B 36
Västmanlands län ..... B 38
Uppsala län ..... B 40
Stockholms län ..... B 42
Södermanlands län ..... B 44
Östergötlands län ..... B 46
Skaraborgs län ..... B 48
Älvsborgs län ..... B 50
Göteborgs och Bohus län ..... B 52
Hallands län ..... B 54
Jönköpings län ..... B 56
Kronobergs län ..... B 58
Kalmar län ..... B 60
Gotlands län ..... B 62
Blekinge län ..... B 63
Kristianstads län ..... B 64
Malmöhus län ..... B 66

Statistiska uppgifter om utvecklingen i län och kommuner 1970 till 1985

I denna bilaga redovisas statistiska uppgifter som belyser den regionala utvecklingen perioden 1970 till 1985.

Följande uppgifter redovisas:

1. *Folkmängd 1970, 1978 och 1985*
   Uppgifterna för år 1970 är hämtade från folk- och bostadsräkningen 1970. Nuvarande kommunindelning har använts. 1978 års uppgifter avser folkmängden per 31 december. 1985 års data är hämtade från länsstyrelsernas officiella prognoser framtagna för översynen av länsplaneringen våren 1978.

2. *Förvärvsfrekvenser 1970, 1977 och 1985*
   Förvärvsfrekvenserna mäts som andelen förvärvsarbetande minst 20 tim/vecka av den arbetsföra befolkningen, dvs. åldrarna 16 till 64 år. 1970 års uppgifter är hämtade från folk- och bostadsräkningen 1970. Uppgifterna för år 1977 grundas på en bearbetning av inkomststatistiken som har gjorts inom statistiska centralbyrån på uppdrag av industridepartementet. Underlaget är en totalräkning av samtliga deklarationer. 1978 års uppgifter föreligger därför först hösten 1979. Materialet är jämförbart med folkräkningsdata. 1985 års uppgifter är hämtade från länsstyrelsernas officiella prognoser.

3. *Arbetslöshet 1971 och 1978*
   Siffrorna avser andelen arbetslösa av den arbetsföra befolkningen i åldrarna 16–64 år vid utgången av året före räkningsåret. 1971 års värden är hämtade från underlaget till 1972 års regionalpolitiska proposition 111 och avser den dåvarande sökandestatistiken. 1978 års uppgifter avser antalet kvarstående arbetssökande för omedelbar placering mätt i procent av den arbetsföra befolkningen. Detta mått på arbetslösheten utgör vad som närmast motsvarar det tidigare använda måttet.

4. *Statistik om arbetsmarknadsläget*
   På länsnivå redovisas antal arbetssökande och lediga platser samt personer i arbetsmarknadspolitiska åtgärder vid utgången av mars 1979 samt helårsdata för antal arbetssökande och lediga platser 1978. Sökandestatistiken avser antalet vid månadens utgång kvarstående arbetssökande för omedelbar placering. Observera att de procenttal som anges i denna tabell är andelar av *arbetskraften*, som utgör summan av antalet personer i arbete samt antalet arbetslösa enligt arbetskraftsundersökningarna (AKU). Andelstalen i punkterna 2 och 3 ovan är procent av *hela* befolkningen i åldrarna 16–64 år. Siffrorna i punkterna 3 och 4 blir därför med nödvändighet olika.

Riket

Befolkning 1970, 1978 och 1985

Län	Befolkning			1970=100	
	1970	1978	1985	1978	1985
Norrbottens	255 156	266 329	258 281	104	101
Västerbottens	233 205	240 601	242 677	103	104
Västernorrlands	267 450	268 110	270 199	100	101
Jämtlands	131 304	134 420	133 567	102	102
Gävleborgs	293 430	294 288	293 380	100	100
Kopparbergs	277 201	284 490	288 558	103	104
Värmlands	284 498	284 892	284 895	100	100
Örebro	275 492	274 268	275 195	100	100
Västmanlands	261 564	259 692	260 832	99	100
Uppsala	217 292	239 090	245 836	110	113
Stockholms	1 476 704	1 519 114	1 583 564	103	107
Södermanlands	248 270	252 067	250 366	102	101
Östergötlands	382 205	392 057	399 092	103	104
Skaraborgs	258 525	267 342	269 626	103	104
Älvsborgs	402 242	422 828	422 152	105	105
Göteborgs o. Bohus	715 201	713 469	705 393	100	99
Hallands	199 728	227 175	239 170	114	120
Jönköpings	299 362	302 407	308 600	101	103
Kronobergs	166 852	171 434	172 859	103	104
Kalmar	240 856	241 340	239 266	100	99
Gotlands	53 780	54 935	53 209	102	99
Blekinge	153 516	154 368	149 125	101	97
Kristianstads	264 161	276 983	286 397	105	108
Malmöhus	718 537	742 738	744 505	103	104
Riket	8 076 531	8 284 437	8 376 749	103	104

Riket

Förvärvsfrekvens 1970, 1977 och 1985 samt arbetslösa 1971 och 1978

Län	Förvärvsfrekvens			Arbetslösa i %	
	1970	1977	1985	1971	1978
Norrbottens	56	64	65	2,9	5,1
Västerbottens	58	65	66	2,2	2,8
Västernorrlands	60	66	67	1,8	2,7
Jämtlands	59	64	68	1,7	2,3
Gävleborgs	61	65	67	1,7	2,7
Kopparbergs	61	65	67	1,5	2,2
Värmlands	62	65	69	2,0	3,2
Örebro	64	68	71	1,1	2,3
Västmanlands	64	68	70	1,1	2,4
Uppsala	63	68	68	0,8	1,5
Stockholms	66	71	73	0,5	1,1
Södermanlands	65	68	70	1,3	2,7
Östergötlands	64	68	72	0,8	1,9
Skaraborgs	64	68	71	1,2	1,8
Älvsborgs	67	69	70	1,1	2,3
Göteborgs o. Bohus	63	66	69	1,1	2,2
Hallands	65	67	71	1,1	1,6
Jönköpings	65	67	69	1,0	2,0
Kronobergs	65	67	66	1,0	2,0
Kalmar	63	66	70	1,2	2,0
Gotlands	66	70	72	1,2	1,1
Blekinge	64	67	69	1,3	2,4
Kristianstads	66	68	70	1,0	1,9
Malmöhus	67	69	73	1,1	2,3
Riket	64	68	70	1,2	2,1

Norrbottens län

Befolkning 1970, 1978 och 1985

Kommun	Befolkning			1970=100	
	1970	1978	1985	1978	1985
Arvidsjaur	8 329	8 127	8 181	98	98
Arjeplog	4 369	4 049	3 905	93	89
Jokkmokk	8 032	7 324	6 515	91	81
Överkalix	6 048	5 212	4 684	86	77
Kalix	18 144	19 129	17 886	105	99
Övertorneå	7 365	6 293	5 575	85	76
Pajala	10 793	8 909	7 737	83	72
Gällivare	25 408	24 783	22 178	98	87
Älvsbyn	8 713	9 390	8 603	108	99
Luleå	58 668	67 180	69 945	115	119
Piteå	32 763	37 556	36 579	115	112
Boden	27 089	28 752	28 058	106	104
Haparanda	8 901	9 275	9 074	104	102
Kiruna	30 534	30 350	29 361	99	96
Länet	255 156	266 329	258 281	104	101
Riket				103	104

Förvärvsfrekvens 1970, 1977 och 1985 samt arbetslösa 1971 och 1978

Kommun	Förvärvsfrekvens			Arbetslösa i %	
	1970	1977	1985	1971	1978
Arvidsjaur	54	61	62	3,1	5,9
Arjeplog	55	59	63	3,0	5,5
Jokkmokk	53	63	63	3,3	4,4
Överkalix	50	59	61	4,9	5,9
Kalix	54	63	64	3,3	4,9
Övertorneå	45	54	58	5,1	9,4
Pajala	44	50	51	8,1	10,4
Gällivare	56	64	64	2,6	6,9
Älvsbyn	52	60	59	4,1	6,1
Luleå	60	68	70	1,9	3,6
Piteå	59	64	64	2,3	3,9
Boden	61	68	70	2,1	3,3
Haparanda	51	57	59	3,3	7,3
Kiruna	58	65	64	2,6	6,6
Länet	56	64	65	2,9	5,1
Riket	64	68	70	1,2	2,1

Norrbottens län

Arbetsmarknadsläget

		% av arbetskraften	
	Antal	Länet	Riket
Arbetssökande, mars 1979	7 836	6,08	2,40
Arbetssökande, medeltal 1978	8 151	6,34	2,44
Lediga platser, mars 1979	1 531		
Lediga platser, medeltal 1978	652		
Sökande per ledig plats, mars 1979	5,12		
Sökande per ledig plats, medeltal 1978	12,5		
I beredskapsarbete, mars 1979	5 942	4,61	1,57
I AMU, mars 1979	5 076	3,94	1,46
I halvskyddad och skyddad verksamhet, arkivarbete och arbetsprövning/ arbetsträning, mars 1979	2 378	1,84	1,16

Västerbottens län

Befolkning 1970, 1978 och 1985

Kommun	Befolkning			1970=100	
	1970	1978	1985	1978	1985
Nordmaling	8 156	7 852	7 490	96	92
Vindeln	7 621	7 122	7 268	94	95
Robertsfors	7 552	7 530	7 352	100	97
Norsjö	10 872	10 048	9 732	92	90
Storuman	8 777	8 352	7 922	95	90
Sorsele	4 306	3 944	3 883	92	90
Vännäs	12 094	11 397	11 251	94	93
Vilhelmina	8 712	8 772	8 635	101	99
Åsele	9 443	8 743	8 898	93	94
Umeå	69 423	78 827	81 794	114	118
Lycksele	14 803	14 573	15 128	98	102
Skellefteå	71 446	73 441	73 324	103	103
Länet	233 205	240 601	242 677	103	104
Riket				103	104

Förvärvsfrekvens 1970, 1977 och 1985 samt arbetslösa 1971 och 1978

Kommun	Förvärvsfrekvens			Arbetslösa i %	
	1970	1977	1985	1971	1978
Nordmaling	57	62	62	3,5	2,0
Vindeln	53	58	61	2,3	2,3
Robertsfors	58	62	65	1,9	2,7
Norsjö	53	60	61	2,6	4,8
Storuman	51	59	61	2,2	2,7
Sorsele	48	53	57	3,2	7,3
Vännäs	57	62	61	1,4	2,9
Vilhelmina	54	61	62	4,1	5,8
Åsele	54	59	62	4,6	5,5
Umeå	64	69	71	1,7	1,8
Lycksele	54	64	66	2,2	3,1
Skellefteå	58	65	66	2,5	2,7
Länet	58	65	66	2,3	2,8
Riket	64	68	70	1,2	2,1

Västerbottens län

Arbetsmarknadsläget

	Antal	% av arbetskraften	
		Länet	Riket
Arbetssökande, mars 1979	4 253	3,59	2,40
Arbetssökande, medeltal 1978	3 910	3,26	2,44
Lediga platser, mars 1979	716		
Lediga platser, medeltal 1978	874		
Sökande per ledig plats, mars 1979	5,94		
Sökande per ledig plats, medeltal 1978	4,47		
I beredskapsarbete, mars 1979	3 214	2,71	1,57
I AMU, mars 1979	2 041	1,72	1,46
I halvskyddad och skyddad verksamhet, arkivarbete och arbetsprövning/ arbetsträning, mars 1979	2 001	1,69	1,16

Västernorrlands län

Befolkning 1970, 1978 och 1985

Kommun	Befolkning			1970=100	
	1970	1978	1985	1978	1985
Ånge	15 022	13 503	13 131	90	87
Timrå	17 789	18 904	19 953	106	112
Härnösand	26 933	27 360	27 522	102	102
Sundsvall	90 662	94 375	96 468	104	106
Kramfors	29 090	27 091	26 160	93	90
Sollefteå	27 580	26 125	25 754	95	93
Örnsköldsvik	60 374	60 752	61 211	101	101
Länet	267 450	268 110	270 199	100	101
Riket				103	104

Förvärvsfrekvens 1970, 1977 och 1985 samt arbetslösa 1971 och 1978

Kommun	Förvärvsfrekvens			Arbetslösa i %	
	1970	1977	1985	1971	1978
Ånge	53	60	65	2,3	2,6
Timrå	60	66	66	1,6[1]	2,9
Härnösand	62	69	70	1,3	1,6
Sundsvall	63	67	68	1,6[1]	2,6
Kramfors	56	63	66	2,1	2,7
Sollefteå	57	63	68	2,8	4,1
Örnsköldsvik	58	64	66	1,8	2,6
Länet	60	66	67	1,8	2,7
Riket	64	68	70	1,2	2,1

[1] Redovisas gemensamt.

Västernorrlands län

Arbetsmarknadsläget

		% av arbetskraften	
	Antal	Länet	Riket
Arbetssökande, mars 1979	4 417	3,39	2,40
Arbetssökande, medeltal 1978	4 082	3,14	2,44
Lediga platser, mars 1979	986		
Lediga platser, medeltal 1978	560		
Sökande per ledig plats, mars 1979	4,48		
Sökande per ledig plats, medeltal 1978	7,29		
I beredskapsarbete, mars 1979	2 925	2,24	1,57
I AMU, mars 1979	2 675	2,05	1,46
I halvskyddad och skyddad verksamhet, arkivarbete och arbetsprövning/ arbetsträning, mars 1979	2 011	1,54	1,16

Jämtlands län

Befolkning 1970, 1978 och 1985

Kommun	Befolkning			1970=100	
	1970	1978	1985	1978	1985
Ragunda	8 501	7 645	7 641	90	90
Bräcke	9 950	9 276	9 048	93	91
Krokom	12 990	13 231	12 448	102	96
Strömsund	18 476	17 505	17 299	95	94
Åre	9 614	9 301	8 621	97	90
Berg	9 456	8 916	8 552	94	90
Härjedalen	12 729	13 143	12 705	103	100
Östersund	49 588	55 403	57 253	112	116
Länet	131 304	134 420	133 567	102	102
Riket				103	104

Förvärvsfrekvens 1970, 1977 och 1985 samt arbetslösa 1971 och 1978

Kommun	Förvärvsfrekvens			Arbetslösa i %	
	1970	1977	1985	1971	1978
Ragunda	53	59	64	2,4	3,1
Bräcke	54	62	66	0,9	2,5
Krokom	57	62	68	2,2	1,5
Strömsund	53	60	62	2,7	3,9
Åre	57	62	67	2,3	2,1
Berg	54	57	64	2,5	3,5
Härjedalen	54	59	66	1,5	2,9
Östersund	65	68	71	1,1	1,5
Länet	59	64	68	1,7	2,3
Riket	64	68	70	1,2	2,1

Jämtlands län

Arbetsmarknadsläget

	Antal	% av arbetskraften	
		Länet	Riket
Arbetssökande, mars 1979	1 854	2,84	2,40
Arbetssökande, medeltal 1978	1 737	2,64	2,44
Lediga platser, mars 1979	679		
Lediga platser, medeltal 1978	460		
Sökande per ledig plats, mars 1979	2,73		
Sökande per ledig plats, medeltal 1978	3,77		
I beredskapsarbete, mars 1979	1 892	2,90	1,57
I AMU, mars 1979	1 011	1,55	1,46
I halvskyddad och skyddad verksamhet, arkivarbete och arbetsprövning/ arbetsträning, mars 1979	1 438	2,20	1,16

Gävleborgs län

Befolkning 1970, 1978 och 1985

Kommun	Befolkning			1970=100	
	1970	1978	1985	1978	1985
Ockelbo	6 724	6 512	6 501	97	97
Hofors	15 644	13 797	12 949	88	83
Ovanåker	13 164	13 691	14 379	104	109
Nordanstig	11 464	11 840	11 584	103	101
Ljusdal	22 489	21 623	21 437	96	95
Gävle	84 464	87 491	88 521	104	105
Sandviken	43 642	43 078	42 297	99	97
Söderhamn	31 826	31 536	31 672	99	100
Bollnäs	27 732	27 636	27 606	100	100
Hudiksvall	36 281	37 084	36 434	102	100
Länet	293 430	294 288	293 380	100	100
Riket				103	104

Förvärvsfrekvens 1970, 1977 och 1985 samt arbetslösa 1971 och 1978

Kommun	Förvärvsfrekvens			Arbetslösa i %	
	1970	1977	1985	1971	1978
Ockelbo	57	63	65	1,3[1]	2,5
Hofors	61	64	67	1,5	3,3
Ovanåker	60	65	67	1,6	2,0
Nordanstig	58	60	62	1,3[2]	2,3
Ljusdal	56	58	62	2,4	3,9
Gävle	64	68	68	1,9	2,6
Sandviken	63	65	68	1,3[1]	2,7
Söderhamn	60	65	67	1,8	3,2
Bollnäs	51	65	68	1,8	2,1
Hudiksvall	62	65	67	1,3[2]	2,3
Länet	61	65	67	1,7	2,7
Riket	64	68	70	1,2	2,1

[1] Redovisas gemensamt.
[2] Redovisas gemensamt.

Gävleborgs län

Arbetsmarknadsläget

	Antal	% av arbetskraften	
		Länet	Riket
Arbetssökande, mars 1979	4 590	3,26	2,40
Arbetssökande, medeltal 1978	4 505	3,17	2,44
Lediga platser, mars 1979	1 834		
Lediga platser, medeltal 1978	824		
Sökande per ledig plats, mars 1979	2,50		
Sökande per ledig plats, medeltal 1978	5,47		
I beredskapsarbete, mars 1979	3 230	2,29	1,57
I AMU, mars 1979	2 191	1,55	1,46
I halvskyddad och skyddad verksamhet, arkivarbete och arbetsprövning/ arbetsträning, mars 1979	2 225	1,58	1,16

Kopparbergs län

Befolkning 1970, 1978 och 1985

Kommun	Befolkning			1970=100	
	1970	1978	1985	1978	1985
Vansbro	9 004	8 498	8 421	94	94
Malung	12 212	11 999	11 546	98	95
Gagnef	8 184	9 738	10 096	119	123
Leksand	2 388	13 275	13 204	107	107
Rättvik	10 839	11 003	11 234	102	104
Orsa	6 929	7 272	7 417	105	107
Älvdalen	9 030	8 392	8 633	93	96
Smedjebacken	13 188	13 499	12 482	102	95
Mora	17 103	18 926	18 677	111	109
Falun	46 556	49 585	50 291	107	108
Borlänge	43 775	45 850	48 232	105	110
Säter	9 838	10 489	10 088	107	103
Hedemora	16 854	16 999	17 020	101	101
Avesta	28 083	26 667	28 358	95	101
Ludvika	33 218	32 298	32 859	97	99
Länet	277 201	284 490	288 558	103	104
Riket				103	104

Förvärvsfrekvens 1970, 1977 och 1985 samt arbetslösa 1971 och 1978

Kommun	Förvärvsfrekvens			Arbetslösa i %	
	1970	1977	1985	1971	1978
Vansbro	55	60	64	1,9	2,8
Malung	63	64	68	1,8	3,1
Gagnef	58	63	64	1,3[1]	1,5
Leksand	59	63	66	1,7	1,7
Rättvik	59	61	64	2,1	2,5
Orsa	54	61	63	1,3	1,4
Älvdalen	51	60	64	3,9	4,2
Smedjebacken	60	65	67	1,0[2]	3,0
Mora	59	65	67	1,5	1,6
Falun	65	68	70	1,3	1,7
Borlänge	62	66	67	1,3[1]	1,9
Säter	67	70	70	1,2	1,1
Hedemora	62	68	69	2,0	1,6
Avesta	60	64	66	1,6	2,4
Ludvika	60	64	67	1,0[2]	3,4
Länet	61	65	67	1,5	2,2
Riket	64	68	70	1,2	2,1

[1] Redovisas gemensamt.
[2] Redovisas gemensamt.

Kopparbergs län

Arbetsmarknadsläget

	Antal	% av arbetskraften	
		Länet	Riket
Arbetssökande, mars 1979	3 730	2,75	2,40
Arbetssökande, medeltal 1978	3 547	2,63	2,44
Lediga platser, mars 1979	1 755		
Lediga platser, medeltal 1978	889		
Sökande per ledig plats, mars 1979	2,13		
Sökande per ledig plats, medeltal 1978	3,99		
I beredskapsarbete, mars 1979	2 229	1,70	1,57
I AMU, mars 1979	1 796	1,33	1,46
I halvskyddad och skyddad verksamhet, arkivarbete och arbetsprövning/ arbetsträning, mars 1979	1 777	1,31	1,16

Värmlands län

Befolkning 1970, 1978 och 1985

Kommun	Befolkning			1970=100	
	1970	1978	1985	1978	1985
Kil	8 284	10 885	11 239	131	136
Eda	9 999	9 493	9 147	95	92
Torsby	16 926	15 749	15 179	93	90
Storfors	5 609	5 377	5 140	96	92
Hammarö	10 679	11 460	12 125	107	114
Munkfors	5 720	5 300	5 046	93	88
Forshaga	9 477	12 012	12 325	127	130
Grums	10 350	10 985	11 082	106	107
Årjäng	9 988	9 743	9 625	98	96
Sunne	14 056	13 416	13 384	95	95
Karlstad	72 290	73 619	74 940	102	104
Kristinehamn	27 780	27 269	27 508	98	99
Filipstad	16 253	15 005	14 682	92	90
Hagfors	19 533	18 058	17 195	92	88
Arvika	27 292	27 100	27 156	99	100
Säffle	20 262	19 421	19 122	96	94
Länet	284 498	284 892	284 895	100	100
Riket				103	104

Värmlands län

Förvärvsfrekvens 1970, 1977 och 1985 samt arbetslösa 1971 och 1978

Kommun	Förvärvsfrekvens			Arbetslösa i %	
	1970	1977	1985	1971	1978
Kil	62	64	65	0,8	3,0
Eda	59	63	65	3,0[1]	3,2
Torsby	56	58	66	2,9	5,7
Storfors	63	63	67	2,9	3,5
Hammarö	65	69	72	1,2[2]	1,6
Munkfors	60	63	65	2,8	3,4
Forshaga	61	67	69	2,0	2,8
Grums	63	65	67	2,4	2,5
Årjäng	61	62	67	3,0	2,8
Sunne	58	62	67	2,9	4,3
Karlstad	64	69	72	1,2[2]	2,8
Kristinehamn	65	68	72	1,6	2,9
Filipstad	63	64	69	1,7	2,4
Hagfors	59	62	67	1,9	4,2
Arvika	58	63	67	3,0[1]	3,5
Säffle	62	64	66	1,7	3,8
Länet	62	65	69	2,0	3,2
Riket	64	68	70	1,2	2,1

[1] Redovisas gemensamt.
[2] Redovisas gemensamt.

Arbetsmarknadsläget

	Antal	% av arbetskraften	
		Länet	Riket
Arbetssökande, mars 1979	5 624	4,03	2,40
Arbetssökande, medeltal 1978	5 203	3,72	2,44
Lediga platser, mars 1979	1 630		
Lediga platser, medeltal 1978	1 019		
Sökande per ledig plats, mars 1979	3,45		
Sökande per ledig plats, medeltal 1978	5,11		
I beredskapsarbete, mars 1979	2 808	2,01	1,57
I AMU, mars 1979	1 668	1,19	1,46
I halvskyddad och skyddad verksamhet, arkivarbete och arbetsprövning/ arbetsträning, mars 1979	1 735	1,24	1,16

Örebro län

Befolkning 1970, 1978 och 1985

Kommun	Befolkning			1970=100	
	1970	1978	1985	1978	1985
Laxå	9 472	8 757	8 306	93	88
Hallsberg	16 821	17 180	17 152	102	102
Degerfors	11 885	12 255	11 570	103	97
Hällefors	11 907	10 830	10 227	91	86
Ljusnarsberg	7 432	7 068	6 960	95	94
Örebro	117 643	116 817	118 674	99	101
Kumla	16 225	17 662	18 149	109	112
Askersund	11 202	11 624	11 405	104	102
Karlskoga	39 687	37 252	37 583	94	95
Nora	9 009	9 911	9 734	110	108
Lindesberg	24 209	24 912	24 556	103	101
Länet	284 498	284 892	284 895	100	100
Riket				103	104

Förvärvsfrekvens 1970, 1977 och 1985 samt arbetslösa 1971 och 1978

Kommun	Förvärvsfrekvens			Arbetslösa i %	
	1970	1977	1985	1971	1978
Laxå	63	66	67	1,2	3,4
Hallsberg	63	65	67	1,8	2,1
Degerfors	62	64	68	1,5	3,4
Hällefors	62	64	67	1,2	2,3
Ljusnarsberg	58	63	66	1,8	3,0
Örebro	65	69	73	1,4	2,1
Kumla	64	68	71	1,3	2,0
Askersund	61	65	67	1,1	2,3
Karlskoga	64	69	73	1,6	2,6
Nora	65	68	73	1,1	2,4
Lindesberg	63	68	70	1,2	2,4
Länet	64	68	71	1,4	2,3
Riket	64	68	70	1,2	2,1

Örebro län

Arbetsmarknadsläget

	Antal	% av arbetskraften	
		Länet	Riket
Arbetssökande, mars 1979	3 867	2,82	2,40
Arbetssökande, medeltal 1978	3 606	2,64	2,44
Lediga platser, mars 1979	1 552		
Lediga platser, medeltal 1978	1 017		
Sökande per ledig plats, mars 1979	2,49		
Sökande per ledig plats, medeltal 1978	3,55		
I beredskapsarbete, mars 1979	2 111	1,54	1,57
I AMU, mars 1979	2 145	1,57	1,46
I halvskyddad och skyddad verksamhet, arkivarbete och arbetsprövning/ arbetsträning, mars 1979	1 268	0,93	1,16

Västmanlands län

Befolkning 1970, 1978 och 1985

Kommun	Befolkning			1970=100	
	1970	1978	1985	1978	1985
Skinnskatteberg	5 459	5 386	5 296	99	97
Surahammar	10 968	11 427	11 189	104	102
Heby	13 298	13 257	12 919	100	97
Kungsör	8 231	8 534	8 645	104	105
Hallstahammar	18 936	18 437	17 589	97	93
Norberg	6 745	6 705	6 499	99	96
Västerås	116 849	117 599	120 945	101	104
Sala	19 627	20 717	19 797	106	101
Fagersta	16 923	15 361	15 596	91	92
Köping	29 713	27 426	27 198	92	92
Arboga	14 815	14 843	15 159	100	102
Länet	261 564	259 692	260 832	99	100
Riket				103	104

Förvärvsfrekvens 1970, 1977 och 1985 samt arbetslösa 1971 och 1978

Kommun	Förvärvsfrekvens			Arbetslösa i %	
	1970	1977	1985	1971	1978
Skinnskatteberg	60	65	66	1,2[1]	1,9
Surahammar	64	66	68	1,2	3,1
Heby	62	63	65	0,6	2,3
Kungsör	62	66	69	2,1	2,6
Hallstahammar	65	69	70	1,2	2,3
Norberg	60	64	67	1,2[1]	3,3
Västerås	66	69	70	1,5	2,2
Sala	64	68	72	1,6	2,1
Fagersta	65	67	69	1,2[1]	2,5
Köping	63	67	71	1,6	2,7
Arboga	64	64	68	1,3	3,5
Länet	64	68	70	1,4	2,4
Riket	64	68	70	1,2	2,1

[1] Redovisas gemensamt.

Västmanlands län

Arbetsmarknadsläget

	Antal	% av arbetskraften	
		Länet	Riket
Arbetssökande, mars 1979	3 558	2,63	2,40
Arbetssökande, medeltal 1978	3 655	2,77	2,44
Lediga platser, mars 1979	1 368		
Lediga platser, medeltal 1978	757		
Sökande per ledig plats, mars 1979	2,61		
Sökande per ledig plats, medeltal 1978	4,83		
I beredskapsarbete, mars 1979	2 463	1,82	1,57
I AMU, mars 1979	1 819	1,35	1,46
I halvskyddad och skyddad verksamhet, arkivarbete och arbetsprövning/ arbetsträning, mars 1979	1 611	1,19	1,16

Uppsala län

Befolkning 1970, 1978 och 1985

Kommun	Befolkning			1970=100	
	1970	1978	1985	1978	1985
Håbo	6 043	12 580	14 649	208	242
Älvkarleby	10 255	9 860	9 992	96	97
Tierp	21 232	20 700	19 401	98	91
Uppsala	129 277	143 386	147 859	111	114
Enköping	31 922	32 082	33 187	101	104
Östhammar	18 563	20 482	20 748	110	112
Länet	217 292	239 090	245 836	110	113
Riket				103	104

Förvärvsfrekvens 1970, 1977 och 1985 samt arbetslösa 1971 och 1978

Kommun	Förvärvsfrekvens			Arbetslösa i %	
	1970	1977	1985	1971	1978
Håbo	66	69	64	1,0	1,3
Älvkarleby	61	64	65	1,5	3,1
Tierp	61	65	65	1,9	2,0
Uppsala	63	68	69	0,5	1,3
Enköping	63	69	68	1,0	2,2
Östhammar	64	69	69	0,8	1,1
Länet	63	68	68	0,8	1,5
Riket	64	68	70	1,2	2,1

Uppsala län

Arbetsmarknadsläget

	Antal	% av arbetskraften	
		Länet	Riket
Arbetssökande, mars 1979	1 973	1,65	2,40
Arbetssökande, medeltal 1978	2 113	1,77	2,44
Lediga platser, mars 1979	3 066		
Lediga platser, medeltal 1978	1 147		
Sökande per ledig plats, mars 1979	0,64		
Sökande per ledig plats, medeltal 1978	1,84		
I beredskapsarbete, mars 1979	1 684	1,40	1,57
I AMU, mars 1979	2 195	1,83	1,46
I halvskyddad och skyddad verksamhet, arkivarbete och arbetsprövning/ arbetsträning, mars 1979	1 417	1,18	1,16

Stockholms län

Befolkning 1970, 1978 och 1985

Kommun	Befolkning			1970=100	
	1970	1978	1985	1978	1985
Storstockholm	1 344 819	1 380 426	1 440 183	103	107
Södertälje	75 459	78 568	84 589	104	112
Nynäshamn	18 157	20 133	20 389	111	112
Norrtälje	38 269	39 987	38 403	105	100
Länet	1 476 704	1 519 114	1 583 564	103	107
Riket				103	104

Förvärvsfrekvens 1970, 1977 och 1985 samt arbetslösa 1971 och 1978

Kommun	Förvärvsfrekvens			Arbetslösa i %	
	1970	1977	1985	1971	1978
Storstockholm	66	71	73	0,5[1]	1,0
Södertälje	67	70	73	0,8	2,5
Nynäshamn	68	70	73	0,5[1]	1,4
Norrtälje	62	67	69	1,3	1,6
Länet	66	71	73	0,5	1,1
Riket	64	68	70	1,2	2,1

[1] Redovisas gemensamt.

Stockholms län

Arbetsmarknadsläget

	Antal	% av arbetskraften	
		Länet	Riket
Arbetssökande, mars 1979	9 142	1,09	2,40
Arbetssökande, medeltal 1978	9 976	1,20	2,44
Lediga platser, mars 1979	11 000		
Lediga platser, medeltal 1978	7 425		
Sökande per ledig plats, mars 1979	0,83		
Sökande per ledig plats, medeltal 1978	1,34		
I beredskapsarbete, mars 1979	5 071	0,61	1,57
I AMU, mars 1979	9 311	1,11	1,46
I halvskyddad och skyddad verksamhet, arkivarbete och arbetsprövning/ arbetsträning, mars 1979	7 415	0,89	1,16

Södermanlands län

Befolkning 1970, 1978 och 1985

Kommun	Befolkning			1970=100	
	1970	1978	1985	1978	1985
Vingåker	9 696	9 728	9 329	100	96
Nyköping	57 739	63 499	61 860	110	107
Oxelösund	15 187	14 322	14 124	94	93
Flen	18 391	18 098	16 605	98	90
Katrineholm	32 780	32 241	31 411	98	96
Eskilstuna	93 842	91 097	93 439	97	100
Strängnäs	20 635	23 082	23 598	112	114
Länet	248 270	252 067	250 366	102	101
Riket				103	104

Förvärvsfrekvens 1970, 1977 och 1985 samt arbetslösa 1971 och 1978

Kommun	Förvärvsfrekvens			Arbetslösa i %	
	1970	1977	1985	1971	1978
Vingåker	65	67	71	1,4	2,3
Nyköping	64	67	68	1,2	2,2
Oxelösund	66	68	68	1,2	3,5
Flen	65	68	69	0,7	2,2
Katrineholm	65	68	70	1,2	2,7
Eskilstuna	64	68	71	1,5	3,2
Strängnäs	65	68	70	1,0	1,7
Länet	65	68	70	1,3	2,7
Riket	64	68	70	1,2	2,1

Södermanlands län

Arbetsmarknadsläget

	Antal	% av arbetskraften	
		Länet	Riket
Arbetssökande, mars 1979	3 753	3,02	2,40
Arbetssökande, medeltal 1978	3 845	3,03	2,44
Lediga platser, mars 1979	2 745		
Lediga platser, medeltal 1978	1 379		
Sökande per ledig plats, mars 1979	1,37		
Sökande per ledig plats, medeltal 1978	2,79		
I beredskapsarbete, mars 1979	2 433	1,96	1,57
I AMU, mars 1979	2 354	1,89	1,46
I halvskyddad och skyddad verksamhet, arkivarbete och arbetsprövning/ arbetsträning, mars 1979	1 298	1,04	1,16

Östergötlands län

Befolkning 1970, 1978 och 1985

Kommun	Befolkning			1970=100	
	1970	1978	1985	1978	1985
Ödeshög	6 038	6 138	6 354	102	105
Ydre	4 354	4 282	4 384	98	101
Kinda	10 489	10 608	10 413	101	99
Boxholm	6 383	5 824	5 689	91	89
Åtvidaberg	13 034	12 881	12 868	99	99
Finspång	24 656	25 044	25 269	102	103
Valdemarsvik	9 152	9 110	9 132	100	100
Linköping	104 527	111 424	114 984	107	110
Norrköping	120 625	120 251	122 676	100	102
Söderköping	9 614	10 916	11 211	114	117
Motala	48 764	49 742	49 905	102	102
Mjölby	24 569	25 837	26 207	105	107
Länet	382 205	392 059	399 092	103	104
Riket				103	104

Förvärvsfrekvens 1970, 1977 och 1985 samt arbetslösa 1971 och 1978

Kommun	Förvärvsfrekvens			Arbetslösa i %	
	1970	1977	1985	1971	1978
Ödeshög	59	59	66	1,9	3,2
Ydre	60	62	68	0,4	1,2
Kinda	60	64	67		1,2
Boxholm	60	62	70	0,8	2,1
Åtvidaberg	65	63	71	1,0	1,6
Finspång	66	68	70	0,7	2,3
Valdemarsvik	61	65	69	1,3	1,4
Linköping	65	70	73	0,6	1,4
Norrköping	65	69	73	1,4	2,0
Söderköping	62	66	71	0,7	1,2
Motala	64	69	71	1,2	2,7
Mjölby	62	65	70	1,1	1,8
Länet	64	68	72	0,8	1,9
Riket	64	68	70	1,2	2,1

Östergötlands län

Arbetsmarknadsläget

	Antal	% av arbetskraften	
		Länet	Riket
Arbetssökande, mars 1979	3 743	1,92	2,40
Arbetssökande, medeltal 1978	4 162	2,11	2,44
Lediga platser, mars 1979	3 563		
Lediga platser, medeltal 1978	1 572		
Sökande per ledig plats, mars 1979	1,05		
Sökande per ledig plats, medeltal 1978	2,65		
I beredskapsarbete, mars 1979	3 538	1,82	1,57
I AMU, mars 1979	3 173	1,63	1,46
I halvskyddad och skyddad verksamhet, arkivarbete och arbetsprövning/arbetsträning, mars 1979	1 788	0,92	1,16

Skaraborgs län

Befolkning 1970, 1978 och 1985

Kommun	Befolkning			1970=100	
	1970	1978	1985	1978	1985
Grästorp	5 299	5 480	5 733	103	108
Mullsjö	3 964	5 845	6 004	147	151
Habo	5 639	7 613	7 891	135	140
Karlsborg	8 433	8 274	8 527	98	101
Gullspång	7 047	6 800	6 966	97	99
Vara	22 915	22 949	22 597	100	99
Götene	11 903	12 636	12 503	106	105
Tibro	10 143	11 201	11 084	110	109
Töreboda	10 215	10 456	10 499	102	103
Mariestad	24 795	24 577	24 952	99	101
Lidköping	34 918	34 812	34 889	100	100
Skara	16 870	17 495	17 479	104	104
Skövde	43 587	45 734	47 670	105	109
Hjo	7 360	8 277	8 252	113	112
Tidaholm	12 733	13 092	12 853	103	101
Falköping	32 704	32 101	31 727	98	97
Länet	258 525	267 342	269 626	103	104
Riket				103	104

Skaraborgs län

Förvärvsfrekvens 1970, 1977 och 1985 samt arbetslösa 1971 och 1978

Kommun	Förvärvsfrekvens			Arbetslösa i %	
	1970	1977	1985	1971	1978
Grästorp	59	66	71	1,6	0,8
Mullsjö	71	67	72	0,9	1,4
Habo	64	67	70		1,0
Karlsborg	62	66	71	1,0[1]	2,3
Gullspång	61	65	70	1,6	3,5
Vara	61	67	70	0,8	1,2
Götene	61	65	69	0,7[2]	0,9
Tibro	63	66	70	1,0[1]	2,3
Töreboda	61	62	68	1,3	2,9
Mariestad	66	70	71	1,2	2,2
Lidköping	64	69	71	1,5	1,6
Skara	64	70	71	0,7[2]	1,3
Skövde	63	71	73	1,1	2,3
Hjo	63	66	69	1,0	1,1
Tidaholm	65	67	69	2,0	1,5
Falköping	68	70	72	1,1	1,6
Länet	64	68	71	1,2	1,8
Riket	64	68	70	1,2	2,1

[1] Redovisas gemensamt.
[2] Redovisas gemensamt.

Arbetsmarknadsläget

		% av arbetskraften	
	Antal	Länet	Riket
Arbetssökande, mars 1979	2 964	2,23	2,40
Arbetssökande, medeltal 1978	2 622	1,96	2,44
Lediga platser, mars 1979	1 127		
Lediga platser, medeltal 1978	1 112		
Sökande per ledig plats, mars 1979	2,63		
Sökande per ledig plats, medeltal 1978	2,36		
I beredskapsarbete, mars 1979	2 105	1,58	1,57
I AMU, mars 1979	2 089	1,57	1,46
I halvskyddad och skyddad verksamhet, arkivarbete och arbetsprövning/ arbetsträning, mars 1979	1 306	0,98	1,16

Älvsborgs län

Befolkning 1970, 1978 och 1985

Kommun	Befolkning			1970=100	
	1970	1978	1985	1978	1985
Dals-Ed	4 983	5 286	5 263	106	106
Färgelanda	6 300	7 247	7 087	115	113
Ale	17 589	22 865	24 382	130	139
Lerum	23 385	29 346	31 230	126	134
Vårgårda	7 801	8 931	8 916	115	114
Tranemo	11 588	12 067	10 837	104	94
Bengtsfors	12 479	12 269	12 054	98	97
Mellerud	10 617	10 593	10 589	100	99
Lilla Edet	9 993	11 601	11 977	116	120
Mark	28 985	30 998	29 885	107	103
Svenljunga	9 735	10 595	10 328	109	106
Herrljunga	9 049	9 086	9 015	100	100
Vänersborg	32 454	34 697	35 389	107	109
Trollhättan	48 605	49 947	52 768	103	109
Alingsås	26 546	28 698	30 006	108	113
Borås	107 424	103 387	99 165	96	92
Ulricehamn	21 276	21 716	19 657	102	92
Åmål	13 433	13 499	13 604	101	101
Länet	402 242	422 828	422 152	105	105
Riket				103	104

Älvsborgs län

Förvärvsfrekvens 1970, 1977 och 1985 samt arbetslösa 1971 och 1978

Kommun	Förvärvsfrekvens			Arbetslösa i %	
	1970	1977	1985	1971	1978
Dals-Ed	61	63	65	1,2[1]	2,9
Färgelanda	62	66	68	1,0	1,8
Ale	66	69	71	1,0[4]	1,4
Lerum	64	66	68		1,3
Vårgårda	64	64	66	1,3[2]	1,5
Tranemo	72	73	75	1,1	2,7
Bengtsfors	62	63	70	1,2[1]	2,8
Mellerud	61	63	65	0,9	2,1
Lilla Edet	62	66	67	1,1[1]	2,2
Mark	72	70	72	1,1	2,2
Svenljunga	70	70	72	1,3[3]	2,4
Herrljunga	68	68	69	1,3[2]	2,2
Vänersborg	67	70	72	0,5	1,6
Trollhättan	67	70	73	1,0	2,3
Alingsås	64	67	70	1,3[2]	2,3
Borås	70	70	70	1,3[3]	3,1
Ulricehamn	72	72	74	0,7	1,5
Åmål	61	63	66	1,5	3,5
Länet	67	69	70	1,1	2,3
Riket	64	68	70	1,2	2,1

[1] Redovisas gemensamt
[2] Redovisas gemensamt.
[3] Redovisas gemensamt.
[4] Redovisas gemensamt som del av Göteborgsregionen.

Arbetsmarknadsläget

		% av arbetskraften	
	Antal	Länet	Riket
Arbetssökande, mars 1979	5 019	2,35	2,40
Arbetssökande, medeltal 1978	5 356	2,49	2,44
Lediga platser, mars 1979	4 536		
Lediga platser, medeltal 1978	1 702		
Sökande per ledig plats, mars 1979	1,11		
Sökande per ledig plats, medeltal 1978	3,15		
I beredskapsarbete, mars 1979	3 726	1,74	1,57
I AMU, mars 1979	2 365	1,11	1,46
I halvskyddad och skyddad verksamhet, arkivarbete och arbetsprövning/ arbetsträning, mars 1979	2 111	0,99	1,16

Göteborgs och Bohus län

Befolkning 1970, 1978 och 1985

Kommun	Befolkning			1970=100	
	1970	1978	1985	1978	1985
Härryda	15 914	22 327	24 826	140	156
Partille	24 635	26 923	28 703	109	117
Öckerö	8 468	9 667	9 995	114	118
Stenungsund	12 559	15 569	16 966	124	135
Tjörn	9 316	11 400	12 643	122	136
Orust	8 916	11 865	12 498	133	140
Sotenäs	9 370	9 089	8 818	97	94
Munkedal	9 716	10 565	10 989	109	113
Tanum	10 840	11 351	11 194	105	103
Göteborg	465 682	436 985	422 299	94	91
Mölndal	44 512	47 536	48 735	107	110
Kungälv	24 155	29 312	30 545	121	127
Lysekil	13 777	15 066	14 442	109	105
Uddevalla	47 755	46 294	43 602	97	91
Strömstad	9 586	9 520	9 138	99	95
Länet	715 201	713 469	705 393	100	99
Riket				103	104

Förvärvsfrekvens 1970, 1977 och 1985 samt arbetslösa 1971 och 1978

Kommun	Förvärvsfrekvens			Arbetslösa i %		
	1970	1977	1985	1971	1978	
Härryda	66	68	71		1,0	
Partille	65	68	71		1,4	
Öckerö	58	61	62	1,0[1]	1,0	2,2[1]
Stenungsund	62	66	68		2,4	
Tjörn	59	62	66		1,6	
Orust	63	64	67	0,5	1,5	
Sotenäs	58	63	68	3,3	2,1	
Munkedal	64	65	68	1,8	2,6	
Tanum	62	62	67	1,5	2,4	
Göteborg	63	66	68		2,5	
Mölndal	68	69	71	1,0[1]	1,4	2,2[1]
Kungälv	66	68	71		1,4	
Lysekil	64	65	69	1,8	1,6	
Uddevalla	64	67	69	0,9	2,0	
Strömstad	63	65	71	3,0	2,9	
Länet	63	66	69	1,1	2,2	
Riket	64	68	70	1,2	2,1	

[1] Redovisas gemensamt som del av Göteborgsregionen.

Göteborgs och Bohus län

Arbetsmarknadsläget

	Antal	% av arbetskraften	
		Länet	Riket
Arbetssökande, mars 1979	8 668	2,40	2,40
Arbetssökande, medeltal 1978	9 911	2,70	2,44
Lediga platser, mars 1979	5 610		
Lediga platser, medeltal 1978	2 954		
Sökande per ledig plats, mars 1979	1,55		
Sökande per ledig plats, medeltal 1978	3,36		
I beredskapsarbete, mars 1979	5 612	1,56	1,57
I AMU, mars 1979	6 911	1,92	1,46
I halvskyddad och skyddad verksamhet, arkivarbete och arbetsprövning/ arbetsträning, mars 1979	3 858	1,07	1,16

Hallands län

Befolkning 1970, 1978 och 1985

Kommun	Befolkning			1970=100	
	1970	1978	1985	1978	1985
Hylte	10 978	11 219	11 310	102	103
Halmstad	70 466	75 290	78 664	107	112
Laholm	18 696	20 780	22 311	111	119
Falkenberg	31 834	34 174	34 892	107	110
Varberg	38 877	43 671	45 200	112	116
Kungsbacka	28 877	42 041	46 793	146	162
Länet	199 728	227 175	239 170	114	120
Riket				103	104

Förvärvsfrekvens 1970, 1977 och 1985 samt arbetslösa 1971 och 1978

Kommun	Förvärvsfrekvens			Arbetslösa i %	
	1970	1977	1985	1971	1978
Hylte	63	66	72	0,5	1,9
Halmstad	65	68	72	1,1	2,1
Laholm	67	68	72	0,6	1,6
Falkenberg	66	68	71	0,7	1,3
Varberg	66	69	72	0,7	1,2
Kungsbacka	63	66	70	1,0[1]	1,2
Länet	65	67	71	1,1	1,6
Riket	64	68	70	1,2	2,1

[1] Redovisas som del av Göteborgsregionen.

Hallands län

Arbetsmarknadsläget

		% av arbetskraften	
	Antal	Länet	Riket
Arbetssökande, mars 1979	2 136	1,91	2,40
Arbetssökande, medeltal 1978	2 009	1,78	2,44
Lediga platser, mars 1979	912		
Lediga platser, medeltal 1978	651		
Sökande per ledig plats, mars 1979	2,34		
Sökande per ledig plats, medeltal 1978	3,09		
I beredskapsarbete, mars 1979	1 389	1,24	1,57
I AMU, mars 1979	1 242	1,11	1,46
I halvskyddad och skyddad verksamhet, arkivarbete och arbetsprövning/ arbetsträning, mars 1979	966	0,86	1,16

Jönköpings län

Befolkning 1970, 1978 och 1985

Kommun	Befolkning			1970=100	
	1970	1978	1985	1978	1985
Aneby	6 272	6 764	6 700	108	107
Gnosjö	7 676	8 664	9 200	113	120
Gislaved	26 062	28 087	29 400	108	113
Vaggeryd	11 049	11 769	12 000	107	109
Jönköping	107 656	108 179	110 000	101	102
Nässjö	33 564	32 119	32 600	96	97
Värnamo	29 273	29 962	31 000	102	106
Sävsjö	11 507	11 738	11 900	102	103
Vetlanda	28 826	28 582	28 800	99	100
Eksjö	18 190	18 057	18 300	99	101
Tranås	19 287	18 486	18 700	96	97
Länet	299 362	302 407	308 600	101	103
Riket				103	104

Förvärvsfrekvens 1970, 1977 och 1985 samt arbetslösa 1971 och 1978

Kommun	Förvärvsfrekvens			Arbetslösa i %	
	1970	1977	1985	1971	1978
Aneby	61	58	61	0,5	1,3
Gnosjö	68	69	68	0,3	1,5
Gislaved	68	72	66	0,8	1,9
Vaggeryd	64	65	65	1,3	1,6
Jönköping	65	67	71	1,1	2,1
Nässjö	62	68	68	1,2	2,4
Värnamo	67	70	71	0,8	1,4
Sävsjö	61	64	69	0,8	1,5
Vetlanda	62	64	66	0,9	1,9
Eksjö	65	67	71	0,8	1,6
Tranås	66	66	66	1,7	3,8
Länet	65	67	69	1,0	2,0
Riket	64	68	70	1,2	2,1

Jönköpings län

Arbetsmarknadsläget

		% av arbetskraften	
	Antal	Länet	Riket
Arbetssökande, mars 1979	2 956	1,93	2,40
Arbetssökande, medeltal 1978	3 484	2,30	2,44
Lediga platser, mars 1979	2 547		
Lediga platser, medeltal 1978	1 583		
Sökande per ledig plats, mars 1979	1,16		
Sökande per ledig plats, medeltal 1978	2,20		
I beredskapsarbete, mars 1979	1 841	1,20	1,57
I AMU, mars 1979	1 608	1,05	1,46
I halvskyddad och skyddad verksamhet, arkivarbete och arbetsprövning/ arbetsträning, mars 1979	1 998	1,30	1,16

Kronobergs län

Befolkning 1970, 1978 och 1985

Kommun	Befolkning			1970=100	
	1970	1978	1985	1978	1985
Uppvidinge	12 004	11 221	10 369	94	86
Lessebo	8 460	8 973	9 003	106	106
Tingsryd	14 923	14 804	14 617	99	98
Alvesta	19 191	19 158	19 395	100	101
Älmhult	15 260	15 340	14 963	101	98
Markaryd	11 821	11 849	11 504	100	97
Växjö	58 908	63 340	65 514	108	111
Ljungby	26 285	26 749	27 494	102	105
Länet	166 852	171 434	172 859	103	104
Riket				103	104

Förvärvsfrekvens 1970, 1977 och 1985 samt arbetslösa 1971 och 1978

Kommun	Förvärvsfrekvens			Arbetslösa i %	
	1970	1977	1985	1971	1978
Uppvidinge	65	65	66	1,9	5,1
Lessebo	67	67	68	1,7	3,2
Tingsryd	64	64	65	1,3	2,3
Alvesta	63	67	65	0,6	1,1
Älmhult	63	66	64	0,8	1,5
Markaryd	65	66	64	0,9	1,8
Växjö	67	70	66	0,9	1,9
Ljungby	65	67	66	1,0	1,4
Länet	65	67	66	1,0	2,0
Riket	64	68	70	1,2	2,1

Kronobergs län

Arbetsmarknadsläget

	Antal	% av arbetskraften	
		Länet	Riket
Arbetssökande, mars 1979	1 762	2,13	2,40
Arbetssökande, medeltal 1978	1 904	2,22	2,44
Lediga platser, mars 1979	1 275		
Lediga platser, medeltal 1978	636		
Sökande per ledig plats, mars 1979	1,38		
Sökande per ledig plats, medeltal 1978	2,99		
I beredskapsarbete, mars 1979	1 114	1,35	1,57
I AMU, mars 1979	1 258	1,52	1,46
I halvskyddad och skyddad verksamhet, arkivarbete och arbetsprövning/ arbetsträning, mars 1979	1 203	1,46	1,16

Kalmar län

Befolkning 1970, 1978 och 1985

Kommun	Befolkning			1970=100	
	1970	1978	1985	1978	1985
Högsby	8 315	7 779	7 425	94	89
Torsås	7 585	7 847	7 520	104	99
Mörbylånga	9 917	12 297	12 993	124	131
Hultsfred	19 591	18 102	17 449	92	89
Mönsterås	13 429	13 156	13 065	98	97
Emmaboda	11 772	11 362	11 102	97	94
Kalmar	52 496	52 751	53 832	101	103
Nybro	22 210	21 584	21 278	97	96
Oskarshamn	25 662	28 074	28 146	109	110
Västervik	42 297	41 238	40 953	98	97
Vimmerby	17 138	16 206	14 928	95	87
Borgholm	10 444	10 944	10 575	105	101
Länet	240 856	241 340	239 266	100	99
Riket				103	104

Förvärvsfrekvens 1970, 1977 och 1985 samt arbetslösa 1971 och 1978

Kommun	Förvärvsfrekvens			Arbetslösa i %	
	1970	1977	1985	1971	1978
Högsby	60	64	70	1,4	4,0
Torsås	61	62	66	1,3	2,2
Mörbylånga	62	68	70	1,1	1,0
Hultsfred	62	65	68	1,5	2,1
Mönsterås	62	64	68	1,1	2,6
Emmaboda	66	67	69	1,2	1,7
Kalmar	65	68	71	1,0	1,5
Nybro	63	66	69	2,0	2,1
Oskarshamn	64	67	72	0,8	2,3
Västervik	64	68	72	1,0	1,8
Vimmerby	62	64	69	1,0	2,3
Borgholm	59	63	69	1,4	2,0
Länet	63	66	70	1,2	2,0
Riket	64	68	70	1,2	2,1

Kalmar län

Arbetsmarknadsläget

	Antal	% av arbetskraften	
		Länet	Riket
Arbetssökande, mars 1979	2 662	2,32	2,40
Arbetssökande, medeltal 1978	2 625	2,26	2,44
Lediga platser, mars 1979	1 156		
Lediga platser, medeltal 1978	1 070		
Sökande per ledig plats, mars 1979	2,30		
Sökande per ledig plats, medeltal 1978	2,45		
I beredskapsarbete, mars 1979	1 503	1,31	1,57
I AMU, mars 1979	1 579	1,38	1,46
I halvskyddad och skyddad verksamhet, arkivarbete och arbetsprövning/ arbetsträning, mars 1979	1 823	1,59	1,16

Gotlands län

Befolkning 1970, 1978 och 1985

Kommun	Befolkning			1970=100	
	1970	1978	1985	1978	1985
Gotlands kommun	53 780	54 935	53 209	102	99
Riket				103	104

Förvärvsfrekvens 1970, 1977 och 1985 samt arbetslösa 1971 och 1978

Kommun	Förvärvsfrekvens			Arbetslösa i %	
	1970	1977	1985	1971	1978
Gotlands kommun	66	70	72	1,2	1,1
Riket	64	68	70	1,2	2,1

Arbetsmarknadsläget

		% av arbetskraften	
	Antal	Länet	Riket
Arbetssökande, mars 1979	332	1,17	2,40
Arbetssökande, medeltal 1978	351	1,25	2,44
Lediga platser, mars 1979	466		
Lediga platser, medeltal 1978	289		
Sökande per ledig plats, mars 1979	0,71		
Sökande per ledig plats, medeltal 1978	1,21		
I beredskapsarbete, mars 1979	980	3,46	1,57
I AMU, mars 1979	495	1,75	1,46
I halvskyddad och skyddad verksamhet, arkivarbete och arbetsprövning/ arbetsträning, mars 1979	657	2,32	1,16

Blekinge län

Befolkning 1970, 1978 och 1985

Kommun	Befolkning			1970=100	
	1970	1978	1985	1978	1985
Olofström	17 567	16 122	14 359	92	82
Karlskrona	59 232	60 238	57 634	102	97
Ronneby	29 659	30 284	30 332	102	102
Karlshamn	31 894	31 913	30 793	100	97
Sölvesborg	15 164	15 811	16 007	104	106
Länet	153 516	154 368	149 125	101	97
Riket				103	104

Förvärvsfrekvens 1970, 1977 och 1985 samt arbetslösa 1971 och 1978

Kommun	Förvärvsfrekvens			Arbetslösa i %	
	1970	1977	1985	1971	1978
Olofström	66	68	69	1,3	3,6
Karlskrona	65	67	70	1,0	1,6
Ronneby	61	65	67	1,9	2,4
Karlshamn	64	68	70	1,4	2,8
Sölvesborg	62	66	68	1,6	3,4
Länet	64	67	69	1,3	2,4
Riket	64	68	70	1,2	2,1

Arbetsmarknadsläget

		% av arbetskraft	
	Antal	Länet	Riket
Arbetssökande, mars 1979	1 892	2,52	2,40
Arbetssökande, medeltal 1978	2 116	2,83	2,44
Lediga platser, mars 1979	1 893		
Lediga platser, medeltal 1978	730		
Sökande per ledig plats, mars 1979	1,00		
Sökande per ledig plats, medeltal 1978	2,90		
I beredskapsarbete, mars 1979	1 846	2,45	1,57
I AMU, mars 1979	1 156	1,54	1,46
I halvskyddad och skyddad verksamhet, arkivarbete och arbetsprövning/ arbetsträning, mars 1979	1 320	1,76	1,16

Kristianstads län

Befolkning 1970, 1978 och 1985

Kommun	Befolkning			1970=100	
	1970	1978	1985	1978	1985
Ö. Göinge	14 526	15 357	15 330	106	106
Örkelljunga	8 718	9 093	9 540	104	109
Tomelilla	13 014	12 597	12 801	97	98
Bromölla	10 795	11 731	11 728	109	109
Osby	13 758	13 763	14 076	100	102
Perstorp	7 905	7 310	7 423	93	94
Klippan	16 256	16 572	16 672	102	103
Åstorp	10 617	12 704	12 660	120	119
Båstad	10 500	11 643	11 753	111	112
Kristianstad	65 100	68 152	71 833	105	110
Simrishamn	20 392	20 199	20 936	99	103
Ängelholm	25 988	29 050	31 529	112	121
Hässleholm	46 592	48 812	50 116	105	108
Länet	264 161	276 983	286 397	105	108
Riket				103	104

Förvärvsfrekvens 1970, 1977 och 1985 samt arbetslösa 1971 och 1978

Kommun	Förvärvsfrekvens			Arbetslösa i %	
	1970	1977	1985	1971	1978
Ö. Göinge	67	69	70	1,2	2,9
Örkelljunga	65	65	70	0,6	1,2
Tomelilla	66	67	69	1,1	2,4
Bromölla	67	67	70	1,1[1]	2,9
Osby	63	66	70	1,1	1,8
Perstorp	67	69	70	1,2	2,2
Klippan	67	67	70	1,0	1,9
Åstorp	67	67	69	0,6	2,2
Båstad	64	65	68	0,3	0,7
Kristianstad	67	69	71	1,1[1]	1,8
Simrishamn	68	68	70	1,5	2,1
Ängelholm	65	68	70	0,6	0,9
Hässleholm	65	66	70	0,8	1,9
Länet	66	68	70	1,0	1,9
Riket	64	68	70	1,2	2,1

[1] Redovisas gemensamt.

Kristianstads län

Arbetsmarknadsläget

		% i arbetskraften	
	Antal	Länet	Riket
Arbetssökande, mars 1979	2 728	2,03	2,40
Arbetssökande, medeltal 1978	2 753	2,05	2,44
Lediga platser, mars 1979	2 070		
Lediga platser, medeltal 1978	1 529		
Sökande per ledig plats, mars 1979	1,32		
Sökande per ledig plats, medeltal 1978	1,80		
I beredskapsarbete, mars 1979	1 728	1,33	1,57
I AMU, mars 1979	1 571	1,17	1,46
I halvskyddad och skyddad verksamhet, arkivarbete och arbetsprövning/ arbetsträning, mars 1979	1 228	0,92	1,16

Malmöhus län

Befolkning 1970, 1978 och 1985

Kommun	Befolkning			1970=100	
	1970	1978	1985	1978	1985
Svalöv	12 074	12 885	12 770	107	106
Staffanstorp	10 987	16 420	16 508	149	150
Burlöv	11 836	13 919	13 584	118	115
Vellinge	12 936	22 997	23 091	178	179
Bjuv	13 122	14 662	14 086	112	107
Kävlinge	14 474	20 183	21 379	139	148
Lomma	12 174	16 621	17 196	137	141
Svedala	9 797	15 093	15 186	154	155
Skurup	10 457	12 336	12 127	118	116
Sjöbo	13 339	14 666	14 235	110	107
Hörby	11 693	12 461	12 193	107	104
Höör	8 861	10 462	10 616	118	120
Malmö	264 937	236 716	235 107	89	89
Lund	68 818	77 550	80 565	113	117
Landskrona	37 618	37 438	38 340	100	102
Helsingborg	100 305	101 046	100 406	101	100
Höganäs	19 007	22 060	22 234	116	117
Eslöv	26 140	26 932	26 760	103	102
Ystad	24 028	23 862	23 673	99	99
Trelleborg	35 934	34 429	34 449	96	96
Länet	718 537	742 738	744 505	103	104
Riket				103	104

Malmöhus län

Förvärvsfrekvens 1970, 1977 och 1985 samt arbetslösa 1971 och 1978

Kommun	Förvärvsfrekvens			Arbetslösa i %		
	1970	1977	1985	1971	1978	
Svalöv	69	68	73	0,6	1,4	
Staffanstorp	67	72	76		1,0	
Burlöv	71	74	76	1,2[1]	1,6	2,8[1]
Vellinge	65	69	73		1,1	
Bjuv	71	70	74	0,8	1,4	
Kävlinge	70	72	76		1,1	
Lomma	67	70	74	1,2[1]	1,0	2,8[1]
Svedala	66	70	76		1,5	
Skurup	63	67	73	0,8	2,7	
Sjöbo	68	69	74	1,0	2,2	
Hörby	69	73	75	0,7	1,5	
Höör	67	70	74	0,6[2]	1,4	
Malmö	67	68	71	1,2[1]	3,5	2,8[1]
Lund	65	68	71		2,8	
Landskrona	67	68	72	1,0	2,6	
Helsingborg	66	68	73	0,7	2,1	
Höganäs	64	66	72	1,7	1,3	
Eslöv	70	71	75	0,6[2]	1,9	
Ystad	65	68	73	1,3	3,2	
Trelleborg	66	69	73	1,4	2,9	
Länet	67	69	73	1,1	2,3	
Riket	64	68	70	1,2	2,1	

[1] Redovisas gemensamt som del av Malmöregionen.
[2] Redovisas gemensamt.

Arbetsmarknadsläget

		% av arbetskraften	
	Antal	Länet	Riket
Arbetssökande, mars 1979	11 142	2,96	2,40
Arbetssökande, medeltal 1978	10 970	2,87	2,44
Lediga platser, mars 1979	6 333		
Lediga platser, medeltal 1978	3 772		
Sökande per ledig plats, mars 1979	1,76		
Sökande per ledig plats, medeltal 1978	2,91		
I beredskapsarbete, mars 1979	4 470	1,19	1,57
I AMU, mars 1979	3 252	0,86	1,46
I halvskyddad och skyddad verksamhet, arkivarbete och arbetsprövning/ arbetsträning, mars 1979	3 896	1,03	1,16

Bilaga 6
Förslag om stödområdesindelning

Förslag av länsstyrelser, regeringen eller motionärer om inplacering i stödområdet

I Inre stödområdet
A Allmänna stödområdet (exkl. inre)
G Grå zonen eller område jämställt därmed

Län/Kommun	Nuv. stöd-område	Länsst. förslag	Prop:s förslag	Motionsförslag	
Norrbottens län					
Arjeplog	I	6	6		
Gällivare	I	6	6		
Haparanda	I	6	6		
Jokkmokk	I	6	6		
Kalix	I	6	6		
Kiruna	I	6	6		
Pajala	I	6	6		
Överkalix	I	6	6		
Övertorneå	I	6	6		
Arvidsjaur	I	6	5	6	2580 Ingvar Svanberg m. fl. (s)
Älvsbyn	A	6	5		
Boden	A	5	4	5/4	
Luleå	A	5	4	5/4	2567 Filip Johansson (c) och
Piteå	A	5	4	5/4	Torsten Stridsman (c)
Västerbottens län					
Sorsele	I	6	6		
Storuman	I	6	6		
Vilhelmina	I	6	6		
Åsele	I	6	6		
Lycksele	I	5	5	6/5	
Norsjö	I	5	5	6	2583 Svea Wiklund (c)
Skellefteå	A	5/4	5/4	6/5/4	
				5/4/3	2562 Thorbjörn Fälldin m. fl. (c)
Vindeln	I	5	5		
Vännäs	A	5	5/3	5	2509 Arne Nygren m. fl. (s)
				5	2575 Tore Nilsson (m)
				5/4	2562 Thorbjörn Fälldin m. fl. (c)
				5/4	2583 Svea Wiklund (c)
Robertsfors	A	5	4	5	2575 Tore Nilsson (m)
Nordmaling	A	5	3	5	2509 Arne Nygren m. fl. (s)
				5	2575 Tore Nilsson (m)
				5/4	2583 Svea Wiklund (c)
				4	2562 Thorbjörn Fälldin m. fl. (c)
Umeå	A	–	3	4/2	”
Västernorrlands län					
Sollefteå	I	6/5	5	6/5	2443 Ivar Högström (s) och Rune Jonsson i Husum (s)
				6/5	2515 Håkan Winberg (m)
Ånge	I	6	5	6	”
Örnsköldsvik	A	5/4	5/3	6/4	2443 Ivar Högström (s) och Rune Jonsson i Husum (s)
				5/4	2515 Håkan Winberg (m)

Län/Kommun	Nuv. stöd-område	Länsst. förslag	Prop:s förslag	Motionsförslag	
Kramfors	A	5	4	5	2443 Ivar Högström (s) och Rune Jonsson i Husum (s)
				5	2515 Håkan Winberg (m)
Härnösand	A	4	3	4	"
Sundsvall	A	5/4	3	5/4	
				3/2	2562 Thorbjörn Fälldin m. fl. (c)
Timrå	A	4	3	4	2515 Håkan Winberg (m)
				2	2562 Thorbjörn Fälldin m. fl. (c)
Jämtlands län					
Strömsund	I	6	6		
Berg	I	6	5	6	
Bräcke	I	6	5	6	
Härjedalen	I	6	5	6	2511 Marianne Stålberg m. fl (s)
Krokom	I	6	5	6	2584 Nils Åsling (c) och Per Stjernström (c)
Ragunda	I	6	5	6	
Åre	I	6	5	6	
				6/4	2584 Nils Åsling (c) och Per Stjernström (c)
Östersund	I	5	4	5	2511 Marianne Stålberg m. fl. (s)
				5/3	2562 Thorbjörn Fälldin m. fl. (c)
Gävleborgs län					
Ljusdal	I	6	5	6	2514 Olle Westberg i Hofors m. fl. (s)
				6	2556 Gunnar Björk i Gävle m. fl. (c)
Bollnäs	A	4	3	4	2470 Rolf Dahlberg (m)
					2514 Olle Westberg i Hofors m. fl. (s)
Hofors	G	4	3	4	2556 Gunnar Björk i Gävle m. fl. (c)
Hudiksvall	A	5/4	3	5/4	2514 Olle Westberg i Hofors m. fl. (s)
				5/4	2556 Gunnar Björk i Gävle m. fl. (c)
				4	2470 Rolf Dahlberg (m)
Nordanstig	A	5/4	3	5/4	2514 Olle Westberg i Hofors m. fl. (s)
				5/4	2556 Gunnar Björk i Gävle m. fl. (c)
				4	2470 Rolf Dahlberg (m)
				4	2562 Thorbjörn Fälldin m. fl. (c)
Ockelbo	G	4	3	4	2470 Rolf Dahlberg (m)
				4	2514 Olle Westberg i Hofors m. fl. (s)
				4	2556 Gunnar Björk i Gävle m. fl. (c)
				4	2562 Thorbjörn Fälldin m. fl. (c)
Ovanåker	A	5/4	3	5/4	2514 Olle Westberg i Hofors m. fl. (s)
				5/4	2556 Gunnar Björk i Gävle m. fl. (c)
				4	2470 Rolf Dahlberg (m)
				4	2562 Thorbjörn Fälldin m. fl. (c)
Söderhamn	A	4	3	4	2470 Rolf Dahlberg (m)
				4	2514 Olle Westberg i Hofors m. fl. (s)
				4	2556 Gunnar Björk i Gävle m. fl. (c)
Gävle	G	3	2	3	2470 Rolf Dahlberg (m)
				3	2514 Olle Westberg i Hofors m. fl. (s)
				4/2	2556 Gunnar Björk i Gävle m. fl. (c)
				3/1	2562 Thorbjörn Fälldin m. fl. (c)
Sandviken	G	3	2	3	2470 Rolf Dahlberg (m)
				3	2514 Olle Westberg i Hofors m. fl. (s)
				4/2	2556 Gunnar Björk i Gävle m. fl. (c)
				3/1	2562 Thorbjörn Fälldin m. fl. (c)

Län/Kommun	Nuv. stöd-område	Länsst. förslag	Prop:s förslag	Motionsförslag	
Kopparbergs län					
Malung	I	6	5	6	
Vansbro	I	6	5	6	
Älvdalen	I	6	5	6	2510 Yngve Nyquist m. fl. (s)
Mora	I	5	4	5	2558 Karl Boo m. fl. (c,m)
Orsa	I	5	4	5	
Avesta	A	6/5	3	5[1]	
Borlänge	A	3	3	2	2562 Thorbjörn Fälldin m. fl. (c)
Falun	A	3	3	3/2	"
Gagnef	A	3	3	4	2558 Karl Boo m. fl. (c, m)
Hedemora	A	3	3	4	"
Leksand	A	4	3	4	2510 Yngve Nyquist m. fl. (s)
				4	2558 Karl Boo m. fl. (c,m)
Ludvika	G	5	3	5[2]	2510 Yngve Nyquist m. fl. (s)
				5	2558 Karl Boo m. fl. (c, m)
				4	2562 Thorbjörn Fälldin m. fl. (c)
Rättvik	A	5	3	5	2510 Yngve Nyquist m. fl. (s)
Smedjebacken	G	5	3	5	2558 Karl Boo m. fl. (c, m)
Säter	A	3	3	4	2558 Karl Boo m. fl. (c, m)
Värmlands län					
Torsby	I	6	5	6	2554 Sven Aspling m. fl. (s)
				6	2569 Göthe Knutson (m)
Eda	A	4	4		
Filipstad	A	5	4	5	2554 Sven Aspling m. fl. (s)
				5	2569 Göthe Knutson (m)
Hagfors	A	5	4	5	2554 Sven Aspling m. fl. (s)
				5	2569 Göthe Knutson (m)
				5	2562 Thorbjörn Fälldin m. fl (c)
Munkfors	A	5	4	5	2554 Sven Aspling m. fl (s)
Storfors	G	5	4	5	2569 Göthe Knutson (m)
Sunne	A	5	4	5	
Arvika	A	4	3	4	2554 Sven Aspling m. fl. (s)
Säffle	A	4	3	4	2569 Göthe Knutson (m)
Årjäng	A	4	3	4	2562 Thorbjörn Fälldin m. fl. (c)
Forshaga	G	3	2	3	2554 Sven Aspling m. fl. (s)
Grums	G	3	2	3	2569 Göthe Knutson (m)
Hammarö	G	3	2	3	
Karlstad	G	3	2	3	2554 Sven Aspling m. fl. (s)
				3	2569 Göthe Knutson (m)
				2/1	2562 Thorbjörn Fälldin m. fl. (c)
Kil	G	3	2	3	2554 Sven Aspling m. fl. (s)
Kristinehamn	G	4	2	4	2569 Göthe Knutson (m)
Örebro län					
Hällefors	G	5	3	5	2450 Karin Flodström m. fl. (s)
				4	2562 Thorbjörn Fälldin m. fl. (c)
Ljusnarsberg	G	5	3	5	2450 Karin Flodström m. fl. (s)
				4	2562 Thorbjörn Fälldin m. fl. (c)

[1] Del temporärt i 6.
[2] Temporärt i 6.

Län/Kommun	Nuv. stöd-område	Länsst. förslag	Prop:s förslag	Motionsförslag	
Degerfors	–	3	2	3	
Karlskoga	–	3	2	3	
Lindesberg	G	5/2	2	5/2	2450 Karin Flodström m. fl. (s)
Nora	G	3	2	3	
Laxå	–	3	–	3	
Askersund	–	1	–	1	
Västmanlands län					
Fagersta	G	4	2	4	2502 Olle Göransson m. fl. (s)
				3	2499 Anton Fågelsbo (c) och Kerstin Göthberg (c)
Heby	G	3	2	3	2499 Anton Fågelsbo (c) och Kerstin Göthberg (c)
Norberg	G	4	2	4	2502 Olle Göransson m. fl. (s)
				3	2499 Anton Fågelsbo (c) och Kerstin Göthberg (c)
Sala	G	3	2	3	2499 Anton Fågelsbo (c) och Kerstin Göthberg (c)
Skinnskatteberg	G	4	2	4	2502 Olle Göransson m. fl. (s)
				3	2499 Anton Fågelsbo (c) och Kerstin Göthberg (c)
Surahammar	–	2	–	2	2499 Anton Fågelsbo (c) och Kerstin Göthberg (c)
Hallstahammar	–	2	–	2	
Köping		1			
Uppsala län					
Tierp	G	4	2	4	
Älvkarleby	G	3	2	3	2504 Nils Hjorth m. fl. (s)
Östhammar	G	4/3	2	4/3	
Stockholms län					
Norrtälje	–	3	–	2	2442 Erik Johansson i Hållsta m. fl. (c)
				2	2582 Åke Wictorsson m. fl. (s)
				1	2562 Thorbjörn Fälldin m. fl. (c)
Södermanlands län					
Flen	–	3	–	1	2562 Thorbjörn Fälldin m. fl. (c)
Vingåker	–	3	–	1	"
Eskilstuna		3			
Katrineholm		3			
Nyköping		2			
Oxelösund		2			
Strängnäs		1			
Östergötlands län					
Kinda	G	4	1	4	2577 Åke Polstam m. fl. (c)
				4	2579 Per-Olof Strindberg (m)
				3	2471 Erik Wärnberg m. fl. (s)
				2	2562 Thorbjörn Fälldin m. fl. (c)
Ydre	G	4	1	4	2577 Åke Polstam m. fl. (c)
				4	2579 Per-Olof Strindberg (m)
				3	2471 Erik Wärnberg m. fl. (s)
				2	2562 Thorbjörn Fälldin m. fl. (c)

Län/Kommun	Nuv. stöd-område	Länsst. förslag	Prop:s förslag	Motionsförslag	
Valdemarsvik	–	3	–	3	2577 Åke Polstam m. fl. (c)
				3	2579 Per-Olof Strindberg (m)
				2	2471 Erik Wärnberg m. fl. (s)
				1	2562 Thorbjörn Fälldin m. fl. (c)
Åtvidaberg	–	3	–	3	2577 Åke Polstam m. fl. (c)
				3	2579 Per-Olof Strindberg (m)
				2	2471 Erik Wärnberg m. fl. (s)
Boxholm	–	3	–	3	2577 Åke Polstam m. fl. (c)
				3	2579 Per-Olof Strindberg (m)
				2	2471 Erik Wärnberg m. fl. (s)
Ödeshög	–	3	–	3	2577 Åke Polstam m. fl. (c)
				3	2579 Per-Olof Strindberg (m)
				2	2471 Erik Wärnberg m. fl. (s)
Skärgårdsområdet	–	6	–	6	2577 Åke Polstam m. fl. (c)
				6	2579 Per-Olof Strindberg (m)
				3	2471 Erik Wärnberg m. fl. (s)
Skaraborgs län					
Falköping	–	2	–	2	2503 Ingemar Hallenius m. fl. (c, m, fp)
				2	2506 Paul Jansson m. fl. (s)
Gullspång	–	2	–	2	2503 Ingemar Hallenius m. fl. (c, m, fp)
				2	2506 Paul Jansson m. fl. (s)
				1	2562 Thorbjörn Fälldin m. fl. (c)
Karlsborg	–	2	–	2	2503 Ingemar Hallenius m. fl. (c, m, fp)
				2	2506 Paul Jansson m. fl. (s)
				1	2562 Thorbjörn Fälldin m. fl. (c)
Töreboda	–	1	–	1	2503 Ingemar Hallenius m. fl. (c, m, fp)
				1	2506 Paul Jansson m. fl. (s)
Älvsborgs län					
Bengtsfors	A	4	3	4	2553 Kerstin Andersson i Hjärtum (c) och Gunde Raneskog (c)
Dals-Ed	A	4	3	4	
Färgelanda	A	4	3	4	2560 Olle Eriksson (c) och Rune Johansson i Åmål (s)
Mellerud	A	4	3	4	
					2498 Arne Andersson i Ljung (m)
					2508 Hilding Johansson m. fl. (s)
Åmål	A	4	3	4	2508 Hilding Johansson m. fl. (s)
				4	2553 Kerstin Andersson i Hjärtum (c) och Gunde Raneskog (c)
				4	2560 Olle Eriksson (c) och Rune Johansson i Åmål (s)
Borås	G	4	1	4	2553 Kerstin Andersson i Hjärtum (c) och Gunde Raneskog (c)
				3	2501 Wilhelm Gustafsson m. fl. (fp, c, m)
				3	2505 Gördis Hörnlund (s) och Rune Carlstein (s)
Mark	G	4	1	4	2553 Kerstin Andersson i Hjärtum (c) och Gunde Raneskog (c)
				3	2501 Wilhelm Gustafsson m. fl. (fp, c, m)
				3	2505 Gördis Hörnlund (s) och Rune Carlstein (s)
				2	2562 Thorbjörn Fälldin m. fl. (c)

Län/Kommun	Nuv. stöd-område	Länsst. förslag	Prop:s förslag	Motionsförslag	
Svenljunga	–	4	1	4	2553 Kerstin Andersson i Hjärtum (c) och Gunde Raneskog (c)
				3	2501 Wilhelm Gustafsson m. fl. (fp, c, m)
				3	2505 Gördis Hörnlund (s) och Rune Carlstein (s)
				2	2562 Thorbjörn Fälldin m. fl. (c)
Tranemo	–	4	1	4	2553 Kerstin Andersson i Hjärtum (c) och Gunde Raneskog (c)
				3	2501 Wilhelm Gustafsson m. fl. (fp, c, m)
				3	2505 Gördis Hörnlund (s) och Rune Carlstein (s)
				2	2562 Thorbjörn Fälldin m. fl. (c)
Ulricehamn	G	4	1	4	2553 Kerstin Andersson i Hjärtum (c) och Gunde Raneskog (c)
				3	2501 Wilhelm Gustafsson m. fl. (fp, c, m)
				3	2505 Gördis Hörnlund (s) och Rune Carlstein (s)
Herrljunga	–	4	–	4	2553 Kerstin Andersson i Hjärtum (c) och Gunde Raneskog (c)
				3	2501 Wilhelm Gustafsson m. fl. (fp, c, m)
				3	2505 Gördis Hörnlund (s) och Rune Carlstein (s)
				1	2562 Thorbjörn Fälldin m. fl. (c)
				1	2508 Hilding Johansson m. fl. (s)
Lilla Edet	–	2	–	2	"
Göteborgs och Bohus län					
Munkedal	A	4	3	4	2574 Kjell Mattsson m. fl. (c, s, m)
Sotenäs	G	4	3	4	
Strömstad	A	4	3	4	
Tanum	A	4	3	4	
Uddevalla		2			
Lysekil		2			
Hallands län	–	–	–	–	
Jönköpings län					
Aneby	–	–	–	1	2562 Thorbjörn Fälldin m. fl. (c)
Nässjö	–	–	–	1	
Tranås	–	–	–	1	
Kronobergs län					
Uppvidinge	G	2	1	2	
Lessebo	–	1	–	1	2562 Thorbjörn Fälldin m. fl. (c)
Tingsryd	–	1	–	1	2565 Erik Hovhammar (m)

Län/Kommun	Nuv. stöd-område	Länsst. förslag	Prop:s förslag	Motionsförslag	
Kalmar län					
Borgholm	A	4/2	2	4	2559 Fritz Börjesson (c)
Mörbylånga	A	4/2	2	4	2570 Eric Krönmark (m) och Lars Schött (m)
Högsby	G	4	1	2	2562 Thorbjörn Fälldin m. fl. (c)
				2	2570 Eric Krönmark (m) och Lars Schött (m)
Emmaboda	–	2	–	1	2562 Thorbjörn Fälldin m. fl. (c)
Hultsfred	–	3	–	2	2570 Eric Krönmark (m) och Lars Schött (m)
				1	2562 Thorbjörn Fälldin m. fl. (c)
Torsås	–	3	–	1	"
Vimmerby	–	3	–	2	2570 Eric Krönmark (m) och Lars Schött (m)
				1	2562 Thorbjörn Fälldin m. fl. (c)
Kalmar		2			
Mönsterås		2			
Nybro		2			
Oskarshamn		2			
Västervik		2			
Gotlands län					
Gotland	A	5	4	5	2451 Erik Hovhammar m. fl. (m)
				5	2500 Torsten Gustafsson (c) och Per-Axel Nilsson (s)
Blekinge län					
Karlskrona	–	3	–	3	2563 Hans Gustafsson m. fl. (s, c, m, fp)
Olofström	–	3	–	3	"
				1	2562 Thorbjörn Fälldin m. fl. (c)
Ronneby	–	2	–	2	
Karlshamn	–	2	–	2	2563 Hans Gustafsson m. fl. (s, c, m, fp)
Sölvesborg	–	2	–	2	
Skärgårdsområdet		6			
Kristianstads län					
Simrishamn	–	2	–	2	2437 Bo Lundgren (m) och Wiggo Komstedt (m)
Tomelilla	–	2	–	2	2453 Kalevi Wernebrink m. fl. (c)
					2507 Erik Johansson i Simrishamn m. fl. (s)
Östra Göinge	–	2	–	2	2437 Bo Lundgren (m) och Wiggo Komstedt (m)
				2	2453 Kalevi Wernebrink m. fl. (c)
				2	2507 Erik Johansson i Simrishamn m. fl. (s)
				1	2562 Thorbjörn Fälldin m. fl. (c)
Osby	–	2	–	2	2437 Bo Lundgren (m) och Wiggo Komstedt (m)
				2	2453 Kalevi Wernebrink m. fl. (c)
				2	2507 Erik Johansson i Simrishamn m. fl. (s)

Län/Kommun	Nuv. stöd-område	Länsst. förslag	Prop:s förslag	Motionsförslag
Malmöhus län	–		–	–
Sjöbo		2		
Skurup		2		
Trelleborg		2		
Ystad		2		
Eslöv		1		
Hörby		1		
Höör		1		

Statligt lokaliseringsstöd den 1 juli 1965–31 december 1978

Län område	Antal företag	Beviljat[1] stöd, tkr	därav[2] bidrag, tkr	Beräknat syssel- sättningstillskott
Norrbotten	219	660 791	220 599	3 563
Västerbotten	238	750 328	217 683	6 430
Jämtland	173	428 154	153 824	3 417
Västernorrland	198	697 109	196 821	5 698
Gävleborg	143	430 725	101 642	4 658
Kopparberg	280	763 266	131 779	5 626
Västmanland	16	65 265	2 786	500
Örebro	21	91 023	1 140	538
Värmland	235	695 231	104 374	6 583
Skaraborg	10	82 775	11 000	675
Älvsborg	97	303 256	38 715	4 057
Göteborgs o Bohus	38	92 487	11 333	1 008
Halland	3	20 710	–	332
Malmöhus	6	12 649	–	215
Kristianstad	23	38 925	–	499
Blekinge	5	75 279	–	1 416
Gotland	26	88 004	19 363	585
Kalmar	42	151 935	9 282	1 523
Kronoberg	23	44 327	–	406
Jönköping	12	47 540	–	599
Östergötland	35	102 283	1 952	2 278
Södermanland	24	100 494	–	422
Uppsala	9	52 152	1 840	279
HELA RIKET	**1 876**	**5 794 708**	**1 224 133**	**51 307**
därav				
Allmänna stöd- områden	1 495	4 387 066	1 176 172	36 519
Grå zonen[3]	208	696 795	30 959	6 762
Övriga riket	173	710 847	17 002	8 026

[1] Häri ingår garantilån, flyttningsersättning och avskrivningslån.
[2] Häri ingår flyttningsersättning och avskrivningslån.
[3] Häri ingår *ej* de kommuner i vissa sydsvenska län som temporärt jämställts med den grå zonen.
Källa: AMS. Preliminära uppgifter avsedda att ingå i meddelanden från utredningsenheten.

Innehållsförteckning

Inledning ... 1
Propositionerna ... 1
Propositionen 1978/79:100 ... 1
Propositionen 1978/79:112 ... 2
Motionerna ... 3
Motioner väckta under allmänna motionstiden ... 3
Motioner väckta med anledning av propositionen 1978/79:112 11
Motion väckt med anledning av propositionen 1978/79:126 ... 25
Från andra utskott överlämnade motioner väckta under allmänna motionstiden ... 25
Förslag om stödområdesindelning i motionen 1978/79:2562 av Thorbjörn Fälldin m. fl. (c) ... 25
Utskottet ... 27
Historik ... 27
Allmänna utgångspunkter ... 28
Regionalpolitikens förutsättningar och mål ... 32
Länsplanering ... 35
Planeringsinstrument ... 39
Ortsplanen ... 39
Planeringstal ... 40
Stödområdesindelningen ... 42
Den offentliga sektorn och regionalpolitiken ... 47
Statlig verksamhet ... 48
Kommunernas och landstingens verksamhet ... 50
Regionalpolitiskt stöd till näringslivet ... 51
Allmänna utgångspunkter ... 51
Stödets storlek i olika stödområden ... 53
Vissa för samtliga stödformer gemensamma frågor ... 57
Sysselsättningsstödet ... 62
Lokaliseringslån ... 62
Offertprincipen ... 63
Stöd till företag inom turistnäringen ... 64
Stöd till företag inom den privata service- och tjänstesektorn ... 66
Frågor om säkerheter, bevakning, handläggning m. m. ... 68
Lokaliseringssamråd ... 69
Produktsökning i regionalpolitiskt syfte ... 70
Industricentra ... 70
Särskilda åtgärder för glesbygder ... 73
Allmänna frågor ... 73
Stöd till företag i glesbygder ... 77
Kommersiell service, m. m. ... 78

Regionalpolitisk forskning ... 81
Inrättande av tjänst som professor i regionalekonomi ...
Inriktningen av den regionalpolitiska forskningen ... 81
Anslagsfrågor ... 83
A 6. Åtgärder i etableringsfrämjande syfte i vissa län ... 83
C 1. Regionalpolitiskt stöd: Bidragsverksamhet ... 83
C 2. Åtgärder i glesbygder ... 85
C 3. Täckande av förluster på grund av kreditgarantier till företag i glesbygder m. m. ... 87
C 4. Åtgärder m. m. i anslutning till länsplanering ... 87
V:13. Regionalpolitiskt stöd: Lokaliseringslån ... 88
Lån till investeringar för kommersiell service ... 89
Översikt över den regionala utvecklingen 1970 till 1985 ... 89
Utvecklingen i riksområden och län ... 89
Utvecklingen i skilda ortstyper ... 92
Åtgärder i olika delar av landet. Indelning i stödområden ... 95
Norrbottens län ... 97
Västerbottens län ... 100
Västernorrlands län ... 104
Jämtlands län ... 107
Gävleborgs län ... 110
Kopparbergs län ... 114
Värmlands län ... 117
Örebro län ... 120
Västmanlands län ... 122
Uppsala län ... 124
Stockholms län ... 126
Södermanlands län ... 130
Östergötlands län ... 134
Skaraborgs län ... 136
Älvsborgs län ... 139
Göteborgs och Bohus län ... 143
Hallands län ... 146
Jönköpings län ... 148
Kronobergs län ... 149
Kalmar län ... 150
Gotlands län ... 153
Blekinge län ... 155
Kristianstads län ... 157
Malmöhus län ... 160
Utskottets hemställan ... 163

Reservationer

1. Regionalpolitikens förutsättningar och mål (s) 178
2. Regionalpolitikens inriktning (c) 181
3. Generellt verkande medel i regionalpolitiken (m) 183
4. Generellt verkande medel i regionalpolitiken (c) 184
5. Omprövning av länsplaneringen (m) 184
6. Starkare länsdemokratisk förankring av länsplaneringen (c) ... 185
7. Ortsplanen som beskrivningsmodell (c) 185
8. Planeringstal för länen (s) 186
9. Principen att kommun inte får delas på flera stödområden (c) . 187
10. Delegation för omlokaliseringsfrågor, m. m. (c, 1 s) 188
11. Anslag till Särskilda regionalpolitiska åtgärder i den statliga verksamheten, m. m. (c) 188
12. Kommunernas och landstingens roll i regionalpolitiken (m) ... 190
13. Sänkning av socialförsäkringsavgifterna, utbyggnad av sysselsättningsstödet, m. m. (m) 190
13. Sysselsättningsstöd, m. m. (c) 192
15. Investeringsfondssystemet (m) 193
16. Investeringsfondssystemet (c) 193
17. Regionalpolitiskt stöd till vissa energianläggningar (c) 194
18. Kollektivavtal och kommunal styrelserepresentation som villkor för regionalpolitiskt stöd (s) 195
19. Permanentning av könskvotering som villkor för regionalpolitiskt stöd m. m. (m) 195
20. Produktiva tillgångar vid tillämpningen av offertprincipen (m). 196
21. Tillämpningen av offertprincipen i stödområdena 4–6 (c) 196
22. Vidgning av lokaliseringsområdet till service- och tjänstesektorn (m) 197
23. Utredning om regional omfördelning av service- och tjänstesektorn (m) 197
24. Lokaliseringsområd beträffande industriföretag (m) 198
25. Det framtida behovet av en fullmaktslag för etableringskontroll (s) 198
26. Ytterligare insatser i glesbygder (c) 199
27. Handläggningen av stödet till företag i glesbygder, m. m. (s) .. 200
28. Handläggningen av stöd till kommersiell service, m. m. (m) ... 200
29. Anslag till Regionalpolitiskt stöd: Bidragsverksamhet (m) .....
30. Anslag till Åtgärder i glesbygder (c) 201
31. Ram för statlig kreditgaranti för lån till företag i glesbygder m. m. (c) 202
32. Anslag till Åtgärder m. m. i anslutning till länsplanering (m) .. 202
33. Anslag till Regionalpolitiskt stöd: Lokaliseringslån (m) 202

34. Investeringsstöd till kommersiell service (m) 203
35. Anslag till Lån till investeringar för kommersiell service (m) .. 204

Inplacering i stödområde

36. Arvidsjaur (1 s) 204
37. Norrbottens län (c) 205
38. Skellefteå m. m. (c) 205
39. Umeå (c) 206
40. Örnsköldsvik (c) 207
41. Sundsvall och Timrå (c) 207
42. Bräcke, Härjedalen, Krokom och Åre (1 s) 208
43. Östersund (1 s) 209
44. Östersund (c) 209
45. Nordanstig, Ockelbo, Gävle och Sandviken (c) 210
46. Borlänge och Falun (c) 211
47. Ludvika (c) 212
48. Karlstad (c) 212
49. Hagfors, Arvika, Säffle och Årjäng (c) 213
50. Hällefors och Ljusnarsberg (c) 214
51. Norrtälje (c) 215
52. Flen och Vingåker (c) 215
53. Kinda och Ydre samt Valdemarsvik (c) 216
54. Gullspång och Karlsborg (c) 216
55. Borås (1 s) 217
56. Mark, Tranemo, Svenljunga och Herrljunga (c) 218
57. Mark, Tranemo, Svenljunga och Herrljunga (1 s) 219
58. Ulricehamn (1 s) 220
59. Aneby, Nässjö och Tranås (c) 220
60. Uppvidinge, Lessebo och Tingsryd (c) 221
61. Högsby (c) 221
62. Emmaboda och Torsås (c) 222
63. Hultsfred och Vimmerby (c) 222
64. Gotland (m) 223
65. Olofström (c) 223
66. Östra Göinge (c) 224

67. Sysselsättningsskapande åtgärder i Skåne (1 s) 224

Särskilda yttranden

1. Decentralisering av statlig verksamhet (m) 225
2. Behovet av en fullmaktslag om etableringskontroll (m) 225
3. Stödområdesindelningen (c) 226
4. Skaraborgs län (1 m) 226

Bilagor ..... B 1

Bil. 1 Socialutskottets yttrande 1978/79:6 y ..... B 3
Bil. 2 Jordbruksutskottets yttrande 1978/79:4 y ..... B 5
Bil. 3 Näringsutskottets yttrande 1978/79:5 y ..... B 10
Bil. 4 Utbildningsutskottets yttrande 1978/79:2 y ..... B 17
Bil. 5 Tabeller med statistiska uppgifter om utvecklingen i län och kommuner ..... B 18
Bil. 6 Förslag till stödområdesindelning ..... B 68
Bil. 7 Lokaliseringsstöd 1 juli 1965–31 december 1978 fördelat på län ..... B 77

Innehållsförteckning ..... B 78
Karta över stödområden

GOTAB 62142 Stockholm 1979

Inplacering av kommuner i nya stödområden 1—6

Nuvarande stödområdesindelning anges inom parentes.
(I) = inre stödområdet, (A) = allmänna stödområdet, (G) = ''grå zonen'' eller område jämställt därmed

Uppsala län
Tierp 2 (G)
Älvkarleby 2 (G)
Östhammar 2 (G)

Östergötlands län
Kinda 1 (G)
Ydre 1 (G)

Kronobergs län
Uppvidinge 1 (G)

Kalmar län
Borgholm 2 (A)
Mörbylånga 2 (A)
Högsby 1 (G)

Gotlands län
Gotland 4 (A)

Göteborgs och Bohus län
Munkedal 3 (A)
Sotenäs 3 (G)
Strömstad 3 (A)
Tanum 3 (A)

Älvsborgs län
Bengtsfors 3 (A)
Dals-Ed 3 (A)
Färgelanda 3 (A)
Mellerud 3 (A)
Åmål 3 (A)
Borås 1 (G)
Mark 1 (G)
Svenljunga 1 –
Tranemo 1 –
Ulricehamn 1 (G)

Värmlands län
Torsby 5 (I)
Eda 4 (A)
Filipstad 4 (A)
Hagfors 4 (A)
Munkfors 4 (A)
Storfors 4 (G)
Sunne 4 (A)
Arvika 3 (A)
Säffle 3 (A)
Årjäng 3 (A)
Forshaga 2 (G)
Grums 2 (G)
Hammarö 2 (G)
Karlstad 2 (G)
Kil 2 (G)
Kristinehamn 2 (G)

Örebro län
Hällefors 3 (G)
Ljusnarsberg 3 (G)
Degerfors 2 –
Karlskoga 2 –
Lindesberg 2 (G)
Nora 2 (G)

Västmanlands län
Fagersta 2 (G)
Heby 2 (G)
Norberg 2 (G)
Sala 2 (G)
Skinnskatteberg 2 (G)

Kopparbergs län
Malung 5 (I)
Vansbro 5 (I)
Älvdalen 5 (I)
Mora 4 (I)
Orsa 4 (I)
Avesta 3 (A)
Borlänge 3 (A)
Falun 3 (A)
Gagnef 3 (A)
Hedemora 3 (A)
Leksand 3 (A)
Ludvika 3 (G)
Rättvik 3 (A)
Smedjebacken 3 (G)
Säter 3 (A)

Gävleborgs län
Ljusdal 5 (I)
Bollnäs 3 (A)
Hofors 3 (G)
Hudiksvall 3 (A)
Nordanstig 3 (A)
Ockelbo 3 (G)
Ovanåker 3 (A)
Söderhamn 3 (A)
Gävle 2 (G)
Sandviken 2 (G)

Västernorrlands län
Sollefteå 5 (I)
Ånge 5 (I)
Örnsköldsvik 4 (A)
Kramfors 4 (A)
Härnösand 3 (A)
Sundsvall 3 (A)
Timrå 3 (A)

Jämtlands län
Strömsund 6 (I)
Berg 6 (I)
Ragunda 6 (I)
Bräcke 5 (I)
Härjedalen 5 (I)
Krokom 5 (I)
Åre 5 (I)
Östersund 4 (I)

Västerbottens län
Sorsele 6 (I)
Storuman 6 (I)
Vilhelmina 6 (I)
Åsele 6 (I)
Lycksele 5 (I)
Norsjö 5 (I)
Vindeln 5 (I)
Vännäs 5 (A)
Robertsfors 4 (A)
Skellefteå 4 (A)
Nordmaling 4 (A)
Umeå 3 (A)

Norrbottens län
Arjeplog 6 (I)
Gällivare 6 (I)
Haparanda 6 (I)
Jokkmokk 6 (I)
Kalix 6 (I)
Kiruna 6 (I)
Pajala 6 (I)
Överkalix 6 (I)
Övertorneå 6 (I)
Arvidsjaur 5 (I)
Älvsbyn 5 (A)
Boden 4 (A)
Luleå 4 (A)
Piteå 4 (A)

Nuvarande stödområdesindelning

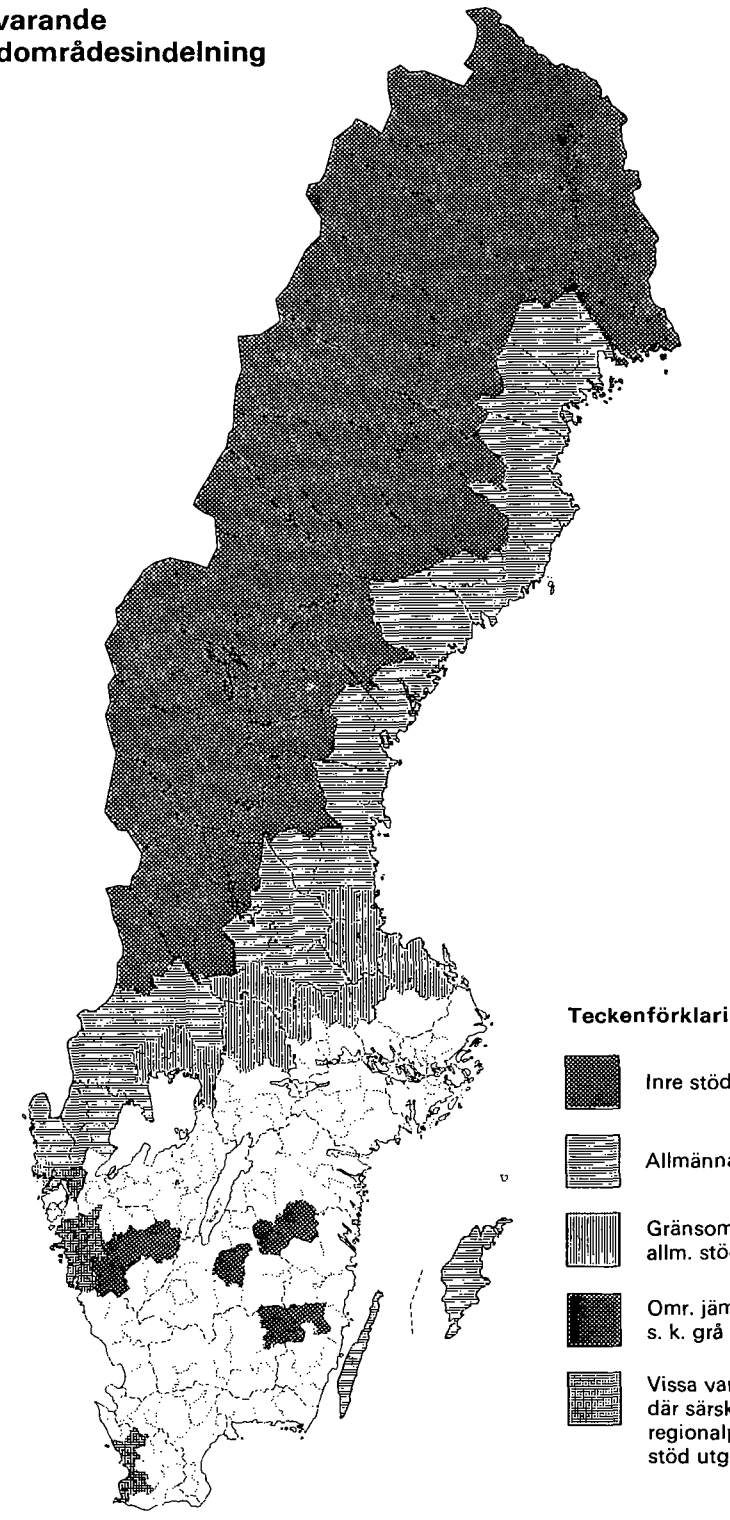

Teckenförklaring

- Inre stödområdet
- Allmänna stödområdet
- Gränsomr. t. det allm. stödomr. (grå zon)
- Omr. jämnställt med s. k. grå zon
- Vissa varvsregioner där särskilt regionalpolitiskt stöd utgår.

Utskottets förslag till ny stödområdesindelning

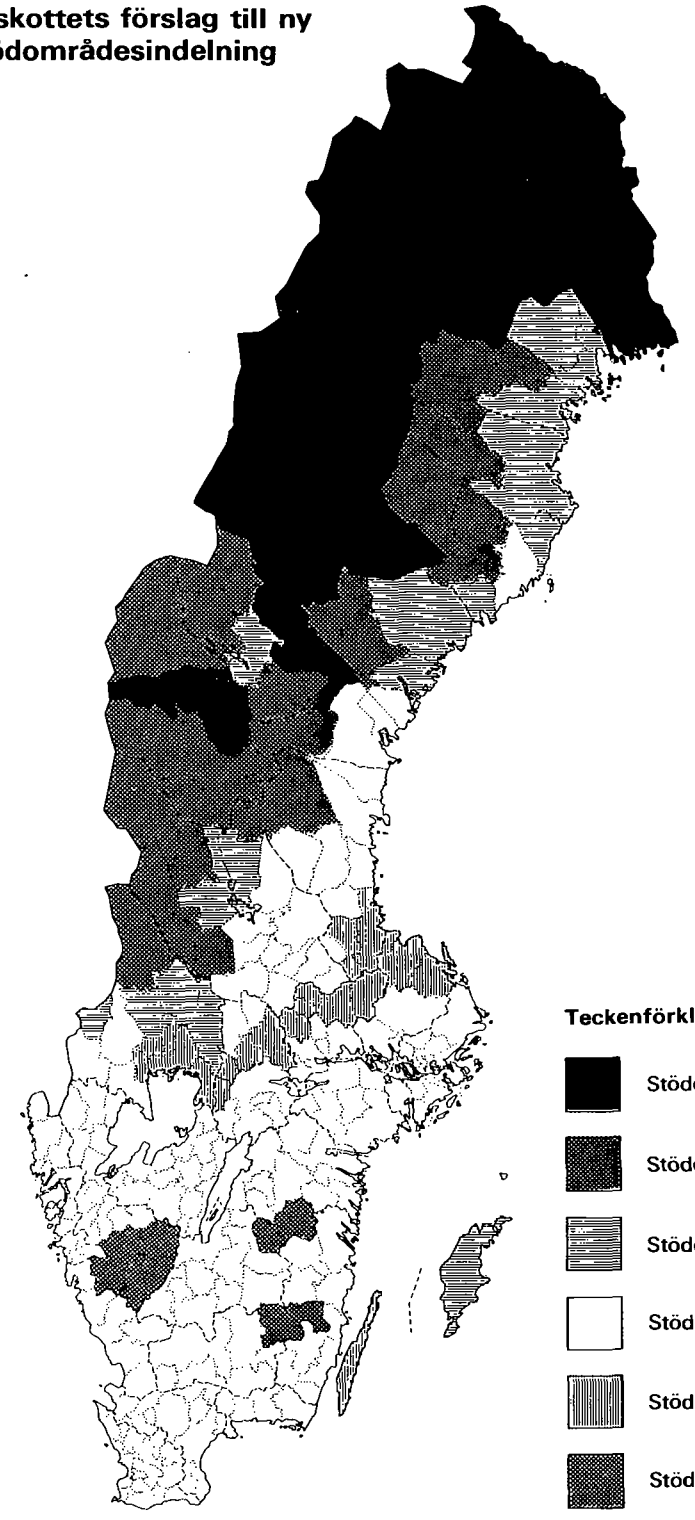

Teckenförklaring

- Stödområde 6
- Stödområde 5
- Stödområde 4
- Stödområde 3
- Stödområde 2
- Stödområde 1